

โลกมันสั้นได้

ด้วยทุกคนใช้ชีวิตนี้ให้เป็นประโยชน์

ยังมี สันติภาพ ที่ไม่เกี่ยวกับการเมือง.

- ๐ ที่จริงมัน สันติภาพ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องการเมือง หากแต่เป็นการเมืองบริสุทธิ์ คือมีรากฐานอยู่ที่ธรรม. เกี่ยวนี้ เรามีแค่การเมืองสกปรก สมัยใหม่, ซอมบ่อม, เวลเฮย์มีแค่สันติภาพซอมบ่อม.
- ๐ สมาคมวิชาการ (ของกษัตริย์) เป็นตัวอย่าง. แห่ง ไม่กล้าจับปรักด่าเกี่ยวกับสันติภาพ โลกเดียวจะกลายเป็นการเมืองและ ไม่ปลอดภัยด้วย.

น้ำขี้ขางนี่ ว่าเสียศาสนิกมีผู้ดูของขี้มีผู้ดูแล้วนี้ ก็กลายเป็นหมันไปสำหรับสันติภาพ, ไม่ถาวรและต้องแม่มีผู้หาทางสื่อสารธรรมของขี้ขางเมือง, หรือของโลกส่วนรวม, เขยไม่สนใจในการสร้างสันติภาพ ซึ่งเป็นหน้าที่ของมนุษย์โดยตรง.

อาจารย์บูชา ๑๐๘ ปี
พุทธทาส อินทปัญโญ
และ ในวาระ ๘๘ ปี สอนโมกข์
วิชาปรัชญา ๒๕๔๐

हांไม่ได หรือ เพราะไม่हां.

- ๐ สงก่าสังขมหมี่ไปรบที่ไหนก็ได้, ซ้ำกันหลังโลกก็हांได้ ไปโลกพระจันทร์ หรือโลกไหนก็ได้ มีของพิชย ะ อิเล็กทรอนิกส์ - คอมพิวเตอร์ ฯลฯ
 - ๐ แล้วहांไม่ हांให้ขี้ขางร่วมกันโดยสันติ ไม่ได, हांให้ทุกคนในโลกอยู่อย่างพอกินพอใช้ความควร ก็ไม่ได แม้ในการประชุม ก็ขี้ขางไม่รู้เรื่อง เกี่ยวกับสันติภาพ
 - ๐ เพราะहांไม่ได หรือเพราะไม่ขี้ขางจะहां ไม่ขี้ขางจะहांเพราะเหตุไร ขี้ขางहांอะไร ที่हांนั้น
- हांยังรอเวลา หรือ ขบถต่อความบริสุทธิ์ใจของคนเอ

ขอชักชวนเป็น
ช่วยกันลด,

คือ ฮ่า มู มี 2520.

คำพูดประหลาดๆที่ซ่อน
ในระบอบประชาธิปไตย

ระบอบประชาธิปไตย แปลว่า ประชาชนเป็นใหญ่ แทนที่จะแปลว่า ประชาชนหรือประชาชนเป็นใหญ่
- คน(ทั้งโลก) ใจมากหรือตลกมาก,
- ประชาชนเป็นใหญ่ คือ เอาคนใจมา เป็นใหญ่
- हांไม่हांให้คนตลกมาहांให้ประชาชนของประชาชน เป็นใหญ่.

ประชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข, ตาม.हांไม่ हांทำอะไร นอกจากเซ็น. หรือสอระอาบดสังก.
จะกองทหารหากันดู เสียใหม่.

"รัฐบาล ร่วมกับราษฎร" (हांนั้นहांนี้)
"หลวง हांปรมัน" (หลวง हांปรมันประชาชน)
"รัฐบาลของประชาชน, หรือของพระเจ้าอยู่หัว,"
"รัฐบาล ของพรรค ก. พรรค ข."
"รัฐบาลที่हांถึงถูกข่มขู่ โลกพระคณาจารย์ กอธเว - ๑๗"

จะहांอะไรก็ได้

हांกันว่าจะ

हांก่อนเสด็จ

हांใครกัน

हांด้วย

โลกมีสันติได้ ด้วยทุกคนใช้ชีวิตนี้ให้เป็นประโยชน์
อาจารย์นุชา ๑๐๔ ปี พุทธทาส อินทปัญโญ
และ ในวาระ ๗๘ ปี สวนโมกข์ วิสาขบูชา ๒๕๕๓

ISBN

๙๗๘-๙๗๔-๒๒๕-๑๖๒-๘

ชื่อหนังสือ

โลกมีสันติได้ด้วยทุกคนใช้ชีวิตนี้ให้เป็นประโยชน์

ชื่อผู้แต่ง

พุทธทาสภิกขุ

พิมพ์ครั้งที่ ๑

จำนวน ๓,๐๐๐ เล่ม

โดย

สวนโมกขพลาราม และ คณะธรรมทาน

โทรศัพท์ ๐-๗๗๔๓-๑๕๙๖-๗, ๐-๗๗๔๓-๑๖๑๑-๒

หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

โทรศัพท์ ๐-๒๓๐๕-๙๕๘๙-๙๐, ๐๘-๕๙๖๐-๙๕๕๕

โทรสาร ๐-๒๓๐๕-๙๕๘๙

ที่ปรึกษา

พระภาวนาโพธิคุณ / แมตตา พานิช / ประเวศ วะสี / เกษม วัฒนชัย

คณะทำงาน

กฤษณพล พานิช / กิตติศักดิ์ รุ่งเรืองวัฒนชัย / จุฑามณี สุขรุ่งเรือง

ธีรเดช วงษ์จินดา / บัญชา พงษ์พานิช / ประโมทย์ เกตุบุญเลี้ยง

ปราณี ธรรมโสภิตนันทกุล / ไพโรจน์ สิงบัน / วิธาวลัย สุนันทวงศ์

ศรีอำพร ชัยนาม / สันติ โอภาสปรกรณ์กิจ / สุมาลี อุตมาภินันท์

บรรณาธิการ

ไพโรจน์ สิงบัน, บัญชา พงษ์พานิช, กิตติศักดิ์ รุ่งเรืองวัฒนชัย

ออกแบบ จัดทำรูปเล่ม

บริษัท แพลน โมทีฟ จำกัด

และจัดพิมพ์

โทร. ๐- ๒๒๓๓๗-๐๐๘๐ ต่อ ๓๓๓

จัดจำหน่าย

บริษัท งานดี จำกัด

โทร. ๐-๒๕๘๘-๐๐๒๐

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

พุทธทาสภิกขุ.

โลกมีสันติได้ ด้วยทุกคนใช้ชีวิตนี้ให้เป็นประโยชน์.-- กรุงเทพฯ : มูลนิธิหอจดหมายเหตุ
พุทธทาส อินทปัญโญ, ๒๕๕๓.

๒๘๐ หน้า.

๑. ธรรมเทศนา. I. ชื่อเรื่อง.

๒๙๔.๓๐๔

โลกมันสั้นไม่ได้

ด้วยทุกคน
ใช้ชีวิตนี้ให้เป็นประโยชน์

: ล้อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชนิดที่โลกมันจะดีขึ้นได้

ธรรมกถाल้ออายุ ๗๑ ปี
๒๗ พฤษภาคม ๒๕๒๐

ของ
พุทธทาสภิกขุ

คำนิยม

โดย ศ.นพ.เกษม วัฒนชัย

ในแวดวงชาวพุทธนั้นถือกันว่าพระไตรปิฎกคือคำสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นหัวใจและเป็นเนื้อแท้ของพระศาสนา เราโชคดีที่ได้มีการเผยแพร่พระไตรปิฎกนอกจากจะในรูปแบบของภาษามครแล้ว ยังมีในรูปแบบของภาษาไทยอีกด้วย อย่างไรก็ตาม แม้จะเป็นพระไตรปิฎกที่พวกเราอ่านได้ แต่จะให้เข้าใจลึกซึ้งเหมือนพระเถระหรือปราชญ์ทางพระพุทธศาสนาเห็นจะไม่ได้ ถึงจะเข้าใจก็ผิวเผิน ไม่ลึกซึ้ง

พระเดชพระคุณท่านพุทธทาสเป็นผู้ที่สามารถอธิบายอรรถะที่ปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎกมาแสดงให้แก่สาธุชนในรูปแบบต่างๆ กัน เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรม การเขียนเป็นหนังสือธรรมะ และอื่นๆ อีกมากมาย ที่สำคัญคือ พระเดชพระคุณหลวงพ่อพุทธทาสได้ดึงเอาเรื่องยากในพระไตรปิฎกออกมานำเสนอให้สาธุชนในระดับต่างๆ ได้เข้าใจอย่างถ่องแท้ และเรียบง่าย เป็นแต่ว่าพวกเราที่เป็นสานุศิษย์ของท่านเมื่อได้ทำความเข้าใจแล้วควรจะได้นำไปปฏิบัติด้วยจึงจะเป็นประโยชน์และความสุขอย่างแท้จริง หนังสือ “โลกมีสันติได้ฯ” เล่มนี้ เป็นการรวบรวมธรรมกถาส์อายุ ๗๑ ปี ของท่านเอง เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๒๐ ถึงแม้เหตุการณ์จะผ่านมา ๓๐ กว่าปีแล้ว แต่เนื้อหาสาระยังเต็มไปด้วยประโยชน์และเข้ายุคเข้าสมัยกับปัจจุบัน ควรที่พวกเราจะได้อ่านและศึกษาจนเกิดความเข้าใจ และหากจะได้นำไปปฏิบัติและเผยแพร่ต่อไปก็จะเป็นแนวทางหลักอีกทางหนึ่งในการสร้างสันติภาพให้แก่โลกนี้

คำนำ : หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

หลังจากท่านอาจารย์พุทธทาสได้ริเริ่มกิจกรรม ‘ลัทธิอายุ’ เนื่องในวันเกิดตั้งแต่ปี ๒๕๐๙ เป็นต้นมาจนตลอดถึงปีสุดท้ายในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ที่ไม่ทันได้ถึงวันงานเนื่องจากเกิดเหตุปัจจุบันจนถึงแก่การละสังขารนั้น นับได้ ๒๘ ปี มีธรรมกถาสัทธิอายุออกมาทั้งสิ้น ๒๖ ปี ปีละ ๓ กัณฑ์ กัณฑ์ละ ๓ ชั่วโมง ประมวลได้ทั้งหมด ๗๘ กัณฑ์ ๒๓๔ ชั่วโมง โดยแต่ละปี แต่ละกัณฑ์ และ แต่ละขณะของธรรมกถานั้น เต็มไปด้วยสาระธรรมที่ท่านเตรียมไว้เป็นพิเศษเพื่อเป็นของขวัญตอบแทนแก่ผู้ที่เข้าร่วมบุญลัทธิอายุของท่าน ขณะนี้มีการถอดความและจัดพิมพ์เป็นหนังสือแล้ว

ลำดับที่	ปี พ.ศ.	หัวข้อธรรมกถา	ปีที่จัดพิมพ์เป็นเล่ม
๑	๒๕๐๙	อุดมทิศสวิชโยวียงกถา	๒๕๒๕
๒	๒๕๑๑	โลกนี้มีแต่คนบ้า ความมีศีลสีขาว (เมฆหมอกของพระศาสนา) เครื่องรางกันบ้า	๒๕๒๕
๓	๒๕๑๒	ลัทธิอายุเพื่ออายุสะอาด ทางหลักโรคบ้า วัชชินกันบ้า	๒๕๒๕
๔	๒๕๑๓	เรื่องทั่วไป ลัทธิอายุว่าได้รับผลสมน้ำหน้า ยิ่งทำให้ดี โลกมันยิ่งบ้า	๒๕๒๕

ลำดับที่	ปี พ.ศ.	หัวข้อธรรมกถา	ปีที่จัดพิมพ์เป็นเล่ม
๕	๒๕๑๔	เรื่องทั่วไป เรื่องเกี่ยวกับภิกษุสามเณร เรื่องเกี่ยวกับอุบาสกอุบาสิกา	
๖	๒๕๑๕	ไม่มีชื่อเรื่อง	
๗	๒๕๑๖	ลัทธิโลก ลัทธิมรวาต ลัทธิพระเนร	
๘	๒๕๑๗	ปณิธาน ๓ ประการ	
๙	๒๕๑๘	ธรรมะสังฆะ ธรรมสังฆะของศีลธรรมในฐานะเป็นสิ่งที่ต้องรู้ ธรรมะสังฆะของสังคมนิยมที่จะช่วยโลกได้	
๑๐	๒๕๑๙	โลกวิปริต	๒๕๔๙
๑๑	๒๕๒๐	โลกมีสันติได้ด้วยทุกคนใช้ชีวิตนี้ให้เป็นประโยชน์	๒๕๕๓
๑๒	๒๕๒๑	ไม่มีชื่อเรื่อง	
๑๓	๒๕๒๒	เรื่องเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมโมกซ์และเล่าประวัติส่วนตัว ไม่มีชื่อเรื่อง	
๑๔	๒๕๒๓	ตอบปัญหา ชุค ธรรมะน้ำล้างธรรมโคลน	
๑๕	๒๕๒๔	ตอบปัญหา ชุค ธรรมะน้ำล้างธรรมโคลน	
๑๖	๒๕๒๕	ตอบปัญหา ชุค ธรรมะน้ำล้างธรรมโคลน	
๑๗	๒๕๒๖	ตอบปัญหา ชุค ธรรมะน้ำล้างธรรมโคลน	
๑๘	๒๕๒๗	ความหมายและคุณค่าของคำว่าลัทธิอายุ เรื่องที่ถูกเข้าใจผิดและถูกกล่าวหา ของฝากสำหรับสหรัชมิกและอุบาสิก	
๑๙	๒๕๒๘	เสรีภาพในการรับ - ถือธรรมะในชีวิต สวรรค์ในทุทธิริยาบถ	

ลำดับที่	ปี พ.ศ.	หัวข้อธรรมกถา	ปีที่จัดพิมพ์เป็นเล่ม
๒๐	๒๕๒๙	ปณิธาน ๓ ประการ	๒๕๓๐
๒๑	๒๕๓๐	การปฏิรูป คืออะไร ? ทำไมจึงต้องปฏิรูป ? สิ่งที่ต้องปฏิรูปคืออะไร ?	
๒๒	๒๕๓๑	เกี่ยวกับอายุ & ความหมาย สิ่งซึ่งเป็นอุปสรรคแก่การเลิกอายุ	
๒๓	๒๕๓๒	มีเท่านี้เอง อย่างมีดวงจะเกิดความทุกข์ จะมีชีวิตอย่างไร ? จึงจะไม่เกิดตัวตนของตน	
๒๔	๒๕๓๓	หลักอริยสัจ ๔ สมุทัย นิโรธ มรรค โพชฌงค์ สัจจะญาณ อานาปานสติ	
๒๕	๒๕๓๔	ธรรมจรรยา - มีชีวิตโดยไม่ต้องมีอายุ	
๒๖	๒๕๓๕	ความถูกต้อง & อย่าง และอาการดั่งสิ่งไหล เรื่องความถูกต้อง (ต่อ) ไข้ชาติโง่ ดั่งสิ่งไหล	
๒๗	๒๕๓๖	ศีลธรรมของยูวชนคือสันติภาพของโลก	ไม่ได้แสดง

สำหรับธรรมกถาประจำปี ๒๕๒๐ ในหัวข้อ 'โลกมีสันติได้
ด้วยทุกคนใช้ชีวิตนี้ให้เป็นประโยชน์' นี้ ได้ถอดจากเทปธรรมบรรยาย
ที่ท่านได้แสดงไว้ทั้งหมด ๓ กัณฑ์ รวม ๙ ชั่วโมง ๓๒ หัวข้อ แสดง
ธรรมเรียงลำดับในกัณฑ์เข้า ๑๒ หัวข้อ กัณฑ์ย่อย ๑๐ หัวข้อ และ
กัณฑ์คำ ๑๐ หัวข้อ ประกอบกับบัตรคำเตรียมบรรยายธรรมหรือเท่ากับ
power point ในสมัยนี้ ที่ท่านเตรียมมาลือตัวเองในปีนั้นทั้งหมด ๔๙
หัวข้อ แต่ได้แสดงธรรมลืออายุจริงๆ เพียง ๓๒ หัวข้อเท่านั้น และส่วนที่
ยังไม่บรรยายก็ได้ทำการรวบรวมไว้ในส่วนท้ายของหนังสือด้วย

มีคนรุ่นหนุ่มสาวกลางคนที่ได้ฟังและอ่านเขาเรื่องอย่างจริงจัง ระบุว่า ช่วงเป็นธรรมกถาที่กระตุกวิญญาณและการเรียนรู้ของชีวิตมนุษย์ ยุคทุนนิยมได้เป็นอย่างดี พระอาจารย์พุทธทาสได้ประมวลและถอดบทเรียนที่ท่านได้ศึกษาเรียนรู้ปฏิบัติธรรมออกมาแบบโดนกับคนในยุคปัจจุบัน ทุกเรื่อง เหมือนท่านมีญาณทัศนะล่วงหน้าว่าจะเกิดทุกข์หรือปัญหาอะไร ขึ้นในโลกอนาคต ท่านได้ชวนทุกคนมาช่วยกันลัดตักเตือนตัวเอง เพื่อเตือนสติ ทำให้เข้าใจธรรมะหรือธรรมชาติที่แท้จริง ว่าชีวิตต้องการอะไร มีเป้าหมายอะไรเป็นสิ่งสูงสุดที่ไม่ทำให้ทุกข์ร้อน อันเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการ เหนือไปจากสิ่งที่ห่อหุ้มด้วยความสุขหลอกล่อๆ ทางเนื้อหนัง

ท่านได้เอาทุกเรื่องมาล้อแบบปอกเปลือกให้เห็นแก่นแท้ของชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย เมื่อลืมตาขึ้นมาดูโลกแล้วต้องถูกหล่อหลอมเรียนรู้ ในเรื่องที่เป็นเหตุปัจจัยให้เกิดทุกข์อะไรบ้าง พร้อมข้อเสนอ ‘การเรียนรู้ในระดับศีลธรรมและโลกุตตรธรรมต้องเริ่มตั้งแต่เด็กๆ เมื่อแก่ตายจะได้ไม่เสียดายทีหลัง’ ให้เด็กกลับมาเห็นว่า ‘สัตว์โลก เป็นเพื่อนทุกข์ เกิดแก่เจ็บตาย’ และมีศีล ๕ เป็นรากฐาน ด้วยวิธีสอนให้เด็กเข้าใจปรมาตมธรรม หรือโลกุตตระ ให้เขาเปรียบเทียบ : Sad กับ Glad, หัวเราะ กับ ร้องไห้, การได้ กับ การเสีย, การชนะ กับ การแพ้ จนกระทั่งพบ ความเป็นกลางระหว่างคู่กันๆ

ท่านบอกว่า ‘แม้ ฝรั่ง นักศึกษา ก็เห็นด้วยในข้อที่ว่า ถ้าเด็กยังถือศาสนา มีพระเจ้า การศึกษาไม่เพ้อ ก็ยังเป็นการง่าย ที่โลกนี้จะมีคนที่เป็นสุขแท้จริง’ เราจึงต้องปรับระบบการเรียนการสอนใหม่หมด ‘ให้เรียนรู้ศีลธรรม ๘๐ % เรียนวิชาชีพ ๑๕% เรียนความรู้พื้นฐานทั่วไป ๕%’

ซึ่งตรงข้ามกับที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน จนนำมาซึ่งความวิกฤตทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ ที่ได้สร้างความเดือดร้อนกันไปทั่วโลก

อาจารย์พุทธทาสยังได้ชี้ว่า ‘กิเลสของวัยรุ่นบางพวกสมัยนี้ ขึ้นมาถึงระดับเตรจาดาน’ แม้ที่อ้างตัวเป็นนักศึกษา ก็ทำอะไรตามอำนาจ กิเลสไม่มียางอายุ ทำให้ต้องมาล้อกันว่า ‘การศึกษากำลังรับใช้วัตถุประสงค์ การศึกษากำลังนำไปสู่ภาวะเตรจาดาน’ ปัจจุบัน ; โลกยิ่งใกล้วินาศ ยิ่งขึ้น ทุกที เพราะความรู้มากเกินไป ของโลกนั้นเอง ความรู้มากขึ้นของผู้รู้ ทำให้คนหลงเล ถ้าหากใจในการไม่รู้จะทำอะไรดี ยิ่งมีหนังสือท่วมโลก ยิ่งไม่มีกลิ่นไอสันติภาพ ไม่รู้ว่าอะไรจะเกิดมาทำไม ว่าอะไรคือทางรอด

ด้านการพัฒนา ต้องเป็นการนำศาสนามาใช้ให้เป็นประโยชน์ ถึงที่สุด ไม่ใช่เพียงเพื่อแก้จน ต้องมีธรรมะ มีความสุขชนิดแก้ปัญหาอื่นได้ ไม่มีการทำลายทรัพย์สินทางธรรมชาติ ต้องพัฒนาจิตกันก่อน นำหน้าพัฒนา วัตถุ

ด้านสันติภาพ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมือง หากเป็นการเมือง บริสุทธิ์ คือมีรากฐานอยู่ที่ธรรมะ เดียวนี้ เรามีแต่การเมืองสกปรก สมัยใหม่, จอมปลอม, เราเลยมีแต่สันติภาพจอมปลอม เสียยศติปัญญา ของผู้มีปัญญากลายเป็นหมันไปสำหรับสันติภาพ ไม่กล้าแตะต้องแม้ ปัญหาศีลธรรมของบ้านเมือง หรือของโลกส่วนร่วม เลยไม่มีส่วนในการ สร้างสันติภาพ ซึ่งเป็นหน้าที่ของมนุษย์โดยตรง เรื่องนี้ ‘ทำไม่ได้ หรือ ไม่ทำ’ ส่งกองรบไปรบที่ไหนก็ได้ ฆ่ากันทั้งโลกก็ได้ ไปโลกพระจันทร์ หรือโลกไหนก็ได้ มีของทิพย์ : อีเส็กโทรนิค - คอมพิวเตอร์ ฯลฯ ดัน แล้ว ทำไม่ทำให้อยู่ร่วมกันโดยสันติไม่ได้ ทำให้ทุกคนในโลกอยู่อย่างพอกินพอใช้

ตามควรก็ไม่ได้ แม้ในการประชุมก็พูดกันไม่รู้เรื่อง เกี่ยวกับสันติภาพ เรา ‘กำลังชี้ขาด หรือขบถต่อความบริสุทธิ์ใจของตนเอง’ หรือไม่

เรารู้จักประโยชน์ของธรรมะนั้นอย่เกินไป มีการพูดหนาหูว่า ‘โลกียะ ก็พอแล้ว ไม่ต้องพูดถึงโลกุตระ เรารู้เรื่องอิทธิบาท ๔ ขรรวาสธรรม ๔ ทิศ ๖ ก็พอแล้ว’ การกล่าวเช่นนี้เป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้องและเป็นธรรมแก่หลายฝ่าย และทำให้พุทธธรรมด้อยค่าลงไป ถึงกับไม่มีพุทธศาสนาไปเลย ถึงแม้จะประพุดิโลกิยธรรมเหล่านั้นถึงที่สุดแล้ว ความทุกข์ยังเหลืออยู่อีกมาก ซึ่งต้องดับกันต่อไปอีก และแม้ในขณะที่ประพุดิธรรมเหล่านั้นอยู่ ก็มีทุกข์หลายทิศทางเกิดขึ้นควบคู่กันไป เราจึงต้องมีธรรมส่วนโลกุตระพร้อมกันไปในขณะที่นั้น นั่นคือการมีโลกุตระธรรมเพื่อควบคุมโลกิยธรรม พร้อมกันไปในตัว ในลักษณะ แห่งธรรมคู่ที่แยกกันไม่ได้

โดยสรุปพระอาจารย์พุทธทาสได้ชี้ให้เข้าใจธรรมชาติของจิตใจที่แท้จริงของมนุษย์เรา ว่ามีความตั้งงามหรือความประกัศสรอยู่เป็นพื้นฐานความไม่ดีต่างๆ เกิดขึ้นมาเพียงชั่วขณะเท่านั้น พวกเราอย่าไปท้อกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น มันเกิดขึ้นมาแล้วดับไป ธรรมชาติแห่งความตั้งงามยังคงอยู่กับเรา แต่พวกเราช่วยกันบั้งไม่ให้ความไม่ดี ความชั่วร้าย ความเห็นแก่ตัว ความโลภ ความโกรธหลงทั้งหลาย อย่านำให้เข้ามาสู่เรา ลูกหลานเรา เพื่อนพี่น้องเรา เพื่อนร่วมโลกเรา สังคมมนุษย์เรากี่จะเกิดสันติสุขได้ ด้วยวิธีการปฏิบัติเพื่อให้เข้าถึงธรรมะหรือธรรมชาติ ตามแนวทางการเข้าถึงหัวใจศาสนาของตน โดยพุทธศาสนาก็มีแนวทางที่พระพุทธองค์ได้แสดงไว้แล้วในหนแห่งวิมุตตายนะ สูตร เป็นหลักธรรม

ที่ควรสนใจเป็นพิเศษ คือ บอกให้รู้ว่า คนเรา สามารถบรรลุธรรม ได้ถึง ๕ เวลา คือ เมื่อกำลัง ฟังธรรมอยู่, เมื่อกำลัง แสดงธรรมให้ผู้อื่นอยู่, เมื่อกำลัง ศึกษายธรรมอยู่, เมื่อฟังธรรมอยู่, และ เมื่อพิจารณา ใคร่ครวญธรรมอยู่ นับว่าโอกาสมีมาก ในการบรรลุธรรม แต่พวกเรา พวกกัน ประมาทเสีย ไม่ช่วยเอาได้ แม้แต่ โอกาสเดียว.

เรื่องเหล่านี้พระอาจารย์พุทธทาส ได้บรรยายไว้อย่างชัดเจน สั้นๆ ง่ายๆ เข้าใจได้ทุกคน เหมาะกับคนสมัยใหม่ที่ท่านมีความเคยชินกับความรู้แบบโลกวิทยาศาสตร์ แล้วท่านจะตื่นตื่นกับความกับความรู้ทาง โลกวิญญาณหรือความรู้ในระดับจิต ที่อยู่ในธรรมกถาล์ออายุประจำปี ๒๕๒๐ เรื่อง 'โลกมีสันติได้ด้วยทุกคนใช้ชีวิตนี้ให้เป็นประโยชน์ : ล้อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชนิดที่โลกมันจะดีขึ้นได้' ซึ่งจัดพิมพ์เป็นหนังสือ ตามที่ท่านได้ถืออยู่

หจคหมายเหตุ พุทธทาส อินทปัญโญ จึงขอเลือกจัดพิมพ์ ธรรมกถานี้เป็นหนังสือเล่มหนึ่งในวาระของการจัดตั้งและเปิดดำเนินการ หจคหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ ในปี ๒๕๕๓ นี้ ด้วยมุ่งหวังให้เป็น 'อีกเล่ม' สำหรับคนรุ่นใหม่ ได้ใช้ในการศึกษา ค้นคว้าและประกอบการปฏิบัติทั้งในระดับของศีลธรรม(โลกียธรรม)และโลกุตตรธรรม รวมทั้ง เพื่อเป็นการเชื้อเชิญยุวชนคนใหม่ ในรุ่นหนุ่มสาวมาเข้าใช้หจคหมายเหตุ พุทธทาส อินทปัญโญแห่งนี้ ที่มุ่งหมายให้เป็นสถานบันเทิงธรรม ในรูปแบบของ Spiritual Edutainment & Fitness Center ณ ใจกลาง กรุงเทพมหานคร ให้สมกับที่ได้รับฉันทานุมัติจาก สวณโมกขพลาราม และ

คณะกรรมการ แห่งอำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี รวมทั้งการเชื้อเพื่อ
 เชื้อหนุนจากมหาชน ตลอดจนองค์กรรมภาคีมากมายในการก่อสร้าง
 เป็น **‘สวนโมกข์กรุงเทพ’** ณ สวนวชิรเบญจทัศ ภายในอุทยานสวนจตุจักร
 อันร่มรื่น ที่รัฐบาลไทย กระทรวงคมนาคม การรถไฟแห่งประเทศไทย และ
 กรุงเทพมหานคร น้อมเกล้า ฯ ถวายแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 และ ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้า ฯ ให้ก่อสร้าง

หวังให้หนังสือเล่มนี้เป็นหนึ่งในเครื่องมือเชื้อเชิญท่านทั้งหลาย
 เข้ามาช่วยใช้หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ แห่งนี้ อย่าให้เป็นไป
 ในลักษณะ **‘ตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ’** อย่างที่ท่านอาจารย์พุทธทาสล้อ
 ตักคอไว้ ทั้งนี้หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ ได้รำลึกถึงแบบอย่าง
 ที่ท่านอาจารย์ได้ลงทำในธรรมกถานี้ว่า **‘อาตมาสรุปความว่า มีความ
 จริงใจ มีความเสียสละ มีความอุทิศเพื่ออุดมคตินี้จริง เพื่อจะยืนยันว่า
 อาตมานี้ได้ทำสุดความสามารถแล้ว ขอให้ท่านทั้งหลายทุกคนพยายาม
 ทำให้สุดความสามารถจริง ด้วยกันทุกคน อาตมายืนยันว่าได้ทำสุด
 ความสามารถ ไม่เสียที่ที่ว่าได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลหลายคนและ
 หลายฝ่าย บางคนก็หุงข้าวให้กิน บางคนก็ให้สตางค์ใช้ บางคนก็ช่วยเหลือ
 ทุกอย่าง ให้เกิดความสะดวกสบายเกี่ยวกับปัจจัยสี่ บางคนก็สนับสนุน
 ด้วยกำลังทุกอย่างรอบค่าน แม้ที่สุด บางคนอุทิศส่ำให้เกียรติยศความ
 เคารพนับถือ เพราะเราไม่มีอะไรจะให้มากกว่านั้น ก็เรียกว่าเป็นการให้ที่
 อาตมายอมรับรู้และขอบคุณ แล้วก็นอนงอด้วยความยืนยันว่า อาตมา
 จะทำให้สุดความสามารถ สมตามที่เขาไว้หวังใจ ด้วยความระมัดระวัง**

ที่สุดความสามารถตลอดเวลาจนวินาทีสุดท้ายของชีวิต นี่จะไม่เหลวไหล จะทำให้ที่สุดความสามารถ ให้สมกับที่ทุกคนให้ความช่วยเหลือ หรือให้อะไรก็ตาม จะได้รับผลเกิดขึ้นตามสมควรแก่เหตุปัจจัยหรือการกระทำนั้น เราคงจะได้รับผลตอบแทนกันบ้างเป็นแน่นอน แม้ว่าเราจะไม่ได้รับเต็มที่ตั้งร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่อาตมาก็ยืนยันว่าทำสุดความสามารถที่จะทำได้ แม้ในวันนี้ที่จะสนองความประสงค์ของท่านทั้งหลาย'

สวนโมกขพลาราม และ คณะธรรมทาน
หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ
พฤษภาคม ๒๕๕๓

สารบัญ

คำนำ	๔
บทนำ	๕
กัณฑ์เข้า	๑๙
ถ้อยคำนี้ ต้องการจะให้เป็นการกระทำที่พิเศษ	๒๓
ความแก่:คนหนุ่มอย่าอวดดี ที่ไม่รับหาความสงบสุขทางจิตใจ	๓๑
เมื่อความแก่มาจะเสียดาย	
วัตถุประสงค์ ยังไม่บรรลุเป้าหมาย	๓๙
‘ดวงดี’ ยังสู้เราดีไม่ได้	๔๕
ถูกหาว่าพูดอะไรซ้ำซาก ... ‘จิตว่าง’ ‘ตัวกู ของกู’	๕๐
‘พุทธทาส’ ผู้เป็นทาสรับใช้ของพระพุทธเจ้า	๕๕
ศาสนิกชนชนิดที่มีไข่ศาสนิกชน	๖๐
เพิ่งรู้จัก ‘อารยชน-อนารยชน’	๖๘
โลกเจริญไปในทางไหนแน่	๗๕
โลกกำลังมีอะไรเป็นพระเจ้า	๗๙
โลกกำลังวิปริต	๘๕
วิชาความรู้ของโลกแห่งยุคปัจจุบัน	๘๙
กัณฑ์บ่าย	๙๙
การถือศีลอุโบสถ เขยหรือ?	๑๐๒
บุญ คืออะไร	๑๑๐
บาป คืออะไร	๑๑๖

อาชีพปูนีเยนุคคด	๑๒๖
ค่านิยมของการแต่งงาน	๑๓๒
ยังมีสันติภาพที่ไม่เกี่ยวกับการเมือง	๑๓๗
กิเลสของวัยรุ่นบางพวกสมัยนี้ ขึ้นมาตั้งแต่ระดับเตรียม	๑๔๑
การอุทิศชีวิตแก่ศาสนา ทำได้หลายวิธี	๑๔๔
หลักศีลธรรมสำหรับเด็ก ที่เด็กสามารถเข้าใจได้ และจำเป็นต้องมี	๑๕๑
ศาสนาถูกเข้าใจผิด...คือเป็นเรื่องพิธีรีตอง	๑๖๖

กัณฑ์คำ

๑๗๓

เรารู้จักประโยชน์ของธรรมน้อยไป	๑๗๖
'ตัวกู'...สิ่งที่น่ากลัวอย่างลึกซึ้ง	๑๙๖
'เรา'...ทำผิด - ทำถูก กับชีวิต	๑๙๘
เรื่องที่ชอบเน้นมาก โครมใหญ่... 'เราทุกคนเป็นโพธิสัตว์ได้'	๑๙๙
โลก เป็นสิ่งที่เราสร้างขึ้น	๒๐๖
ชี จักรยาน จิต	๒๒๒
เรื่องคิดเรื่องหลุก	๒๒๖
ก ข ก กา ของธรรมะ	๒๒๙
ทุกฝ่ายมีอาการ คำน้ำพริกละลายแม่น้ำ	๒๓๔
คำยืนยันปิดรายการ "ฉันทำสุดความสามารถของฉันจริงๆ"	๒๓๙

ภาคผนวก

๒๖๗

สวนโมกขพลาราม และ คณะธรรมทาน	๒๖๙
หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ	๒๖๙
งานหนังสือของหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ	๒๗๕

ปรุมนิเทศ.

มกราคม ๒๕๒๐

- ๑ ขอบคอบท่านทั้งหลาย ที่มาและให้ของขวัญ.
แต่ก็ไม่วายสงสัยว่า ท่านจะได้อะไรคุ้มคามา.
- ๒ การบำเพ็ญกุศล, (หรือทำบุญ) เนื่องด้วยครบรอบปี
ห้าได้หลายอย่าง ะ "ประจวบอายุ" หรือ "ล้ออายุ"
ได้ผล อายุยืน-ไ้บุญ-โคกกุศล-โคปีติปราโมช-นิพพาน
- ๓ ขอชักชวนเป็นพิเศษ "มานั่งหลับตา ล้ออายุกันดีกว่า"
ช่วยกันล้อ, ถ้าล้อไม่เป็น ก็ล้อตามที่จะล้อให้คู่ให้ฟัง
* ศัสมะแซก ๗๐๐ คนแรก.
- ๔ ล้อในความหมายไหน, ะ น่าล้อยิ่งกว่าน่าทุบเอา
โชคดี ที่เผชิญไ้มีโอกาสพบเห็น, ลวนแต่นาล้อ.
ล้อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ชนิดที่โลกมันจะได้ดีขึ้น
- มีฉะนั้น ก็ไมู้จะทำอะไรดี เมื่ออายุครบรอบปี.
- * ล้ออายุบ้างบออะไรกันวะ. (ตอบ)- เรื่องความไม่
ประมาท ที่ทรงกำชับคอนเสด็จปรีนิพพาน เขียนะ.
- * จะ เป็นประโยชน์แก่ใครกัน. ทั้งโลกเขี้ยวแหละ,
และ แก่ศาสนา คววยท

the 1990s, the number of people in the UK who are aged 65 and over has increased from 10.5 million to 13.5 million (19.5% of the population).

There is a growing awareness of the need to address the needs of older people, and the Government has set out a strategy for the 21st century in the White Paper on *Ageing Better: Our Future, Our Choice* (Department of Health 2000). This paper sets out the Government's strategy for meeting the needs of older people, and the role of the health service in this.

The White Paper sets out a number of key objectives for the health service, and the role of the health service in meeting these objectives.

The White Paper sets out a number of key objectives for the health service, and the role of the health service in meeting these objectives.

The White Paper sets out a number of key objectives for the health service, and the role of the health service in meeting these objectives.

The White Paper sets out a number of key objectives for the health service, and the role of the health service in meeting these objectives.

The White Paper sets out a number of key objectives for the health service, and the role of the health service in meeting these objectives.

The White Paper sets out a number of key objectives for the health service, and the role of the health service in meeting these objectives.

The White Paper sets out a number of key objectives for the health service, and the role of the health service in meeting these objectives.

The White Paper sets out a number of key objectives for the health service, and the role of the health service in meeting these objectives.

The White Paper sets out a number of key objectives for the health service, and the role of the health service in meeting these objectives.

The White Paper sets out a number of key objectives for the health service, and the role of the health service in meeting these objectives.

The White Paper sets out a number of key objectives for the health service, and the role of the health service in meeting these objectives.

The White Paper sets out a number of key objectives for the health service, and the role of the health service in meeting these objectives.

The White Paper sets out a number of key objectives for the health service, and the role of the health service in meeting these objectives.

The White Paper sets out a number of key objectives for the health service, and the role of the health service in meeting these objectives.

The White Paper sets out a number of key objectives for the health service, and the role of the health service in meeting these objectives.

The White Paper sets out a number of key objectives for the health service, and the role of the health service in meeting these objectives.

The White Paper sets out a number of key objectives for the health service, and the role of the health service in meeting these objectives.

The White Paper sets out a number of key objectives for the health service, and the role of the health service in meeting these objectives.

The White Paper sets out a number of key objectives for the health service, and the role of the health service in meeting these objectives.

The White Paper sets out a number of key objectives for the health service, and the role of the health service in meeting these objectives.

The White Paper sets out a number of key objectives for the health service, and the role of the health service in meeting these objectives.

The White Paper sets out a number of key objectives for the health service, and the role of the health service in meeting these objectives.

The White Paper sets out a number of key objectives for the health service, and the role of the health service in meeting these objectives.

The White Paper sets out a number of key objectives for the health service, and the role of the health service in meeting these objectives.

The White Paper sets out a number of key objectives for the health service, and the role of the health service in meeting these objectives.

กัณฑ์เข้า

กัณฑ์เข้า

ท่านสาธุชน ผู้มีความสนใจในการทำบุญครบรอบปี
ชนิดที่เรียกว่า ล้ออายุ ทั้งหมด

ก่อนอื่นทั้งหมด อาตมาอยากจะปรารภความรู้สึกในใจบางประการ ข้อแรกก็คือ รู้สึกสงสัยว่า ทำไมจึงมากันมากเกินกว่าที่เคยมาสงสัยก็ทำให้คิดต่อไปว่า จะมีประโยชน์อะไรเกิดขึ้น สมควรแก่การที่ได้มาอาตมาจะทำอย่างไร จึงจะทำให้ท่านทั้งหลายได้รับประโยชน์ คู่กันกับการที่มา ซึ่งหมายความว่า เสียค่าใช้จ่าย เสียเวลา และยิ่งเหน็ดเหนื่อย เป็นต้น

ถ้าทำอะไรให้ไม่ได้รับผลคุ้มกันแล้ว ก็อดจะรู้สึกไม่ได้ว่า ตัวเองเป็นผู้ทำผิด แม้เขาไม่ถือกันว่าต้องรับผิดชอบ แต่อาตมารู้สึกอยู่เสมอว่า มันต้องรับผิดชอบ จะด้วยเจตนา หรือไม่เจตนาก็ตาม ถ้าทำให้ผู้อื่นไม่ได้รับผลคุ้มค่าในการเสียสละนั้นแล้ว รู้สึกว่ามันต้องรับผิดชอบ และเคยใช้สำนวนฟังกันง่ายๆ ว่า มันต้องไปทะเลาะกับยมบาล ซึ่งจะเป็นอะไรก็ไม่รู้ แต่ว่ามีหน้าที่ที่จะคอยดูแลให้สิ่งต่างๆ เป็นไปอย่างยุติธรรม

ล้อ อายู ปี 2520.

27 พค.2520 71 ปีเต็ม, ย่างขึ้น 72.

ล้ออายุอย่างเคย

ของขวัญอย่างเคย

ขอให้ช่วยกันล้ออย่างเคย (ตามบทนำให้ว่าตาม)

คำว่า"ล้ออายุ" ะ ความหมายชำชั้นเรรวน ในภาษาคน
แท้ จริงแท้และถูกต้อง ในภาษาธรรม

สำหรับล้อตัวเอง และ สำหรับท่าน ท.ช่วยล้อ.

- ทำไมต้องล้อ ะ มันกันผีล้อ(ซึ่งเลวกว่า)
มันสอนลึก และสนุกมาก
- ะ ตัวเองก็ขึ้น
 - มีความสุขในการล้อ
 - เลยทำให้อายุยืนออกไป (ไม่ตายเร็ว)
 - ะ ผู้อื่น พलयสนุก (จริงหรือไม่จริง)
พलयโคประโยชนไม่ซ้ำใคร
 - ะ แม้พระศาสนา โลก และสังคมก็พलयที่
ขึ้นบ้าง เป็นแน่นอน.

ล้ออายุนี่ ต้องการจะให้เป็นการกระทำที่พิเศษ

สำหรับการบำเพ็ญอย่างที่เรียกว่า ล้ออายุนี่ ต้องการจะให้เป็นการกระทำที่พิเศษ ไม่มีพิธีรีตองอะไร เป็นเรื่องพูดกันเจิบๆ ปรีกษาหรือกันเจิบๆ จนเรียกว่ากระซิบกันมากกว่า เพื่อจะได้มีโอกาสล้อ การล้อนั้นจะมีประโยชน์อย่างไร เดียวก็จะได้พูดกันต่อไป เรื่องที่เป็นห่วงอยู่ก็คือว่า ถ้าท่านทั้งหลายไม่ตั้งใจฟังให้ดี คงจะไม่ได้รับประโยชน์อะไรที่มันคุ้มกันแน่ และปัญหา ก็จะเกิดขึ้น ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าผู้ที่เสียดสนนี้ ไม่ได้รับประโยชน์ที่เพียงพอ ถ้าจะช่วยไม่ให้อาตมารับผิดชอบแล้ว ที่ทำไม่ได้ตามที่ต้องรับผิดชอบนี้ ก็ขอให้ช่วยกันตั้งใจฟังให้ดี ให้ได้รับประโยชน์ไปพอสมควร คืออย่างน้อยก็ขอให้เข้าใจ ฟังให้ถูกต้อง เกิดความฉลาดสว่างไสวขึ้นมา

สำหรับการบำเพ็ญกุศลในวันนี้นั้น เขาเรียกกันว่าบำเพ็ญกุศลครบรอบปี แต่ว่ามันมีทางที่จะทำได้หลายอย่างแล้วแต่ว่าใครจะชอบทำอย่างไร เมื่อสรุปแล้วก็คงจะได้สัก ๒ อย่าง ซึ่งอาจจะเรียกว่าทำบุญเพื่อประจบอายุเหมือนอย่างที่เขาเรียกกันว่า ต่ออายุให้มันยืนยาวออกไป ด้วยความหวังจะให้อายุมันยืนยาวเท่านั้น เพราะว่าเขายังขี้ฉลาด หรือว่ายังไม่อยากจะตาย ถ้าอย่างนี้ก็ต้องทำบุญประเภท ประจบอายุ

นี่อีกประเภทหนึ่ง จะเรียกว่า ทำบุญชนิดที่ล้ออายุ แปลว่าไม่ได้ประจบอายุ ไม่ได้ขี้ฉลาด ไม่ได้กลัวตาย แต่จะทำเหมือนกะว่า เป็นความ เป็นคติกันกับอายุ จะเอามาสะสางกันดู ว่าได้ทำไปแล้วอย่างถูกต้องเพียงไร ทว่าโดยที่แท้แล้ว อาตมาอยากจะทำเป็นส่วนตัวมากกว่า แต่เมื่อท่านทั้งหลายมากันมากอย่างนี้ มันก็ต้องทำไปในทางที่ให้ท่านทั้งหลาย ก็พลอยได้ทำด้วย ฉะนั้นขอให้ฟังดูให้ดีๆ ในการ

ที่เราจะชำระสะสางเรื่องที่ควรชำระสะสาง เกี่ยวกับการที่อายุมันล่วงมา อีกหนึ่งปี ถ้าผลของการกระทำเกิดขึ้นเป็นที่น่าพอใจ ก็เรียกว่าทำถูกแล้ว การทำอย่างที่เราเรียกว่า ล้ออายุนี้ อาตมาก็ขอยืนยันว่า ถ้าทำเป็น ถ้าล้ออายุเป็น ก็จะทำให้อายุยืนยิ่งกว่าพวกที่ทำบุญต่ออายุไปเสียอีก ยังจะได้บุญกว่า ยังจะได้กุศล คือความฉลาดกว่า ยังจะได้ปีติปราโมทย์ ที่ลึกซึ้งกว่า และข้อสุดท้ายก็คือทำให้ได้นิพพานง่ายกว่า กว่าที่จะมัวทำบุญประเภทต่ออายุด้วยความซึ่ฉลาด และกลัวตาย เดียวนี้เราทำบุญประเภทที่ว่า กล้าเผชิญหน้ากับสิ่งที่เรียกว่า อายุ ชำระสะสางมันให้ดี

คนขี้เมาอาจจะถามว่า ล้ออายุบ้าง บอๆ อะไรกันวะ เราก็จะบอกเขาว่า มันเป็นเรื่องของความไม่ประมาท ซึ่งเป็นธรรมะสำคัญที่สุด ที่พระพุทธเจ้าทรงย้ำเป็นสิ่งสุดท้าย เมื่อจะเสด็จปรินิพพาน ถ้าคนขี้เมาเขาจะถามว่า จะเป็นประโยชน์แก่ใครกันด้วย ขอให้คิดดูให้ดี เราก็ตอบเขาว่า เป็นประโยชน์แก่คนทั้งโลกเชียวแหละ และเป็นประโยชน์แก่พระศาสนาด้วย อาตมายังยืนยันอย่างนี้ ว่าถ้ารู้จักทำบุญล้ออายุให้ดี ประโยชน์จะกว้างขวาง ถึงกับเป็นประโยชน์แก่คนทั้งโลกทีเดียว แล้วยังเป็นประโยชน์แก่พระศาสนาด้วย คือทำพระศาสนาให้ตั้งมั่นอยู่ได้อย่างบริสุทธิ์ผุดผ่อง เรามานั่งหลับตา ล้ออายุกันดูสักที จะเป็นอะไรไป ถ้าใครล้อไม่เป็น ก็คอยฟังดูให้ดีว่าอาตมาล้อว่าอย่างไร ก็คอยล้อตาม

ความหมายสำคัญที่สุด ที่จะล้อก็คือว่า มันมีอะไรๆ ที่ไม่น่าจะเป็น ไม่น่าจะมี แล้วมันก็มีมาขึ้นมา แล้วเราก็เผชิญมันเกิดพอดี ตรงกันกับที่สถานการณ์เหล่านี้ กำลังมี นี่แหละจะเรียกว่า ทำบุญล้ออายุกันในวันนี้

ทีนี้ จะขอบอกกล่าวสำหรับผู้ที่ยังไม่เคยมา ให้ทราบละเอียดออกไปอีกสักหน่อย ปีนี้เรียกว่า เป็นการทำบุญล้ออายุในปี ๒๕๒๐ เป็น

วันที่มีอายุครบ ๗๑ ปีเต็ม ถ้านับปีมันก็ ๗๒ แล้ว ล้ออายุก็ทำอย่างเคย ที่เข้ามา ของขวัญก็ยังไม่เปลี่ยนแปลง และได้ยินว่า มีจำนวนคนเพิ่มขึ้น มากกว่าปีที่แล้วมาในการที่จะให้ของขวัญ บางคนทราบแล้วว่า ของขวัญ คือการเว้นอาหารเสียหนึ่งวันนี่ มันมีความหมายอย่างไร บางคนยังไม่ทราบก็ควรจะทราบ ว่ามันก็มีประโยชน์มากกว่าที่จะไม่เคยทำเสียเลย คนขี้ตลาดก็จะหายขี้ตลาด คนอ่อนแอก็จะหายอ่อนแอ คนโง่ก็จะหายโง่

พวกที่บอกว่า กระทบะอาหารมันสู้ไม่ได้มัน เป็นเรื่องของคนโง่ คนขี้ตลาด และคนอ่อนแอ ขอให้ไปพิสูจน์ดู ทั้งทางโลกและทั้งทางธรรมะ คือไปหาหมอ แล้วช่วยอธิบายให้ฟัง แล้วก็ไปศึกษาธรรมะ กันเสียบ้าง เราพร้อมเสมอที่ว่า จะไม่หวั่นไหว บางวันจะได้รับประทานอาหาร บางวันจะไม่ได้รับประทานก็ตามใจ จะคงเป็นผู้ไม่หวั่นไหว อยู่เสมอ

ถ้าคนนั้นมันมีอะไรดีบ้าง มันคงไม่หิวข้าว อย่างที่พระพุทธองค์ ตรัสรู้ใหม่ๆ มีความพอพระทัย เสวยวิมุตติสุขในการตรัสรู้ ซึ่งตาม พระบาลีกล่าวว่า ไม่ได้ฉันอาหารถึง ๔๙ วัน ข้อนี้เป็นความจริงที่ เชื่อถือได้ ในเมื่อได้ใคร่ครวญดูแล้ว ถ้า ๔๙ วันมากไป เอาสัก ๗ วัน ก็ยังเป็นความจริง หรือเป็นสิ่งที่จะเป็นไปได้ ถ้าคนนั้นมันมีอะไรดี มัน พอใจในความดีได้ มันลืมหิวข้าว ถ้ามันเป็นคนโง่ เติมไปด้วยกิเลส อนุสัยอยู่ทุกวันทุกคืน มันคงหิวจัด เว้นสักครึ่งวัน มันก็คงจะทำได้

ขอให้พยายามสร้างสรรค์ความดี พอที่จะอึดอ้อมอึดใจได้จน ไม่หิวข้าว ซึ่งเป็นความหิวในทางร่างกาย คนเสียใจก็กินข้าวไม่ลง มันอึด ประเภทหนึ่ง คนดีใจ ก็กินข้าวไม่ลง เพราะมันอึดอีกประเภทหนึ่ง ไป สังเกตดูให้ดี ๆ เดียวนี้เราเป็นคนมีใจคอกปกติ เราก็อาจจะบังคับได้ เพื่อ สร้างความเข้มแข็ง อดทน นึกถึงพระพุทธเจ้าเมื่อท่านกระทำทุกรกิริยา

ก็ดี เมื่อท่านตรัสรู้แล้วก็ดี สิ่งที่เราเรียกว่า ข้าวปลาอาหารนี้ไม่มีความหมายอะไรเลย เตียนนี้ มันมีแต่ลูกศิษย์โง่ๆ ชี้ขาดชี้กิน ไม่มีความอดกลั้นอดทน จนกระทั่งลืมนพระพุทธรเจ้าไปในงั้น

ถ้าได้ศึกษาสังเกตจนเห็นความจริงแล้ว ปัญหาก็จะหมดไป เรื่องอดข้าว คือเว้นอาหารสักวันหนึ่งนี้ เป็นเรื่องของลูกเด็ก ๆ อดมือก็ได้ ไม่มีความหมายอะไร และได้เคยคิดเปรียบเทียบให้ดู เมื่อบางปีว่า ถ้าเราประเทศไทย ๔๐ ล้านคน อดข้าวกันคนละวัน จะประหยัดเงินได้หลายร้อยล้าน และเงินนี้ไปช่วยใครที่ไหนก็ได้ ถ้าเดือนหนึ่งช่วยกันอดเสียวันหนึ่งทุกๆ เดือน นี้ก็จะมีเงินเหลือแยะ เอาไปช่วยใครอะไรที่ไหนก็ได้ นี่คือผลของความกล้าหาญ หรือว่ามันกินบุญ กินความดีอิมจนไม่ต้องกินข้าว แล้วก็เอาข้าวที่ไม่ต้องกินนั้น ไปช่วยเหลือคนอื่นที่มันยังต้องกิน ในโลกนี้กำลังพูดกันว่า อาหารกำลังขาดแคลน การที่จะเว้นอาหารเสียสักวันหนึ่งก็รวมอยู่ในบทเรียนที่เรียกว่า เป็นการล่ออายุด้วยเหมือนกัน ก็ไปคิดดู พิจารณาดู ยังมีอีกหลายเรื่องที่จะต้องเอามาพิจารณาเกี่ยวกับการล่ออายุ

ทีนี้สำหรับคำว่า ล่ออายุนี้ ฟังดูแล้วมันเป็นคำตลกๆ อย่างไร อยู่ ถ้ามันเป็นคำที่ตลกๆ ก็ไม่เป็นไร อาตมาขอรับผิดชอบ ฟังดูในภาษาคน ความหมายมันยังรวนเรอยู่ ไม่รู้ว่าจะล่อไปทำไมกัน สำหรับคนที่ไม่รู้จักว่าอายุคืออะไรด้วยแล้ว ก็ยิ่งล่อไม่เป็น ล่อไม่ได้ มันก็เลยเป็นคำพูดที่ไร้ความหมาย เขาจะรู้สึกว่ามันไร้ความหมาย แต่ถ้ากล่าวตามที่แท้จริง ที่ถูกต้องในภาษาธรรมแล้ว มันก็มีความหมายมาก เป็นคำที่มีความหมายจริงแท้และก็ถูกต้อง ที่ว่าจริงแท้ก็คือเป็นการล่ออายุกันได้อย่างจริงๆ ที่ว่าถูกต้องนั้น ก็เพราะว่ามันมีประโยชน์ อาตมาขอยืนยันอยู่ตลอดเวลาว่า การล่ออายุนี้มันมีประโยชน์ และมันถูกต้องในข้อที่ว่า

มันเป็นสิ่งที่ควรลื้อเพื่อให้มันฉลาดขึ้นบ้าง

ลื้อ นี่มีหลายความหมาย ลื้อให้เขาโกรธ ให้เขาเกลียดนี้ก็
ไม่ควรจะทำ แต่ลื้อให้เขานึกได้นี่ มันก็มีประโยชน์ดี แต่คนเขาไม่ได้
เจตนาจะลื้อกันอย่างนั้น มันมักจะลื้อด้วยกิเลส ก็ทำเพื่อให้เกิดโกรธกัน
เกลียดกัน คำว่า ลื้อ จึงมีความหมายหลายชั้น คำว่า ลื้อ นี่มันมี
ความหมายสนุกขบขันรวมอยู่ด้วย ถ้าทำเป็น ไข่เป็น มันก็ป้องกันการ
เกิดความโกรธได้ ที่ลืกลงไปนั้นก็คือลื้อตัวเอง ลื้อตัวเองนี่ ก็ต้อง
สมมติว่า มันเหมือนกะคน ๒ คน อยู่ในร่างกายเดียวกัน คนหนึ่งมันลื้อ
คนหนึ่งได้ คือสติปัญญามันลื้อความโง่ก็ได้ แต่บางทีความโง่มันก็ลื้อ
สติปัญญา ข้อนี้มันแล้วแต่ว่าคนนั้นนะมันโง่มาก หรือมันมีสติปัญญา
มาก ถ้ามันมีสติปัญญามาก สติปัญญาของมันก็ลื้อความโง่ได้ แต่ถ้ามัน
โง่มากแล้ว มันก็คงจะลำบากกว่าจะเอาความโง่อันไหนมาลื้อสติปัญญา
ดังนั้นลื้อไปอย่างผิดๆ ตามประสาของคนโง่ รวมความว่า เราลื้อตัวเอง
นี่ เป็นความมุ่งหมายที่แท้จริง และให้คนอื่นช่วยลื้อ คือบวารถาไว้เลย
ถ้าเห็นว่าโง่ตรงไหน ไม่เข้าที่ตรงไหน ก็ช่วยบอก อย่างนี้เรียกว่า ให้
คนอื่นเขาช่วยลื้อ นับว่ามีเหตุผล

จะดูกันอีกสักชนิดหนึ่งว่า ทำไมจะต้องลื้อ ถ้าเราลื้อตัวเองได้
มันก็กันผีลื้อ ถ้าผีมาลื้อ มันเร็วกว่า มันเสียหายกว่า มันร้ายกาจกว่า
คือมันเร็วกว่า ถ้าเอาตัวเองลื้อตัวเองเสีย มันดีกว่าให้ผีมันลื้อ ถ้าใคร
กลัวผีลื้อ ก็รีบลื้อตัวเองเสีย ให้หมดปัญหาไปเสียก่อน

คำว่า ผีมันลื้อ หรือผีมันหลอกนี่ ดูเหมือนจะฟังดูกันทุกคน
แต่น้อยคนที่จะฟังดูถึงที่สุด ว่าความหมายอันแท้จริงนั้นเป็นอย่างไร
พวกคนโง่ ไม่มีผี หรือถ้ามีผี ก็มีผีไปอีกแบบหนึ่ง ซึ่งไม่มีประโยชน์อะไร
สำหรับหลอกตัวเองให้ตกใจหาความสุขไม่ได้ จะไปไหนจะทำอะไรก็

ลำบาก ถูกฝึกรบกวน นั้นมันก็เป็นความหมายหนึ่ง สิ่งที่เราเรียกว่า ฝึก คล้ายๆ กับว่า มันนั่งนอนอยู่บนปลายไม้สลอนไปหมด คอยดูว่ามนุษย์ นี้มันจะทำอะไรที่เลวๆ แล้วมันก็จะได้ล้อ ฝึอย่างนี้มันยังมีประโยชน์ ไปๆ มาๆ มันก็เป็นความรู้สึกริดรอนขบขั้วดี สติสัมปชัญญะในระดับหนึ่ง ที่มันคอยตักเตือนมนุษย์ ฉะนั้นขอให้สนใจล้อตัวเอง ป้องกันผีล้อ

อีกแง่หนึ่ง การล้อตัวเองนี้ มันสอนได้ลึก และมันสนุก ทุกคน มีทิฏฐิมานะ กระด้าง ไม่ชอบให้ใครสอน ไม่ชอบให้พ่อแม่สอน โดยเฉพาะสมัยนี้ คนวัยรุ่นทั้งหนุ่มทั้งสาวไม่ชอบให้พ่อแม่สอน ไม่ชอบให้ ครูบาอาจารย์สอน ไม่ชอบให้ใครสอน เพราะว่าการสอนมันไม่สนุก ถ้าเช่นนั้นเราจะเอาใครมาสอน ก็อยากจะพูดว่า ไอ้การล้อตัวเองนี้แหละ ทำไปให้ดี ให้ถูกต้องเถอะ มันจะเป็นการสอนที่ลึกซึ้ง แล้วมันยังจะ สนุกด้วย

เพราะฉะนั้นจะต้องฝึกฝนในการที่จะล้อตัวเองให้เป็น ถ้ายัง ใจอยู่ มันไม่มีทางที่จะล้อตัวเอง หรือสอนตัวเองอะไรได้ แล้วมันก็ไม่ลึก ไม่อะไร มาแต่ไหน พยายามให้มันมีการสอนที่ลึก ในการล้อก็พยายาม ค่อยๆ เยียะดู อย่างละเอียดลออว่า มันมีอะไรที่บกพร่อง ที่น่าล้อ นี้ผลที่ได้รับก็จะเกิดขึ้นมาว่า ตัวเองมันจะค่อยดีขึ้นๆ ทุกคราวที่ล้อ จะดี เป็นพิเศษในการล้อเป็นครั้งใหญ่ประจำปี ตัวเองมันดีขึ้น

ที่นี้ก็ยังมีผลคือ มีความสุขในการล้อ พออาตมาบอกว่ามีความสุข ในการล้อ หลายคนคงไม่เชื่อ แต่สุภาพหน่อยเขาก็ไม่เกี่ยว หรือเขาก็ ไม่ต่ออาตมาทั้งที่ไม่เชื่อ เดียวนี้กำลังจะบอกว่ามันมีความสุขในการล้อ ถ้าไม่มีความสุขเพิ่มขึ้นในการล้อ อาตมาก็คงจะหยุดไปแล้ว ไม่ล้ออยู่ ทุกปีๆ อย่างนี้

เดี๋ยวนี้ที่มันมีความสุขเพิ่มขึ้น เนื่องจากการล้ออายุนี้ จึงยิ่งอยากล้อ หรือยิ่งอยากจะเก็บวิธีการล้ออายุนี้เอาไว้ เพราะว่ามันมีความสุขเพิ่มขึ้น เพราะการล้อขึ้นจริงๆ เดี่ยวนี้เรามันบ้าประชาริปไทย ใครมาสอนใครไม่ได้ ก็สอนตัวเองกันก็แล้วกัน นี่เรียกว่าวิธีการล้ออายุ จะไปข่มเหงตบตีมัน มันก็ยังทำไม่เป็น เพราะมันยังบ้าประชาริปไทยอยู่ ลดลงมาเป็นเพื่อนกัน เอาแต่ล้อๆ กันไปก่อน แล้วผลมันก็คงจะเกิดขึ้นบ้าง ไม่เสียเปล่า มีความสุขเกิดขึ้น ก็เลยทำให้อายุยืนออกไป

นี่คือข้อที่เอาตามบอกว่า ใ้อล้ออายุนี้ ถ้าล้อเป็นๆ นี้ อายุจะยืนยาวออกไป กว่า การต่ออายุของคนขี้ขลาด หรือคนอ่อนแอ หรือคนโง่นั้นเสียอีก ขออย่าอีกทีว่า เดี่ยวนี้มันพูดตกลงกันแล้วนี่ว่า ใ้อล้ออายุ หรือต่ออายุนี้ มันเพื่อประโยชน์แก่อายุ เขาต่ออายุ เขาว่าอายุยืน เราก็ล้ออายุสิ มันยืนกว่า นอกจากจะยืนกว่า มันยังยืนอย่างดีด้วย มันไม่ยืนอย่างโง่เขลา ไม่ยืนอย่างขี้ขลาด หรืออ่อนแอ อย่างนี้มันน่ายืน อายุอย่างนี้มันน่าจะยืน ถ้ายืนอย่างโง่เขลาอย่างขี้ขลาด อ่อนแอ ยิ่งแก ยิ่งกลัว ยิ่งกลัวตาย นี่อย่าไปต่อมันดีกว่า ให้มันตายไปเสียเร็วๆ อย่างนี้มันยังจะดีกว่า เพราะมันอยู่ด้วยความทรมาน จะต่ออายุชนิดนั้นไปทำไม นี่คือประโยชน์ที่บุคคลนั้นจะได้ในการต่ออายุแบบล้อ ดีกว่าต่ออายุแบบประจบ ด้วยความขลาดและอ่อนแอ

นี่ก็ดูออกไปถึงผู้อื่น ระหว่างผู้อื่นกับผู้อื่น ที่ล้ออายุด้วยกันนี้ มันยังมีผลพิเศษออกไปคือสนุก คนรู้จักล้ออายุนี้มันจะสนุก เพราะใครๆ ก็เข้าใจอยู่แล้ว ว่าใ้อคำว่าล้อนี้มันสนุก ใ้อค่าเขาก็มันก็สนุก แต่เดี๋ยวนี้มันก็จะถูกสวนมา ก็เลยไม่สนุก ถ้าล้อนี้ ล้อให้มันเป็น มันสนุก หัวเราะกันทั้งวันก็ได้ ให้ผู้อื่นพลอยสนุกด้วย พร้อมๆ กันนั้น ก็พลอยได้รับประโยชน์แบบที่เรียกว่าไม่ซ้ำใคร ไม่ซ้ำใคร เป็นความสนุกแบบที่

ไม่ซ้ำกับที่เคยสนุกมาแล้วอย่างโง่เขลา เป็นการเล่นสนุกที่ต้องใช้สติปัญญา อันลึกซึ้งซึ่งจึงจะทำได้

ทีนี้จึงอยากจะยืนยันเป็นข้อสุดท้ายว่า ไอ้การล้ออายุของเรานี้จะทำให้อะไรๆ มันพลอยดีขึ้นมา พลอยถูกต้อง หรือพลอยดีขึ้นมา สังคมก็จะพลอยดีขึ้นบ้าง ถ้าเรารู้จักล้ออายุกันแบบนี้ ในโลกทั้งโลกก็จะพลอยดีขึ้นบ้าง แม้พระศาสนาก็จะพลอยดีขึ้นบ้าง ถ้าเรารู้จักล้ออายุกันแบบนี้ คือมันทำให้เกิดการกระทำที่ถูกต้องยิ่งขึ้น เหมือนกับการชำระชะล้าง หรือการสะสาง ทำให้อะไรมันสะอาดๆ ขึ้น ดีขึ้น งดงามขึ้น

เอาตามจริงยืนยันว่า การล้ออายุของเราจะ มีประโยชน์แม้พระศาสนา แม้แก่โลก แม้แก่สังคม จริงไม่จริงก็เอาไปคิดดูอีกที ไม่บังคับให้เชื่อ แต่ขอรับรองให้เอาไปคิด การคิดก็ต้องคิดให้เป็น ถ้าคิดไม่เป็น คิดจนตายก็ไม่ออก หรือไม่เห็น นี่ก็เป็นเรื่องของความไม่ประมาทอย่าให้มันซ้ำซากอยู่ที่นั่นเลย

เอาทีนี้ก็จะพูดไปตามลำดับที่นี้บอกว่าจะล้อกันอย่างไร อยากจะขออภัย หรือว่าอยากจะทำอะไรสักอย่างหนึ่งสำหรับปีนี้ ซึ่งเป็นปีที่ไม่ค่อยสบาย มีความอ่อนเพลีย มีความอ่อนแอ ฉะนั้นจะทำอะไรให้มันเป็นเรื่องเป็นราวจริงๆ จังๆ มันก็ทำไม่ค่อยได้ เพราะร่างกายไม่อำนวย จึงถือเสียใหม่ว่า จะทำตามสะดวก นี่ก็อะไรได้ก็พูดไป ไม่เป็นเรื่องเป็นราว พูดอย่างชาวบ้านก็พูดว่า ไม่ฉายหนังเรื่องยาว แต่เป็นการฉายหนัง เรื่องขำเล็กๆ สั้นๆ เรื่อยๆ ไป นี่ก็อะไรได้ก็จะพูดไปตามลำดับ

นี่ ยิ่งรู้จักความแก่.

- ๑ ความแก่ทางกาย, ทางประสาท ะ แยมมาก
อ่อนเปลี้ย, ความจำ(อดีต)เสื่อม, สัมผัสคน,
นั้นนึกน้ทนอยเรื่อย ะ ชัก-เคล็ด-บวม
ผิวหนัง, เล็บ, การถ่าย, (ดีแคยงนอนหลับ)
ที่เคยสึดตช่แก่ แต่ก้อช่, กลิ่นภพหมด, ไม่เรื่งลวงห้
นอกจากนี้ เมือเคยช่
- ๑ ความแก่ทางจิต ะ ยังไม่แก่,
สมาธิปัจจุบัน มากขึ้น. ง่ายขึ้น,
หาความสุข หรือพักผ่อนทางจิต ใ้ง่ายขึ้น,
- ๑ ความแก่ทางวิญญาณ, (สติปัญญา) ะ ไม่แก่ไ้วย.
ยิ่งหนุ่ม ขึ้นทุกที่
ยิ่งมากจนไม่รู้จะใช้อย่างไรไ้, (กายหมดแรง)

๑ ฐนไ้ช่ทุกส่ว ไ้ช่ช่พ้ช่ช่ ฐนไ้ช่ช่ช่
ก็จจ ๑๑๑๑๑๑ ๑๑๑๑๑๑ ๑๑๑๑๑๑

4
7004

2520

กรมการศึกษานอกโรงเรียน
ศูนย์ ศึกษานอกโรงเรียน

นี่คือ วิธี จัด เวลา แก่

๑) ทำ แบบ เรียน : แยก ตาม ระดับ

๒) ทำ แบบ เรียน : แยก ตาม ระดับ เรียน

๓) ทำ แบบ เรียน - แยก ตาม วิชา
เรียน ตาม วิชา เรียน
เรียน ตาม วิชา เรียน ตาม วิชา เรียน

ความแก่ : คนหนุ่มอย่าอวดดี ที่ไม่ริบหาความสงบสุขทางจิตใจ เมื่อความแก่มาจะเสียชีวิต

เรื่องที่จะพูดเรื่องแรกก็คือ ความแก่ หลายคนที่นั่งอยู่ที่นี้เป็นคนแก่ ถึงขนาดที่เรียกว่า เป็นคนแก่ และหลายคนหรือมากกว่านั้น เป็นคนที่เรียกว่ากำลังแก่ ต้องพูดว่ากำลังแก่ เดี่ยวเขาจะโกรธเอา เพราะเขาไม่ยอมแก่ เพราะเขาไม่ยอมเชื่อพระพุทธเจ้าที่ตรัสว่า ความแก่มันช้อนมาแล้วในความเกิด นี่เป็นพระพุทธภาษิตตรัสว่าอย่างนี้ ความตายมันก็ช้อนมาแล้วในความเกิด ความแก่มันก็ช้อนมาแล้วในความหนุ่มอย่างนี้เป็นต้น

นี่เขากำลังแก่ เขาก็ไม่รู้ว่าเขากำลังแก่ อย่างนี้ก็ต้องบอกกันเสียหน่อยว่า คนเรามันก็ต้องเริ่มแก่มาตั้งแต่เกิด หรือจะเอาเปรียบสักหน่อยก็ว่า เริ่มแก่มาแล้วตั้งแต่เริ่มหนุ่ม นี่จึงจะไม่โกรธมาก

เมื่อปัญหาเรื่องความแก่เกิดขึ้น ก็ต้องรู้จักขจัดออกไป ธรรมะนี้มันเพื่อขจัดปัญหาที่เกี่ยวกับความเกิด ความแก่ ความเจ็บ ความตาย ต้องฟังของพระพุทธองค์ให้ดีๆ ที่ท่านสอนว่าเราเกิดเป็นธรรมดา เราแก่เป็นธรรมดา เราตายเป็นธรรมดา เราไม่อาจจะพ้นความแก่ ไม่อาจจะพ้นความตายไปได้ นั่นนะ ท่านสอนให้รีบทำอะไร ให้ชนะความเกิด แก่ เจ็บ ตาย ไม่ใช่ตรัสให้ยอมแพ้ หยุตงอมืองอเท้าเลย เราจะหลีกเลี่ยงความแก่ไปไม่ได้ เราจะหลีกเลี่ยงความตายไปไม่ได้ อย่างนี้มันบ้า พระพุทธเจ้าท่านตรัสรู้ถึงที่สุด ท่านไม่ตรัสสิ่งที่ไม่เป็นเหตุผล หรือมันไม่มีสาระอะไร เพราะว่าท่านได้ตรัสอุปาย ที่จะชนะความเกิด ความแก่ ความเจ็บ ความตายได้ ธรรมะในพระพุทธศาสนา นี้ เพื่อชนะความเกิด ความแก่ ความเจ็บ

ความตาย แม้ว่าเรากำลังเกิด แก่ เจ็บ ตาย เราก็จะเอาชนะมันได้

เราจะพูดกันถึงเรื่องความแก่ อาตมาก็บอกอยู่แล้วว่า สิ่งแรกมันต้องล้อตัวเองก่อน อาตมาก็อยากจะล้อเกี่ยวกับความแก่ เดียวนี้อายุเท่านี้ มันก็มีความแก่ ถ้าดูกันในทางร่างกาย ในทางระบบประสาท มันแย่มากทีเดียว ถ้าใช้คำโลกโศกชาวบ้านเพื่อประหยัดเวลาว่า มันแย่มาก มันไม่สุขภาพ แต่ฟังง่ายว่า มันแย่มาก ความแก่ในทางร่างกาย ทางระบบประสาท เดียวนี้มันไม่มีกำลัง แล้วก็ระบบประสาทนี่ก็แย่ คือว่า เริ่มลืม ลืม คนแก่หลายคนก็คงจะเป็นพยานได้ ว่าเรามันเริ่มลืมกันแล้ว ลืมชื่อคน ทั้งที่จำได้ ว่าคนนี้ หน้าอย่างนี้ จำได้ แต่ชื่ออะไรไม่รู้ มันเริ่มลืมไปๆ นี่เรียกว่าระบบประสาทแย่มาก อ่อนเพลียมากขึ้น ความจำก็เริ่มเสื่อม ทางร่างกายก็มีอะไรเพิ่มขึ้นในทางเสื่อม ทางลำบากนิดๆ หน่อยๆ อย่างนั้นอย่างนี้ ขัดยอกตรงนั้น เคล็ดขวมตรงนี้ ผิวหนังก็เปลี่ยนไป ไขมันนี่ก็เริ่มแข็ง ไม่เหมือนเมื่อก่อนๆ นี้ ซึ่งมันอ่อนนุ่ม การถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะก็เปลี่ยนไป จนทำความยุ่งยากลำบาก ตัดบทว่า ที่อาตมาเคยล้อคนแก่ตั้งแต่เป็นเด็กๆ นั้นนะ เดียวนี้รับบาปหมดแล้ว มาอยู่ที่เราเองหมดแล้ว ทุกอย่างทุกประการ เหมือนกับที่เราเคยล้อคนแก่ๆ โน้น สมัยเป็นเด็กโน้น

นี่ขอสารภาพบาปอันนี้ไว้กับคนแก่ที่ได้ตายไปแล้วนั้นนะ ว่าอาตมานั้นเคยได้ล้อไว้อย่างไร เดียวนี้ก็ยอมสารภาพว่าทำผิด ไม่ถูกแล้ว ก็ขอให้เด็กๆ รุ่นหลังล้ออาตมาแทนต่อไปว่า มันมีอะไรที่แก่งทำทั้งนั้นแหละ คนแก่นี้มันแก่งทำทั้งนั้นแหละ เดียวก็รู้แล้วว่ามันไม่ได้แก่งทำ

แล้วที่ฉลาดหน่อยอยู่หนึ่งว่า สิ่งเหล่านี้มันมาใช้เวรใช้กรรมแก่เรา อย่างที่ไม่เคยบอกล่วงหน้า นี่ขอบอกให้ทุกคนรู้ว่า ไข่ความแก่นี้

จะมาสู่ท่าน แต่ละคนๆ ที่ยังถือตัวว่าหนุ่มอยู่นั้นแหละ มันไม่บอกล่วงหน้า มันรู้ได้ต่อเมื่อมันมาถึง เสรีจแล้วทั้งนั้น อาการอย่างนั้นมาถึงแล้ว ครอบครัวแล้ว เต็มทีแล้ว เอ้า จึงมองเห็น เอ้า นี่มาแล้ว มาเมื่อไหร่ก็ไม่รู้ เพราะฉะนั้นเราจึงพ่ายแพ้แก่ความแก่ เพราะมันมาในลักษณะที่ไม่ให้เรารู้ พอรู้แล้วมันก็แก่แล้ว แก่เสรีจแล้วในเรื่องนั้นแล้ว มาใหม่ก็ไม่รู้ แล้วก็รู้ ก็เอ้า! แก่เสรีจแล้ว ในเรื่องความแก่ชนิดนั้น

นี่สรุปความว่า ในเรื่องทางร่างกาย ทางระบบประสาท ที่เนื่องกันอยู่กับร่างกายนี้ เย่มาก ทีนี้มาดูไขความแก่ในทางจิต กลับเป็นตรงกันข้าม คือยังไม่แก่ ช่วยฟังดีๆ หน่อยนะ ว่าทางจิตยังไม่แก่ อย่าตีความหมายไปในทางต่ำทราวม เมื่อเดี๋ยวนี้ ความคิดนึกสติปัญญา ก็ยังไม่แก่ จิตก็เป็นสมาธิได้ง่ายขึ้น เกือบจะไม่ต้องทำอะไร จิตมีความเป็นสมาธิได้ง่ายขึ้น และมากขึ้น ไม่เหมือนกับเมื่อยังไม่แก่ คล้ายๆ กับว่า มันอยากจะเป็น อยากจะเป็นสมาธิตามธรรมชาติมากขึ้น

แล้วอีกอย่างหนึ่งที่ดีมาก ก็คือว่าหาความสุข หรือความพักผ่อนในทางจิตได้ง่ายขึ้น และมากขึ้น ข้อนี้ขอท้าทายคนหนุ่มทั้งหลาย ว่าพวกท่านอย่าเพื่ออวดดี อย่าอวดดีด้วยความโง่ จนกว่าเมื่อไรจะมีความแก่มาถึงแล้ว ก็จะพบว่า จะหาความสุข หรือความพักผ่อนในทางจิตได้ง่ายขึ้น

เดี๋ยวนี้คนหนุ่มยังหาได้ยาก แล้วไม่เชื่อด้วย แล้วก็ไม่ชอบความพักผ่อนทางจิตด้วย คือไม่ชอบความสุขในทางจิต เพราะมีความโง่มาก จะไปหาความสุขในทางเนื้อหนังเอร็ดอร่อย ซึ่งต้องซื้อหาด้วยความยากลำบาก หรือว่ามีราคาแพง ความสุขทางเนื้อหนัง ซึ่งหลอกลวงถึงที่สุดนั้น ซื้อมาแพงๆ และก็ยากลำบากเหลือเกิน ส่วนความสุขที่แท้จริง เป็นความสุขทางจิตนั้น เกือบไม่ต้อง ไม่ต้องซื้อ ไม่ต้องเสียสตางค์

หาได้ง่าย ทุกหนทุกแห่ง และคนก็ไม่สนใจ ไม่ชอบความสุขชนิดที่ ทำให้เงินเดือนไม่พอใช้ ยิ่งไม่พอใช้ ใ้ความสุขที่ทำให้เงินเดือนเหลือใช้ นี่มันไม่ชอบ จะว่ามันโง่ หรือว่ามันฉลาดก็ไปคิดเอาเอง อาตมาต้องขอ พูคว่ามันโง่ อย่างบรมโง่ แสนที่จะโง่ ที่ไม่รู้จักหาความสุข ที่ไม่ต้องการ สตางค์ ที่ไม่ต้องใช้อะไร ที่ไม่ต้องลำบาก พุดอย่างนี้มันจะเป็นการหวังดี กับคนหนุ่มใหม่ อาตมาบอกว่า คนแก่นี่ กลับมีความสุขอย่างนี้ได้ง่าย แล้วเป็นได้เอง แต่คนหนุ่มเป็นไม่ได้ คนหนุ่มควรจะทำอย่างไร จะได้ชื่อว่า เป็นคนที่มีโชคดี

อ้าว สรุปความข้อนี้ก็ว่า ในทางจิตนั้น ยังไม่แก่นะ อาตมา ยืนยันตัวเองอย่างนี้ ใ้ทางร่างกายนี้จะแยกอยู่แล้ว

ที่นี้ไปดูกันอีกทางหนึ่ง ซึ่งเราเรียกว่าทางสติปัญญา แต่ฟัง แล้วมันก็ไปปนกับทางจิต ก็แยกออกมาว่าเป็นทางวิญญาณ เรียกทาง สติปัญญา ทิฎฐิ ความคิด ความเห็น ซึ่งไม่ได้เกี่ยวกับสมาธิอะไร เกี่ยวกับความรู้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้นไป อย่างนี้ก็ตะโกนว่า มันไม่เทโว้ย มันยิ่งหนุ่มเสียอีก ถ้าพุดถึงทางวิญญาณ ทางสติปัญญา ที่จะทำให้เกิด ความรู้แจ้งแทงตลอดนี้ มันกลับยิ่งหนุ่มลงไปเสียอีก มันก็เล่นนำหัว

ที่นี้ทางสติปัญญามันยิ่งมาก ในทางร่างกายมันหมด ก็เลย หมดกันตรงนั่นเอง สติปัญญายิ่งลึกซึ้ง ยิ่งมองเห็นอะไรมาก ที่จะทำให้มี ประโยชน์ได้มาก ยิ่งกว่าแต่ก่อนมาก แต่ทางร่างกายหมดกำลัง หมดกำลัง ที่จะทำ เล่าเป็นเรื่องส่วนตัวว่า เมื่ออายุได้สัก ๖๕ ปีนี้ มันยังไม่รู้จัก ความแก่ ว่าความแก่เป็นอย่างไร อาตมาเองนะเมื่ออายุ ๖๕ ปี ไม่รู้จัก ความแก่ ทั้งๆ ที่มันแก่มามากแล้ว แล้วก็มีความคิดที่จะทำนั่นทำนี่ มี โครงการมากมาย เรียกว่าเยอะเยอะไปหมด แล้วก็ยังไม่ทันจะทำหรอก มันไม่ใช่ของที่จะทำได้ทันที

ทีนี้ต่อมาความแก่เริ่มเข้ามาแทรกแซง ยังไม่รู้ตัวอย่างที่กล่าวมาแล้ว พอรู้แล้วมันแก่เสร็จแล้ว รู้แล้วมันแก่เสร็จแล้ว พออายุสัก ๖๘ ปี ๖๙ ปีนี้ มันมีการแสดงออกมาอย่างแน่นอนว่า ทำไม่ได้ ไอ้ที่เราคิดว่าจะทำนั้น ทำไม่ได้ เริ่มแสดงให้เห็นว่า ทำไม่ได้ เพราะหมดแรงในทางกาย แม้ทางจิตจะยังไม่ถอย ทางสติปัญญายังแก่กล้า ทางกายยอมแพ้เลยเล็กน้อย ก็เหลืออยู่แต่ว่า แล้วแต่ความแก่มันจะสงสาร มันจะอำนวยความสะดวกให้ทำเท่าไรก็ทำมันเท่านั้น

เดี๋ยวนี้ก็อยู่ในสภาพที่เรียกว่า ก็แล้วแต่ความแก่ จะอำนวยความสะดวกทำอะไร ในวันหนึ่งๆ ในการที่จะเป็นแสงสว่าง แก่ผู้อื่นนั้น มันก็แล้วแต่ความแก่มันจะอำนวยความสะดวกให้ทำ ก็เลยเป็นอันว่า ผ่ากับไว้กับความแก่ในทางร่างกาย ความเข้มแข็ง ความก้าวหน้า ทางจิต ทางวิญญาณก็เลยเป็นหมันเสียมาก เหลืออยู่เท่าที่จะใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ นี่มันน้อย

นี่คือข้อที่ว่าอยากจะลือตัวเอง มันได้แบบนี้ มันได้แบบนี้ มันสมน้ำหน้าไอ้คนโง่ ที่มันไม่รีบทำอะไรให้เสร็จก่อนหน้านี้นี้ ถ้ามาถึงขั้นนี้มันมาทำอะไรให้ดี ให้เต็มตามที่ต้องการไม่ได้ เพราะว่าทางร่างกาย ทางระบบประสาทนะ มันประสบกับความแก่อย่างวูบวาบ ในทางจิตนั้นยังคงอยู่ ยังไม่แก่ในทางสติปัญญา แล้วยิ่งหนุ่มมากขึ้นไปอีก จิตวาดโครงการอะไรให้สนุกสนาน ก็มากมายไม่รู้สิ้นสุด ก็ขอให้ท่านทั้งหลายฟังดู เผื่อจะเอาไปลือตัวเองได้บ้างสำหรับบางคน

ส่วนสำหรับทุกคนนั้นก็อยากจะพูดว่า รีบเถอะ อย่าให้ตกที่นั่งลำบากเหมือนกับอาดมาเลย ที่ยิ่งหนุ่มอยู่นั้น อย่าโง่อย่าอวดดี รีบใช้ชีวิตให้เป็นประโยชน์ อย่าไปหลงระเหิงอยู่เลย ใช้แต่ในทางที่ถูกที่มีค่า รีบใช้เสียให้เป็นประโยชน์ คือใช้ทำประโยชน์ให้มากที่สุด มิฉะนั้นจะเสียใจทีหลัง และเสียใจอย่างมาด้วย เมื่อความแก่มันมาถึงเข้า หรือ

กระทั่งความตายมาเมื่อไหร่ ก็ไม่ทันจะรู้ จะทำอะไรได้น้อยมีประโยชน์น้อย ชีวิตนี้มีค่าน้อย ถ้าเราจะเอาชนะความแก่ให้ได้ ก็รีบทำสิ่งที่ มีประโยชน์เสียโดยเร็ว และก็อย่าเป็นห่วงว่าคนข้างหลังเขาจะช่วยทำ

ทางสวนโมกข์นี้ก็มีข้อที่คนเขาสงสัยกันมาก ว่าอาตมาตายแล้ว ใครจะทำอะไรต่อ นี่มันเล่นตลกกันอยู่ เราไม่ถืออย่างนั้น เราคิดว่าพูดอย่างนั้น หรือถืออย่างนั้นก็เป็นคนโง่ ถ้ายังมีสติปัญญา ก็รีบใช้ให้เป็นประโยชน์เสียโดยเร็ว ให้มันคุ้มค่า ให้มันเกินค่า ให้ท่านทั้งหลายช่วย ร่วมมือกับอาตมา ทำสวนโมกข์นี้มันเป็นประโยชน์อย่างคุ้มค่า เกินค่า เสียโดยเร็ว ก่อนแต่ที่อาตมาจะตาย จะตายโดยว่างกายนะ เราไม่เป็นห่วง มันว่าใครจะมาอยู่ ไอ้คนบ้าไหนจะมาอยู่ก็ตามใจ ไอ้คนฉลาดมาอยู่ได้ ก็เป็นโชคดี มันก็เป็นเรื่องของเขาแล้ว ไม่ใช่เรื่องของเราแล้ว

ไอ้เรื่องของเราเนี่ย ก็รีบทำให้มันเป็นประโยชน์ ให้มากที่สุด คุ้มค่าก็ยิ่งดี ให้เกินค่า ก็ยิ่งวิเศษ รีบใช้สวนโมกข์ให้เป็นประโยชน์ ทั้งในทางฝ่ายผู้ให้ และทั้งในทางฝ่ายเป็นผู้รับ ให้เสร็จเสียโดยเร็วๆ ให้ทันกับความแก่ แล้วข้อนี้ก็เอาไปถือเป็นหลักทั่วไป

เมื่อกลับไปที่บ้านที่เรือนของตัวเองแล้ว รีบทำอะไรที่เป็นประโยชน์ ให้คุ้มค่า ให้เกินค่าเสียก่อนแต่ความตายมันจะมาถึง หรือว่าก่อนแต่ ความแก่ที่ความแก่มันจะบีบคั้นเอา จนทำอะไรไม่ได้

นี่ปีนี้ก็มีความแก่อย่างนี้ เามาล้อกันอย่างนี้ ท่านทั้งหลาย คงจะได้รับประโยชน์จากการล้อนี้บ้าง เพราะว่าอย่างน้อยที่สุด ก็เอาไปใช้ เพื่อรีบทำอะไรๆ เสียให้มันเสร็จ ให้มากที่สุด ก่อนที่มันจะแก่จนทำอะไรไม่ได้ ประโยชน์ทางวัตถุเนี่ยมันไม่ค่อยจะมีค่านัก วัตถุก็มีค่าอย่างนั้น เท่านั้น แต่ถ้าเราใช้มันให้เป็นประโยชน์ทางจิตใจ มันจึงจะมีค่ามาก นี่เรียกว่า ปัญญาเกี่ยวกับความแก่ คือมันเป็นการวิ่งแข่งกันกับเวลา

วัตถุประสงค์ ยังไม่ลุล่วงเป้าหมาย.

ประเด็นชีวิต : ให้ทุกคนเข้าถึงหัวใจศาสนาของตน
มีความเข้าใจอันดี ระหว่างศาสนา,
พรากรมมนุษย์ออกมาจากวัตถุนิยม,

1. ชาวพุทธ ก็ยังไม่รู้จักหรือเข้าใจ
นิพพาน หรือความว่างพื้นฐาน.
2. ยังมีการพยายาม ที่จะชี้ความแตกต่างระหว่างศาสนา
แม้ในชั้นที่เป็นเพียงเปลือก - กะพี้.
3. วัตถุนิยม ยังกำลัง วิ่งสุดเหวี่ยง :-
การเล่น - การกิน - การกาม -
การเตรียมสงคราม

จนสิ้นโลกบางอย่างจะหมกกลงในเร็ว ๆ นี้

วัตถุประสงค์ ๓ ประการ

เข้าที่นี้ เรื่องถัดมาอีก ที่จะเอามาพูดต่อไป ก็คือเรื่องวัตถุประสงค์ ๓ ประการ ของอาตมา ท่านทั้งหลายบางคนได้เคยทราบดีอยู่แล้ว บางคนก็ยังไม่ทราบ เมื่ออาตมามีปณิธานที่ตั้งไว้ในชีวิต เมื่อหลายปีมาแล้ว เป็นปณิธานสูงสุดในชีวิตว่า จะพยายามให้พวกเราทุกคนเข้าถึงหัวใจแห่งพระพุทธศาสนาของตนๆ นี่เป็นข้อที่ ๑ ให้พุทธบริษัทเข้าใจถึงหัวใจของพุทธศาสนา และให้บริษัทของศาสนาไหนก็ตาม เข้าถึงหัวใจของศาสนาของเขา

นี่ข้อที่ ๒ ว่าทำความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกันในระหว่างศาสนา อย่าให้ศาสนาแต่ละศาสนาทะเลาะวิวาท แย่งดี อิจฉาริษยากัน เหมือนกับที่กำลังเป็นอยู่ นี่เป็นข้อที่ ๒

ข้อที่ ๓ ก็เพื่อจะพรากจิตใจของคนในโลกนี้ออกมาเสีย จากสิ่งที่เรียกว่าวัตถุนิยม โลกกำลังวินาศลงไปทุกวันๆ เพราะอำนาจของสิ่งที่เรียกว่าวัตถุนิยม มีรายละเอียดมากมาย ที่ว่าโลกวินาศลงไปด้วยวัตถุนิยม คนก็ยังบูชาวัตถุนิยม ปณิธานเหล่านี้ยังไม่สมตามที่ตั้งไว้ ยังไม่ประสบความสำเร็จเต็มตามที่ตั้งไว้ แต่มันจะอย่างไรได้

ก็ทำไปตามที่มันจะทำได้ ตามที่กำลังกาย กำลังจิต และกำลังสติปัญญาจะอำนวยให้ทำ แต่ว่ามิใช่ว่ามันจะไม่สำเร็จประโยชน์อะไรเลย ก็เรียกว่ามีความสำเร็จตามปณิธานนั้น อยู่บ้างเหมือนกัน แต่มันยังไม่ลู่ถึงเป้าหมายที่สมบูรณ์

สำหรับข้อแรกมันก็เห็นอยู่ว่า แม้แต่พวกชาวพุทธเรานี้ก็ยังไม่รู้จัก หรือไม่เข้าใจถึงหัวใจของพุทธศาสนา วิ่งเลาะอยู่ที่เปลือก หรือกระทั่งเป็นอย่างมาก ของพุทธศาสนา ไม่เข้าใจถึงหัวใจหรือแก่นแท้ ยิ่ง

กว่านั้น เข้าใจกลับกันอยู่อย่างที่เราเรียกว่ากลับกันอยู่ อย่างที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า จิตเป็นประภัสสร ก็เลสมาเป็นครั้งคราว แล้วก็เข้าใจกลับกันว่ากิเลสอยู่เป็นประจำ เป็นพื้นฐาน จิตประภัสสรเป็นครั้งคราว แล้วบางคนถึงกับว่า ไม่เคยประภัสสรเลย จิตจะมีกิเลสคือความเศร้าหมองอยู่ตลอดเวลา ไม่พบบันกับความเป็นประภัสสร ความหมายมันอย่างเดียวกันกับที่จะพูดว่า ธรรมดาเรามีนิพพานในระดับหนึ่ง ระดับน้อยๆ เป็นพื้นฐานอยู่ ใ้ไว้กฎสงสารนั้นนะเพิ่งมา เพิ่งมาเกิดเป็นครั้งเป็นคราว และก็ชั่วเวลาอันเล็กน้อยด้วย นั่งอยู่ที่นี้ เวลานี้ บางทีจะเข้าใจง่าย คือถ้าไม่มีอะไรมากระทบจิตมันเกลี้ยง มีลักษณะสะอาด สว่าง สงบ ตามสมควร

หรือสรุปความว่า มีความเย็น ตามความหมายแห่งพระนิพพานนี้แหละตามสมควร ส่วนกิเลสที่จะเกิดขึ้นบนโลกะ โทสะ โมหะ นั้น เพิ่งมา มาเป็นครั้งเป็นคราว ตามแต่ว่ามันจะมีเหตุปัจจัยอะไรเกิดขึ้นตามทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เป็นต้น

ไ้ร้อนนะมันเพิ่งมา ไ้เย็นนี่อยู่บนพื้นฐาน เขากลับพูดเสียว่ามีกิเลสตลอดเวลา เราช้อนตลอดเวลา ไม่เคยนิพพานเลย หวังอีกหลายอสงไขยชาติ เราจึงจะพบกับพระนิพพาน นี่เอาตามจะช่วยด่าแทนพระพุทธเจ้าว่า ไ้บรมโง่ มันไม่มองเห็นสิ่งที่มีอยู่จริง และมีอยู่ตลอดเวลา คล้ายๆ กับว่า ไม่เชื่อคำว่าจิตนี้ประภัสสร เป็นพื้นฐาน ไ้จิตสกปรกมีดมัวเราร้อนกิเลส นั้นนะ มันเพิ่งมาเป็นครั้งเป็นคราว นี้ก็ชาวพุทธก็ยังไม่เข้าใจหัวใจของพระพุทธศาสนา คืออย่างนี้ก็เรียกว่า เราก็ยังไม่มีความเข้าใจ

สำหรับส่วนตัวอาตมานั้น ก็เรียกว่าวัตถุปนิธานนั้น ไม่ประสพผล ทันแก่เวลาเสียแล้ว จะต้องตายก่อนนะ พุทธอย่างนั้นนะ จะไม่มีคน

ยอมรับเลย หรือเห็นความจริงข้อนี้ ถ้าเห็นบ้างสองสามคน นี่ไม่นับนะ มันน้อยเกินไป เราพูดกันว่าทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมดจะต้องมองเห็น

ข้อที่ ๒ ที่ว่า จะต้องทำความเข้าใจกันระหว่างศาสนา ให้เลิกความคิดที่เป็นปรปักษ์ต่อกันนั้น ก็ไม่บรรลุเต็มตามวัตถุประสงค์ เพียงแต่จะมองได้บ้างว่ามันดีขึ้นบ้าง อาตมายอมรับว่า ได้มองเห็นว่า ความเข้าใจระหว่างศาสนานี้มีบ้าง เริ่มมีขึ้นบ้าง เริ่มพูดกันรู้เรื่อง เริ่มมีความเป็นมิตรกัน แต่เราก็ได้พยายามมาหลายปี ๑๐ กว่าปีแล้ว ที่จะทำความเข้าใจระหว่างศาสนา ชี้ให้เห็นธรรมชาติของธรรมชาติ ที่มีอยู่ร่วมกัน พ้องกัน ในระหว่างศาสนาทุกศาสนาเช่น ความไม่เห็นแก่ตัวนี้ ต้องการกันทุกศาสนา ความเป็นเพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น นี่ก็เป็นความต้องการของทุกศาสนา แต่แล้วทำไมจึงทำความเข้าใจกันไม่ได้ ยังอิจฉาริษยากันอยู่เป็นส่วนใหญ่ ระหว่างศาสนาก็ยังทำความเข้าใจกันไม่ได้ ในศาสนาเดียวกันแท้ๆ ระหว่างนิกาย มันก็ยังทำความเข้าใจกันไม่ได้ บางทีในระหว่างกลุ่มพุทธบริษัทแต่ละกลุ่มๆ นี้ก็ยังทะเลาะวิวาทกัน เพราะเข้าใจธรรมชาติบางข้อบางประการผิดกันก็มี แต่ว่าส่วนใหญ่่นั้นมันเป็นเพราะว่า ต้องการกันคนละอย่าง คนหนึ่งต้องการจะมีตัวตน มีอะไรหลายๆ ไร่ร้อย จะหล่อเลี้ยงตัวตนซะเรื่อย อีกพวกหนึ่งมันตรงกันข้าม มันอยากจะทำหมดตัวหมดตน มันพูดกันไม่รู้เรื่อง

ก็ขอทำความเข้าใจว่า ขอบอย่างไรก็ให้เขาทำไปอย่างนั้น อย่าไปตำหนิติเตียนเขาเลย เรามองกันแต่ว่า จะทำความเข้าใจระหว่างบุคคลให้ดีขึ้น ระหว่างหมู่คณะให้ดีขึ้น ระหว่างพวก ระหว่างนิกาย ให้ดีขึ้น ระหว่างศาสนาให้ดีขึ้น ถ้ามันมีความเข้าใจระหว่างศาสนาดีขึ้นแล้ว ใจความเข้าใจระหว่างชาติ หรือประเทศก็คงจะดีขึ้นไปเอง

ไฉนมันบาปมันหนาคือที่ว่า แต่ละชาติ แต่ละประเทศนะ มันทั้งศาสนา มันไปโง่โง่ลัทธิบ้าง บอๆ ที่เป็นปฏิปักษ์ต่อศาสนาไปเสียอีก แล้วคนเราจะมีศาสนาได้อย่างไร กำลังถือศาสนาแห่งความโง่หลงในทางวัตถุ ในทางเนื้อหนัง ในทางประโยชน์ เดียวนี้ที่นี้ มีอะไร หลอกหลวงซึ่งกันและกัน ให้หลงอย่างนั้น หนักขึ้นไปอีก จนมีศาสนาใหม่ แล้วแต่จะเรียกว่าศาสนาอะไร นี่ปณิธานข้อที่ ๒ ที่ทำความเข้าใจกัน ระหว่างศาสนา ก็ยังไม่สมบูรณ์อาตมาก็ตายก่อน ผ่าไปกับคนข้างหลัง

นี่ข้อที่ ๓ ที่ว่าจะพรากเพื่อนมนุษย์ของเรา ออกมาเสียจากอำนาจของวัตถุนิยม ข้อนี้ก็ยังไม่มีความหวัง เพราะดูว่ายิ่งแรงขึ้น คนยิ่งตกไปสู่ความลุ่มหลงในวัตถุนิยมแรงขึ้นกว่าเมื่อ ๕๐ ปีที่แล้วมา กว่า ๓๐ ปีที่แล้วมา นี่ทุกคนจะมองเห็น เพราะการค้นคว้าก้าวหน้าของโลก ปัจจุบันนี้ ค้นคว้าในทางวัตถุมาก และก็พบสิ่งที่จะทำให้สวยงาม เอโรตอ์ร่อยมาก อะไรดียิ่งขึ้นไปอีก

เพราะฉะนั้นคนกำลังหลงวัตถุนิยม ไม่ทราบว่าจะเมื่อไหร่จะถึงจุดอิมตัว จะเลี้ยวกลับ แล้วเราจะทำอย่างไร เราจะปล่อยไปอย่างนั้น หรือว่าเราจะต่อต้าน อาตมาก็ยังคิดว่าจะต่อต้านไปตามเรื่อง พยายามไม่ทำการทะเลาะวิวาท เพราะถ้าไปทำการทะเลาะวิวาทแล้วก็เป็นการโง่

เพราะฉะนั้นต้องต่อต้านอย่างไม่ทะเลาะวิวาท ซ้ำให้เห็นปีศาจอันร้ายกาจคือวัตถุนิยม ที่กำลังจับกุมเอาโลกนี้ไว้ ให้ติดอยู่ในความโง่ ความเขง และความทุกข์ เดียวนี้กำลังเป็นโอกาสของวัตถุนิยม มันกำลังวิ่งสุดเหวี่ยง ยังไม่ถอยหลัง ยังไม่หยุด ยังไม่ถอยหลัง

การเล่น การมี การเล่นหาความสนุกสนานเพลิดเพลินแข่งกับเทวดา นี่ก็ยิ่งเป็นมาก และก็ยังมากขึ้นในโลกนี้ เรื่องกินก็จะกินให้วิเศษ แข่งกับพวกเทวดา เรื่องการมรณ ก็จะต้องยิ่งไปกว่าพวกเทวดา พวกเทวดา

ที่กล่าวไว้ในพระคัมภีร์ เขาก็ไม่มีอะไร ส่งเสริมให้มันเกินธรรมชาติ แต่สมัยปัจจุบันนี้ก็มีวัตถุปัจจัย ส่งเสริมกามารมณ์ให้มันเกินธรรมชาติ นี่มันจะเก่งกว่าพวกเทวดา มันมีปัจจัยเนื่องกันไปทางอื่นอีก คือทำให้เกิดการกระหายสงคราม เพื่อจะรวบรวมวัตถุปัจจัย เรื่องกิน เรื่องกาม เรื่องเกียรตินั้น

เพราะฉะนั้นปัจจัยสงครามก็จำเป็นสำหรับคนเหล่านี้ แล้วก็มีการเตรียมสงครามกันมากขึ้น เนื่องมาจากความบ้าในวัตถุนิยม นี่ปณิธานข้อนี้คิดแล้วก็น่าใจหาย ต้องฝากไว้กับคนข้างหน้า คนที่อยู่ต่อไปข้างหน้า ช่วยกันคิดนึกศึกษาต่อไป

เดี๋ยวนี้เราทำแต่เพียงว่า แสดงความคิดเห็นอะไรไว้ให้เป็นหลักเป็นฐาน เมื่อเราตายแล้วก็เอาไปคิดนึกพิจารณาดู เดี่ยวนี้มันกำลังเหมือนกับว่า คนกำลังบ้าจัด ห้ามล้ออะไรก็ไม่ฟัง แต่ก็พูดไว้ว่า จะต้องทำอะไร จะล้อกันในแง่ไหน ล้อว่าโชคดี ที่ได้เกิดมาในโลกนี้ ในสมัยปัจจุบันนี้ ที่มีความเป็นอย่างนี้ มันก็เป็นการล้อแบบประขตๆ อยู่ แต่ถึงอย่างนั้น ก็ต้องเอามาใส่ใจ เพราะเราเกิดมาฟ้องสมัยในลักษณะอย่างนี้ เราจะทำอย่างไร ให้เป็นประโยชน์ที่สุด

ส่วนตัวอาตมาก็รู้สึกอย่างนี้ เกี่ยวกับปณิธาน ๓ ประการนี้ ถ้าเผอิญผู้ใดมีปณิธานตรงกัน ก็ช่วยเอาไปคิดไปนึก หรือสืบต่อ ต่อไปอีกสักวันหนึ่งนี่มันถึงหมุนกลับ หรือแกว่งกลับ เช่น ลูกตุ้มนาฬิกา เมื่อเหวี่ยงไปสุดซ้าย หรือสุดขวา แล้วมันก็เหวี่ยงกลับนี้ เดี่ยวนี้มันกำลังเปลี่ยนไป กว่าที่จะสุดซ้าย หรือสุดขวา แล้วคนก็มันโง่ ทั้งซ้ายและทั้งขวา คือวัตถุนิยมจัดทั้งซ้าย และทั้งขวา

อาคมา ดวงดี ตลอดเวลา.

๑ อาคมา ดวงดีตลอดเวลา จนไม่ต้องดูดวงให้แสน

แม้เมื่อ ะ เจ็บไข้ ทุกข์ยากลำบาก จะตาย
 หายแพเสียหาย (ตามที่เขาเรียกกัน)
 ก็ยังหายใจอยู่ด้วย การทำดี, (ธรรมิก)

จึงไม่มี แม้นั่ววินาทีเดียว ที่เรียกว่า ดวงไม่ดี.
 (มีพระพุทธรูปเป็นหลัก)

เรา ดี, มันดีกว่า ดวงดี, อย่างนี้เอง.
 (อ่านคำกลอนบทนั้น)

เราดีดีกว่าดวงดี เพราะดีนั้น, มี ที่เราก็ดีกว่าที่ดวง
 ทำดีนั้นแหละเราหวัง เอาดีทั้งปวง มาทำให้ดวงมันดี
 ดวงชั่วไม่ได้เลยนี้ ถ้าเราขยันมี ความดีทำไว้เป็นคุณ
 อยู่ที่กายดีเพราะบุญ ทำไว้เจือจุน ตลอดชีวิตดีคมา
 ดวงดีมีอยู่อุ้กร่า ก็เพราะเหตุว่า เราทำดีเป็น, เห็นไหม
 เหตุนั้นเราทานโคไคร ทำดีเสมอไป ดวงดีจึงมีสมบูรณ์.

บทล้อ ะ เราดี ดีกว่า ดวงดี, ดูให้ดีๆ.

‘ดวงดี’ ยังสู้เราดีไม่ได้

เข้าทีนี้ก็พูดต่อถนัดออกไปอีก ขออภัยที่ว่าได้บอกแล้วว่า จะพูดตามที่จะนึกได้ พูดเรื่องหน้าเศร้าขวนจะร้องไห้มากพอ แล้วก็พูดเรื่องดีกันบ้าง เดียวก็จะร้องไห้กันเสียจริงๆ ทีนี้ก็พูดเรื่องดี ก็พูดว่า อาตมานี้ โชคดีตลอดเวลา พูดให้ถูกใจ ให้ถูกใจชาวบ้านสมัยนี้ก็พูดว่า อาตมาดวงดีตลอดเวลา ไม่ต้องดูดวงให้มันแสบตา เหมือนกับคนที่เขานั่งดูดวงกันอยู่ไม่รู้จักสิ้นสุด เมื่อเจ็บไข้นี้ก็ดวงดีที่สุด ได้รับอะไรมากเกินกว่าที่ไม่เจ็บไข้

ฟังดูให้ตีเถอะ เมื่อเจ็บไข้นี้ กลับได้รับประโยชน์ทางธรรมะมากกว่าเมื่อไม่เจ็บไข้ เมื่อไม่เจ็บไม่ไข้ มันดีแต่บ้า หลง พอเจ็บไข้ มันนึกได้ ฉะนั้น เมื่อเจ็บไข้นี้ อาตมาดวงดีกว่าไม่เจ็บไข้ ทุกข์ยากลำบาก ถูกเขาต่า ถูกเขาใส่ความนี้ มีตะพืดเลย

มันดวงดีตลอดเวลา พวกคอมมิวนิสต์หาว่าอาตมาเป็นผู้ที่ต่อต้านคอมมิวนิสต์ ควรจะฆ่าเสีย ทีนี้ พวกที่ไม่ใช่คอมมิวนิสต์ พวกเรา ก็หาว่าอาตมากำลังจะไปเข้าฝ่ายคอมมิวนิสต์ควรจะฆ่า นี่อย่างนี้แหละ ดวงดีตลอดเวลา คือมันมีการแสดงให้เห็นความจริง และให้มีโอกาสที่จะรู้ อะไรมาก คนเขาถือว่า เมื่อพ่ายแพ้เสียหาย ถูกต่าถูกว่า ถูกใส่ความแล้ว เป็นโชคร้าย นั่นมันโชคร้ายของคนโง่ แต่มันโชคดีของคนมีปัญญาที่จะต้อนรับเอามาใช้ให้มันเป็นประโยชน์ เดียวนี้ ก็ยังมีลมหายใจอยู่ด้วยความพอใจ ในการทำดี ประพฤติธรรมอยู่ อย่างนี้เรียกว่า ดีตลอดเวลา ไม่มีแม้แต่วันที่เดียว ที่ว่าดวงมันไม่ดี ดวงบ้าง ที่ไหนก็ไม่รู้ มันดีเสียตลอดเวลา ไม่เว้นแม้แต่วันที่เดียว นี่คงจะไม่ใช่เรื่องเศร้า คงจะเป็นเรื่องที่ชวนให้สบายใจบ้าง แทนเรื่องเศร้าที่ได้พูดมาแล้ว

ถ้าเราเป็นพุทธบริษัท เราต้องยอมรับว่า เมื่อใดทำดี เมื่อนั้น จะมีโชคดี ยามดี ฤกษ์ดี "สุนักข์ตตัง สุขังคะลััง สุขปะภาตัง สุขุทฺทจิตัง" เมื่อนั้น มันเป็นดวงดี โชคดี ฤกษ์ดีอะไรตลอดเวลา เมื่อเราทำดี ฉะนั้น เมื่อเรามีเจตนา และพยายามทำดีอยู่ทุกวินาที มันจะเลวได้อย่างไร มันก็ดีอยู่ตลอดเวลา โชคดี ดวงดี อยู่ตลอดเวลา

ที่นี่ เราจะต้องมองให้เห็นให้ถูกต้อง ว่าใครมันสร้างดวง ฝึกสาง ที่ไหนมันมาสร้างดวงให้ ให้ดวงมันดี เรามันสร้างเอง เรามันทำดีอยู่ ดวงมันจึงดี เพราะฉะนั้น เรานี้ดี ดีกว่าดวงดี ดวงบ้างๆ บอๆ หลอกๆ ลมๆ แล้งๆ นั้น มันจะดีได้อย่างไร ไ้ดวงนะ มันเรื่องลมๆ แล้งๆ ไ้เรานี้ มันเรื่องจริง ฉะนั้น เราดี ดีกว่าดวงดี ขอบอกท่านทั้งหลาย ให้ทราบ เชื่อไม่เชื่อก็สุดแท้ ว่าเราดี ดีกว่า ดวงดี ไม่เชื่อก็ตามใจ นี่เป็น ความจริงที่สุดเราดีไว้ก่อนเถอะ แล้วมันดีกว่าดวงดีเสมอ เพราะว่า ไ้ที่ เรานี้ มันเป็นเรื่องที่ทำได้จริง ไ้เรื่องดวงนั้นมันลมๆ แล้งๆ แล้วยิ่ง ดวงตามในกระดาษ เขียนใส่กระดาษไว้แล้วยิ่งบ้างๆ บอๆ มันผิดก็ได้ ถูกก็ได้ จำวัน จำคืนผิด ก็ผิดได้ คนผูกดวง มันเผลอไป มันก็ผูกผิดได้ แล้วมันไม่จริงอะไรได้ ดวงนะ ไ้เราดี มันดีกว่าดวงดี

ฉะนั้น จะอ่านบทท่องจำให้ฟังสักนิด ต้องอ่านซ้ำๆ แล้วฟังให้ ดีนะ

เราดี ดีกว่าดวงดี เพราะดีนันมี ที่เราดีดีกว่าที่ดวง

(ดีมีที่เรา ดีกว่ามีที่ดวง)

ทำดีนั้นแหละเราหวัง เอาดีทั้งปวง มาทำให้ดวงมันดี

(เราทำดีแล้วก็เอาความดีนั้นแหละมาทำให้ดวงมันดี เรามัน จริงกว่า ไ้ดวงมันเรื่องลมๆ แล้งๆ)

ดวงชั่วไม่ได้เลยนี้ ถ้าเราขยันมี ความดีทำให้เป็นคุณ

(ถ้าเราทำความดีไม่รู้จักหยุดจักหย่อน ดวงชั่วไม่ได้ ดวงชั่วมีไม่ได้ พระพุทธเจ้ารับประกัน ไม่เชื่อพระพุทธเจ้าก็ตามใจ จึงว่า)

ดวงชั่วไม่ได้เลยนี้ ถ้าเราขยันมี ความดีทำไว้เป็นคุณ อยู่ดีตายดีเพราะบุญ ทำไว้เจือจุน ตลอดชีวิตติดมา (ที่เราอยู่ดี หรือกระทั่งตายก็ดี เพราะบุญที่ทำไว้ตลอดชีวิต

ติดมา)

ดวงดีมีอยู่อัตรา ก็เพราะเหตุว่า เราทำดีเป็นเห็นใหม่ (ไอ้คนโง่ มันทำดีไม่เป็น แล้วเรามันทำดีเป็น)

ดวงดีมีอยู่อัตรา ก็เพราะเหตุว่า เราทำดีเป็นเห็นใหม่ เหตุนั้นเราทำนใดใคร ทำดีเสมอไป ดวงดีจักมีสมบูรณ์

ลองคิดดู อาตมากล้าทำว่า อาตมาดวงดีตลอดเวลา เพราะว่า ทำดีตลอดเวลา ไม่มีปณิธานปรารถนาจะทำชั่ว ดันรนแต่ในทางที่จะ ทำดีตลอดเวลา ฉะนั้น ความดีเหล่านั้น มันก็มาประมวลกันเข้า ทำให้ สิ่งที่เขาเรียกกันว่า ดวง นั้นแหละมันดี คนโง่นั้นเรียกว่า ดวง คนฉลาด เรียกว่า กรรม หรือการกระทำ หรือวิบากของกรรม

นี่สรุปความว่า ดวงดีนั้น ยังสู้เราดีไม่ได้ ฉะนั้นเราดีจึงดีมาก กว่าดวงดี เมื่อใครอยากจะทำ อ่านซ้ำอีกทีว่า

เราดี ดีกว่าดวงดี เพราะดีนั้นมี ที่เราดีดีกว่าที่ดวง ทำดีนั้นแหละเราหวัง เขาดีทั้งปวง มาทำให้ดวงมันดี ดวงชั่วไม่ได้เลยนี้ ถ้าเราขยันมี ความดีทำไว้เป็นคุณ อยู่ดีตายดีเพราะบุญ ทำไว้เจือจุน ตลอดชีวิตติดมา ดวงดีมีอยู่อัตรา ก็เพราะเหตุว่า เราทำดีเป็นเห็นใหม่ เหตุนั้นเราทำนใดใคร ทำดีเสมอไป ดวงดีจักมีสมบูรณ์

คนบ้าดวง ก็รีบทำดีเถอะ ทำให้สมบุญณ์ มันดีสมบุญณ์ แล้วดวงมันก็จะดี จะลို့หรือไม่ลို့ บางคนคงจะไม่นี่กว่าลို့ เห็นว่าเป็นคำที่จริงมันก็บอกกันให้รู้ สิ่งที่เคยเข้าใจผิด

ถ้าจะลို့ก็ลို့แต่เพียงว่า เราดีดีกว่าดวงดีไวย้ ! ฉันทิดดีกว่าดวงดีไวย้ ! ขอให้ดูให้ดี ๆ จะพบความจริงข้อนี้ ถ้าใครเห็น เข้าใจ จะเอาไปลို့ตัวเอง ที่เคยหลงดวงกันเสียบ้างก็ได้ แล้วก็มาสร้างดวงเสียใหม่ ที่ดีแน่นอน ดิตลอดเวลาดีอย่างไม่มีผันแปรได้ ก็คือการประกอบกรรมดีเพื่อสร้างดวงดี เราสร้างดวง อย่าให้ดวงสร้างเรา นอนรอให้ดวงสร้างเราก็นอนโง่อยู่ เรายีบสร้างดวง นั่นคือเรามีตัวเราเองเป็นตัวเป็นตน แล้วสร้างอะไร ตามที่เราต้องการจะสร้างก็ได้เราสร้างโลกก็ได้ เดียวจะว่าให้ฟังทีหลัง

ถูกหว่าพุดอะไรซ้ำซาก.

- ๐ แน่นอน, แน่แล้ว.
มันไม่มีเรื่องอื่นที่ต้อพุด (นอกจากเรื่องว่าง)

มันเหมือนกับเรื่อง "น้ำ" ะ-
กินน้ำ - อามน้ำ - หุงข้าว - คมแกง - ล้างจาน
ล้างบาน - ล้างเท้า - ล้างกน - รกต้นไม้, ทำนา
- เลี้ยงปลา - ทำเชือกไฟฟ้า ฯลฯ มันก็น้ำนั่นเอง.

ธรรมชาติคือน้ำ, รมโม รทโท อุกทุทโม
ยิ่งสูญทุกาด้วยแล้ว ยิ่งเป็นน้ำอย่างยิ่ง.
พุดเรื่องน้ำไม่ซ้ำเลย, เว้นแต่มองว่ามันเรื่องน้ำเท่า
- นั้น.

บทล้อ ะ มันมองกันคนละที คนละเหลี่ยม,
คนหนึ่งอยากให้เลื่อนชั้น,
แต่ อีกคนมันไม่ยอมเสียเลย ที่จะเลื่อนชั้น
เขาจึงว่าอย่างนั้น.

ถูกหาว่าพูดอะไรซ้ำซาก ... 'จิตว่าง' 'ตัวกู' ของกู'

เรื่องที่ถัดไป ต่อไปอีก ที่จะพูด ทำไมเวลามันเร็วนัก ตะกี้พูดเรื่องนำเศร้า แล้วก็พูดเรื่องนำสนุก ทีนี้ก็พูดเรื่องนำเศร้าอีก คนเป็นอันมากเขารูมกล่าวหาว่า อาตมานี้พูดอะไรซ้ำๆ ซากๆ เรื่องเดียวอยู่นั่นเอง ที่นั่งอยู่ที่นี้ ก็คงมีหลายคน ที่หาว่าอาตมานี้ พูดซ้ำๆ ซากๆ เรื่องเดียวอยู่นั่นเอง เรื่องจิตว่าง ก็จิตว่างอยู่นั่นแหละ ไม่มีพูดเรื่องอื่น พูดเรื่องอื่นไม่เป็น นี่ก็ถูกหาอยู่ตลอดเวลา ถูกหาว่า พูดอะไรซ้ำซาก เรื่องเดียวอยู่นั่นแหละ ขี้เกียจฟัง ขี้เกียจมาสวนโมกข์ ขี้เกียจมาวันเสาร์ เพื่อฟัง เพราะมันพูดเรื่องเดียวซ้ำๆ ซากๆ อยู่นั่น

แน่นอน แน่นอน แน่นอน ข้อนี้นั้น แน่นแน่แล้ว มันแน่นอน มันพูดเรื่องเดียว พูดเรื่องอื่นไม่เป็น ก็พูดอยู่ที่นี้ มันพูดเรื่องอื่นไม่เป็น มันไม่มีเรื่องอื่นที่จะต้องพูด นอกจากเรื่องเดียวนี้นั่นแหละ

เรื่องให้ว่างจาก "ตัวกู-ของกู" แล้วก็ไม่ต้องมีทุกข์ ทำไมไม่มองดูให้ดีว่า คนเรานี้ มันก็อยู่ด้วยเรื่องอะไร เพียงเรื่องเดียวซ้ำๆ ซากๆ ถ้ามองกลับอีกทีหนึ่งก็ว่า ของอย่างเดียวกันมันใช้ได้ร้อยแปดอย่าง สารพัดอย่าง ทำไมคนพวกนี้จึงไม่มองดูบ้าง พูดกล่าวหาอาตมาข้างเดียว ทำไมไม่มองดูบ้าง ว่าเรื่องเดียวนี้นั้น มันใช้ประโยชน์ได้ร้อยแปดอย่าง โดยเฉพาะเรื่องความว่างแล้วก็ใช้ได้ทุกอย่าง ไม่ยกเว้นเรื่องอะไรเลย นับตั้งแต่เรื่องต่ำที่สุด จนถึงเรื่องสูงที่สุด คือพระนิพพาน

คนเราจะมีความสุขอยู่ได้ ก็เพราะเรื่องว่างเรื่องเดียว หุงข้าว หุงปลาอยู่ในครัว ก็ต้องทำด้วยจิตว่าง, ทำงานกลางบ้าน ก็ต้องทำด้วยจิตว่าง, ทำไร่ไถนา อยู่กลางนา ก็ต้องทำด้วยจิตว่าง, ทำราชการอยู่

ที่ออฟฟิศ ก็ต้องทำด้วยจิตว่าง, พักผ่อนที่ไหน ก็ต้องพักผ่อนด้วยจิตว่าง ถ้าจิตไม่ว่าง มันไม่เป็นการพักผ่อน. อะไรๆ มันก็สำเร็จอยู่ที่การรู้จักทำจิตให้ว่าง

คนใจคนนั้นควรจะสังเกตดูข้อเท็จจริงอันนี้ ว่าเมื่ออาบก็อาบน้ำ เมื่อดื่ม ก็ดื่มน้ำ เมื่อหุงข้าว ก็ต้องใส่น้ำ เมื่อต้มแกง ก็ต้องใส่น้ำ เมื่อล้างจาน ก็ต้องใช้น้ำ เมื่อล้างบ้าน ก็ต้องใช้น้ำ เมื่อล้างเท้า ก็ใช้น้ำ ขอรกยล้างกันก็ต้องใช้น้ำ รดต้นไม้ ก็ต้องใช้น้ำ ทำนา ก็ต้องใช้น้ำ เลี้ยงปลา ก็ต้องใช้น้ำ ทำเทียนไฟฟ้า ก็ต้องใช้น้ำ แล้วทำไม ไม่นึกถึงน้ำว่าทำไมมันซ้าๆ ซากๆ แล้วมันก็ใช้ประโยชน์ได้ไม่มีที่สิ้นสุด นี่ตัวอย่างที่ยกมายังน้อย ใ้อที่เราต้องใช้น้ำ มันยังมีมากกว่านี้ หลายสิบเท่า ทำไมไม่บ่นบ้างว่าซ้าๆ อยู่ที่นี่ ลองไม่ซ้าๆ อยู่ที่นี่ มันคงตายแน่ คนนั้นมันตายแน่ นี่เขาพูดอย่างไม่เป็นธรรม อย่างไม่ยุติธรรม หว่า อาตมาพูดอะไรซ้าๆ อยู่เรื่องเดียว ก็ยอมรับว่า แน่นอนถูกแล้ว มันต้องพูดซ้ำเรื่องเดียว

แม้แต่พระพุทธเจ้าท่านก็ต้องตรัสว่า ฉันทพูดแต่เรื่องความดับทุกข์เท่านั้นแหละ ก็คือไม่ยึดมั่นถือมั่นสิ่งใด โดยความเป็นตัวตนของตน แล้วเผชิญว่า พระธรรมทั้งหมดของพระพุทธเจ้านี้ ก็ถูกอุปมา หรือเปรียบไว้ด้วยน้ำ มีพระบาลีว่า "ธมฺโม รหฺโถ อทุกฺทโม" ธรรมะเหมือนห้วงน้ำที่ไม่มีตะกอน ธมฺโม คือ พระธรรม ระหะโถ เหมือนกับห้วงน้ำแอ่งน้ำ สระน้ำ บ่อน้ำ อะกัทฺทโม ไม่มีตะกอน ธรรมะเหมือนน้ำไม่มีตะกอน น้ำไม่มีตะกอน ใช้เป็นประโยชน์ แก้ปัญหาความเป็นอยู่ในทางวัตถุ ทางร่างกายด้วย ทางจิตทางวิญญาณด้วย

น้ำสูงสุดในทางวิญญาณ ก็คือ สัจจญาณ ความว่างจากตัวกู ว่างจากของกู นี่เป็นน้ำอย่างยิ่ง ในฐานะที่เป็นพระธรรมชำระความทุกข์

โดยประการทั้งปวง ก็พูดเรื่องนี้ โดยที่ไม่ต้องกลัวซ้ำ น้ำนี้แหละใช้ได้
ทุกอย่างทุกประการ แล้วมันก็จะได้รับประโยชน์ครบถ้วนทุกประการ

ข้อที่ถูกหว่าน พูดอะไรซ้ำๆ อยู่นี้ มันเป็นเรื่องจริงอย่างไร
มันเป็นความจริงว่า มันทำไปอย่างโง่เขลาบ้าง บอๆ หรือว่ามันได้ทำ
จริงอย่างถูกต้องตามธรรมชาติ หรือตามกฎของธรรมชาติที่ถูกต้องแล้ว
เพราะว่ามันไม่มีเรื่องอะไรนอกจากเรื่องนี้ คุณไปทบทวนดูใหม่เถอะ
ทางร่างกาย ทางวัตถุ ทางสิ่งของ นี่ก็กินน้ำ อาบน้ำ เอน้ำหูงิ้ว
ต้มแกง ล้างจาน ล้างบ้าน ล้างเท้า รดต้นไม้ ทำนา เลี้ยงปลา เดียวนี้
ก็ใช้ทำเหมือนไฟฟ้า เหมือนเป็นงานใหญ่หลวงเกี่ยวกับน้ำ นี่ถ้าจะทำ
เรื่องทางจิตใจ จะเป็นอยู่ในระดับใด ก็ให้จิตมันว่างจากความหมายมัน
เป็นตัวกู ของกู แล้วก็ไม่มีความทุกข์เลย นับตั้งแต่กวาดบ้าน หรือ
ล้างจาน จะเป็นป่าว เป็นคนใช้ กิติ จะเป็นนาย แม่บ้าน เจ้าของบ้าน
อะไรกิติ ถ้าจิตมันว่างแล้ว มันล้างจาน และกวาดบ้านสนุกทั้งนั้นแหละ
แต่จิตมันไม่ว่างแล้ว มันตกนรกทั้งเป็นอยู่ที่ตรงนั้นแหละ นี่เรื่องจิตว่าง
จะแก้ปัญหาได้หมด ไม่ว่าเรื่องอะไร

นี่มันน่าหัว หรือน่าจะเอามาล้อ ว่ามันมองกันคนละด้าน มัน
มองกันคนละเหลี่ยม คนหนึ่ง มันมองเหลี่ยมที่เห็นเป็นซ้ำซาก พูดเรื่อง
ซ้ำซาก แล้วคนหนึ่ง มันมองถูกวิธี มันเห็นว่า ไม่ได้ซ้ำซาก แต่พูด
ให้มันครบถ้วนทุกแง่มุม ของสิ่งที่มีชื่อเรียกอย่างเดียวกัน เพื่อว่ามัน
จะได้เลื่อนชั้น คนโง่ไม่รู้จักเลื่อนชั้น ไม่รู้จักชั้น แล้วก็รู้จักเลื่อนชั้น
พอพูดถึงน้ำก็เห็นเป็นซ้ำกันไปหมด คนมีปัญญาเขารู้จักเลื่อนชั้นรู้จัก
ใช้น้ำ น้ำตามธรรมดา หรือน้ำพระธรรมก็ตาม ให้มันเป็นประโยชน์
เลื่อนชั้นไปเป็นชั้นๆ

ถ้าอาตมาเป็นคนโง่ พุดอะไรซ้ำๆ ก็ช่วยกันล้ออาตมา ถ้าคนนั้นมันมองไม่ตี มันพุดผิดๆ แล้วยังช่วยไปล้อคนนั้น ที่อาจจะนั่งอยู่ที่นั่นก็ได้ ที่หาว่าอาตมาพุดเรื่องเดียวซ้ำๆ ซากๆ อยู่เรื่อยไป

เกี่ยวกับคำว่า "พุทธทาส"

1. มีคนล้ออาคมว่า ยังชอบเป็นทาสอยู่อีก, ทั้งที่เขาปล่อยทาสกันหมดแล้ว, ทั้งที่ผู้ล้อนั้น กำลังเป็นทาสทางอุดมคติของลัทธิหนึ่ง ยิ่งกว่าอาคม ไปเสียอีก. นั้น ระวังให้ดี เกี่ยวกับคำว่าทาส.
2. มีผู้พยายาม ทำให้ประชาชนเข้าใจว่าการใช้ชื่อพุทธทาสภิกขุ นั้นเป็นการสร้างแพชั่นใหม่, และควยความอวดดี ทำลายระเบียบประเพณี เยอหยิ่งเป็นต้น, ที่จริงเป็นนามปากกา ใช้นานกว่า 50 ปี ตั้งแต่ริหัดเขียนเรื่องลงหนังสือพิมพ์สมัยนั้น, พวกฝรั่งก็ไม่ลำบากในการคิดต่อ, และทำงานอย่างทาสนั้น ทำได้ดีกว่าทำอย่างเป็นเจ้าคุณ.
- ๑ ได้ทูลถามพระองค์แล้ว ท่านว่าชื่อนี้เพราะดี ไม่มีทางที่จะทำอะไรแข่งกับพระองค์, หรือลบหลู่คุณมีนใครได้, โดยนิรันดร.

บทล้อ ะ ทำอย่างไรได้ มันมีกรรมทำให้ชอบชื่อนี้. ไม่อยากให้ใครจัดให้เป็นอะไรมากกว่านี้.

‘พุทธทาส’ ผู้เป็นทาสรับใช้ของพระพุทธรเจ้า

เรื่องถัดไปอีก คือเรื่องคำว่า พุทธทาส พุทธทาส ผู้เป็นทาสรับใช้ของพระพุทธรเจ้า นี้ก็ได้มีเรื่อง ได้เกิดเรื่องมาตลอดเวลา นับตั้งแต่ว่า คนบางพวกที่โง่ ไม่มองหัวแม่เท้าของตนเอง ไม่รู้จักพุทธศาสนา ไม่รู้จักวัฒนธรรมไทย หาว่าเดี๋ยวนี้เขาเลิกทาสกันแล้ว พุทธทาสยังจะมาเป็นทาสพระพุทธรเจ้ากันอีก ส่วนคนโง่คนนั้น มันไปเป็นทาสของลัทธิอะไรลัทธิใดลัทธิหนึ่ง ซึ่งเลวกว่าพระพุทธรเจ้า มันไม่พูดถึง ตัวเองมันไปเป็นทาสของลัทธินั้น ยิ่งกว่าที่อาตมาเป็นทาสของพระพุทธรเจ้า เอ้า เรื่องนี้เลิกกันไม่ต้องพูด

ที่นี้ มีคนบางคนมาคิดมาพูดตะโกนว่ามาใช้ชื่อพุทธทาสบ้าง อะไรบ้าง พูดตรงๆ ก็ว่า ไม่ใช่ชื่อเจ้าคุณ พระครูอะไรทำนองนั้น นั่นแหละ เขาว่า นี่มันอวดดี นี่มันคนอวดดี มันสร้างแพขึ้นใหม่ เขียนชื่อว่า พุทธทาสสิกขุ แทนที่จะเขียนว่า เจ้าคุณนั่น เจ้าคุณนี่ นี่ก็คนโง่คนบรมโง่ คำ “พุทธทาส” มันเป็นความหมายที่ให้แก่มันเอง และได้ใช้ชื่อนี้มาตั้งแต่ก่อนบวชโน้น ก่อนอาตมาบวชเป็นพระได้ใช้ชื่อนี้ ในความหมายอย่างนี้ เขียนบทความไปลงหนังสือพิมพ์ก็ใช้ชื่อนี้ ไม่ใช่เพิ่งจะเขียนกันเดี๋ยวนี้ ไม่ใช่ตั้งนามปากกาใหม่ เมื่อริหัดเขียนบทความทางพุทธศาสนา ก็ได้ใช้ชื่อนี้กว่า ๕๐ ปีมาแล้ว นี่ก็ทำงานอย่างเป็นทาสพระพุทธรเจ้านั้น มันดีกว่าทำงานอย่างเป็นเจ้าคุณ ถ้าทำงานอย่างเป็นเจ้าคุณชั้นสูงๆ จะมีที่รับแขกอย่างนี้ไม่ได้หรอก จะต้องมีเครื่องใช้ไม้สอยนั่นนี่รับแขก พวกท่านทั้งหลายที่มาที่นี้ ไม่ต้องมานั่งกลางดินกันอย่างนี้หรอก นั่นมันจึงลำบาก ทำงานอย่างพุทธทาสนี้มันสบาย ถ้าทำงานอย่างท่านเจ้าคุณแล้ว มันลำบาก มันคงจะตาย

แน่แล้ว เพราะทำอะไรก็ต้องรักษาเกียรติยศของท่านเจ้าคุณไว้ให้ได้
 อาตมาคงตายแล้ว เดียวนี้มันขี้เกียจ มันไม่กลัวใครท่า ไม่กลัวใครว่า
 มันไปนอนเสียก็ได้ อาตมาติดต่อกับผู้อื่นผู้ใช้ผู้อื่นอย่างกะว่าเป็น
 พุทธทาส โดยจิตใจมุ่งทำงานให้พระพุทธรเจ้า เรียกว่าทำงานอย่าง
 พุทธทาส ไม่ใช่ทำงานอย่างเจ้าคุณ นี่ก็เป็นแง่หนึ่งซึ่งอาตมาไม่ได้อวดดี
 ไม่ได้ตั้งแพ้นใหม่ ขวนเพื่อน ๆ กันเซ็นชื่อพุทธทาส อะไรทาส ไม่ใช่คำ
 ว่าเจ้าคุณ หรือพระครู นี่ไม่ใช่ดูหมิ่น ดูถูกยศศักดิ์ เกียรติยศเหล่านั้น
 มันเป็นเรื่องมีประโยชน์ แต่เก็บไว้ใช้ในลักษณะที่เหมาะสมกัน แต่ถ้าจะ
 รับใช้ประชาชนอย่างท่านทั้งหลายแล้วทำงานอย่างพุทธทาสดีกว่า
 ที่จะไปเป็นเจ้าคุณ ก็ยังมีพวกเราที่เหลือ ที่โง่ ๆ อีกหลายคน ขอบเขียน
 ราชทินนาม แม้แต่ส่งจดหมายหรือส่งอะไรนั้น มันบ้าเอง

อีกข้อหนึ่ง ที่ใช้ชื่อพุทธทาสด้วยความจำเป็นบังคับคือ เมื่อ
 ติดต่อกับคนต่างประเทศ คนต่างประเทศเขารู้จัก ชื่อพุทธทาส กัน
 ทั้งนั้นแหละ ไม่รู้จักชื่อ มหา พระครู เจ้าคุณอะไร เขาไม่รู้ และเขาก็
 เขียนไม่ถูกด้วย และถ้าว่าเปลี่ยนกันบ่อยนัก เขาก็ว่ามันบ้าแล้วไว้ย มัน
 เปลี่ยนชื่อทำไมบ่อยนักเล่า เดียวนี้คนเขารู้จักชื่อพุทธทาสกันทั่วโลก
 แล้วสะดวกที่สุด ที่เขาจะเขียนและจะจำ ไม่อย่างนั้น เขาจำไม่ไหว เรามี
 ความจำเป็นที่จะต้องติดต่อกับชาวต่างประเทศ ก็จำเป็นอยู่เองที่จะต้อง
 ใช้ชื่ออย่างนี้ ซึ่งมันเปลี่ยนไม่ได้ และมันไม่เปลี่ยน จึงขอให้เห็นใจด้วย
 ไม่ใช่ลบลู่เกียรติยศ ชื่อเสียง ซึ่งทางการยกย่องให้ตามประสาโลก
 ตามประสาชาวโลกนั้น มันก็ดี อาตมาสารภาพว่า มันดี มันมีประโยชน์
 ท่านเจ้าคุณพูด คนเขาเชื่อ น่าเชื่อยิ่งกว่าพระธรรมดาดองค์หนึ่งพูด ทั้งใน
 บางกรณี ก็ต้องพูดในฐานะที่เจ้าคุณพูด ไม่ใช่พูดอย่างพระธรรมดาพูด
 แต่ในบางกรณี หรือมากกรณี มันพูดอย่างพระหลวงตาองค์หนึ่งพูด นี้

ดีกว่า ได้รับประโยชน์กว่า เข้าใจง่ายกว่า และส่วนใหญ่มันเป็นเช่นนั้น ฉะนั้น คนจึงรู้จักอาตมาว่า พุทธทาส บางคนไม่รู้ว่าเป็นเจ้าคุณชื่ออะไร ด้วยเข้าไป เพราะความสะดวก เพราะมันเป็นไปตามธรรมชาติ

ทีนี้ อยากจะบอกอีกประเด็นหนึ่งว่า อาตมาก็เคยขอร้องท่านทั้งหลายอยู่เป็นประจำว่า จะทำอะไรให้ทูลถามพระพุทธรูปเจ้าก่อน ว่ามันเหมาะไหม ว่ามันดีไหม ก็ทูลถามพระพุทธรูปเจ้าตามแบบของอาตมาว่า ใช้ชื่อพุทธทาสนี้เป็นอย่างไรพระพุทธรูปเจ้าตามแบบอาตมาก็ว่า มันเพราะดี มันไพเราะดี แล้วมันไม่ทำงานแข่งกับพระพุทธรูปเจ้า เพราะมันบอกว่า เป็นทาสของพระพุทธรูปเจ้า ฉะนั้น ไม่มีโอกาสที่จะดีเสมอเผด็จของทำงานแข่งกับพระพุทธรูปเจ้า เพราะว่ามันเป็นทาส ถูกแล้ว พระพุทธรูปเจ้าท่านอธิบายอย่างนี้

เดี๋ยวนี้เมื่อเป็นทาสแล้ว ไม่ต้องหลบหลู่ดูหมิ่นใครด้วย อาตมาจัดตัวเองเป็นทาส นี่ก็ไม่มีความถูกต้อง ไม่มีคามยุติธรรมที่จะไปหลบหลู่ดูหมิ่นใคร เจียมตัวอย่างนี้อยู่เสมอ ฉะนั้น ขอฝากท่านทั้งหลายไว้ทุกคนที่นั่งอยู่ที่นี้ว่า ถ้าใครเขาไปพูดว่า อาตมาถูกดู ดูหมิ่นใครเข้าแล้ว บอกว่า มันโกหก มันไม่จริง อาตมายังเป็นทาสของพระพุทธรูปเจ้าอยู่ ไม่เผด็จที่จะไปดูหมิ่น ดูถูกใคร จัดตัวเองไว้ต่ำสุด คือ บุคคลชั้นทาส ที่ต่ำสุด ฉะนั้น จะไม่ดูถูก ดูหมิ่นใคร จะยอมรับว่า เขาเป็นคนมีความถูกต้องดี มีประโยชน์ไปตามแบบของเขาด้วยกันทุกคน ๆ

นี่ความหมายของคำว่า “พุทธทาส” และมีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะเรียกตัวเองว่า พุทธทาส จนถูกเขาเข้าใจผิดรอบด้าน หลายอย่างหลายประการ เรื่องนี้มันน่าล้อไหม ลองคิดดู มันน่าล้อไหม เอ้า! มันเกิดมามีกรรม มันชอบใช้ชื่อนี้ สมน้ำหน้ามัน ล้อก็ล้อ ต่ำก็ต่ำ แล้วขอประกาศว่า ไม่อยากให้ใครจัดอาตมาให้เป็นอะไร มากไปกว่าพุทธทาส

นี่ขอเป็นพุทธทาสตลอดกาลปาวสาน อย่ามาจัดอะไรให้มันสูงไปกว่านั้น
นี่ ฟังดูมันออกจะแปลกขึ้นเรื่อยนะ สำหรับเรื่องที่พูดปีนี้ เป็น
เรื่องปกิณณะเบ็ดเตล็ด เป็นหนังสือเฉพาะเรื่องไม่ใช่หนังสือยาว จะ
ฟังก็ฟัง ไม่ฟังก็เชิญไปได้ เรามีเรื่องที่จะปรารภกันเป็นเรื่องๆ เป็นข้อๆ
จะไม่เอามาพูดปนกันให้มันยุ่ง

ศาสนิกชน ที่มีใช้ ศาสนิกชน.

- ๑ ต่างฝ่ายต่างมุ่งมองแต่แง่ร้าย, ฝึกประสงค์แท้จริง,
ของศาสดา ของแต่ละศาสนาของตน. *
- ๑ กางเขน คือสัญลักษณ์ของ การ"ฆ่า"คน เพื่อ
เป็น"พระเจ้า".
- ๑ และเรอบอกว่า นั่นก็คือ หัวใจของพุทธศาสนา
ที่อยู่ในรูปกางเขน.
- ๑ แต่ละศาสนิกชนของแต่ละฝ่าย กำลังได้รับการสั่งสอน
ให้แต่ละฝ่าย เห็นอีกฝ่ายว่าเป็น ศาสนาป่าเถื่อน
บาบอ.

บทล้อ ะ โลกไม่มีสันติสุขสันติภาพ
ก็เพราะศาสนิกชนพวกนี้เอง.

๒๖
๒๕๖๐

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
ศูนย์ ส่งเสริมการค้าบริการ

พจนานุกรม ๑๓๕๓

๑) ~~ศึกษาลักษณะของ (M) เพื่อ สื่อ ธรรมชาติของ
เพื่อเขียน ประเด็น.~~

๒) ~~กำหนดทิศทางของ สัมพันธ์ หรือ ใจ และ
พจนานุกรม.~~

๓) ~~แต่ วิชาการศึกษา ส่วนใหญ่ ของแท้
คือ ภาษาศาสตร์ ได้ รับ การอบรม ซึ่ง
สอน ให้ แยก คำนวณ และ อื่น ๆ
ฝึกทำ การเขียน อ่าน-เข้าใจ~~

ศาสนิกชนชนิดที่มีไข่ศาสนิกชน

หัวข้อที่เอามาล้อต่อไป ก็คือว่า เป็นศาสนิกชนชนิดที่มีไข่ศาสนิกชน ท่านทั้งหลายทุกคนเป็นศาสนิกชน แต่จัดตัวเองไว้เป็นอะไร ก็ไม่รู้ ระวังให้ดี ทุกคนไปมองดูตัวเองกำลังจัดตัวเองว่าเป็นอะไร จัดตัวเองว่าเป็นศาสนิกชนของพระพุทธศาสนา ก็เรียกว่า พุทธศาสนิกชน คนอื่นเขาถือศาสนาชื่ออื่น เขาก็เป็นศาสนิกชนของศาสนาอื่น ฉะนั้น ไม่มีใครที่จะเว้นเสีย โดยไม่เป็นศาสนิกชน ก็ต้องเป็นศาสนิกชนของศาสนาใดศาสนาหนึ่ง

ที่นี่ เราเป็นศาสนิกชนชนิดที่มีไข่ศาสนิกชน คือไม่ปฏิบัติตามหลักคำสอนแห่งศาสนาของตนๆ มีความคิดเห็นตรงกันข้าม เห็นไปในทางที่ว่า คนอื่นผิดทั้งนั้นแหละ มันถูกแต่เราคนเดียว แม้แต่อาจารย์วิปัสสนา ก็ประณามสำนักอื่นว่า ผิดทั้งนั้นแหละ มันถูกแต่สำนักเราสำนักเดียว ถ้าพูดรวมกันเป็นศาสนา พวกที่ถือพุทธศาสนา ก็ว่า พุทธศาสนาเท่านั้นแหละถูกต้อง ศาสนาอื่นมันบ้าๆ บอๆ ทั้งนั้นแหละ ทีนี้ ทางฝ่ายโน้นก็เหมือนกันอีก ฝ่ายที่เขาถือศาสนาอื่นอยู่เขาก็เรียกตัวเขาอย่างนั้น แล้วเขาก็มองศาสนาอื่นออกไปว่า มันบ้าๆ บอๆ ทั้งนั้นแหละ มันถูกแต่ศาสนาเราเท่านั้นแหละ แล้วที่มันแบ่งแยกกันเป็นนิกายๆ มันก็ยืนยันทันที นิกายฉันเท่านั้นแหละถูก นิกายอื่นผิดทั้งนั้นแหละ บ้าๆ บอๆ ทั้งนั้น นี่มันเป็นเรื่องกลับไปกลับมา กลับไปกลับมา กันเสียอย่างนี้ตลอดไปทั้งโลก หรือทุกศาสนา นี่คือปัญหาที่เรากำลังเผชิญอยู่ในโลกนี้ ที่ทำให้โลกนี้มันดีขึ้นไม่ได้ แล้วมันก็จะได้แก่ท่านทั้งหลายหลายคนที่นั่งอยู่ที่นี้ ที่ถือว่า สำนักอื่นผิดทั้งนั้นแหละ สำนักเราเท่านั้นแหละถูก หรือว่า ศาสนาอื่นมันผิดทั้งนั้นแหละ ศาสนาพุทธเท่านั้นแหละถูก นี่คนมันบ้า

ไม่พอแล้วมันยังหลับตาพูด มันก็ยิ่งผิดใหญ่

นี่เป็นสิ่งที่จะต้องปรับความเข้าใจกัน เพื่อความเข้าใจกันในระหว่างศาสนา ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หนึ่งของอาตมา และจะต้องเป็นวัตถุประสงค์ของท่านทั้งหลายด้วย ช่วยกันทำความเข้าใจระหว่างศาสนา และก็ระหว่างนิกายหนึ่งๆ แห่งศาสนา และระหว่างพวกหนึ่งคณะหนึ่ง หมู่หนึ่ง ในนิกายหนึ่งๆ กระทั่งระหว่างวัดหนึ่งกับวัดหนึ่ง ระหว่างบุคคลหนึ่งกับบุคคลหนึ่ง อย่าให้มีใครต้องเป็นคนผิดเลย อย่าปรับเขาให้เป็นคนผิดเลย อย่าปรับเขาเป็นศัตรูคู่ปรปักษ์เลย ถือเสมือนหนึ่งว่า คนในครอบครัวที่ผิดใจมีความเข้าใจผิดเล็กๆ น้อยๆ ก็ทะเลาะวิวาทกันขึ้น แล้วก็แยกตัวออกไป ทำความเข้าใจกันเสียใหม่ก็จะคืนดีกันได้ ผัวเมียแท้ๆ มันก็ยิ่งฮือๆ แ่ๆ ต่อกันแยกกันพักหนึ่ง แล้วมันยังคืนดีกันได้ ทุกเรื่องมันจะต้องเป็นอย่างนี้เป็นธรรมดา เราก็จะไม่ถือเป็นเรื่องใหญ่ ที่มีความเข้าใจผิดกันบ้าง ทะเลาะกันบ้าง มันต้องมีความผิดหรือความเียง ด้วยกันคนละครึ่งแหละมันจึงทะเลาะกันได้ พูดแล้วมันก็คงจะไม่มีใครเชื่อ ว่าถ้าทะเลาะกันแล้ว มันจะต้องถือว่า มีความผิดกันคนละครึ่ง ถ้ามันผิดฝ่ายเดียว ฝ่ายหนึ่งมันไม่ผิด แม้ครึ่งหนึ่งมันก็ทะเลาะกันไม่ได้ คือมันนั่งเสียได้ คนที่มันรู้สึกตัว มันนั่งเสียได้ ไข้อย่างหนึ่งมันก็บ่าไปข้างเดียว มันจะทะเลาะกันได้อย่างไร การทะเลาะกันนั้นมันต้องลุกขึ้นมาทั้ง ๒ ฝ่ายแล้วก็ยืนยันอย่างตรงกันข้าม ถ้าฝ่ายหนึ่งมันนั่งเงิบเงียบ มันก็ทะเลาะกันไม่ได้

นี่แหละเรามีศาสนิกชน ที่มีใจศาสนิกชน อาตมาจะพูดลามาปามเลยไปถึงว่า ภิกษุ สามเณร ก็เป็นอย่างนั้น อุบาสก อุบาสิกา ก็เป็นอย่างนั้น มันเกลียดความเป็นพุทธทาส มันเกลียดความที่จะเป็นอยู่ให้ต่ำสุดจนไม่มีใครอิจฉา

ที่พูดมานี้ หมายความว่า ศาสนิกชนมันไม่เป็นศาสนิกชน คือ ศาสนิกชนนั้นแหละมันไม่มีศาสนา ถ้ามองดูแล้วมันเป็นคำด่าหรือ ประมาณว่าศาสนิกชนนั่นเอง มันไม่มีศาสนา คือมันไม่เป็นศาสนิกชน ถ้าเป็นศาสนิกชน มันก็ต้องมีศาสนา แล้วก็ไม่ใช่มีศาสนาแต่ตัวหนังสือ หรือว่ามัวตะโกนกันแต่เสียงแต่ปาก มันต้องมีความเข้าใจที่ถูกต้อง แล้วก็ประพฤติอยู่ แล้วก็มีการถือเป็นรากฐาน พื้นฐาน อยู่ตลอดเวลาว่า คนอื่นผิดทั้งนั้น เราคนเดียวเท่านั้นแหละถูก นี่ขอโอกาสพูดกันตรงๆ อย่างนี้ วิงวอน ชักถาม ทุกคนๆ ที่นั่งอยู่ที่นี้ ว่าใครมีความรู้สึกอย่างนี้บ้าง รู้สึกว่า เราเท่านั้นแหละถูก คนอื่นผิดทั้งนั้น ความรู้สึกดี อะไรก็ดี คนอื่นผิดทั้งนั้น เราเท่านั้นแหละถูก ถ้ายังมีอย่างนี้ละก็ ศาสนิกชนคนนั้น มันไม่ใช่ศาสนิกชน มันเป็นศาสนิกชนที่ไม่มีศาสนา เราจะถือว่า ไม่มีใครผิด เขาถูกตามแบบของเขา หรือถูกกันคนละระดับ มันเป็นความถูกที่เหมาะสมแก่เขา สำนึกไหนก็ไม่มีผิด แต่มันถูกตามระดับของเขา เช่น สำนักวิปัสสนาทุกสำนักแหละ ทำเถอะ มันเป็นสมารถได้ทั้งนั้น ไม่มากก็น้อยมันไม่ได้ผิดหมดโดยประการทั้งปวง ศาสนาทุกศาสนาเขามีอยู่ระดับหนึ่ง ตามความเหมาะสมแก่เหตุการณ์และสถานที่นั้นๆ หรือยุคสมัยนั้นๆ มันไม่ได้เกิดพร้อมกันทุกศาสนา ในยุคเดียวกัน

เดี๋ยวนี้ความรัก เมตตา กรุณา มันก็ไม่มีในหมู่ศาสนิกชน มันมีแต่ความไม่เข้าใจกัน เท่านั้นยังไม่พอ มันมีความอิจฉาริษยาด้วย มันเต็มไปด้วยความอิจฉาริษยา ซึ่งเป็นศัตรูของมนุษย์ จำไว้ว่า พระพุทธเจ้าทั้งหลาย ท่านก็ตรัสว่าความริษยานี้เป็นสิ่งที่ทำให้โลกวินาศ ไม่ยินดีในความดีของผู้อื่น เพราะว่าเขาไม่มองเห็นว่า ผู้อื่นก็มีความดี ทั้งที่ทุกๆ คนมันมีความดี นี้ภายในศาสนาก็เป็นเสียอย่างนี้ และระหว่างศาสนาก็ยัง

เป็นมาก ศาสนาไหนอย่าไประบุชื่อเขาเลย เขาก็หาว่า พุทธศาสนา นี่ก็เป็นศาสนาป่าเถื่อน บ้าๆ บอๆ พันสมัยแล้ว มันทำความเข้าใจกันไม่ได้ เรื่องหัวใจของพระศาสนา หรือเรื่องคำคำหนึ่ง คือ คำว่า “พระเจ้า”

พุทธบริษัทอย่าไปหาว่า พวกที่ถือพระเจ้านั้น เป็นศาสนิกชน บ้าๆ บอๆ เพราะว่าพุทธบริษัทเราก็มียุคพระเจ้าตามแบบของเรา ที่เราไม่เรียกว่าพระเจ้านั้น ก็เป็นปัญหาอย่างอื่น เป็นเรื่อง เป็นเหตุผลอย่างอื่น ทุกคนยอมรับว่า มีสิ่งสูงสุด ทุกศาสนายอมรับว่า มีสิ่งสูงสุด ทุกศาสนายอมรับว่ามีสิ่งที่เป็นปฐมเหตุ เป็นที่เกิดที่ออกมาแห่งสิ่งทั้งปวง ทุกศาสนายอมรับว่า มีสิ่งสิ่งหนึ่ง ซึ่งควบคุมโลกอยู่ทั้งโลก ในที่ทุกหนทุกแห่ง นี่ลักษณะของพระเจ้า มันเป็นอย่างนี้ คือยอมรับว่า มันมีสิ่งที่ทำให้โลกนี้เกิดขึ้น มีสิ่งที่ควบคุมโลกนี้อยู่ และมีสิ่งที่จะทำลายโลกนี้ให้วินาศลงไปเป็นคราวๆ เพื่อสร้างใหม่

เดี๋ยวนี้ โลกเรามีลัทธิวัตถุนิยมเป็นพระเจ้า ผู้ที่จะล้างโลกให้หมดไปเสียสักคราวหนึ่ง แล้วเพื่อจะสร้างใหม่ โลกเรานี้อยู่ในยุคที่พระอิศวรครองโลก คือว่าพระผู้ทำลายล้าง พระพรหมเป็นผู้สร้างโลก พระนารายณ์เป็นผู้ควบคุมโลกให้เป็นระเบียบ พระอิศวรจะเป็นผู้ทำลายล้างโลกให้หมดไปครั้งหนึ่ง เพื่อสร้างใหม่ โลกเรานี้กำลังมีพระอิศวรครองโลก โดยเฉพาะก็คือ วัตถุนิยม ที่ทุกคนเอามาทุบไว้บนหัวบนเกล้า บุษาวัตถุนิยมนั้น มันกำลังเป็นพระเจ้า ในรูปแบบที่จะทำลายโลกให้สิ้นไปสักคราวหนึ่ง แล้วสร้างขึ้นมาใหม่ พระเจ้าอย่างนั้นมันก็เก่ง ไม่มีใครห้ามได้ เมื่อเราสมัครไปเป็นบริวารของพระเจ้าอย่างนี้แล้ว เราก็ต้องถูกทำลาย

ศาสนิกชนทั้งหลาย ไม่ว่าของศาสนาไหน จงรีบตื่นตัว อย่ยามัววุ่น แข่งขันกันในเรื่องลัทธินั้น ลัทธินี้ มันกำลังจะวินาศกันไป

ทุกลัทธิ ด้วยอำนาจของวัตถุนิยม ถ้าศาสนิกชนเป็นศาสนิกชน คือมีศาสนากันจริงๆ แล้ว เราก็จะปลดพระเจ้าองค์นี้ออกเสียจากหน้าที่โดยเร็ว ไปหาพระเจ้าองค์ที่จะควบคุมโลกให้ดีสร้างสรรคโลกให้ดีขึ้นมาได้ใหม่ นี่จะไปโทษพระเจ้าก็ไม่ได้ เพราะเราไปสร้างพระเจ้าขึ้นมาเอง โดยไม่รู้สึกรู้สึกร่างตัวทีละนิดๆ คือความไปลุ่มหลงในวัตถุนิยมจนไม่มีศาสนา ถ้ายังบูชาความสนุกสนานเอร็ดอร่อยทางวัตถุ ทางเนื้อ ทางหนังอยู่แล้ว มันมีไม่ได้ ช่วยไปบอกด้วย ถ้ามีศาสนาแล้วจะมีความรู้สึกตรงกันหมดว่าเรามีปัญหาอย่างเดียวกัน คือความลุ่มหลงด้วยโมหะ ด้วยอวิชชา ในสิ่งที่ให้เกิดกิเลส

เข้า สรุปความว่า เดียวนี้โลกกำลังไม่มีสันติสุข เพราะว่าศาสนิกชนไม่มีศาสนา ฟังแล้วไม่น่าเชื่อ ศาสนิกชนกำลังไม่มีศาสนา ศาสนิกะ แปลว่า ผู้มีศาสนา ผู้ถือศาสนาแล้วก็เป็น ผู้ที่ไม่มีศาสนา เสียเอง ช่วยปรับปรุงกัน ในฐานะเป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตายด้วยกัน ให้ทุกคนกลับมีศาสนา คือเป็นศาสนิกชนที่แท้จริง

นี่ มันน่าล้อ หรือมันน่าจะดำ คิดดูเถอะ มันน่าล้อว่า มันไม่มีสันติสุข สันติภาพในโลกนี้ เพราะว่ามันไม่มีศาสนิกชนที่แท้จริง มีศาสนิกชนแต่ตัวหนังสือ ตัวหนังสือมันก็มีอย่างนี้ ศาสนิกะ แปลว่า ผู้มีศาสนา ผู้ถือศาสนา ผู้เกี่ยวกับศาสนา แต่มันมีแต่ตัวหนังสือ นี่จะทำอย่างไร มันไม่มีผู้ที่มีศาสนาเป็นตัวแท้ ตัวจริง แล้วก็ยิ่งด่ากันทำลายกันในระหว่างศาสนา

อาตมาเคยบอกพวกเพื่อนคริสเตียนว่า กางเขน นั้นแหละคือหัวใจพุทธศาสนา สัญลักษณ์ กางเขน เส้นยืนนั่นมันคือ ตัวคนคือ ตัวกู เส้นขวางนั่น ช่าคนเสีย เมื่อช่าคนเสีย แล้วก็ถึงพระเจ้า หรือเป็นพระเจ้า อาตมาสารภาพเดี๋ยวนี้ บอกเดี๋ยวนี้ ว่าอาตมาก็บูชากางเขน

เคารพนับถือสัญลักษณ์กางเขนของคริสตัง คริสเตียน ว่ามันเป็นการ
ฆ่าคน เพื่อถึงพระเจ้า สัญลักษณ์กางเขน มันก็เป็นเรื่องเดียวกัน เราจะ
ไปด่าคริสตัง หรือคริสตังจะมาด่าเรา ว่ามันบ้าๆ บอๆ ไม่ควรจะมีอยู่
ในโลกนี้ ฉะนั้น เลิกด่าระหว่างศาสนา ก็จะมีศาสนาขึ้นมาในโลก โลกนี้
ก็จะมีสันติสุข

เฟิ่งรุ้จัก อารยชน-อนารยชน.

- ๑ ที่เรียกกันว่า "อารยชน" (ทางกาย)
ยังเป็น "อนารยชน" (ทางจิต - ทางวิญญาณ)
- ๑ คนป่า ที่เขาเรียกกันว่า "อนารยชน" นั้นเสียอีก
เป็น อารยชน ทางจิต-ทางวิญญาณ
๒ กลั้วบาป กลั้วความชั่ว - กลั้วพระเจ้า - คาบูน,
ไมกลารองเพลงคอหนาศพ,
ไม่คอยมี "กู-สู" เหมือนพวกที่ ยังเป็นอารยชน.
อยู่กันอย่าง เพื่อนเก๊กแก่เจ็บตาย ยิ่งกว่า
- ๑ อารยชน ยุคอวกาศ ยุคบิงปอง
ไม่มีคำว่า บาป - บุญ - พระเจ้า - ศาสนา
มีแต่คำว่า "ประโยชน์ของกู",
กู กับ สู อยู่กันโคเคาะเมื่อประโยชน์ร่วมกัน,
หรือเพื่อ कांगก็ออนเพลีย สิ้นแรง,
ความคิดเต็มปรี่ในการเป็นเจ้าโลก, หรือบึกษาเขา

๗/๑๐๒๖

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
ศูนย์ ข้อมูลการค้าระหว่างประเทศ

พื้ชี่ อารยชน - อหฺรยชน

๑) ~~พื้ชี่/พื้ชี่ อารยชน (ทอชช)~~
~~พื้ชี่ อหฺรยชน (ทอชช -~~
~~ทอชชชช)~~

๑) ~~คหฺง่า พื้ชี่ อารยชน ทอชชชช~~
~~: คหฺง่า - ชว - พรวช - ทอชช -~~
~~(ไปคหฺง่า พรวช พรวช พรวช)~~
~~ชว (คหฺง่า) พื้ชี่ พื้ชี่~~

๑) ~~คหฺง่า อหฺรยชน - ยอชช~~
~~ชว พรวช - พรวช - พรวช~~
~~พื้ชี่ พื้ชี่ พื้ชี่ พื้ชี่ พื้ชี่~~
~~พื้ชี่ พื้ชี่ พื้ชี่ พื้ชี่ พื้ชี่~~
~~พื้ชี่ พื้ชี่ พื้ชี่ พื้ชี่ พื้ชี่~~
~~พื้ชี่ พื้ชี่ พื้ชี่ พื้ชี่ พื้ชี่~~

เพ็ญรุ้งจัก 'อารยชน - อนารยชน'

หัวข้อต่อไป คือจะพูดถึงคำว่า "อารยชน" กับ "อนารยชน" ข้อนี้ก็สาระภาพ บาปของตัวเอง ให้ท่านทั้งหลายลือ ว่าอาตมาก็เพ็ญรุ้งจักพวกที่เรียกว่า อารยชน หรืออนารยชน เมื่อไม่นานมานี้ ก่อนนี้เป็นเด็ก ๆ ก็ถูกเขาสอนอารยชน เป็นอย่างนั้น อนารยชนเป็นอย่างนี้ และก็ยิ่งถือหลักนั้นกันมาเรื่อย ๆ เพราะว่า เอาทางวัตถุ ทางร่างกายเป็นหลัก อนารยชน คือคนป่าเถื่อน คนป่า คนดอย คนดง คนสมัยดึกดำบรรพ์ ยังไม่รู้จักนุ่งผ้า กระทั่งมาเป็นคนนุ่งผ้า ก็ยังเป็นอนารยชน ส่วนอารยชน คือ คนที่เล่าเรียนมาก ศึกษามาก มีดีกรี ปริญา ยาวเป็นหาง เรียกว่า อารยชน

เดี๋ยวนี้ มารู้จักว่า มันตรงกันข้าม พวกเดี๋ยวนี้ล่ะ คืออนารยชน มีดีกรียาวเป็นหาง มีความรู้มาก อยู่บ้านเรือนคล้ายสวรรค์วิมาน กินอยู่อย่างที่เราเรียกว่า ชั้นสูง ชั้นดี นี่คือ อนารยชน ซึ่งไม่มีธรรมะอย่างมนุษย์ มีธรรมะแต่เพื่อความสนุกสนานทางวัตถุ เป็นทาสของวัตถุ เป็นทาสของกิเลส นี่คือพวกอนารยชน ที่เรียกกันว่า สวย ๆ งาม ๆ เต็มไปทั่วโลก พวกอนารยชนสมัยใหม่ มันเกือบจะไม่รู้จักกิเลส มันไม่ไปทำอะไรตามอำนาจกิเลส มันหวังความดีในการที่จะรอดตัว จะรอดจากความทุกข์ ไม่ได้ทำบาปทำชั่ว

คนที่ยังเป็นอารยชนเดี๋ยวนี้ คือยังเป็นอนารยชนที่แท้จริง ถ้าพูดให้มันเป็นหลักภาษาสักหน่อย ก็พูดว่า อารยชนทางร่างกายคืออนารยชน ในทางจิตทางวิญญาณ ความก้าวหน้าในทางร่างกาย ทางวัตถุ จนเรียกว่าเป็นอารยชน ตามที่พวกฝรั่งเขาบัญญัติให้พวกไทยโง่งนั้นแหละ อารยชนชนิดนั้นแหละ คือ อนารยชน ไม่มีธรรมะแห่งความเป็นมนุษย์

คือไม่รู้เรื่องบังคับกิเลส ไม่ข่มขีบกิเลส ปล่อยตามใจกิเลสไปหมด พวก อารยชนสมัยใหม่นี้แหละ สวยๆ งามๆ หรุหฺรฺร เป็นอนารยชน คือ ตามใจกิเลส มันจะจับ จะกอด กันที่ตรงไหนก็ได้ ที่ลานสนามบินก็ได้ มันว่า อารยชน มันเจริญแล้ว มันไม่บังคับกิเลส ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย เวลาไหนควรจะทำอย่างไร ที่ไหนควรทำอย่างไร ควบคุมกิเลสให้เป็น ระเบียบนี้ มันไม่มี แล้วมันก็เรียกตัวมันเองว่า อารยชน ก็ต้องเป็น อารยชนทางร่างกายทางวัตถุ อารยชนอย่างภูตผีปีศาจ

ถ้าเป็นอารยชนอย่างธรรมะแท้ มันก็มีระเบียบที่จะบังคับกิเลส กิเลสไม่โผล่ขึ้นมา อยู่ด้วยความปราศจากกิเลสต่างหาก จึงจะเรียกว่า อารยชน ถ้าอยู่อย่างปล่อยไปตามอำนาจของกิเลสแล้ว เป็นอนารยชน กันทั้งนั้น จะมีรูปร่างอย่างไร แต่งตัวอย่างไร กินอยู่อย่างไร บ้านเรือน อย่างไร ก็เป็นอนารยชนทั้งนั้น

ก่อนนี้ เรามันถูกสอนกันอย่างอื่น สำหรับคำว่าอารยชน กับ อนารยชน เดียวนี้เราเกิดเป็นตัวเองของเราขึ้นมา เราไม่ยอมใจ เชื่อ คำสั่งสอนอย่างนั้นตะปัดไปหมด เรามาพิจารณา ดู ตามหลักพระพุทธ ศาสนาเรา อารยชนต้องชนะกิเลสต้องควบคุมกิเลสได้ ต้องมีความเป็นอยู่ อย่างเป็นระเบียบ ไม่เปิดโอกาสให้กิเลส นี้เรียกว่า อริยชน ก็ได้ อารยชน ก็ได้ ถ้าตรงกันข้าม ก็ต้องเรียกว่า อนารยชน นี้เรามันให้ความหมาย กลับกันเสีย คนป่าสมัยนั้นนะ มันกลัวบาปยิ่งกว่าอารยชนสมัยปัจจุบัน คนที่เขาอ้างตัวเป็นคนดี เป็นอารยชนเดี๋ยวนั้นนะ ไม่มีคำว่า บาป ไม่มี คำว่าบุญ แล้วก็ไม่รู้จัก บาป แล้วก็ไม่กลัวบาป ส่วนคนป่ายุคที่ยังจะ ไม่นุ่งผ้า นั้นเขากลับกลัวบาป มีสิ่งที่บัญญัติกันว่า บาป แล้วก็กลัวกัน ยิ่งกว่ากลัวอะไรหมด ตั้งแต่ยังไม่รู้จักความสุข สนุกสนาน เวิร์ดอร่อย อะไรเหมือนคนปัจจุบันนี้

ขอให้สังเกตว่า คำว่า บาป หรือ ชั่ว นี้ เขามีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน นี้เราก็มักจะหลงไปว่า เรียกว่า บาปอย่างเดียว ฉะนั้น ความรู้ของ คนสมัยนั้น เขาเรียกชื่ออย่างอื่น เช่นคำว่า บาป อาจจะถูกเรียกว่า ตามู ตามู สมัยโบราณ คำโบราณดีกดำบรรพ์ของคนชาติหนึ่งก็ได้ เขากลับ ตามู คือกลัวบาป เตี้ยวันนี้ไม่มีใครกลัวบาป เขาไม่มีกู มีสุ มีมิง เหมือนกับคนเตี้ยวันนี้ คนเตี้ยวันนี้เห็นแก่ตัว มีแผนการลุ่มล้างผู้อื่นอย่างลึกลับ ซึ่งคนสมัยนั้นมันไม่มี คนสมัยที่เชื่อตามู กลับตามู กลับบาปอย่าง คนโบราณนั้นนะ มันไม่มีความเห็นแก่ตัว คือ คิดทำลายล้างกันเหมือน กับคนสมัยนี้ แล้วจะเรียกใครว่า เป็นอารยชน หรือเป็นอนารยชน

ฝรั่งคนหนึ่งเขาบันทึกว่า เมื่อเขาไปสำรวจพวงเงาะป่า ใน จังหวัดพัทลุง ประมาณ ๑๐๐ ปีมาแล้ว เขาพบอะไรที่มันประหลาด สะดุดความรู้สึก เช่น เขาอยากฟังเพลงของคนป่าเหล่านั้น จะให้ร้อง เพื่อจะบันทึกมาทำการศึกษานี้เขาไม่ยอมร้อง เพราะว่าในครอบครัว ของเขา แม่ตาย ยังปิดไว้ด้วยใบไม้ จ้างเท่าไร มันก็ไม่ร้อง ดุชิ มันถือ เครื่อง พ่อตาย แม่ตาย มันแสดงความอาลัย ไว้ทุกข์ เศร้าโศก ตาม ความรู้สึก นี้เรียกว่า ประกอบไปด้วยธรรมชาติ

เตี้ยวันนี้ พ่อแม่มันตาย มันเอาเหล้ามากิน มันร้อง มันทำ อะไรทุกอย่าง แล้วใครจะเป็นอารยชน ใครจะเป็นอนารยชน นี้ ขอให้ ลองคิดดู

ทีนี้ ถ้าว่า จะมองในแง่ลึก คนสมัยปัจจุบันนี้ กับคนสมัยนั้น ใครมีความรู้สึก ว่า สัตว์ทั้งหลายเป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วย กันทั้งหมดทั้งสิ้น อาตมาเชื่อว่า คนสมัยนั้นที่ยังเกือบจะไม่นุ่งผ้า นั้น เขามีความรู้สึกว่า คนทุกคนเป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกัน ทั้งหมดทั้งสิ้น ไม่เหมือนคนสมัยนี้ ตัวกู ก็ตัวกู ตัวมึงก็ตัวมึง พยายาม

จะเอาประโยชน์ ของผู้อื่นมาเป็นของตัวเองตลอดเวลา ไม่มีความหมายว่า คนทุกคนเป็นเพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตาย นี่คือ อารยธรรมสมัยใหม่ที่เขาเรียกตัวเขาว่า อารยชน

ทีนี้ อาตมาเห็นว่า ถ้าเรายังเข้าใจเรื่องนี้ผิดแล้วปัญหาต่างๆ จะแก้ไม่ได้ คือ จะแก้โลกนี้ให้กลับสภาพมาอยู่ในความถูกต้อง เป็นที่น่าพอใจนี้ ไม่ได้ อาตมาเชื่อว่า ท่านทั้งหลายทุกคนคงมีความหวัง ที่ว่า จะช่วยกันแก้ไขความเลวร้ายในโลกนี้ ให้มันผ่านพ้นไป คือให้โลกนี้มันกลับมามีธรรมะมีอะไรที่ดีๆ ที่น่าชื่นใจ อาตมาว่าทำไม่ได้ จนกว่าท่านทั้งหลายจะรู้จักความหมายของคำว่า อารยชน หรืออนารยชนนี้ ให้ถูกต้องกันเสียก่อน ถ้าความหมายมันไม่ถูกต้อง คือ มันยังเข้าใจผิดอยู่ แล้วมันจะกลับกันอยู่เสมอไป มันจะยิ่งสร้างความเป็นอนารยชนนี้ มากยิ่งขึ้นไปอีก จนกระทั่งดูไม่ได้ ขอใช้คำว่าอย่างนี้ ความเป็นอารยชนของคนสมัยนี้ จะสกปรกมาก อนาคต จนกระทั่งดูไม่ได้ เพราะเราไม่เข้าใจความหมายของคำ ๒ คำนี้ เดียวนี้ ก็เป็นยุคที่เจริญด้วยวิชาความรู้ จากยุคไฟฟ้ามาเป็นยุคปรมาณู มาเป็นยุคอวกาศ สติปัญญา มันเหลือประมาณ แล้วความเป็นอารยชน มันยิ่งหายไป มันยังมีความเป็นอนารยชนเห็นแก่ตัว เห็นแก่ตัวกูข้างเดียว นี่มันมากขึ้น นี่คืออนารยชนที่กำลังก้าวหน้าที่สุด กำลังลุกลามระบอบไปในโลกที่สุด

ฉะนั้น คนหนุ่มคนไหน กล้ายืนยันว่า ตัวจะเป็นผู้สมัครอาสา เสียสละชีวิต จัดโลกให้มันดีนะ พิจารณาข้อนี้กันดีกว่า อยาไปงมงายหลงลัทธิบ้าๆ บอๆ อะไร ซ้ายจัด ขวาจัดให้มันเสียเวลา มารู้จักความเป็นอารยชน ซึ่งมันไม่จำเป็นต้องใช้เลือดมาเป็นเครื่องล้าง นี่มันยังคิดจะใช้เลือดเป็นเครื่องล้างกันอยู่ ก็เพื่อประโยชน์แก่ตัวทั้งนั้น ยังเป็นอนารยชนยิ่งขึ้นไปอีก

เมื่อเอามาเปรียบเทียบกับคำว่า พุทธบริษัท มันก็ยังมีปัญหา น่าเศร้าใจ พุทธบริษัทกำลังจะเป็นอนารยชน ตามกันพวกสมัยใหม่ไปหมดแล้ว แล้วมันจะมีอะไรเหลือ ถ้าพุทธบริษัทเรียกตัวเองว่า พุทธบริษัท มันไม่เป็นพุทธบริษัทเลย มันกลับเป็นอนารยชนในคราวพุทธบริษัท พุทธศาสนาก็มีอยู่ไม่ได้ ไม่มีใครมาทำลายพุทธศาสนาได้ นอกจากคนที่เรียกว่าพุทธบริษัทนั่นเอง เพียงสอนผิดเท่านั้นแหละ พุทธศาสนาก็หมดไปจากโลก สอนผิด ก็ปฏิบัติผิด พุทธศาสนาก็หมดไปจากโลก คนโง่ๆ ก็พูดว่า คนต่างศาสนาเข้ามาทำลายพุทธศาสนาในอินเดีย นั่นมันเป็นเรื่องเด็กอมมือ มองเห็น มันก็พูดไปตามประสาโง่ ว่าศาสนาอื่นมาทำลายศาสนาพุทธนั้น มันไม่ร้ายกาจเท่ากับว่า ไอ้คนในศาสนานั้นมันกลายเป็นผู้ทำลาย เพราะความเข้าใจศาสนาของตัวเองผิด

เดี๋ยวนี้ โลกกำลังขยายตัวไปในทางที่จะเป็นอนารยชน ใครจะเชื่ออาตมาก็คน คนส่วนมากเขาไม่เชื่อ เพราะเขาไม่ยอมพิจารณา เดี่ยวนี้ เรากำลังมีโลกที่เป็นอนารยชน มันจึงเหลือวิสัยที่เราจะสร้างสันติภาพ

โลกเจริญไปทางไหนแน่.

- ๐ โลกเจริญไปในทางทำให้ราชอาณาจักรรวมทั้งระดับบุคคล และชาติ ก. เต็มโลก ะ ขยายตัวเรื่อยๆจนเต็มโลก
 ข. ล้นโลก ะ เกินกว่าที่โลกจะรับได้
 ค. ท่วมโลก ะ ทั้บถมซึบซ้อน จคพรหมโลก.

๑ ข้อเท็จจริง แคคนจนอวสาน ะ-

สัตว์ ตัวผู้สวย ทั้งสี่สัรและทรวคทรง, จนบัดนี้,
 ทั้งนี้ เพียงเพื่อสืบพันธุ์, ไม่มีกามารมณ.

คน ตัวผู้ ก็คงเคยสวย อยางเดียวกัน
 บัดนี้ ยิ่งเจริญด้วยความคิดฝัน
 จนเปลี่ยนเป็นตั้ผู้สี่ม่อของสวย, ตัวเมียสวย
 ตัวเมียยิ่งสวย และยังยั่วยวนมากขึ้น
 มีกามารมณเป็นเบื้องหน้า, กลบการสืบพันธุ์
 เต็มไปด้วยอาณาจักรทางเพศ,
 เราขอความเจริญแบบที่ทำให้โลกเต็มไปด้วยอาช
 -ฎากรรม, ยิ่งชอบกัน จนโลกเต็มไป
 ด้วยอาชฎากรรม.

น่าล้อ ะ เราอุส่าห์มาเกิดกับเขาในสมัยนี้, แดมถูกค่ว
 ว่าจะช่วยปราบอาชฎากรรมให้ไม่ได้, อิกควย.

โลกเจริญไปในทางไหนแน่

ที่นี้ ก็จะพูดถึงประเด็นที่ติดต่อกันไปเลย ว่าโลกเรานี้มันกำลังเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าไปในทางไหน มันก็จะมาเข้ารูปเดียวกัน สายเดียวกัน นี้ มันกำลังเจริญไปในทางที่จะเป็นอนารยชนยิ่งขึ้นทุกที แล้วไม่รู้ว่าจะไปจบกันที่ตรงไหน ถ้าโชคดี มันหมุนกลับได้ มันก็รอดตัว ถ้าหมุนกลับไปไม่ได้มันก็ต้องวินาศเสียก่อน เหลือไม่กี่คน แล้วสร้างโลกกันใหม่ตามข้อความที่กล่าวไว้ในพระบาลี เกี่ยวกับเรื่องพระศรีอารียเมตไตรย มีลัทธิโกหกมาหลอกลวงว่า ลัทธิของเขาลัทธิพระศรีอารียเมตไตรย

ข้อนี้พิสูจน์ได้ง่ายๆ ช่วยจำกันได้ ศรี-อารีย-เมตไตรย แปลว่า มีความเป็นมิตรภาพอย่างอารยชนอย่างสูงสุด ศรี แปลว่า ดีที่สุด อารีย แปลว่า อารยะ แล้วก็ เมตเตยยะ แปลว่า ความเป็นมิตร ถ้าโลกไหนมันเต็มไปด้วยความเป็นมิตรเต็ม ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ โลกนั้นเป็นโลกพระศรีอารียเมตไตรย เดียวนี้ความเป็นมิตรทำยากในโลกละ ในโลกปัจจุบันนี้ แม้ในประเทศไทยเรานี้ มันยังหาความเป็นมิตรที่บริสุทธิ์ยากยิ่งขึ้นทุกที ก็หมายความว่า โลกโลกพระศรีอารียยิ่งขึ้นไปทุกที มันจะรอให้วินาศหมด เหลือไม่กี่คน แล้วมาสร้างโลกกันใหม่เพื่อเป็นโลกพระศรีอารีย หรือว่า เราจะช่วยกันคนละไม้ คนละมือ หยุดยั้งมันไว้ หยุดยั้งความเป็นอนารยชนนี้เอาไว้ ให้มันหยุด และให้มันถอยหลัง ให้ความเป็นอารยชนกลับมา

เดี๋ยวนี้ โลกเจริญไปทางไหน ท่านทั้งหลายขยันถามตัวเองให้มาก โลกกำลังเจริญไปทางไหน รวมทั้งตัวเราเองด้วย จะพูดสรุปสั้นๆ ว่ามันกำลังเจริญไปในทางเป็นอนารยชน มันเห็นได้ชัดว่า อาชญากรรม

มันกำลังระบาดเพิ่มอย่างน่าตกใจ ในประเทศไทยเราก็เถอะ อาชญากรรมทางทรัพย์สินสมบัติก็ดี อาชญากรรมทางเพศก็ดี อาชญากรรมทางเศรษฐกิจอื่นๆ อะไรก็ดี มันกำลังเพิ่มมาก เพิ่มมาก มันก็ไม่มีความเป็นมิตรได้ ก็เป็นบ้านเมืองหรือเป็นโลกที่เพิ่มอาชญากรรม

อาชญากรรมนี้ มองดูให้ดีเถอะ เราจะมองดูได้ใน ๓ ระดับว่า มันกำลังเติมไปทั้งโลก หรือว่ามันกำลังล้นโลก หรือว่ามันกำลังท่วมโลก ตักน้ำมาขันหนึ่งใส่พอเต็ม ก็เรียกว่าเต็มขัน ทีนี้ใส่ลงไปอีก มันก็ล้นจากขัน ทีนี้ถ้ามันมากมันล้นไม่ทัน มันก็ท่วมขึ้นไป สูงขึ้นไป นี่อาชญากรรมมันกำลังเติมโลก แล้วมันล้นโลก แล้วมันก็จะท่วมโลกท่วมโลกมนุษย์จนถึงโลกเทวดา โลกพรหม พรหมโลก อาชญากรรมมันจะท่วมไปจนถึงพรหมโลก ก็ตอบได้เองแหละว่า โลกเจริญไปในทางไหน โลกเจริญไปในทางที่จะทำให้อาชญากรรมมันเต็มโลก ล้นโลกท่วมโลก ทั้งที่เป็นอาชญากรรมระดับบุคคลต่อบุคคล และอาชญากรรมระหว่างสังคมกับสังคม และอาชญากรรมระหว่างประเทศต่อประเทศ คือ การรบราฆ่าฟัน สงครามนี้ มันจะมากขึ้นจนเต็มโลก จนล้นโลก จนท่วมโลก จนไม่รู้จะทำกันอย่างไร เดียวนี้เขาออกไปนอกโลกได้ อาจจะทำสงครามกันระหว่างโลกก็ได้ ระหว่างโลกนี้กับโลกอื่นก็ได้ นั่นมันก็ไม่มีอะไรหรอก นอกจากความวินาศ เขาค้นคว้าความก้าวหน้าในวิชาการเพื่อประโยชน์อันนี้ คือเพื่อจะเอาเปรียบผู้อื่น

นี่จะล้นหรือไม่ล้น เรายืนยันคดีจริงๆ ที่เกิดมาในยุคนี้ อุตสาห์มาเกิดกะเขาสมันนี่ ยุคนี่ ถ้ามองในแง่หมดหวัง มันก็น่าล้น ถ้ามองในแง่ที่ว่า จะตั้งใจแก้ไข ก็ต้องถือว่า มีบุญเกิดมาในยุคในสมัย ที่จะทำให้ได้ทำหน้าที่สูงสุด ประเสริฐที่สุด และยากเย็นที่สุด คือ การช่วยโลกให้พ้นจากอนารยธรรม ถ้าเราเฉยเสีย ควรจะถูกตำ ว่ามันไม่มีประโยชน์

อะไรแล้ว ที่มาเกิดกะเขาในโลกนี้ ในยุคนี้ ในปัจจุบันนี้ มาเกิดเป็นคน
ไม่มีประโยชน์อะไรเลย เห็นแก่ตัวยิ่งขึ้นไปอีก ก็เพิ่มอาชญากรรมในทาง
จิตใจส่วนบุคคลเพิ่มมากขึ้นไปอีก

เดี๋ยวนี้ยิ่งนิยมความสวยความงามอย่างเห็นได้ชัด นิยมความ
สุข สนุกสนาน เอิร์ตอรัย ทางเนื้อ ทางหนัง อย่างเห็นได้ชัด อย่าให้
อาตมาต้องยกตัวอย่างสิ่งเหล่านี้เลย มันลำบากใจ ไปดูเอาเองก็แล้วกัน
ว่าโลกเรากำลังเจริญไปในทางไหน สรุปลแล้ว มันเจริญไปในทางทำโลก
ให้วินาศ มันก็ต้องได้ความวินาศ ถ้าจะล่อกันเป็นส่วนรวม ก็ล่อว่า มัน
ดีแต่จะเจริญไป ในทางที่ทำให้วินาศ พวกเราทุกคนไว้ย มันดีแต่จะเจริญ
ไปในทางที่ทำโลกให้วินาศ

โลก กำลังมีอะไรเป็นพระเจ้า.

- ๑ ถ้าแยกประเภทคน ก็พบหลายแบบ :-
นักศึกษาคนควา	มี	เทคโนโลยี	เป็นพระเจ้า
นักธุรกิจ	"	เงิน	"
นักเศรษฐกิจ	"	กำไร .. ฯลฯ ..	"
นักสำรวจ	"	กิน-กาม-เกียรติ	"

ถ้าสรุปใจความส่วนลึก มี เวทนาอันร่อยของคนๆ
และก็ได้เป็นมาอย่างนั้น แค่คือคำบรรพ์.

- ๑ ปัญหาเหลืออยู่ว่า เรามีพระเจ้าชนิดไหนกัน
ในบรรดาพระเจ้า 3 ความหมาย :-
ผู้สร้าง - ผู้พิทักษ์ - ผู้ทำลาย.

บทส้อ :- เรากำลังมี, หรือสร้างกัน แต่พระเจ้า
ผู้ทำลายให้วินาศ เพื่อสร้างโลกกันใหม่.
โลกกำลังจะวินาศ เพื่อสร้างกันใหม่.

โลก กำลังมีอะไรเป็นพระเจ้า

หัวข้อต่อไปที่จะพูดให้มันเนื่องกันไป ก็คือ หัวข้อที่ตั้งขึ้นมาว่า โลกกำลังมีอะไรเป็นพระเจ้า โลกกำลังมีอะไรเป็นพระเจ้า พุทธบริษัทอย่าโง่ถึงขนาดที่พูดว่า เราไม่มีพระเจ้าไว้ มันเป็นไปได้ ที่ใครจะไม่มีพระเจ้า จะพูดว่า แม้แต่สุนัขมันก็มีพระเจ้า คือ สิ่งใดที่มันเห็นว่าจะเป็นที่พึ่งแก่มันได้ จะทำความรอดให้แก่มันได้ คุ้มครองแก่มันได้ มันจะมีความรู้สึกในลักษณะที่เราเรียกกันว่า เป็นพระเจ้า สุนัขเหล่านี้พอเกิดอันตราย จะวิ่งมาหาเราให้ช่วย ที่มันคอยติดตามเราก็เพื่ออยู่ในความคุ้มครองของเรา เป็นความสังเกตอันใหม่ที่อาตมาเพิ่งสังเกตเห็นว่าทำไมพอไปนั่งตรงไหน สุนัขก็ตามไปอยู่ด้วยที่นั่น คือเขาไม่อยากจะออกไปอยู่นอกความคุ้มครองของเรา เขาหวังความปลอดภัย เขารู้สึกปลอดภัย เมื่อเขาไปอยู่ใกล้เรา ถ้าอาตมากลับไปกุฏิ มันก็ตามไปหมด อาตมานั่งที่นี้ มันก็ตามมาหมด เพื่ออยู่ในขอบเขตแห่งรัศมีของการคุ้มครอง และพร้อมกันนั้น มันก็จะรักเรา เป็นเพื่อนร่วมเกิด แก่ เจ็บ ตาย กะเรา ใครสักคนหนึ่งลองลุกขึ้น วิ่งพรวดพราดเข้ามาที่ธรรมาสน์นี้ สุนัข ๓ ตัวนี้ จะออกับ และจะกัดด้วย เพราะว่า เขาก็มีพระเจ้า นี่คนทุกคนมีพระเจ้า ว่าสิ่งใดที่จะช่วยตัวได้ คุ้มครองตัวได้ นั่นละมีพระเจ้า

หรือทุกคนมันคิดว่าเงินช่วยเราได้ ฉะนั้น ทุกคนก็มีเงินเป็นพระเจ้า ใครที่นั่นอยู่ที่นี้ ไม่คิดว่าเงินจะช่วยอะไรได้ช่วยเราได้ มันก็คิดอย่างนั้น แล้วอย่าผลออกไปถึงกะเอาเงินเป็นพระเจ้า เพราะมันมีสิ่งอื่นที่คุ้มครองยิ่งกว่าเงิน ฉะนั้นเอาความหมายนั้นไปให้แก่สิ่งนั้น แต่เดี๋ยวนี้คนทั้งโลกไม่เป็นอย่างนั้น ถือว่า เงินเป็นปัจจัยแห่งสิ่งทั้งปวงที่เราต้องการ ถ้าเราจะทำสงคราม เราก็ต้องมีเงิน เราได้เงินมาแล้ว เราก็จะหา

ความสุข สนุกสนาน ทางเนื้อ ทางหนังให้สุดเหวี่ยง เราก็ต้องการเงิน ฉะนั้น ทั้งโลกเขาจึงถือพระเจ้าเงินกันทั้งนั้น จะพูดว่า ไม่มีพระเจ้านั้น ไม่ได้หรอก มันยิ่งกว่าโกหก ที่เขาเรียกว่า พระเจ้าๆ ทางศาสนานั้น ถูกทอดทิ้งไป จนกระทั่งสมมติว่าตายแล้วก็มี เพราะไม่ให้อะไรได้ ไม่เป็น บัจฉัยแห่งการเป็นอยู่ กินอยู่อะไรได้ เมื่อเหลียวมาดูทางนี้ เขามีความ จำเป็นที่จะต้องมีเงิน จะไปซื้ออาวุธมา จะไปซื้ออาหารมา จะไปซื้อ อะไรมา สำหรับให้เขารอดอยู่ได้ ทุกคนมีพระเจ้า เมื่อถามว่า โลกสมัยนี้ กำลังมีอะไรเป็นพระเจ้า ก็ชี้ไปได้เลยที่สิ่งสิ่งหนึ่ง คือบัจฉัยที่ทำให้เขา คิดว่า เขาจะรอดอยู่ได้และสนุกสนานเอร็ดอรร้อย เดียวนี้ ไม่มีใครคิดว่า ศาสนาหรือธรรมะจะช่วยให้เขารอด เขาคิดไปถึงเรื่องหยูกเรื่องยา เรื่อง หมอ เรื่องอะไรต่างๆ เพราะเขารู้แต่เรื่องทางวัตถุ เพราะว่าเงินจะช่วย ให้เขาสบายได้อย่างใจ ตามที่เขาต้องการ ฉะนั้นจึงหวังพระเจ้ากันที่ บัจฉัย ที่จะให้สำเร็จตามความปรารถนาของความโง่ นี้ไม่ใช่พูดหยาบคาย พูดตรงไปตรงมา ว่าความโง่เป็นเหตุให้ต้องการ อะไรที่จะทำให้สำเร็จ ตามความต้องการอันนั้น เขาเรียกว่า พระเจ้า ก็เลยบูชาพระเจ้าแห่ง ความโง่

ที่พูดว่า เงิน นี้ก็พูดเป็นกลางๆ บางคนอาจจะบูชาอะไรอื่น นอกจากเงิน แต่มีความหมายอย่างเดียวกับเงิน พวกนักวิทยาศาสตร์ ศึกษาค้นคว้า เขาอาจจะพูดว่า เขาบูชาวิชาเทคโนโลยี พวกประดิษฐ์ อะไรต่างๆ ก็บูชาเทคโนโลยี มีเทคโนโลยีเป็นพระเจ้า นี้ก็ถูกตามความ รู้สึกชั่วขณะ แต่เขาก็ต้องการเงิน หรือมีเงินเป็นเหตุให้กระทำ **นักธุรกิจทั้งหลาย ก็ไม่ต้องพูด มันมีเงินเป็นพระเจ้า นักเศรษฐกิจทั้งหลาย ก็มี ก้าวไรเป็นพระเจ้า พวกบูชาความสำราญทั้งหลาย ก็มีเรื่องกิน เรื่องกาม เรื่องเกียรติ เป็นพระเจ้า** เพราะว่า เรื่องกิน เรื่องกาม เรื่องเกียรตินี้

ทำให้เขาประสบความสำเร็จ นี่เขากำลังมีสิ่งเหล่านี้เป็นพระเจ้า พระเจ้าในพระศาสนานั้นตายหมดแล้ว ในศาสนาคริสเตียนเขาก็กำลังมีปัญหาว่า จะเอาอะไรมาแทนพระเจ้าที่ตายไปแล้ว คือ คนเขาไม่ถือกันเสียแล้ว พุทธศาสนาเรามีพระธรรมอันสูงสุดเป็นพระเจ้า คนก็ลืมแล้ว หรือแกล้งลืมด้วย

สรุปความแล้ว มันก็มีสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นพระเจ้าโดยธรรมชาติ โดยความรู้สึกแห่งสัญชาตญาณว่า เป็นพระเจ้านั้นคือ เวทนาอันเอรีดอรร้อย สุขเวทนาที่เอรีดอรร้อย อันเจือด้วยกิเลสนั้นแหละ เป็นพระเจ้าของทุกคน ของทุกยุคทุกสมัยมาจนกระทั่งทุกวันนี้ นี่ถ้าว่า ตามสัญชาตญาณ เรามีสุขเวทนาเพื่อกิเลสนั้น เป็นพระเจ้า แต่นั่นเป็นความผิดพลาด คือ ทำให้เกิดความทุกข์ ทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวม

ทีนี้เราจะมီးอะไรเป็นพระเจ้าในฐานะที่จะช่วยให้รอด ก็เรามีกฎแห่งพระธรรม ของพระศาสนาที่ถูกต้องจริงๆ เมื่อทุกคนประพฤติแล้ว จะอยู่รอด แต่ไม่บ้าไปถึงบางลัทธิที่เขาพูดว่า จะทำให้ทุกคนสม่ำเสมอ มีสิทธิเสรีภาพเท่ากัน มีสมบัติเท่ากัน นั้นมันเป็นเรื่องบ้า เพราะว่า ธรรมชาติจะไม่ยอม กฎของธรรมชาติจะไม่ยอมให้คนเป็นอย่างนั้นได้ เพราะว่าธรรมชาติจะไม่อาจสร้างคนมาให้เสมอกันได้ มีแต่สร้างให้มีความแตกต่างกัน เหลื่อมล้ำกัน แข็งแรงก็มี อ่อนแอก็มีฉลาดก็มี โง่ก็มี บ้าๆ บอๆ ก็มี แต่ขออย่างเดียวว่า ให้มันมีความยอมรับว่า สัตว์ทั้งหลายเป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น พระเจ้าเขาสร้างมาอย่างนี้ และเขามีวิธีจัดการอย่างนี้

คนทุกคนต้องแตกต่างกัน เมื่อทุกคนถือหลักที่ว่าทุกคนเป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันแล้ว ความต่างต่างนั้น ก็จะหมดปัญหา ไม่เหลือให้เป็นปัญหา สำหรับจะต้องแก้ด้วยลัทธิโน้นลัทธินี้ ลัทธิ

การเมืองระบอบนั้น ลัทธิการเมืองระบอบนี้ ซึ่งไม่เคยแก้ได้เลย และจะไม่แก้ได้อีกต่อไปในอนาคต เว้นไว้เสียแต่ว่า ธรรมชาติจะกลับมา ให้อยอมรับ การที่ว่ามามีพระเจ้าอันแท้จริง เช่น กฎอภัยพิบัติภัยพิบัติ สร้างโลก สร้างแผ่นดินขึ้นมา กระทั่งว่า สร้างจิตใจของมนุษย์ให้มีความเข้าใจอันถูกต้อง ที่จะจัดการกับสิ่งเหล่านี้ อย่าทำลายมันเสียเร็วเกินไปเหมือนในบัดนี้ กำลังทำลายโลก แม้นในทางวัตถุ

สรุปความว่า สัมมาทิฐิ จะเห็นพระเจ้าที่แท้จริง แต่สัมมาทิฐิ ก็ยังเป็นสิ่งที่เข้าใจยาก มีความหมายซับซ้อนอยู่หลายชั้น แต่ขอยืนยันไว้ที่ก่อนว่า สัมมาทิฐิเท่านั้นแหละจะเห็นพระเจ้าที่แท้จริง ที่เราจะสมมติเรียกว่า พระเจ้าชื่อนั้น พระเจ้าชื่อนี้ ตามศาสนานั้น ตามศาสนา นี้ ก็ได้เหมือนกัน แต่หัวใจแท้ๆ มันอยู่ที่สัมมาทิฐิ พระเจ้าแท้จริงคือ สัมมาทิฐิ แต่โลกเราก็คือความอโรยทางเนื้อทางหนึ่งเป็นพระเจ้า ไม่ยอมรับสัมมาทิฐิ ซึ่งเป็นพระเจ้าที่แท้จริง แต่เดี๋ยวนี้ เราก็กำลังยอมรับพระเจ้าผู้ทำลาย คือ พระอิศวร ในนามของวัตถุนิยม ที่กำลังทำลายโลกนี้ ว่าเป็นพระเจ้าที่แท้จริง ขอให้ลองคิดดู เมื่อถามว่า โลกกำลังมีอะไรเป็นพระเจ้า ก็ตอบได้หลายอย่าง มีวิชาก็ได้ มีอะไรก็ได้ แต่ตอบให้ชัด ให้สั้น ให้แคบมา ให้ตรงที่สุด ก็มีวัตถุนิยม ในนามของพระอิศวรที่จะทำลายโลกนี้ เป็นพระเจ้า

บางคนอาจจะเคยคิดอยู่แล้ว บางคนก็ไม่เคยคิด ก็ขอให้ไปคิดว่า กำลังมีอะไรเป็นพระเจ้า แล้วก็มารำพึงถึงตัวเองว่า เราคนหนึ่งนั้นหนอ มีอะไรเป็นพระเจ้า แล้วเรากำลังจะเป็นไปอย่างไร ถ้าเป็นพุทธบริษัทจริง จะคว่ำพบสัมมาทิฐิและมีสัมมาทิฐิเป็นพระเจ้า แล้วก็กำลังดำเนินไปตามหนทางที่จะปลอดภัย พระเจ้ามีความหมายเพียงอย่างเดียว คือ จะช่วยให้รอด แต่เมื่อเราตีความหมายของคำว่า รอด ไปหลายๆ อย่าง

แตกต่างกันตามความโง่ ความฉลาดของเรา พระเจ้าก็เกิดขึ้นหลายชนิด หลายรูปแบบ และรูปแบบที่โง่เขลาที่สุด ก็คือพระเจ้าวัตถุนิยม สำหรับคนโง่เขลาที่สุดแห่งยุคนี้ นี่คือนะพระเจ้า

โลก วิปริต.

- ๑ โลกวิปริต
วิปริตจากแนวแห่งสันติ ยิ่งขึ้น
ในทุกแง่ทุกมุม
ในทุกระดับชั้น
ในทุกชนิดแห่งสังคม

- ๑ เพราะยิ่งนิยมในสิ่งที่ เป็นข้าศึกแห่งสันติ
แต่ส่งเสริมความวินาศ
อย่างที่เห็นท่าตาอยู่ ทุกหนทุกแห่ง.

โลกกำลังวิปริต

หัวข้อต่อไป ที่มันเนืองกันไปเรื่อย คือข้อที่ว่าโลกกำลังวิปริต โลกกำลังวิปริตนี้ อาตมาเคยพูดมาหลายครั้ง แต่ยังคงตั้งใจที่จะพูดซ้ำอยู่บ่อยๆ เพราะว่าแทบทุกคนไม่รู้สึกรู้ว่าโลกนี้กำลังวิปริต มีความรู้สึกว่ารู้ออกมาว่าโลกนี้กำลังเจริญ กำลังรุ่งเรือง กำลังก้าวไปด้วยดี กำลังจะลุดถึงจุดหมายปลายทางอันสูงสุด พอเรามาบอกเขาว่า โลกกำลังวิปริต เขาไม่ยอมเชื่อ ในใจเขาก็นึกตาเอาด้วย หรือรู้สึกว่ารู้ออกมาแล้วที่พูดว่าโลกนี้กำลังวิปริต

คำว่า วิปริต เป็นภาษาบาลี มีใช้ในพระบาลี แปลว่า *มันผิด* ออกไปจากลู่ทางที่ควรจะเป็นไปอย่างสิ้นเชิง เอาบาลีของพวกลูกเด็กๆ มาถอดความ มาขยายความ วิ-ปริ-ต วิ แปลว่าสิ้นเชิง *ป-ร* แปลว่าอื่น *อิ-ต* แปลว่า ไปหรือถึง วิ-ปริ-ต ก็ถึงความเป็นอย่างอื่นโดยสิ้นเชิงอย่างอื่น นั่นคือว่า อื่นจากทางแห่งสันติ ถ้ากำลังเป็นไปตามทางแห่งสันติ เราไม่เรียกว่าวิปริต พอออกไปจากทางแห่งสันติอย่างสิ้นเชิง ก็เรียกว่า วิปริตถึงที่สุด ถ้าไม่อย่างนั้น ก็เรียก มันเริ่มวิปริต เดียวนี้ โลกของเรากำลังวิปริต คือ *เดินแยกออกไปจากหนทางแห่งสันติโดยประการทั้งปวง* เราจึงเรียกว่า โลกนี้มันวิปริต

คำพูดนี้บางคนอาจจะรู้สึกว่าเป็นคำพูดที่เข้าใจได้ง่ายๆ แล้วก็คิดเองง่ายๆ แล้วก็ไม่ค่อยอยากฟัง แล้วก็ไม่ได้สอดส่องถึงความจริงของโลกในสมัยนี้ ดังนั้น เขาจึงไม่มองเห็นว่าโลกนี้กำลังเดินไปสู่ความวินาศอย่างสิ้นเชิง อย่างสุดเหวี่ยง คือ กำลังเดินไกลออกไป ไกลออกไป จากทางแห่งสันติ สันติสุข หรือสันติภาพ หรืออะไรก็ตามแต่จะเรียก เพราะมันกำลังเดินออกไปจากทางแห่งสันติ เราก็เรียกว่า

วิปริต ทุกชนิดเสียด้วย ทุกชนชั้นเสียด้วย ชนชั้นในโลกนี้ จะขึ้นกรรมกร ชั้นนายทุน ชั้นไหนก็ตามเถอะ มันมีปัญหาวงเวียนเดียวกันนี้แล้วมันเป็นความโง่หลงที่สุด ที่นายทุนจะล้างกรรมกร กรรมกรจะล้างนายทุน มันเป็นความโง่เขลาที่สุด ว่าทุกฝ่ายมันกำลังเดินไปลงเหว แห่งความวินาศด้วยอำนาจของความลุ่มหลงในเนื้อหนัง ในความสุขทางเนื้อหนัง เราจึงพูดว่า ในทุกแง่ทุกมุมกำลังวิปริต ในทุกชนชั้นกำลังวิปริต คือทั้งโลกกำลังวิปริต เพราะนิยมไปในทางตรงกันข้ามจากสันติสุข สันติภาพ และส่งเสริมความวินาศ เห็นต่าตาอยู่ทุกแห่งหนในโลกนี้ ขอร้องให้คนหนุ่มที่มีสติปัญญา วางก้ามจะจัดตัวเองว่าเป็นผู้จัดโลกในอนาคตนะ ดูให้ดี ให้คนหนุ่มเหล่านี้มันมีปัญญาจริงๆ แล้วโลกในทุกแง่ทุกมุม ว่ามันกำลังเดินไปในทางวิปริตหรือไม่ คือ มันกำลังเดินไปสู่ความวินาศหรือไม่ อาตมาก็ไม่ได้บังคับ ไม่ได้ยืนยันอะไรนัก แต่ขอให้ดูเอง เพียงแต่ขอให้ดูเอง ว่ามันกำลังเดินไปสู่วินาศหรือไม่ หรือจะย้อนหลังสักหน่อยว่า มันกำลังเดินไปสู่วินาศยิ่งขึ้นทุกทีแล้วหรือไม่ แล้วดูข้ามไป ถึงอนาคตว่า มันจะวินาศถึงที่สุดหรือไม่ขอให้ดู แล้วก็มายุติเอาเองว่า โลกกำลังวิปริตหรือไม่

สติปัญญาของคนสมัยนี้ โดยเฉพาะคนที่อวดดี มันก็ไม่มองอย่างนี้ เห็นอะไรในโลกผิดปกติไปสักหน่อย ก็ว่าวิปริตแล้ว เช่นปีนี้ฝนแล้งเกิน ๔ เดือน มันก็ว่า โลกวิปริตแล้ว นี้อย่างนี้มันเป็นคำพูดของลูกเด็ก ๆ อมมือ มันเป็นเรื่องเล็กน้อยเกินไป ไอ้ที่มนุษย์ทำให้วิปริตนะ มันมากกว่านี้มาก ไอ้ที่ธรรมชาติเป็นเองนะ น้อยเหลือเกิน แล้วก็ไม่เป็นภัย เป็นอันตรายอะไรมา เหมือนที่มนุษย์เป็นผู้ทำให้มันวิปริต

เดี๋ยวนี้ กำลังวิตกกังว่า น้ำมันจะไม่มีในโลก อาหารจะไม่มีในโลก อะไรจะไม่มีในโลกยิ่งขึ้นทุกที ยิ่งขึ้นทุกที เขาก็กลัว แต่พร้อม

กับที่เขากลัวนั้น เขายังทำให้มันเป็นอย่างนั้นมากขึ้นทุกที คือ ทำให้มัน
 วิปริตยิ่งขึ้นทุกที ทำลายเสีย โดยไม่มีประโยชน์อะไรมากขึ้นทุกที ไม่ว่า
 อะไรในโลกนี้ ที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ มนุษย์เอามาทำลายเสียโดย
 ไม่จำเป็นนี้ มากยิ่งขึ้นทุกที

ยกตัวอย่างสักเรื่องหนึ่ง เช่น น้ำมันอย่างนี้ มันเอาไปแสวงหา
 ความสุขสำราญทางกามารมณ์ เทียบรถยนต์ เป็นต้นนี้เสียมาก เอาไป
 ใช้เป็นปัจจัยสงคราม ซึ่งไม่จำเป็นเสียเลยน้ำมันมาก แต่ที่เอามาใช้
 ให้เป็นประโยชน์ทางสันติแท้จริงเท่าที่จำเป็นนั้น มันน้อย มันน้อยจน
 ไม่ทำให้เกิดปัญหา เขามีการเป็นอยู่ ชนิดที่จะทำลายทรัพยากรของโลก
 ให้หมดไปในเวลาอันสั้น อย่างนี้เขาก็ยังไม่จัดตัวเองว่าเป็นคนวิปริตหรือ
 บ้าๆ บอๆ

เอาตามพูดว่า โลกกำลังวิปริต ทุกคนมีสิทธิ์ที่จะวิจารณ์ วิจารณ์
 เต็มที่ วิจารณ์ตามความพอใจ ถ้าเห็นด้วย ก็ช่วยกันป้องกันแก้ไขความ
 วิปริตนี้เสีย

มานั่งพูดกันที่นี้ ในสภาพอย่างนี้ แล้วพูดกันด้วยเรื่องอย่างนี้
 มันเป็นอย่างไบบ้าง มันเป็นเรื่องวิปริตหรือไม่ บางคนก็อาจจะคิดว่า
 วิปริตแล้วมานั่งพูดกันที่นี้ ในลักษณะอย่างนี้ นินทาคนอื่นอย่างนี้ ขอ
 อย่าได้คิดอย่างนั้น คิดว่ามันเพื่อจะแก้ไขความวิปริตต่างหาก

ความรู้ ของ โลกปัจจุบัน.

- ๑ คนรู้มาก ยากนาน, คนรู้น้อย พลอนรำคาญ,
โลกยิ่งรู้มาก เพราะความรู้มากขึ้นของผู้รู้
ผล ๖ คนยิ่งঙ্গেเล, ลำบากในการไม่รู้ว่าจะอะไรดี
- ๑ ปัจจุบันนี้ ๖ โลกยิ่งใกล้วินาศ ยิ่งขึ้นทุกที,
เพราะความรู้มากเกินไป ของโลกนั่นเอง.

วิชาความรู้ของโลกแห่งยุคปัจจุบัน

อยากจะพูดต่อไปอีก โดยหัวข้อว่า วิชาความรู้ของโลกแห่งยุคปัจจุบัน วิชาความรู้ของโลกปัจจุบัน ทุกคนว่าตามๆ กันไปว่า โลกกำลังก้าวหน้า เจริญด้วยวิชาความรู้ เหาละเราก็ยอมรับ ว่าเจริญด้วยวิชาความรู้ แล้วก็รู้จนเต็มโลกจนล้นโลก หรือจนท่วมโลก แล้วทำไมโลกนี้มันจึงไม่ดีขึ้น ทำไมโลกนี้มันจึงไม่มีสันติภาพ ที่แสดงออกมาให้เห็นว่า มันจะมีสันติภาพ มันมีแต่ความระส่ำระสาย กระทบกระวายเป็นที่เรียกว่า วิกฤตการณ์นี้ แสดงออกมามากยิ่งขึ้น มากยิ่งขึ้นแล้วจะไปยกให้เป็นผลของอะไร ถ้าไม่ใช่ผลของวิชาความรู้ในโลก

เมื่อพูดถึงวิชาความรู้ ทุกคนชอบใจ เลื่อมใส บูชาด้วยกันทั้งนั้นแหละ บูชาวิชาความรู้ แต่แล้วไม่รู้ว่า วิชาความรู้ในโลกปัจจุบันนี้ กำลังทำให้โลกเป็นอย่างไร นี่เป็นข้อหนึ่งที่เป็นปัญหาพื้นฐาน

ที่นี้ ปัญหาที่มันติดตามมา ก็คือว่า มีความรู้มากดี หรือมีความรู้น้อยดี ที่จริงมันก็ไม่ถูก ความรู้มากก็ไม่ดี ความรู้น้อยก็ไม่ดี แต่ความรู้ที่พอเหมาะสมนั้นแหละดี เดียวนี้ เรามีความรู้มากแล้วก็ไม่เหมาะสมเลย ไม่เหมาะสมที่จะสร้างสันติภาพเลย คนแก่ๆ เขาพูดกันมานานแล้ว ว่า "คนรู้มากนี่ มันยากนาน คนรู้น้อย มันพลอยรำคาญ" แต่ความหมายของมันลึกลับซับซ้อน คนรู้มากมันก็ยากที่จะตัดสินใจลงไปว่า จะทำอะไร มันลำบากอย่างหนึ่งแล้ว หรือว่า ถ้ามันรู้มากเกินไป มันจู้จี้พิถีพิถัน จนทำอะไรลงไปไม่ได้ นี่คนรู้มาก มันก็ลำบากมาก นี่คนรู้น้อย ก็พลอยลำบาก เรียกว่า พลอยลำบาก คนรู้มากมันแสดงอะไรที่น่านับถือ น่าเชื่อถือ คนรู้น้อยไปนับถือเข้ามันก็ทำไม่ได้ เดียวนี้ ผู้รู้มันมีมากขึ้น ความรู้มันก็มากขึ้น โลกมันก็ยิ่งรู้มากขึ้น จนเต็มไปด้วย

ความล้มเหลว ความสงสัย ทะเลาะกันระหว่างความรู้ เชื่อว่าความรู้นี้จะแก้ไขได้ แล้วมันก็พิสูจน์ว่า แก้ไม่ได้อยู่เรื่อยไป โลกจึงใกล้ความวินาศ เพราะความรู้ที่มันมาก จนไม่ยุติลงไปได้ จะเอาอย่างไหนกันดี ในโลกนี้มีความรู้สำหรับจะเถียงกันนั้น มันมีมากขึ้น เขาเรียกชื่ออย่างไเพราะว่าปรัชญาบ้าง ตรรกวิทยาบ้าง นิยมกันนัก และจัดให้เป็นวิทยาศาสตร์อย่างหลบตาเสียด้วย ใช้วิถีทางปรัชญา ทางตรรกวิทยา ซักใช้ขัดขวางขัดแย้งกัน จนไม่รู้ว่าเอาอย่างไร นี่ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้โลกนี้ไม่มีความสว่าง ทั้งที่มีความรู้มาก ก้าวหน้าทางความรู้มาก ผลก็คือ คนยิ่งล้มเหลว จนไม่รู้ว่าทำอะไรดี ความรู้มากของมนุษย์ในสมัยอื่น อาจจะเป็นอย่างอื่น แต่ความรู้มากของมนุษย์สมัยนี้ มันกำลังเป็นอย่างนี้ ยิ่งรู้ยิ่งฟุ้งซ่าน ยิ่งรู้ ยิ่งล้มเหลว ยิ่งรู้ ยิ่งสงสัย นี่ทางหนึ่ง

เดี๋ยวนี้ ยิ่งรู้ ก็ยิ่งใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์แก่กิเลส ถ้าแต่ก่อนโน้น เขาใช้ความรู้เพื่อจะกำจัดกิเลส เดี่ยวนี้มันก็กลายเป็น ยิ่งรู้ เพื่อจะรับใช้กิเลส ให้มันยิ่งขึ้นไป ขอให้ไปพิจารณาความรู้ วิชาความรู้ หรือศาสตร์ อะไรทุกแขนงในเวลานี้ ยิ่งก้าวหน้าไป แต่ในทางที่จะรับใช้กิเลส เพราะว่าคนมันเป็นทาสของกิเลสเสียแล้ว ผู้ค้นคว้าเองก็เป็นทาสของกิเลส ผู้ที่จะเป็นลูกค้า ซื้อหาสิ่งที่ค้นคว้ามาได้ ก็เป็นทาสของกิเลสเลยทั้งหมดก็เป็นทาสของกิเลส ก็ใช้ความรู้กันไป แต่ในทางที่จะเป็นทาสของกิเลส แล้วโลกนี้มันจะเป็นอย่างไร? ยิ่งรู้มากในแบบนี้มันจะเป็นอย่างไร?

เอาตามาคิดว่า ก็ยิ่งให้วินาศเร็วเข้า ยิ่งรู้มากแบบนี้จะยิ่งวินาศเร็วเข้า เราจึงเห็นว่าโลกวิ่งไปอย่างรวดเร็วทีเดียว ในทางวิกฤตการณ์ ยุ่งยากลำบาก ทุกข์ร้อน ระส่ำระสาย ไม่เห็นวีแววแห่งสันติ นี้เพราะมันรู้มากกันแบบนี้ มีวิชาความรู้มากกันแบบนี้ ย่ำอยู่เสมอว่า รู้มากเพื่อรับใช้

กิเลส ใครคนไหนบ้าง ที่มีปัญญายาวเป็นหาง มาจากเมืองนอก แล้วมันมีความรู้ชนิดที่จะใช้เพื่อทำลายกิเลสหรือเปล่า? มันมีแต่ความรู้เพื่อจะรับใช้กิเลส ด้วยกันทั้งนั้น นี่คือข้อเท็จจริงในโลกปัจจุบัน

ขอให้คิดเสียว่า เดียวนี้ เราก็ไม่ได้มีฝ่ายไหน เป็นปฏิปักษ์ต่อฝ่ายไหน ถือว่า รวมกันทั้งโลก เป็นมนุษยชาติในโลก แล้วกำลังเจริญด้วยวิชาความรู้ ที่จะทำลายล้างมนุษยธรรม หรือมนุษยชาตินั่นเอง จริงไม่จริง ไปพิจารณาดูด้วยความเป็นธรรม เรื่องชนิดนี้เอาไว้เพียงสัมผัสอย่าลงมติเลย มันเถียงกันตาย อย่าลงมติเลย ต่างคนต่างรับเอาไปคิดนึก แล้วก็ออกความเห็นหลงไป สำหรับเพื่อนเขาจะได้รับไปวินิจฉัยตามความรู้สึกรู้ใจของเขา อย่าลงมติว่าอย่างนั้น ว่าอย่างนี้ เดียวมันจะทะเลาะจนถึงกับฆ่าฟันกัน

ที่นี่ ก็มองดูกันถึงพุทธบริษัทเรา ถ้าพูดถึงความรู้สำหรับพุทธบริษัท มันก็มีความรู้พุทธศาสนาเป็นหลัก เดียวนี้รู้มาก ยากนาน หรือเปล่า รู้น้อย พลอยรำคาญ หรือเปล่า อาตมาารู้สึกว่า มันเท่ากันเหมือนกัน อย่างเดียวกัน กับความรู้ของชาวโลก พุทธบริษัทก็มีความรู้ทางธรรม ชนิดที่รู้มากยากนาน รู้น้อยพลอยรำคาญ ยิ่งรู้มาก ยิ่งสงสัย ยิ่งรู้มาก ยิ่งลังเลจนไม่รู้ว่าจะเอาอย่างไร

ข้อเท็จจริงสำหรับอาตมานั้น มีอยู่ว่า มันมีคนมาถามอาตมาที่นี่ จากปัญหาที่เขาถามทั้งหมดนั้น เอามาสรุปหมดเข้าด้วยกัน แล้วพิจารณาดู มันเป็นความรู้ชนิดที่น่าเศร้าความรู้ที่ไม่จำเป็น ความรู้ที่ไกลออกไปจากความจำเป็นยิ่งขึ้นทุกที ไม่จำเป็นจะต้องรู้ ใ้อันจำเป็นจะต้องรู้กลับไม่รู้ และไม่ถาม มันขยายความรู้ที่ไม่จำเป็นออกไป แล้วก็อ้างว่าเป็นธรรมะด้วย เป็นพุทธศาสนาด้วย ซึ่งมันไกลออกไปทุกที จนไม่เป็นแม้กระทั่งเปลือกหรือกระพี้ของพุทธศาสนาเสียเลย นี่ขอให้คิดดู

ให้ตีเถาะ ว่าพุทธบริษัทนี้ มีอะไรที่จะต้องนึกต้องคิด กระทั่งที่จะต้อง
แก้ไข ให้ความเป็นพุทธบริษัทมันยังคงอยู่ ระวังให้ตี ว่าพุทธบริษัท
จะไม่เหลืออยู่ในโลก จะมีแต่พุทธบริษัทแต่ชื่อ แต่ทะเบียน แล้วก็ไม่มี
ประโยชน์อะไร ไม่สามารถทำพุทธศาสนา ให้เป็นประโยชน์แก่ตัวเอง
หรือเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น

อาตมาก็อยู่ในพวกที่ช่วยทำให้ความรู้มันมากขึ้นเหมือนกัน
แต่พร้อมกันนั้น อาตมาก็ระมัดระวัง ที่จะให้รู้จักใช้ความรู้นี้ให้เป็น
ประโยชน์ และมีปณิธานอันหนึ่งว่า จะทำสิ่งที่เขายังไม่อาจจะใช้ให้เป็น
ประโยชน์นั้นแหละ เอามาใช้ให้เป็นประโยชน์ให้ได้ เพราะฉะนั้น จึงได้
พยายามอธิบายแล้ว อธิบายอีก ให้เข้าใจในหลักธรรมที่เป็นหัวใจของ
พุทธศาสนา ที่จะเอามาใช้เป็นประโยชน์ให้จงได้ แต่แล้วในระยะเริ่มแรก
ก็ถูกหาว่าเป็นคนบ้า เป็นคนบอ เป็นคนอวดดี เป็นคนสร้างแพชั่น
อันใหม่ ตั้งลัทธิใหม่ ในทำนองนั้นเสีย ก็เสียเวลาไปตั้ง ๑๐ ปี ๑๐ กว่าปี
จึงจะมีคนมามองเห็นและสนใจว่า อ้อ มันก็จะเป็นอย่างนี้เสียแล้วว๊วย
ก็เลยมาตั้งต้นคุยเขี่ยกันใหม่คล้ายๆ กะว่า มันต้องคุย ส่วนที่มัน
ยังกลบๆ กันอยู่นั้นออกมาดูใหม่ ให้พุทธศาสนาที่แสดงออกมา ใน
ลักษณะที่เป็นประโยชน์ แก่มนุษย์ได้จริง เพราะถ้าไม่อย่างนั้นแล้ว มัน
ไม่มีประโยชน์อะไร พุทธศาสนาจะต้องดับทุกข์ ชนิดที่ความรู้ของชาว
โลกมันดับไม่ได้ ศีลธรรมทั่วๆ ไป มันก็มีอยู่แล้ว ซึ่งใครๆ ก็ประพฤติ
กันอยู่แล้ว แต่ถ้าในขณะที่ประพฤติศีลธรรมเหล่านั้น ความทุกข์มันเกิด
ขึ้น นี่เขาจะต้องมีความรู้อีกขั้นหนึ่งมาแก้ไขความทุกข์เหล่านั้นเสีย

เช่นเรามีธรรมะที่จะสร้างความเจริญ เช่นมีอิทธิบาท ๔ วิเศษ
ที่สุด ขรവാสาธรรม ๔ วิเศษที่สุด แล้วก็ลงมือทำตามนั้น เพื่อจะยกตัว
ให้พ้นจากความทุกข์ แต่ในขณะที่ทำอย่างนั้นแหละ ความทุกข์อีกชนิด

หนึ่งมันจะเกิดขึ้น เช่น กิเลสมันบังคับให้ออกนอกทาง หรือสิ่งยั่วชวนมันมาบังคับให้ออกนอกทาง หรือว่ากิเลสมันไม่สมควรจะเหนื่อย เราจะเอาธรรมอันไหนมา ทำให้มันยอมเหนื่อย หรือเมื่อปัญหาอื่นมันแทรกเข้ามา ความวิบัติพลัดพรากจากสิ่งที่รัก ที่พอใจ เป็นต้น มันเกิดขึ้นมา มันแทรกเข้ามา จะเอาวิชาความรู้ไหนมาขจัดมันออกไป อย่าเข้าใจว่าเรามีความรู้เรื่องปฏิบัติถูก ต่อทิศทั้ง ๖ คือ บิดามารดา บุตรภรรยา เพื่อนฝูงมิตรสหาย ครูบาอาจารย์ ปฏิบัติอยู่อย่างถูกต้องแล้วมันจะพอเท่านั้นมันไม่พอ เพราะสิ่งที่จะเกิดความทุกข์อย่างอื่น มันจะมีแทรกเข้ามา ฉะนั้น ผู้ที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ อยู่แล้วนั้นแหละ ก็จะมีระว่างเกิดมันยังมีปัญหาอย่างอื่น ที่จะทำให้เกิดความทุกข์เกิดขึ้น เนื่องจากการปฏิบัติดีปฏิบัติชอบนั่นเอง

นี่ขอให้ระวัง สังวร สังเกต ดูให้ดีว่า ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบอยู่ก็ยังมีปัญหาอันอื่นแทรกเข้ามา เพื่อให้เราเกิดความทุกข์ อยู่ในขณะที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบอยู่นั้นก็ได้ ดังนั้นเราต้องมีความรู้อีกชั้นหนึ่ง อีกพวกหนึ่ง อีกระดับหนึ่ง ที่จะขจัดปัญหาหรือความทุกข์นั้น ให้ออกไปนี่แหละคือตัวพุทธศาสนาที่สอนเรื่องความไม่ยึดมั่นถือมั่น เรื่องอนัตตา เรื่องสุญญตา ที่จะขจัดความทุกข์ทั้งหลาย ทุกรูปแบบ แม้ในขณะที่ประพาศิตความดีอยู่ ก็มีความไม่เป็นไปตามความต้องการนั้นเกิดขึ้น และเป็นความทุกข์ด้วยเหมือนกัน

ที่นี้ยังมีปัญหาพื้นฐาน คือ ปัญหาหลายๆ ชนิด เนื่องกันกับการเกิด แก่ เจ็บ ตาย นั้น ก็มีอยู่ นี่คนจะดีอย่างไรจะร้ายอย่างไร จะสวยอย่างไร มันก็แก้ปัญหานี้ไม่ได้ จึงต้องมีธรรมะอีกชุดหนึ่ง มาแก้ปัญหาที่เกิดมาจากการเกิด แก่ เจ็บ ตาย ให้แก่คนทุกคน ทั้งที่เป็นคนจน และทั้งที่เป็นคนรวย ทั้งที่เป็นมนุษย์ และทั้งที่เป็นเทวดา กระทั่ง

เป็นพรหมในพรหมโลก พรหมโลกนี้เขาจัดไว้ดีที่สุดแล้ว สำหรับ
 ความเป็นความเป็นแห่งสัตว์ มันก็ยังมีความทุกข์ นับประสาอะไรกับชาวบ้าน
 ธรรมดาอย่างนี้ละ มันก็ต้องมีความทุกข์ ฉะนั้น เมื่อปฏิบัติดี ปฏิบัติ
 ชอบ หรือแม้กำลังเสวยความสุขอยู่ มันก็ยังมีความทุกข์ รู้จักความทุกข์
 ที่มันจะเกิดขึ้น ในขณะที่กำลังเสวยความสุขอยู่นั้นแหละให้มาก แล้ว
 ไม่มีอะไรที่จะกำจัดมันได้ นอกจากพระพุทธศาสนา

ขอให้เรารู้จักพุทธศาสนาให้เพียงพอ ให้ถึงตัวพุทธศาสนา
 อย่างนี้ แล้วเราก็จะไม่ติดตั้งอยู่เพียงแค่ว่าความรู้เรื่องศีลธรรม ซึ่งพวก
 นักปราชญ์ในกรุงเทพฯส่วนมาก เขายืนยันว่ามันพอแล้ว เรื่องศีลธรรม
 เรื่องจริยธรรม หรือเรื่องโลกียธรรม แต่อาตมาก็กำลังบอกว่า มันไม่พอ
 ต้องมีความรู้ส่วนที่เป็นตัวพุทธศาสนาแท้ ที่เขาสมมติเรียกกันเสียว่า ส่วน
 โลกุตตรธรรม นั่นแหละ ต้องเอามาด้วย เพื่อจะแก้ปัญหาคือความทุกข์
 ที่เกิดขึ้น เมื่อคนกำลังปฏิบัติธรรม ในชั้นโลกียธรรม ฉะนั้นจึงต้องมี
 ความรู้ทางโลกุตตรธรรมด้วย ควบคู่กันไปกับความรู้ทางโลกียธรรม

จะท่ามาหาकिनอย่างไร จะเจริญก้าวหน้าในทรัพย์สินสมบัติชื่อเสียง
 อย่างไร นั่นมันเป็นความรู้ของโลกียธรรม แต่ในขณะที่นั้นความทุกข์เกิด
 ขึ้น ด้วยเหตุหลาย ๆ อย่าง ตามธรรมชาติ จะต้องมีความรู้อีกส่วนหนึ่ง
 ที่จะป้องกันความทุกข์นั้น ไม่ให้เกิดขึ้นด้วย หรือสรุปความว่า เมื่อเจริญ
 ด้วยเรื่องของโลกแล้ว ความทุกข์ยังเหลืออยู่ จะเอาอะไรมาแก้มัน ก็ต้อง
 มีความรู้เรื่องโลกุตตรธรรม ฉะนั้น คนที่หาकिनร่ำรวย มีเงิน มีทองมาก
 เป็นนายทุน ตัวใหญ่อยู่นั่นแหละ ก็ยังต้องการความรู้เรื่องโลกุตตรธรรม
 อย่าให้เกิดความทุกข์ขึ้นมาได้เพราะเงินที่มีมาก เพราะเงินที่มีมาก นี่ฟัง
 ให้ดี มันขัดเจนอยู่แล้ว ความทุกข์ที่เกิดขึ้น เพราะว่าเงินมีมาก ที่ตัว
 อุตส่าห์หามาได้ด้วยความประพฤติดังถูกต้องของโลกียธรรมนั่นแหละ

เดี๋ยวนี้ มันยังมีปัญหาขึ้น ฉะนั้น จึงมีโลกุตตรธรรมให้พอสมควร สำหรับจะดับความทุกข์โดยประการทั้งปวง ความทุกข์อื่นๆ ที่ลัทธิอื่น หรือความรู้ชั้นดับไม่ได้มัน พุทธศาสนาดับได้ พุทธศาสนาให้เพียงพอ สำหรับจะดับเสียซึ่งความทุกข์ทั้งปวง จะเรียกว่าป้องกันก็ได้ จะทำลาย ก็ได้ จะดับก็ได้ เสียซึ่งความทุกข์ทั้งปวง

เดี๋ยวนี้ ความรู้ของโลกในปัจจุบัน มันไม่เดินมาในทางนี้ มัน เพื่อไปในทางที่ไม่ได้ใช้ให้เป็นประโยชน์ หรือว่าถ้าเป็นประโยชน์ ก็เป็น ประโยชน์ไปในทางที่จะให้เกิดปัญหาหรือว่าให้เกิดความทุกข์เพราะ ไปรับใช้กิเลสนั่นเอง เราจะต้องควบคุมไว้ให้ได้ อย่าให้วิชาความรู้ ของเราไปรับใช้กิเลส ความรู้ที่จะควบคุมได้นั้น คือ ความรู้ที่เรียกกันว่า โลกุตตรธรรม

ฉะนั้น ทุกคนแม้แต่เด็ก ๆ ก็ต้องมีความรู้เรื่องโลกุตตรธรรม เพื่อว่า เขาอย่าต้องร้องไห้ เมื่อตุ๊กตาของเขาตกลงไปเลย ความรู้เหล่านี้ ในลักษณะนี้ ไม่ล้นด้วย ไม่เพ้อ ไม่เป็นไปในลักษณะที่เรียกว่า รู้มาก ยากนาน รู้น้อยพลอยรำคาญ แต่สามารถทำให้คนทุกคน ทั้งที่รู้มาก และรู้น้อยนั้นประพฤติประโยชน์แก่ตนได้อย่างเหมาะสมที่สุด มันก็อยู่ กันในโลกนี้ สมกับที่ว่าเป็นมนุษย์ ที่เป็นสัตว์สูงสุดด้วยสติปัญญา

อาตมาได้พูดมาเป็นเวลา ๓ ชั่วโมงเต็ม ก็รู้สึกว่าการพอสมควร แล้ว สำหรับตอนนี้ เอาไว้พูดกันตอนบ่ายอีกครั้งหนึ่ง ตอนค่ำอีกครั้งหนึ่ง สิ่งที่จะต้องเอามาล้อกันดูเล่น ก็คงจะหมดไปมาก และก็จะเป็นประโยชน์ สำหรับเรา จะได้อยู่สบายมากขึ้นบ้าง เพราะไม่มีสิ่งที่มารบกวน

เอาละ ขอยุติการบรรยายภาคเช้าไว้แต่เพียงเท่านี้ เราพบกัน ใหม่ตอนบ่าย ๓ โมง และ ๓ ทุ่ม

the 1990s, the number of people in the UK who are aged 65 and over has increased from 10.5 million to 13.5 million (19.5% of the population).

There is a growing awareness of the need to address the needs of older people, and the Government has set out a strategy for the 21st century in the White Paper on *Ageing Better: The Government's Strategy for Older People* (Department of Health 1999). This strategy is based on the following principles:

- Older people should be able to live independently and actively in their own homes.
- Older people should be able to live in their own communities.
- Older people should be able to live in their own homes and communities for as long as possible.
- Older people should be able to live in their own homes and communities with dignity and respect.

The White Paper also sets out a number of key objectives for the Government's strategy for older people:

- To ensure that older people are able to live independently and actively in their own homes.
- To ensure that older people are able to live in their own communities.
- To ensure that older people are able to live in their own homes and communities for as long as possible.
- To ensure that older people are able to live in their own homes and communities with dignity and respect.

The White Paper also sets out a number of key actions for the Government's strategy for older people:

- To ensure that older people are able to live independently and actively in their own homes.
- To ensure that older people are able to live in their own communities.
- To ensure that older people are able to live in their own homes and communities for as long as possible.
- To ensure that older people are able to live in their own homes and communities with dignity and respect.

The White Paper also sets out a number of key actions for the Government's strategy for older people:

- To ensure that older people are able to live independently and actively in their own homes.
- To ensure that older people are able to live in their own communities.
- To ensure that older people are able to live in their own homes and communities for as long as possible.
- To ensure that older people are able to live in their own homes and communities with dignity and respect.

The White Paper also sets out a number of key actions for the Government's strategy for older people:

- To ensure that older people are able to live independently and actively in their own homes.
- To ensure that older people are able to live in their own communities.
- To ensure that older people are able to live in their own homes and communities for as long as possible.
- To ensure that older people are able to live in their own homes and communities with dignity and respect.

กัณฑ์บ่าย

กัณฑ์บ่าย

ท่านสาธุชน ผู้สนใจในการบำเพ็ญบุญที่เรียกกันว่าล้ออายุ ทั้งหลาย

อาตมาจะได้บรรยายเกี่ยวกับการล้ออายุ ต่อจากที่ได้บรรยายแล้วในตอนเช้า ติดต่อกันไป ขอบอกให้ทราบว่าเป็นเพราะเว้นอาหารไม่ฉันในวันนี้ จึงได้มีความสามารถ มาบรรยายต่ออีกครั้งละ ๓ ชั่วโมงสัก ๒ ครั้ง ถ้าฉันอาหารอย่างธรรมดา ก็ต้องขอไปนอน ในเวลานี้ก็เป็นเวลาที่นอน เพราะเหตุที่ว่าเว้นอาหารเสียทั้งวัน วันนี้ก็มีกำลังแห่งมันสมองมาพูดกระทั่งได้ ๓ ชั่วโมง ๒ คน

บางท่านที่ให้ของขวัญอาตมา ด้วยการเว้นอาหารเสียแต่วันนี้ ก็คงเป็นอย่างเดียวกัน ถ้ารับอาหารตามธรรมดา ก็คงง่วงและงัวเงียหรือไปนอนเสียแล้ว นี่ดูเถาะว่าไม่น่าล้อหรือไม่ล้อ วันนี้ก็มีพิเศษ บางท่านก็ให้ของขวัญ เป็นศีลอุโบสถ ซึ่งดูเหมือนจะไม่เคยมี วันนี้ไม่ใช่วันอุโบสถ เกิดรักษาศีลอุโบสถ ข้อนี้ทำได้ คือหลักในพระคัมภีร์นะ เขามีว่า เป็นวันพิเศษก็แล้วกัน ไม่ใช่เฉพาะวัน ๘ คำ ๑๕ คำ ถ้ามันเป็นวันพิเศษ แล้วก็มีการสมาทานอุโบสถศีลได้ เดียวนี้บางท่าน คงจะถือเป็นวันพิเศษ จึงสมาทานอุโบสถศีลกันเป็นส่วนมาก โดยส่วนตัวก็ขอขอบใจขอบคุณ ขอบพระคุณ และท่านทั้งหลายก็คงจะได้รับประโยชน์และอานิสงส์เพิ่มขึ้นไป เนื่องจากการสมาทานอุโบสถศีล

หลักการเขียน เลข ๒

๕ ขีด จากระดับเส้นกลาง

๓ ขีด พุ่มเพื่อ ขีด

" ปรดลขตาแนว

" พู่หนึ่งตอน อยู่

วงกลมตอนไหน ?

วงรีตอนไหน ?

เลขชนิดไหน ?

ทศนิยมไหน ?

ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด

นักถึงไทยพาณิชย์ เมื่อคิดฝากเงิน

การถือศีลอุโบสถ เขยหรือ?

นี่ก็จะถือโอกาส พูดเรื่องอุโบสถศีลกันเสียเลย เพราะว่ามีผู้สื่กว่า มีอะไรบางอย่าง ที่ท่านทั้งหลายคงจะยังไม่เข้าใจ และที่คนเป็นอันมาก ในภายนอกก็ไม่เข้าใจ โดยเฉพาะพวกคนที่เขาว่า เขาได้รับการศึกษาดี มาจากเมืองนอกเมืองนา ก็จะไม่สนอุโบสถศีล ยิ่งกว่านั้น เขาจะจัดมันไว้ในจำพวกที่เรียกกันอย่างแบบใหม่ สมัยใหม่ว่า มันเขยแหลก อุโบสถศีล มันเขยแหลก อาตมาจะคิดว่า คนโง่เท่านั้นที่จะเห็นว่าอุโบสถศีลมันเขยแหลกสำหรับสมัยนี้ เพราะมองเห็นอยู่ว่า สำหรับอุโบสถศีลเท่านั้น แหลกก็ช่วยโลกได้ โดยเฉพาะโลกปัจจุบันนี้ ที่กำลังมีปัญหาหนัก มีวิกฤตการณ์หนัก มีอะไรหนักๆ ปัญหาเหล่านี้จะแก้ให้หายไปหมดได้ด้วยสิ่งที่เรียกว่าอุโบสถศีล

ขอให้ท่านทั้งหลาย พยายามสังเกตพิจารณาดูให้ดี ว่ามันจะเป็นไปได้หรือไม่ พวกที่บำเพ็ญภาวนา ก็ต้องพิจารณาดูให้ดีว่า อุโบสถศีลนี้ มันเป็นปรัชญาทั้งเศรษฐกิจที่จะแก้ปัญหของโลกได้หรือไม่ พวกที่เป็นนักวิทยาศาสตร์ ก็จงดูให้ดีว่า อุโบสถศีลนี้ มันจะเป็นวิทยาศาสตร์แห่งเศรษฐกิจ ที่จะแก้ปัญหของโลกนี้กันได้อย่างไร

เมื่อพูดถึง เมื่อกล่าวถึงอุโบสถศีลใครๆ ก็รู้อยู่แล้วว่า ประกอบไปด้วยองค์ ๘ คือเป็นศีล ๘ ข้อ รวมกันเข้าแล้วก็เป็นอุโบสถศีล ศีล ๕ ข้อแรกมันก็ตรงกับศีล ๕ ที่รู้จักกันอยู่ทั่วไป ใ้ ๓ ข้อหลัง นี่เติมเข้ามาให้เป็น ๘ เลยได้ศีลมีองค์ ๘ หรือศีล ๘ ข้อ รวมกันเข้าเป็นศีลเดียวเรียกว่า อุโบสถศีล สมัยนี้ มีความเสื่อมทรามทางศีลธรรม เราก็คงพูดกันมากถึงการแก้ปัญหานี้ คือจะทำให้ศีลธรรมกลับมา มีคนถามขึ้นด้วยความรู้สึกอะไรก็ตามใจเขาว่า ไ้ศีล ๕ นั้นก็จะกลับมา เพื่อทำให้มนุษย์

นี้มีศีลธรรม

การที่เขาถามอย่างนี้ อากาการที่เขาถามอย่างนี้ ก็ยอมแสดงอยู่แล้วว่า เขาไม่รู้จักสิ่งที่เรียกว่าศีลธรรม ขอให้สังเกตดูให้ดี ถ้าเขาเข้าใจหรือรู้จักสิ่งที่เรียกว่าศีลธรรม ก็จะไม่ถามอะไรอย่างนี้

เรามาพิจารณาดูกันถึงตัวศีลเหล่านี้ ให้รู้จักกันจริงๆ เสียก่อน ขออภัยที่จะกล่าวว่า ท่านอุบาสกอุบาสิกาทั้งหลายก็รู้จักศีลนี้น้อยเกินไป แม้ที่เรียกกันว่าศีล ๕ ท่านรู้จักแต่ตัวหนังสือ หรือมีความหมายตามตัวหนังสือเกินไป

ข้อนี้ไม่ตรงตามที่พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ ว่าจะต้องมีความรู้ความเข้าใจให้ถูกต้อง ทั้งโดยพยัญชนะ และโดยอรรถ หรือถูกต้องทั้งโดยตัวหนังสือ โดยความหมายที่แท้จริง ตามตัวหนังสือนั้น

สำหรับศีล ๕ ก็บอกกันแล้วว่า

ไม่ฆ่าสัตว์ เป็นข้อที่ ๑ ไม่ลักทรัพย์ เป็นข้อที่ ๒ ไม่ทำชู้ หรือผิดลูกเมียเขา เป็นข้อที่ ๓ ไม่พูดเท็จเป็นข้อที่ ๔ ไม่ดื่มน้ำเมา เป็นข้อที่ ๕

นี้จะเรียกว่าตรงตามตัวหนังสือ ที่แท้ก็ไม่ตรงตามตัวหนังสือนัก แต่เมื่อถือกันเสียอย่างนี้ แล้วก็เข้าใจกันเพียงเท่านั้น นั่นแหละคือเป็นความโง่ของพวกพุทธบริษัทชนิดนี้ อยู่ในตัวเอง ขอให้พยายามเข้าใจเสียใหม่

ข้อที่ ๖ ก็ว่าไม่กินข้าวเย็น

ข้อที่ ๗ ก็ไม่ประดับประดาตกแต่ง

ข้อที่ ๘ ก็ไม่นอนบนฟูกที่นอนสูงใหญ่ นี่ก็ยังคงเป็นความเข้าใจที่แคบ ขออภัยที่ต้องใช้คำว่า ยังโง่อยู่นั่นเอง ถ้าจะโกรธเพราะว่าอย่างนี้ ก็หยุดไว้ก่อน เดี่ยวจะฟังไม่รู้เรื่อง

ข้อที่ ๑ ขอให้ถือเอาใจความว่า จะไม่ประทุษร้ายร่างกาย และชีวิตของสัตว์อื่น คือไม่เบียดเบียนอวัยวะร่างกาย หรือชีวิต ก็เป็นอันว่าจะทำการฆ่าอย่างที่กำลังฆ่ากันอยู่นี้ไม่ได้ โดยวิธีใดๆ ก็ตาม ที่ทำให้ผู้อื่นต้องตาย หรือต้องเจ็บ

ศีลข้อที่ ๒ นั้น จะไม่ประทุษร้ายทรัพย์สินสมบัติของผู้อื่น ไม่ใช่เฉพาะการลักอย่างเดียว การทำอย่างใดๆ ถ้ามันเป็นการประทุษร้ายทรัพย์สินสมบัติของผู้อื่นแล้ว ก็สืบอย่างก็ร้ายอย่างก็สุดแท้ ก็เรียกว่าผิดศีลข้อนี้

ศีลข้อที่ ๓ ถ้าเป็นอย่างศีล ๕ ก็เอาความตามตัวหนังสือที่ว่า ไม่ประทุษร้ายของรัก ของผู้อื่น ข้อนี้ไม่ได้หมายเฉพาะเรื่องสามี ภรรยาที่เรียกกันว่าเป็นคู่ ของรักใดๆ ของผู้อื่น ก็ต้องไม่ประทุษร้ายให้เขาเจ็บใจ ไม่ได้หมายถึงไปลักเอามา เพียงแต่ประทุษร้ายให้เขาเจ็บขำน้ำใจก็ผิดศีลข้อนี้ อย่างเล็กๆ นี ก็ต้องถือศีลข้อนี้ เด็ดๆ อย่าไปแตะต้องของรักของเด็กอีกคนหนึ่ง ซึ่งเขาจะเสียใจ เขาไม่ชอบ ถือความหมายอย่างนี้เรื่อยขึ้นไป จนถึงเรื่องบุตร ภรรยา สามี ก็ไม่ล่วงเกินน้ำใจของผู้อื่น เกี่ยวกับของรัก ถ้าถืออย่างอุโบสถศีลเรียกว่า *อพรหมจริยา* ก็เรียกว่า การประพฤติที่ไม่น่าดูไม่งดงามเกี่ยวกับเรื่องเพศ เกี่ยวกับสิ่งที่เป็นที่รักที่พอใจในทางเพศ ก็ต้องเว้นหมดหลายอย่าง หลายประการ เป็นอย่างเล็กๆ น้อยๆ หรืออย่างมาก หรืออย่างถึงที่สุด ก็ต้องเว้นด้วยกันทั้งนั้น คือเว้นกิจกรรมที่เป็นการกระทำระหว่างเพศทุกระดับ

ที่นี้ข้อที่ ๔ โดยทั่วไปก็ถือมุสาวาทนี้ ไม่ประทุษร้ายความเป็นธรรม ความถูกต้องความยุติธรรมของผู้ใด ด้วยวาจา หรือด้วยสัญลักษณ์ใดๆ ที่ใช้แทนวาจาได้ ทำไม่ทำมือ ทำกิริยาอาการนัยบ้าย

อะไรพวกนี้ ก็ได้เหมือนกัน มันเป็นวาจาด้วยชนิดหนึ่งเหมือนกัน ไม่ประทุษร้ายความถูกต้อง หรือความเป็นธรรมของผู้อื่น ด้วยวาจาก็กินความหมด ไม่เหลือไว้สำหรับแก้ตัว

ทีนี้ข้อที่ ๕ สุรา ไม่ประทุษร้ายสติสมปกติของตนเอง นี่มันระบอบอยู่ในตัวคือว่า “สุราเมระยะมัชชะ” ก็เป็นตัวอย่าง เป็นการดื่มสุราและเมรัยเป็นต้น ตัวศีลมันอยู่ที่ “ปะมาทัญฐานา” สิ่งซึ่งเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท ความประมาทนั่นแหละ คือเสียดสติสมปกติ สิ่งใดที่ทำให้เกิดการเสียดสติสมปกติ สิ่งนั้นต้องเว้นหมด ขอให้เว้นทุกอย่าง ถ้าให้สติสมปกติตามปกติมันเสียไป แล้วคนก็ทำอะไร ที่ไม่ควรจะทำได้ ศีลข้อที่ ๕ จะต้องถือกันอย่างนี้

ความหลงใหลใดๆ ก็ตาม ที่มันทำให้เสียดสติสมปกติแล้วก็ต้องเว้น ทั้ง ๕ ข้อ นี้ ถ้าทำแล้วโลกนี้จะเป็นอย่างไร ไม่มีการประทุษร้ายชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สมบัติ และของรัก หรือความเป็นธรรม หรือสติสมปกติของตัวเองเลย แล้วโลกนี้จะเป็นอย่างไร โลกปัจจุบันนี้คือศีล ๕ อย่างถูกต้องตามความมุ่งหมายแล้วจะเป็นอย่างไร

ทีนี้เหลืออีก ๓ ข้อ ที่ผนวกเข้ามาเป็นศีลอุโบสถ *วิกาละ โภชณา* อย่าหลับตาถือเพียงว่า ไม่กินอาหารเย็น

อ้าว ขอให้ใช้ความหมาย หรือจำกัดความหมายลงไปว่า จะเว้นอาหารส่วนเกินทุกชนิดแหละ เย็นไม่เย็นก็ไม่รู้ เว้นอาหารส่วนเกินเสียก็แล้วกัน ที่คนสมัยนี้กินกันเป็นบ้าเป็นหลัง ร้านอาหารเปิดได้ ๒๔ ชั่วโมงเพราะคนโง่เหล่านี้ ขอให้เว้นอาหารส่วนเกินเสียก็เป็นศีลข้อที่ ๖

ข้อที่ ๗ *นัจจะ คีตะ วาทิตะ วิสุกะ ทัสสะนะ มาลา คันธะ วิเลปะนะ ธารณะ มถนะนะ วิญจะนัญฐานา เวระมะณี* ให้เว้นประดับ

ประดาตกแต่ง หรือสิ่งประเล้าประโลมใจ ที่เป็นส่วนเกินเสีย การประดับประดาตกแต่งที่เป็นส่วนเกินให้เว้นเสีย มันจึงมีว่า ให้ตกแต่งด้วยเสื้อผ้าที่ธรรมดาสามัญที่สุด การประดับที่จำเป็นก็ทำได้ ส่วนเกินมันก็ไม่ต้อง เช่นจะใส่เพชร ใส่ทอง เอาความมั่งมีมาอวดกันอย่างนี้ มันเป็นความโง่ ในส่วนเกินอื่นๆ เช่น การฟ้อนรำ ขับร้อง ดิดสีตีเป่านั้น มันเป็นการประเล้าประโลมใจส่วนเกินให้เว้นเสีย ส่วนเกินของการประดับตกแต่ง ประเล้าประโลมใจให้เว้นเสีย ก็ไม่มีเรื่องชนิดนี้ตลอดวันตลอดคืน เหมือนที่ส่งอยู่ทางวิทยุทั่วไปทั้งโลกในเวลานี้ ซึ่งมันเป็นส่วนเกินแล้วก็เว้นเสีย

ข้อที่ ๘ เว้นเครื่องใช้สอยที่นั้งที่นอนชนิดที่เป็นส่วนเกินเสีย เช่นว่าเรานั่งเสื่ออย่างที่นั่งอยู่นี้มันเป็นธรรมดาสามัญ ถ้าต้องใช้ฟูกเบาะอะไรที่มันหนาขึ้นมานี้ ก็เรียกว่ามันเป็นส่วนเกิน เว้นส่วนเกินที่เกี่ยวกับที่นั่งที่นอน เครื่องใช้ไม้สอยต่างๆ เสีย ขอให้เลยไปถึงเครื่องใช้ไม้สอยทุกอย่าง ถ้ามันเป็นส่วนเกินแล้วก็ไม่ควรจะมี

ศิลป์ที่ฟ่วงเข้ามาอีก ๓ ข้อ สุกสุดท้าย คือ ต่อจากศิลป์ ๕ นี้ เรียกว่าเป็นส่วนเกินทั้งนั้น เว้นส่วนเกินเกี่ยวกับอาหารเสีย โลกนี้จะเป็นอย่างไร และส่วนเกินเกี่ยวกับการแต่งตัว เครื่องนุ่งห่ม เครื่องประดับ เกี่ยวกับเนื้อกับตัว หรือเครื่องประเล้าประโลมใจชนิดที่เป็นที่ตั้งแห่งกิเลสนั้นเสีย ไปหาเครื่องประเล้าประโลมใจที่ไม่เป็นที่ตั้งแห่งกิเลส คือ ธรรมะ หรือว่าการแสดงด้วยวัตถุ สิ่งของ รูปภาพอะไรก็ตาม ที่ประเล้าประโลมใจได้ ก็ให้เป็นไปเพื่อธรรมะเสีย

ข้อสุดท้าย เว้นส่วนเกินเกี่ยวกับที่นั่งที่นอนเสีย ทั้งโลกนี้จะเป็นอย่างไร นี่เสียเวลาเสียเงิน เสียอะไรมากมายเกี่ยวกับส่วนเกิน ไปดูที่นั่ง เก้าอี้ที่นั่ง ที่อะไรที่เขาเรียกว่าชั้นดี แม้แต่เพียงห้องรับแขกนี้

มันก็น้อย แล้วที่อยู่จริงใช้จริง มันอีกก็น้อย ไม่รู้ว่ามันมีส่วนเกินกันที่ตรงไหน รวมกันทั้งโลกแล้วมันก็เสียอะไรกันไปสักเท่าไร

ขอให้ท่องไว้สักอย่างหนึ่งว่า ส่วนเกินนั้นก็ทิ้งเสีย เรื่องอาหาร การกินก็ดี เรื่องนุ่งห่มก็ดี เรื่องเครื่องใช้ไม้สอยก็ดี แล้วโลกนี้ก็จะดีขึ้น หรือหมดปัญหาไปในทางเศรษฐกิจ อย่าให้คนในโลกนี้มันมัวบ้าเรื่อง ส่วนเกินกับอาหาร เครื่องประดับ นุ่งห่ม ใช้สอยเลย ก็ทำไม่มันทำได้ เพราะว่ากิเลสมันเป็นเจ้าเรือน มันยึดครองจิตใจของคนเหล่านี้ไว้ก่อน คนโบราณเขาเข้าใจเรื่องนี้ เขาบัญญัติไว้ดี แต่ตึขชนิดที่ทำให้คนสมัยนี้เียง

นี่ขอให้ช่วยจำไว้ด้วย ว่าคนโบราณบรรพบุรุษดึกดำบรรพ์นั้น ได้ทำอะไรไว้มาก อย่างชนิดที่ทำให้คนสมัยนี้กลายเป็นคนโง่ คือไม่เข้าใจ แล้วก็ประณามเขา แล้วก็ทำไปในทางผิดๆ ต้องให้เกิดปัญหา หรือความทุกข์ขึ้นมาแก่ตัวเอง

นี่คือสิ่งที่คนแต่ก่อนเขาทำได้ สำหรับให้คนเดี๋ยวนี้มันโง่ ข้อนี้รวมทั้ง ๓ ข้อ ที่ว่านี้ ส่วนเกินเรื่องอาหาร ส่วนเกินเรื่องเครื่องนุ่งห่ม ส่วนเกินเรื่องเครื่องใช้ไม้สอย เอาไปรวมกันกับ ๕ ข้อข้างต้น ก็เป็นอุโบสถศีล

นี่ก็จะแก้ปัญหาของโลก ในโลกนี้ได้ ที่เราไม่ใช้ส่วนเกิน มันก็ทำให้ลดความต้องการ มันก็จะลดการขโมย การฆ่า แล้วก็ไม่ต้องเสริมความรู้สึกทางกามารมณ์ ต้องการน้อย หรือไม่ต้องการเสียเลย แล้วเราจะพูดเท็จกันไปทำไม เรื่องน้ำเมานั้น ก็เป็นส่วนเกินยิ่งกว่าเกิน แต่มันก็แปลกออกไปตรงที่ว่า มันทำให้เป็นคนบ้า ท่านทั้งหลายลองคิดดูที่ว่า คำสอนทั้ง ๘ ข้อนี้ มันเขยแหลกหรือเปล่า หรือว่ามันทันสมัย จนกระทั่งวันนี้ ที่จะช่วยโลกนี้ ให้อุดได้นี้ นี่คือนี่ที่เราจะช่วยกันคิดดู

ในวงภายในของเรา พวกพุทธบริษัทจงเข้าใจสิ่งที่เรียกว่า อุโบสถศีลนี้ให้ถูกต้อง แล้วจะได้แสดงให้เห็นแก่คนเหล่านั้น ที่เป็นภายนอก ได้เข้าใจด้วย เขาก็จะเข้าใจถูกต้อง มันก็จะชอบใจบัพพัญญุตินทาง ศีลธรรมในพระพุทธศาสนา นี่ข้อที่จะต้องลือ หรือเอามาลือมันเป็นอย่างไร

ข้อแรกคือ พุทธบริษัทของเรามันก็เขยแหลก ตรงที่ไม่รู้ความ อุโบสถศีลอย่างถูกต้อง ฉะนั้นลูกหลานที่ยังไม่รู้อะไรนัก ยังเป็นเด็ก ๆ ก็พลอยเข้าใจผิด หลงตามไปด้วย ไม่ต้องพูดถึงคนทั้งโลกทั่ว ๆ ไป ที่เขาหลงไหลในเรื่องเนื้อหนัง ไข้คำว่าเป็นเนื้อหนัง เมื่อไหร่ก็ขอให้เข้าใจว่า หมายถึงความสนุกสนาน เริงดีอ้อรอยทางอายตนะ คือทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เป็นไปเพื่อกามารมณ์เป็นส่วนใหญ่ เมื่อเป็นไปเพื่อกามารมณ์ แล้วมันก็เป็นไปเพื่อโทษะ คือโทษะจะเกิดขึ้นทันที ในเมื่อไม่ได้ตามความต้องการในทางกามารมณ์ เรื่องมันจึงมีมาก ขยายตัวออกไป เป็นความโกรธ หรือเป็นความหลง ออกไปจากสิ่งที่เรียกว่า ความโลก หรือความกำหนดนั่นเอง

อาตมา จึงยกเอามาเป็นข้อสำหรับจะลือเกี่ยวกับพุทธบริษัท ที่ล่วงมาที่ปี ก็พันปี ถ้าพูดถึงอายุพระพุทธศาสนาก็ต้อง ๒๕๒๐ ปี และเดี๋ยวนี้มันกำลังเป็นอย่างไร สิ่งเหล่านี้ยังมีผลตรงตามความมุ่งหมาย เดิมหรือไม่ หรือถูกเอามาจัดไว้ในฐานะเป็นสิ่งที่เขยแหลก นี่ขอพูด คำโลกโลกตามแบบสมัยนี้ แบบชาวบ้าน เพราะว่ามันฟังง่ายดี

นี่เกี่ยวกับเรื่องอุโบสถศีล ก็รู้สึกขอบคุณท่านทั้งหลาย ที่สมათานอุโบสถศีล จัดวันนี้ให้เป็นวันพิเศษ จนถึงกับมีการอุโบสถศีล พุทธอย่างชาวบ้านก็ว่า ให้เกียรติแก่อาตมา อาตมาก็ให้เกียรติกลับไป ก็ยังโง่งอยู่ ยังถือพุทธอุโบสถศีลไม่เต็มตามความหมายก็ได้

ภาคท้ายบุญ คืออะไร .

- ๑ เมื่อพูดกันให้ ฟังง่าย รู้เรื่อง มีประโยชน์ สมัยนี้, ก็คงพูด อย่างที่แปลกออกไปบ้าง, แม้จะกระทบ ความรู้สึกของคนบางคน.
- ๑ บุญ คือ โขลกี้, (หรือ เสง ที่คู่กับชวย) ได้รับสิ่งที่จำเป็น หรือมีประโยชน์ โดยง่ายคาย ยกตัวอย่าง อาตมาทุกวันนี้ มีบุญ, กระจกฆมนไม้เคยชาคมือ, (แม่หูกหวัด) ให้วิมานสัก 10 หลัง ก็ไม่รู้จะเอาไปทำอะไร, กระจกฆมนเคียวยังมีคามากกว่า.
- ๑ เคียนี้ เราแสวงและมีอย่างสะสม แต่บุญชนิดเพิ่มบาบ ทำให้เป็นทาสอายคนะ ยิ่งขึ้น, ยิ่งกว่าวิมานเสีย อีก. โลกกำลังจะวินาศเพราะบุญชนิดนี้.

บุญ คือ อะไร

เข้าที่นี้ เรื่องถัดไปอีก ขอบอกว่าที่นี้คืออดีตสำหรับอาตมา พุดไม่ค่อยออก สู้ที่ตรงโน้นไม่ได้ ที่นี้เรื่องที่จะพุดต่อไปก็คือบุญ รู้จักบุญกันหรือเปล่า ที่มันคู่กันคือบาป นี่จะพุดถึงเรื่องบุญก่อน เรื่องบุญเรื่องบาปนี้ พุดกันมานานเท่าไรแล้ว แล้วมันเข้าใจถูกต้องตรงตามความเป็นจริงกันหรือเปล่า ก็ทุกๆ คนนี่ก็ต้องการบุญ และจะไม่เอาบาป บุญถ้าบุญจริงมันก็คือโชคดีที่ได้รับสิ่งที่ตรงกับความต้องการ หรือใช้เป็นประโยชน์ได้

ขอให้สนใจกับว่า ใช้เป็นประโยชน์ได้ และตรงกับความประสงค์ได้มาอย่างนั้นจึงจะเรียกว่าบุญ ถ้าผิดจากนี้ก็เรียกว่าบาป นี่เพื่อจะพุดกันให้ฟังง่าย รู้เรื่องง่าย และมีประโยชน์สำหรับคนสมัยวิทยาศาสตร์นี้ ให้เขาขอบบุญให้จนได้ บุญชนิดที่เราบ้า และเมากันนั้นนะ เขาเกลียดนะ บุญที่เราบ้า เราเมาเราหลงกันนั้นเขาเกลียดนะคนสมัยใหม่นี้ เขาเกลียดนะ จะไปโทษเขาก็ไม่ได้ เพราะว่าเราไม่มีบุญชนิดที่แท้ที่จริง คือสิ่งที่มีประโยชน์ และตรงตามความประสงค์ที่มนุษย์ควรจะมี สมัยนี้สิ่งใดที่มันมีประโยชน์ตรงกับความประสงค์ที่จะเป็นอยู่ด้วยความสงบสุขในชีวิตนี้ ก็จะเรียกว่าบุญ

อาตมา รู้สึกว่า ตัวเองมีบุญ จะเรียกว่าอวดก็ตามใจ จะเรียกว่าอวดดีเลยไปได้ อาตมาเป็นคนมีบุญ จะยกตัวอย่างให้ฟังสักข้อหนึ่ง คือมีกระดาษมันๆ ในห้องน้ำใช้ และก็ไม่เคยขาดมือ และก็ไม่เคยซื้อด้วย คือมันมีมาจนไม่ต้องซื้อ ท่านทั้งหลายก็คิดว่า ไฉนมันเรื่องเกินเรื่องเพื่อเรื่องเหลือเพื่อ ก็บอกว่าอาตมาเป็นโรคชนิดหนึ่ง ซึ่งต้องใช้กระดาษชนิดนี้ เป็นประจำทุกวัน รู้สึกว่ามีบุญ ว่าทำไมกระดาษนี้มัน

ไม่เคยขาดมือ จึงพอใจกระดาษแม้แต่ม้วนหนึ่ง ถ้าใครเอาสวรรค์วิมาน มาแลก ไม่แลกเปลี่ยนเด็ดขาดเลย แล้ววิมานนั้น ไม่รู้ว่าจะเอาไปทำอะไร ถึงเข้าไปเกี่ยวข้องกับวิมานนั้นแล้วต้องตายแน่ ไม่ได้มานั่งพูดให้ท่าน ทั้งหลายฟังอยู่ที่นี้ มันมีบุญเพราะ มันมีกระดาษม้วนใช้ แล้วมันไม่ต้อง มีวิมานมาให้ ซึ่งไปเกี่ยวข้องกันแล้วก็จะตายแน่ อย่างนี้เรียกว่ามีบุญ ช่วยทำความเข้าใจ กับคำว่าบุญในความหมายนี้ด้วย เพราะเราจะต้อง มีบุญที่ได้ประสบสิ่งที่เป็นประโยชน์ โดยตรงโดยแท้จริง จะอยู่ในรูปของ อะไรก็ได้ มันมีอีกมากมายเลย จะมีลูกหลานที่ดี จะมีเพื่อนฝูงที่ดี มีบ้านเรือนที่ดี อะไรที่ดีก็ได้ แต่ต้องเป็นชนิดที่ไม่ใช่ชนิดที่ว่าเอามา ให้แล้ว จะเป็นบ้า หรือตายเลยเหมือนกับวิมาน ลองไปคิดดูเถอะ เอา วิมานมาให้แล้ว มีใครอยู่ในวิมานนั้นตั้งพันตั้งหมื่นแล้ว ไปเกี่ยวข้องเข้า มันก็ตายแน่ จะเรียกว่าบุญได้อย่างไร

นี่ถามว่าบุญคืออะไร มันก็ต้องมองกันดูให้ดี ๆ จำเป็นจะต้อง มี มิแล้วตรงตามความประสงค์ ทำให้อยู่เป็นสุขสะดวกสบายนั้นแหละ คือคำว่า บุญ เดียวนี้เราก็พูดกันถึงเรื่องบุญ แล้วก็สะสมบุญชนิดไหน ก็ไม่รู้ ล้วนแต่เพิ่มบาป บุญที่ท่านต้องการ ปราบถนอมรวบรวมสะสมกัน ไว้ นั้น มันกลายเป็นเรื่องเพิ่มบาป คือเป็นบุญที่เพิ่มบาป ให้มันมากขึ้น เอามาไว้สำหรับรัก สำหรับหวงแหน สำหรับหลงใหล สำหรับเป็นบ้า ไปเลย จนทำให้เขาตาว่า ใ้อับบุญ แล้วมันจะเป็นบุญอย่างไร ที่ว่า เพิ่มบาปนั้นก็คือ หลงใหล เกิดความโลภ ความโกรธ ความหลงได้ เพราะสิ่งที่เรียกว่าบุญชนิดนั้น ส่วนบุญที่แท้จริงนั้น มันไม่เป็นอย่างนั้น มันจะช่วยลดบาป

ความหมายดั้งเดิมของคำว่าบุญ แต่ก่อนมานั้น เขาแปลว่า สิ่งที่ทำระบาป เรียกว่าบุญ ฉะนั้นบุญต้องล้างบาป ถ้าบุญของใครมัน

เพิ่มบาป แล้วก็ระวังให้ดี มันไม่ใช่บุญแล้ว มันผิดแล้ว หรือมันปลอมแล้ว มีบุญทำให้หลงไหล กลายเป็นทาสของอายตนะ คือรส สอ ร้อยทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย ทางใจนั้นนะ เขาเรียกว่าเป็นอายตนะที่คนหลงไหล เป็นทาสของสิ่งเหล่านี้ แล้วก็ยังเรียกกันว่าบุญ แล้วบุญชนิดนี้จะทำคนเราให้เป็นอย่างไร ปกติหรือไม่ปกติ เอามาสำหรับหลงเอามาสำหรับเป็นทาส

จะทำจิตใจให้เป็นอย่างไร สำหรับผู้นั้นคนเดียวมันไม่ไหวเสียแล้ว มันเป็นคนหลงแล้ว เรียกว่าเป็นทาสของอายตนะ คำนี้เอาตมาก็เคยได้อธิบายมาแล้ว หลายครั้งหรือหลายสิบครั้ง แต่ไม่มีใครก็คนที่จะสนใจ จะเข้าใจหรือจะรับไว้สำหรับเป็นหลักถือปฏิบัติ จงอย่าเป็นทาสอายตนะเลย คืออย่าเป็นทาสตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เพราะลุ่มหลงในรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณ์เลย

แต่ที่นี้มันก็น่าเศร้าตรงที่ว่า เขาทำบุญ เพื่อให้ได้สิ่งซึ่งเป็นที่ตั้งแห่งความหลงไหลมาสำหรับเอามาหลงไหลเข้าอีก โลกจะวินาศเพราะบุญชนิดนี้ เป็นคำพูดรุนแรงไปบ้างหรือเปล่า ที่เอาตมาจะพูดและพูดอยู่แล้วว่า โลกนี้กำลังจะวินาศเพราะบุญชนิดนี้ ขอให้คิดว่าจริงหรือไม่จริง ถ้าจะไม่ให้โลกต้องวินาศเพราะบุญชนิดนี้ เราต้องมีบุญชนิดอื่น คือบุญที่มันถูกต้อง ที่ทำให้โลกสะอาด ให้ใจสะอาด ให้วาจาสะอาด ให้กายสะอาด สะอาดออกมาจากภายในถึงภายนอก เป็นอยู่ด้วยความถูกต้อง มีวัตถุประสงค์ เครื่องใช้ไม่สอยชนิดที่พอดี พอกับความประสงค์ ตามธรรมชาติของร่างกายนี้ และก็อยู่เป็นผาสุก เราไม่ชอบ เราชอบให้มันงดงามหรูหรา ให้กระตุ้นทางอายตนะ จนได้เป็นทาสของอายตนะ

นี่เรื่องบุญที่จะเอามาพูด พูดไปในลักษณะที่จะเอามาล้อ แต่แล้วมันก็เกินไปเสียอีก มันจะกลายเป็นอะไรไป ก็ไปนึกเอาเอง ฉะนั้นใครยังมีความเคารพนับถือตัว ตัวเอง ก็ไปคิดดู ไปจัดการเรื่องบุญนี้เสียให้ถูกต้อง สำหรับอาตมานั้น กระดาษม้วนเดียวก็เป็นบุญ วิมานทั้งหลังเป็นบาป คนอื่นตามใจ

ทีนี้ต่อไปที่จะพูดก็คือบาป พูดเรื่องบุญแล้วก็พูดเรื่องบาปกันซะที มันก็จะพูดให้เป็นที่รู้เรื่องแก่คนสมัยนี้ มันเป็นประโยชน์แก่คนสมัยนี้ ถ้ามันพูดแปลกออกไปบ้าง จากที่เคยเข้าใจกันอยู่ ก็ต้องขอร้อง จะจำกัดความหมายของคำว่าบาปลงไป ว่ามันได้แก่โชคร้าย ซึ่งทำให้เกิดปัญหายุ่งยาก และความทุกข์ขึ้นมา ในพวกเด็กๆ เล็กๆ เขาไม่รู้จักคำว่าบาป ไม่รู้จักความหมายของคำว่าบาป เขาไม่กลัวบาป แต่เขาก็ได้กลัวสิ่งสิ่งเดียวกันนั่นแหละ แต่มีชื่อเรียกอย่างอื่นอย่างยี้ง คือคำว่า ซวย ไอ้เด็กรุ่นๆ เอาหนังสือตีหมายิงไก่ป่า ที่กำลังขันเอื่อยๆ อยู่เดี๋ยวนี้ ก็เรียกดัวมาพูดคุยกัน ให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง ได้ความว่าบาปไม่กลัว แต่อาตมาบอกว่าซวย เขากลัว เขาจะเลิกจะยิงไก่ป่าในวัดนี้ เพราะว่าเขากลัวซวย ไม่ใช่กลัวบาป บาปผมไม่กลัวเขาว่าอย่างนั้น

นี่ดูเถอะว่า ไอ้ความหมายนี้มันสำคัญมาก เขาเข้าใจความหมายของคำว่าบาป ซึ่งที่แท้มันยิ่งกว่าซวย แต่เขาเข้าใจไม่ได้ เขาพูดว่าซวยเข้าใจได้ และยินดีที่จะหลีกเลี่ยง จากสิ่งที่เรียกว่าซวย พูดกับเด็กสมัยนี้ก็ต้องพูดว่าซวยเป็นต้น หรือโชคร้ายก็ได้ พูดคำว่าบาป เขาไม่เข้าใจ ไม่เหมือนกับเด็กสมัยอาตมา เมื่อยังเป็นเด็กๆ นี้ กลัวบาปมากกว่าซวย หรือซวยก็ไม่มี ความหมาย ก็ไม่รู้ว่าอะไรเหมือนกัน แต่บาปนี่กลัว บาปคือว่าโชคร้าย หรือซวย ทั้งแก่ตนเอง และแก่สังคม บาปของคน

คนเดียว สามารถทำลายโลกทั้งโลกได้ น่ากลัวหรือไม่น่ากลัว ลองคิดดู
เถอะว่า ใบบ่าปของคณคนเดยวนี้ สามารถทำลายโลกทั้งโลกก็ได่ คิดดู
คณทำผิดคณเดยว ก็เป็นคณมีอำนาจ หรือมีอะไรที่มันเกี่ยวข้องเนืองกัน
ไปทั้งโลก ความผิดของคณชนิดนี้ จะทำให้โลกวินาศได้ เช่น ใ้คณที่มัน
ตั้งลัทธิอะไรผิดๆ ขึ้นมาในโลก แล้วคณก็นิยมถือตามกันตั้งค่อนโลก
จนทำให้โลกวินาศลงไปเพราะเหตุนั้น ก็อยากระบุนว่าใบบ่าปของคณ
คนเดียวทำลายโลกได้อย่างไม่น่าเชื่อ

ภาควิชา

ภาษาไทย

บาป คืออะไร.

๐ เมื่อพูดกัน ให้รู้เรื่อง และมีประโยชน์ แก่คนสมัยนี้ ก็คงพูด อย่างที่แปลกออกไปบาง จากที่เคยพูดกัน.

๐ บาป คือ-โง่คร้าย, หรือ ขวย
-ทั้งแก่ตนเอง และ ดลสังคม
-ของคนที่คนเดียว ก็สามารถทำลาย
มนุษย์ชาติ หรือ สกตโลกได้.
อย่างไม่น่าเชื่อ (จึงต้องอธิบาย.)

๐ บาปจากอะไร.

- ๖ จากความ(เริ่ม)เป็นทาสายคนะ
 - ไม่เชื่อ, คือพระเจ้า
 - เห็นแก่ตัว
 - ริษยา (กระทั่งช้านองเพราะพ่อรักมาก)
 ชนิดที่สัตว์ก็ทำไม่เป็น/ ใครมีบาปกว่า.

๐ บาปเพื่ออะไร ๖ สอนมนุษย์-สอบไล่มนุษย์-ให้รางวัล

๐ โดยวิธี ๖ ชนะบาปให้ใคร โดยที่ไม่เป็นทาสายคนะ
โดยสักมาให้รู้เรื่อง โดยไม่ทำให้ถูกของจริง

บาป คือ อะไร

เข้าที่นี้ดูกันต่อไปว่า บาปนี้มันมาจากอะไร เดียวก็จะพบกับ กับสิ่งที่เรียกว่าบุญ ว่าบุญมาจากอะไร บาปนี้มันมาจากความเป็นทาส ของอายตนะ เมื่อตะกั้นี้พูดแล้วนี่ เป็นทาสของอายตนะ บาปที่มาจาก ความเป็นทาสของอายตนะ เด็กเข้ามายิงไก่ ก็เอาไปแกง เขาว่าอร่อย หรือบางทีเอาไปขาย เพราะก็ได้สตางค์ นี่เป็นตัวอย่าง ที่ว่าเป็นทาส ของอายตนะ จะเอาไก่ไปแกงกินให้อร่อย แล้วก็ทำบาป นั้นมันเป็นเรื่อง ของเด็กคนนั้น แต่เป็นเรื่องของคนทุกคนที่นั่งอยู่ที่นี้ หรือที่มีอยู่ทั้งบ้าน ทั้งเมืองทั้งโลก เพราะเป็นทาสของอายตนะอะไรกัน อยากจะได้รูป ที่สวย ได้เสียงที่ไพเราะ ได้กลิ่นที่หอม ได้รสที่อร่อย ได้สัมผัสผิวนาง ที่แสนจะนิ่มนวล หรือจะได้ความรู้สึกที่ประเล้าประโลมใจอย่างยั้งนั้นนะ อย่างนี้ก็เป็นทาสของอายตนะ ความคิดที่จะได้สิ่งเหล่านี้ ก็จะต้องจัด เป็นบาปเสียแล้ว ยังไม่ทันจะทำอะไรเลย เป็นบาปทางมโนกรรม มี อำนาจของอวิชชา หรือโมหะ แต่มันทนอยู่ไม่ได้ เดียวก็ทำกรรมอย่างใด อย่างหนึ่งออกไป ทางกายกรรม วาจกรรม เพื่อให้ได้สิ่งที่จะมาเป็นเหยื่อ ของอายตนะ

นี่เรียกว่าเป็นทาสของอายตนะ แล้วก็ทำบาป ถ้าเราบังคับได้ ไม่เป็นทาสของอายตนะแล้วมันก็เป็นบุญ ฉะนั้นบุญจะต้องมาช่วย ล้างบาป ก็หมายความว่า ความเป็นนาย เป็นอิสระเหนืออายตนะ นั้นแหละ จะมาช่วยล้างบาป คือความเป็นทาสของอายตนะ บาปกับบุญ มันคู่กันอยู่อย่างนี้ มันตรงกันข้าม มันอยู่ด้วยกันไม่ได้ ถ้าเอามาใส่ไว้ พร้อมๆ กัน มันก็ต้องต่อสู้กัน จนกว่าจะพ่ายแพ้ไปข้างหนึ่ง แล้วก็ ทำไปตามนั้น ถ้าบุญชนะก็ทำบุญ ถ้าบาปชนะก็ทำบาป แล้วแต่ว่าจะ

พ่ายแพ้แก่อายตนะ หรือว่าจะชนะอายตนะนั่นเอง บาบมาจากความเป็นทาสของอายตนะ บุญก็มาจากความเป็นนายของอายตนะ

เมื่อท่านทั้งหลายทำบุญ บุญอะไรก็ตาม ขอให้นึกถึงข้อนี้ ให้มันเป็นการล้างบาป ให้มันเป็นนายเหนืออายตนะไว้เสมอไป ถึงจะดูกันไปที่ว่า เป็นบาปและทาสของอายตนะแล้วนั้น มันจะทำอะไรต่อไปอีก มันจะประพดิตตามกิเลสนั้นๆ เป็นเรื่องเศร้าหมองไปหมดทั้งทางกาย วาจา ใจ นั้นอีกทางหนึ่ง ซึ่งก็เห็นได้ว่า เป็นโทษเป็นอันตรายอย่างมหาศาล

ที่นี้มันมีไ้อ่ทางอื่น ที่ว่าไ้อ่เมื่อเป็นทาสของอายตนะแล้ว มันก็ไม่เป็นทาสของพระพุทธเจ้า ของพระธรรม หรือของพระสงฆ์ได้อีกต่อไป ทายก ทายิกาทั้งหลาย ปฏิญญาความเป็นทาสของพระพุทธเจ้า ความเป็นทาสของพระธรรม ความเป็นทาสของพระสงฆ์ อยู่ทุ่ทุครวที่ท่าวัตรเย็น เป็นต้น

พอเป็นทาสอายตนะแล้ว ไม่มีทาง ต่อให้เป็นพระเป็นเณร ก็ไม่มีทาง ที่เป็นทาสของอายตนะแล้วจะเป็นทาสของพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ด้วยนั้นไม่ได้ ให้เป็นพระสักร้อยพรรษา มันก็เป็นไม่ได้ ถ้าเป็นทาสของอายตนะแล้ว ไม่มีทางที่จะเป็นทาสของพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์นี้ มันก็เกิดความเปลี่ยนแปลงอันใหญ่หลวง จะไม่เชื่อพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ หรือพวกมีพระเจ้าก็จะไม่เชื่อพระเจ้า คือตั้งต่อพระเจ้า จะหัวเราะพระเจ้า ไม่มีพระเจ้าอีกต่อไป พวกนั้น เขาก็สลัดพระเจ้าทิ้งเสีย ไ้อ่เราถือพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ก็สลัดพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ทิ้งเสีย เพราะเหตุที่ว่าเป็นทาสของอายตนะ นั้นแหละคือต้นตอของบาป หรือเป็นตัวบาปอยู่ด้วยในตัวเสรีจ พอเขาเป็นทาสของอายตนะ แล้วเป็นทาสกิเลส ก็เห็นแก่กิเลส ซึ่งเราจะ

เรียกได้ว่าเห็นแก่ตัว

ที่พูดว่าเห็นแก่ตัวนั้นนะ อย่าเข้าใจมันผิดไป คือเห็นแก่กิเลส ไข้เห็นแก่ตัวนั้นนะมันยังกำกวม ตัวดีก็มี ตัวชั่วก็มี ตัวผิดก็มี ตัวถูกก็มี ถ้าเห็นแก่ตัวที่ดีที่ถูกมันก็รอดตัวไปได้ แต่เดี๋ยวนี้ความเห็นแก่ตัวใน ภาษาที่ใช้พูดกันอยู่นี้เป็นเรื่องผิดทั้งนั้น คือเห็นแก่กิเลสนั่นเอง เป็นทาส ของกิเลส เพราะเป็นทาสของอายตนะ มันก็เลยขยายตัวออกไปเรื่อย จากความเป็นทาสของกิเลส มาเป็นความไม่เคารพนับถือพระเจ้า ไม่นับถือพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ มอบตัวให้แก่กิเลสแล้ว ก็เห็น แก่กิเลส ก็ขยายตัวออกไป เป็นบาปอกุศล ที่แรงร้ายชนิดอื่นๆ ต่อไป เช่น ความริษยา ซึ่งทำโลกให้ฉิบหาย ขอให้ท่านทำความเข้าใจ ในข้อนี้ ให้ดีเป็นพิเศษ เพราะบาปของมนุษย์ในโลกนี้ ตั้งต้นเป็นบาปโดย สมบูรณ์ คือการฆ่าขึ้นมาเมื่อไหร่ เรื่องราวพระคัมภีร์ของคริสเตียน เจียนไว้ดี คือตั้งต้นด้วยความริษยา คือพระเจ้าสร้างมนุษย์คู่แรกขึ้นมา แล้ว เขากินผลไม้ที่รู้จักดีแล้ว เขาก็มีลูกออกมา และลูกนั้นก็มีหลาน คือว่าลูกคนนั้น มันมีลูกสองคน แล้วคนหนึ่งพ่อมันรักมาก ไข้คนน้อง พ่อมันรักมาก แล้วมันก็ไม่รักคนที่ คนพี่มันโกรธ มันก็หลอกเอาน้องไป ฆ่าทิ้งเสียในป่า

นี่มันไม่อะไรแท้ๆ มันไม่มีเรื่องอะไรแท้ๆ มันมีเรื่องเพียงว่า พ่อมันรักน้องมาก พี่มันเกิดความคิดนี้ขึ้นมา ก็หลอกเอาน้องไปฆ่าเสีย ในป่า การฆ่าเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในโลก ในลักษณะอย่างนี้ ตามคัมภีร์ ของคริสตัง นี่มันตัวหนังสือสำหรับลูกเด็กๆ แต่ผู้ใหญ่ก็ให้รู้ว่า ไข้การ ฆ่าคนอื่นนี่มันไม่เคยมีมาแต่กาลก่อน แล้วมันเพิ่มมี เมื่อมีความริษยา เกิดขึ้น การฆ่าในทำนองนี้ก็มี แม้ว่าไม่เคยมีมาแต่กาลก่อน การที่ เขาอิจฉาน้อง คือเป็นทาสของอายตนะทางใจ ทางมโน แล้วก็มีการที่

ไม่เชื่อฟังพระเจ้า ไม่เชื่อฟังบทบัญญัติใดๆ ก็มานั่ง ก็มาได้ สัตว์
เดรัจฉานทำไม่เป็น ไม่มีสัตว์เดรัจฉานตัวไหนอีกจាន้องก็มานั่งเสีย

นี่พูดตามแบบของอาตมาที่ถูกด่าอยู่ตลอดปี เพราะขอบยกว่า
สัตว์เดรัจฉานนี้มันดีกว่าคน มันก็มีดีกว่าคนจริงๆ ในบางแง่บางมุม
ไ้อบายที่คนทำกันอยู่เป็นวรรคเป็นเวรนั้นนี่ สัตว์เดรัจฉานมันทำไม่เป็น
ไปแยกดูเถาะ บาบชนิดไหนบ้างคนทำ แล้วสัตว์เดรัจฉานทำเป็นไหม
เพราะว่าสัตว์เดรัจฉานมันไม่ต้องการอะไร สติปัญญายังไม่เจริญคิดนึก
ไม่เป็น อิจจาก็ไม่เป็น หรือเป็นก็เป็นนิดหน่อยเกินไป ไ้อคนนี่มัน
ก้าวหน้าเกินไป เพราะสติปัญญาเจริญหรือก้าวหน้าเกินไป ดูให้ตีว่าการที่
สติปัญญาเจริญแล้วควบคุมไว้ไม่ได้ นี่มันเป็นคุณหรือเป็นโทษ ให้ถือไว้
ให้เป็นหลักตายตัวว่า สติปัญญาที่ควบคุมไว้ไม่ได้ นั่นแหละเป็นโทษ
ยิ่งกว่าไม่มีสติปัญญาเสียอีก คนโง่ยังทำอะไรอย่างนี้ไม่ได้ เพราะเขาคิด
ไม่เป็น ไ้อคนฉลาดมันคิดเป็นก็ทำ

เอาละเป็นอันว่าตัวอย่างนั้นมันก็พอแล้ว เมื่อบาปมันออกมา
แล้ว มันก็อยู่ในรูปร่างนี้ ก็ทำความชั่วความเลว ชนิดที่สัตว์เดรัจฉาน
ทำไม่เป็น ฉะนั้นบาปของสัตว์มันนิดเดียว หรือเกือบจะไม่เรียกว่าบาป
แต่ว่าบาปของคนนี่มันมากเหลือเกิน แล้วมันไม่หยุด มันขยายตัวเรื่อย
จนโลกทั้งโลกนี้หาความสงบสุขไม่ได้

ตั้งข้อสังเกตไว้เถาะว่า มันมีความทุกข์ยากเดือดร้อน ไม่น่าดู
ที่ไหนก็เป็นบาปที่นั่น ในโลกนี้นับวันเจริญด้วยบาป จนเราไม่รู้จะไปอยู่
ที่ไหนกันแล้ว พูดไว้อย่างนี้ดีกว่า

นี่คือสิ่งที่เรียกว่าบาป ตรงกันข้ามกับสิ่งที่เรียกว่าบุญ บุญเป็น
เครื่องล้างบาป แต่ที่นี้บาปนี้ มันไม่ยอมให้ล้าง เพราะบาปมันได้
ลูกกลมไปอย่างถูกต้องตามธรรมชาติของมัน ส่วนบุญนี่ไปทำกันเสียผิดๆ

จนกลายเป็นเครื่องส่งเสริมบาป ทำบุญเพื่อเป็นทาสของอายตนะ แล้วมันก็ส่งเสริมบาป กลายเป็นทำบุญเพื่อช่วยให้บาป มันมากขึ้นในโลกนี้

เข้า ทีนี้ก็มาพิจารณาด้วยกันให้ถึงที่สุด ถึงข้อเท็จจริงที่จะแก้ปัญหานี้ได้ จะเรียกว่ามองในแง่ดีก็ได้ ตามใจ คือจะตั้งคำถามขึ้นมาว่า ไ้บ่บาปนี้มันเพื่ออะไร เท่าที่รู้อยู่คงจะรู้ว่า คงจะทำให้มีความทุกข์ ถ้ารู้เพียงเท่านั้นไม่พอ ขอให้รู้ต่อไป อีกสักชั้นหนึ่งว่า ไ้บ่บาปนี้มันมีมาเพื่อให้เราเอาชนะมันให้ได้ เพราะว่าเราเป็นมนุษย์ เรามีสติปัญญาอย่างมนุษย์ ไ้บ่บาปนี้ไว้สำหรับให้เราทำลายมันเสียให้ได้ เมื่อเรามีความเป็นมนุษย์น้อย มันก็มีบาปน้อย เมื่อมีสติปัญญามากควบคุมไม่ได้ มันก็มีบาปมาก

ฉะนั้นบาปนี้มีไว้เพื่อให้เรารู้จักมัน เอาชนะมันเสียให้ได้ แล้วเรื่องมันก็จะจบกัน คือไม่มีบาปอีกต่อไป พุดในแง่ดีก็ต้องพูดว่าไ้บ่บาปนี้มันมีไว้สอนมนุษย์ฉลาด มนุษย์โง่ด้วยสติปัญญาที่ควบคุมไม่ได้ ทีนี้บาปก็ช่วยมาสอนให้มนุษย์ฉลาด คือให้รู้จักสติปัญญาที่ถูกต้อง ตามความมุ่งหมายของสิ่งทีเรียกว่าสติปัญญา

ฉะนั้นบาปเกิดขึ้นมันก็กัดเอา มันก็เผาเอา มันก็แทงเอา มันก็ทำอันตรายเอา เป็นการสอนมนุษย์ให้รู้จักว่าบาปนี้เป็นอย่างไร มนุษย์ก็จะได้ทำความเข้าใจที่ถูกต้อง สติปัญญามันก็จะไม่เพ้อ แต่เดี๋ยวนี้ก็ยังหวังไม่ได้ แม้ว่าโลกนี้กำลังประกอบไปด้วยความทุกข์ยากลำบาก มีวิฤตติการณ์ มนุษย์ก็ยังไม่สำนึก จึงถือว่าบาปมันยังสอนไม่พอ มันคงจะสักวันหนึ่งที่บาปมันจะสอนมนุษย์ได้พอ แล้วมนุษย์ก็จะเปลี่ยนความคิดความเห็น ไม่ปล่อยให้ตนเป็นเหยื่อของบาปอีกต่อไป

ถ้าจะดูให้ดีกว่านั้นอีก สำหรับคนที่มีปัญญากว่าธรรมดา ก็ควรจะเห็นว่า ไ้บ่บาปนี้มันเป็นเครื่องสอบไล่มนุษย์ ให้ถือว่าความยาก

ลำบากอุปสรรคอันตรายทั้งหลายนี้ เป็นเครื่องสอบไล่มนุษย์ ถ้ามนุษย์สอบได้ ผ่านไปได้ ก็ดีกว่าเดิม นี่บาปเข้ามาสอบไล่มนุษย์ ถ้ามนุษย์เอาชนะผ่านได้ ผ่านไปได้ มนุษย์ก็ดีกว่าเดิม จนกว่าจะหมดบาป จะได้เป็นพระอรหันต์ เพราะว่าอยู่เหนือบาป หรือหมดบาป

ถ้ามองเห็นอย่างนี้ก็ต้องถือว่า บาปนี้มันมาให้บุญ มันมาให้บุญ เมื่อมันได้ประสบกับบาปเพียงพอแล้ว มันก็คิดกันไปในทางที่ตรงกันข้าม คนก็เปลี่ยนเป็นทำให้อุญต์แล้วก็ได้บุญ ก่อนหน้านั้นมันยังโง่ แล้วมันไม่ยอมเปลี่ยน คือไม่ยอมเชื่อคำสั่งสอน ที่เขามีไว้ให้แล้ว ก็อย่าไปทำเข้านั้นมันบาป แล้วก็ไปทำเข้า แล้วก็บาป แล้วก็มีความทุกข์ ถึงที่สุดเข้าก็ยอมเปลี่ยน นี่เรียกว่า เป็นความกรุณาปราณีของสิ่งที่เรียกว่าบาป แก่ไข่มนุษย์ให้มันดีขึ้น ผู้ใดทำความเข้าใจกับสิ่งที่เรียกว่า บาปในลักษณะอย่างนี้แล้ว ไม่เท่าไรบาปมันก็จะหมดไป

ที่นี้เขาจะถามว่า มันจะทำได้โดยวิธีใด มันก็กลับไปหาที่เรื่องเดิม คือไม่เป็นทาสของอายตนะ ศึกษาเรื่องอายตนะ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจนี้ให้ดีๆ ให้รู้จักตามที่เป็นจริง ว่ามันเป็นสิ่งที่เอาเราลงเป็นทาสอยู่บ่อยๆ แล้วก็รู้สึกตัว ศึกษาให้รู้จัก ใช้อายตนะทั้ง ๖ นี้ให้ดีๆ คำว่าดีในที่นี้คือ ถึงขนาดที่จะไปเป็นทาสของมัน

เรื่องอายตนะ ๖ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจนี้ คือเรื่องแรก เรื่องตั้งต้น ที่จะศึกษาพระพุทธศาสนาให้รู้จักจริง ใครเคยคิดอย่างนี้บ้าง อาตมาก็เคยโง่เขลามาเป็นสิบๆ ปี เพราะที่เขาสอนว่า ให้อำนาจตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจนี้ มันเป็นเรื่องชั้นสูงสุดชั้นปรมาตม์ ชั้นที่อภิธรรมอะไรกันก็ไม่รู้ ที่เอาไว้เรียนกันตอนหลังๆ พุทธอย่างนี้มันโง่มาก

เพราะฉะนั้น ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ คือ ก ข ก กา ที่ต้องเรียนก่อนอื่นทั้งหมด ในการศึกษาพระพุทธศาสนาอะไรๆ มันตั้งต้นที่

ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ทั้งนั้น จึงเป็นเรื่องอย่างนั้นอย่างนี้ขึ้นมา
ขณะมันได้ก็เป็นเรื่องของนิพพาน ถ้าไม่รู้แจ้งไปตั้งแต่ตา หู จมูก ลิ้น
กาย ใจ แล้วเป็นเรื่องเดาทั้งนั้น เป็นเรื่องคาดคะเน เรื่องเดา เรื่องว่า
ว่า ตามกันไป เป็นศรัทธาอย่างมงาย

ขออภัยที่ว่าจะต้องขอพูดว่า โดยมากนี้ เขาพูดกันว่าให้ตั้งต้น
เรื่องตั้งต้นพระพุทธศาสนาด้วยเรื่องพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์
อย่างนี้มันก็ถูก แต่แล้วมันก็เป็นพิธีต้องเสียโดยมาก ไม่รู้ว่าพระพุทธ
พระธรรม พระสงฆ์คืออะไร แล้วทำไมกัน ใ้เรื่องที่ถูกต้อง มันต้องรู้จัก
ตัวความทุกข์ แล้วหวังที่พึ่ง ที่จะดับทุกข์ มันจึงจะเหลียวหาพระพุทธ
พระธรรม พระสงฆ์ ถ้าเราไม่มีความทุกข์ ก็ไม่รู้จะเอาพระพุทธ พระธรรม
พระสงฆ์ไปทำไม เราต้องรู้จักความทุกข์ ถ้าเราไม่รู้จักตา หู จมูก ลิ้น
กาย ใจ เราก็ไม่อาจรู้ความทุกข์ได้ เพราะความทุกข์นี้มันเกิดมาจาก
อะไร มันเกิดมาจากการทำผิด เกี่ยวกับตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ
เมื่อสัมผัสกันเข้ากับรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณ์

นี่คือ ก ข ก กา ที่จะสอนลูกเด็กๆ ของเราให้รู้ไปเสียตั้งแต่
ชั้นอนุบาล ว่าตาเห็นรูป รู้แจ้งทางตาแล้ว ระวังให้ดี ตอนนีถ้าใจแล้ว
ก็จะวินาศ ถ้าฉลาดแล้วก็เอาตัวรอดได้ ถ้าไม่มันก็เกิดความอยาก
ความต้องการชนิดที่จะเป็นทุกข์ทั้งนั้นแหละ ถ้าไม่มันก็เกิดความ
เข้าใจที่ถูกต้อง แล้วก็ทำไปอย่างถูกต้อง แล้วก็ไม่เกิดความทุกข์ ใคร
เคยคิดอย่างนี้กันบ้างว่าสิ่งแรกที่จะสอนธรรมะ หรือศาสนาให้แก่ลูก
เด็กๆ คือสอนเขาให้รู้จักตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ให้เห็นชัดเจน
โดยไม่ต้องเชื่อคนอื่น เพราะมันเกิดความคิดขึ้นอย่างนี้ๆ แล้วเป็นทุกข์
ไปทางหนึ่ง แต่ถ้ามันเกิดความคิด ไปในทางตรงกันข้ามอย่างนี้ๆ แล้ว
ก็ไม่เกิดความทุกข์ ก็ได้ความรู้ ความเฉลียวฉลาด เกี่ยวกับตา หู จมูก

ลื่น ภาย ใจ ต่อไป

ที่นี้เขาจะรู้เรื่องความทุกข์ รู้จักป้องกันเรื่องไม่ให้เกิดความทุกข์ แล้วถามว่านี่สติปัญญาของใคร บอกว่าของพระพุทธเจ้า ไม่ใช่ของฉัน นี่คือถูกต้องอย่างยิ่ง ธรรมเนียมโบราณที่อาตมาเคยฟัง ประสบมาตั้งแต่เด็กเล็กๆ เขาไหว้คนแก่ แล้วคนแก่จะพูดว่า ไหว้พระนะลูกนะ ไหว้พระนะลูกนะ อย่างนี้เสมอไป คนแก่นั้นเขาเป็นคนซื่อตรง เขาไม่โกง พระพุทธเจ้า สติปัญญานี้มันของพระพุทธเจ้า ไม่ใช่ของคนแก่ คนแก่เขาไม่กล้าคิดโกง หรือยกยกอะไรๆ ของพระพุทธเจ้ามาเป็นของตัวเองใครไหว้เขา เขาก็ว่าไหว้พระนะลูกนะ ทั้งนั้นแหละ หรือเขาจะหมายความว่า ในตัวเขานั้น มีพระอยู่บ้าง คือมีความรู้อะไรเหมือนพระพุทธเจ้าบ้าง ละกิเลส ละความทุกข์ได้เหมือนพระพุทธเจ้าบ้าง อยู่ในตัวเขา คือเขามีส่วนที่มันดี หรือเป็นทุกข์บ้าง เพราะเขาไม่รู้เรื่องบาป แล้วก็ละมันเสีย

ที่นี้เด็กๆ เขาได้ฟังอย่างนั้น แล้วก็พอใจพระพุทธเจ้า พอใจพระธรรม คือการกระทำได้อย่างนี้ ไม่มีความทุกข์ และพอใจพระสงฆ์ คือผู้ที่ได้ทำอย่างนี้ และรวมทั้งตัวเขาด้วย เขาก็จะจัดตัวเขาเองไว้ในฐานะเป็นผู้ประพฤติดี ปฏิบัติดี ทำความชั่วไม่ได้ สอนกันเพียงเท่านี้ เด็กๆ ก็ปลอดภัยในเรื่องของศีลธรรม นอกนั้นเป็นเรื่องผจญทั้งนั้น ถ้าจะใช้คำหยาบๆ ก็เป็นเรื่องขี้ผงทั้งนั้น

เรื่องรู้ตา หู จมูก ลื่น ภาย ใจ ให้สติ เป็นเรื่องที่เป็นหัวใจ แก่นแท้ หรือสำคัญที่สุด เพราะบาปมันตั้งต้นที่นี้ มันจะกลายเป็นบุญไปได้ ก็เพราะว่าจัดการให้มันถูกต้องกันที่ตรงนี้ คือที่ตา หู จมูก ลื่น ภาย ใจ นั่นเอง แล้วจะสงวนไว้ไปบอกให้เขาต่อแก่เฒ่าโน้นจะมีประโยชน์อะไร เขาก็ทำบาปมากเกินไป จมอยู่ในบาปมากเกินไป นี่เพราะความโง่

ของคนที่เป็นพ่อแม่ หรือครูบาอาจารย์ ที่ไม่ลงมือสั่งสอนเขา ให้มีความเข้าใจถูกต้อง ในเรื่องนี้ไปเสียตั้งแต่แรก นี่คือเรื่องบาป ตั้งแต่ต้นจนปลาย เป็นคู่กันมากับเรื่องบุญ ที่มันพัดกันไปมันเหวี่ยงกันมา ในลักษณะที่ตรงกันข้าม

จึงหวังว่าท่านทั้งหลาย จะได้รู้จักสิ่งที่เรียกว่าบุญ หรือสิ่งที่เรียกว่าบาปนี้ ให้ชัดเจนยิ่งขึ้นกว่าที่แล้วๆ มา อย่าได้หยุดเลย คือขอให้เลื่อนขั้น อย่าได้หยุด อยู่เพียงเท่านั้นเลย บาปก็ต้องรู้จักให้ดีขึ้น ให้ละมันได้มากขึ้น บุญก็ต้องรู้จักมันให้ดีขึ้น แล้วก็มีมันให้ถูกต้องให้ตรง อย่าให้เข้าใจผิดในเรื่องบุญ

สำหรับอาตมานี้แน่นอน เอาวิมานหลังหนึ่งมาแลกกระดาษม้วนหนึ่งก็ไม่เอา นี่คนอื่นอย่างไรก็สุดแท้

อาชีพพวชนิยมบุคคล.

- ๑ โลก กำลัง ไม่มีอาชีพพวชนิยมบุคคล
กำลัง ไม่รู้จัก
กำลัง ชะแหยงอาชีพพวชนิยมบุคคล
โลกที่ เพื่อช่วยประชาธิปไตย
เห็นอาชีพพวชนิยมบุคคลเป็น สักคินา, ไปแล้ว
- ๑ เขาเห็นอาชีพพวชนิยมบุคคล เป็นความคิดบ้าบอ, จริง!
หมอ-ครู-ตุลาการ-ข้าราชการ-ตำรวจ-ทหาร
กำลัง ไม่เป็นอาชีพพวชนิยมบุคคล,
กระทั่งอาชีพบรรพชิต สมัยนี้

บทสำหรับล้อ ะ อยากรจะหายไปจากโลกที่ไม่มี
อาชีพพวชนิยมบุคคล.

อาชีพปุขนีเยนบุคคล

เรื่องต่อไปก็จะพูดถึงคำว่า อาชีพปุขนีเยนบุคคล มันคงจะแปลกหูบ้าง แต่ถ้าได้ยินบ่อยเข้า มันก็จะไม่แปลกหู อาชีพปุขนีเยนบุคคล แปลกหูใหม่ ปุขนีเยนบุคคลแปลว่า บุคคลที่ควรบูชา บุคคลที่ใครๆ ควรจะบูชา ใครมีอะไรที่ควรบูชา คนนั้นเป็นปุขนีเยนบุคคล นับตั้งแต่พระพุทธเจ้าลงมา จนถึงคนธรรมดาสามัญ ถ้าเขามีอะไรดีบ้าง ที่ควรบูชาก็เรียกว่า ปุขนีเยนบุคคลได้ เราจะระบุไปยังบิดามารดาเป็นปุขนีเยนบุคคล ครูบาอาจารย์เป็นปุขนีเยนบุคคลนี้เป็นพวกแรก

แล้วต่อไปจากนี้ ก็คือพวกที่เขาเสียสละความสุขของเขาเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น อาชีพครูบาอาจารย์นี้ มันต้องเป็นให้ถูกต้อง มันต้องเสียสละมาก ให้สำเร็จประโยชน์แก่คนที่เป็นศิษย์ หรือว่าอาชีพตุลาการ ต้องเสียสละประโยชน์ความสุขสนุกสนาน ความเอร็ดอร่อยทางเนื้อทางหนัง รักษาความเป็นธรรมไว้ให้ได้

ฉะนั้นอาชีพนั้นก็เป็นอาชีพปุขนีเยนบุคคล บุคคลอย่างนี้เป็นต้นยุคใหม่ สมัยใหม่นี้ ได้ยินตุลาการใหม่ๆ บางคนเขาว่า เขาต้องกินสินบน เพราะเขาลงทุนไปมาก เขาจะกินสินบน เขาจะเอาเงินนี้ไปใช้หนี้ ที่เขามาเรียนจนได้เป็นตุลาการอย่างนี้ก็มี นี่หมายความว่า อาชีพตุลาการแท้ๆ นั้น เป็นอาชีพปุขนีเยนบุคคล ทำหน้าที่เสียสละเพื่อผู้อื่น ควรจะบูชา

ทีนี้ก็จะเกิดการเสียสละความหมายอันนี้ออกไป ยิ่งขึ้นทุกที ครูบาอาจารย์ที่เสียสละเพื่อมนุษย์มีแสงสว่างทางวิญญาณ ก็กลายเป็นลูกจ้างสอนหนังสือไปเสีย อาชีพปุขนีเยนบุคคลนี้ มันก็เลยไม่มีใครรู้จักโลกก็เลยไม่มีอาชีพปุขนีเยนบุคคล คือไม่มีอาชีพปุขนีเยนบุคคลนั้นแหละ

เมื่อไม่มีปฐนียบุคคล ก็ไม่มีอาชีพปฐนียบุคคล อย่างพระพุทธเจ้าเป็นปฐนียบุคคล ก็เรียกว่าท่านมีอาชีพอย่างปฐนียบุคคล คือทักสิณาทานหรือวัตถุทานที่โลกเขาบูชา พระอรหันต์ทั้งหลายก็เป็นอย่างนั้น เป็นปฐนียบุคคล อยู่ด้วยวัตถุที่บุคคลเขาบูชา นี่เป็นขั้นสุดยอด

นี่ครูบาอาจารย์ทำหน้าที่สูงสุด ที่บุคคลบูชา ไม่มาหวังที่จะรวย จะร่ำจะรวยด้วยอาชีพที่เป็นครูบาอาจารย์ เพราะว่าเขามีหน้าที่ที่จะทำคนให้มีแสงสว่างทางวิญญาณ เขาเป็นปฐนียบุคคล ฉะนั้นเพียงที่เครื่องบูชาที่ประชาชนให้เช่นเงินเดือน เป็นต้น มันก็เป็นเครื่องบูชาครูบาอาจารย์ที่แท้จริง จึงเป็นผู้มีอาชีพเป็นปฐนียบุคคล ผู้พิพากษาศาลาก็เหมือนกัน ถ้าทำหน้าที่ให้ถูกต้องตามความหมาย ก็เป็นปฐนียบุคคล มีอาชีพอย่างปฐนียบุคคล อาตมาเคยยกตัวอย่างลงมาถึงกับว่า แม้เป็นตำรวจ ถ้าเสียสละทำหน้าที่ตำรวจ ไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย ไม่เห็นแก่ความยากลำบาก อุตส่าห์อดตาหลับขับตานอนให้ผู้อื่นเขาปลอดภัย นี่ก็พอจะจัดส่งเคราะห์ไว้ในพวกปฐนียบุคคลที่มันต่ำๆ ลงมา ที่มันรองลงมา จนกระทั่งว่า ใครก็ตามที่มันมีหน้าที่การงาน ที่ทำให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์ ได้รับความสุข เพราะการเสียสละของตนแล้ว คนนั้นก็ปฐนียบุคคล

ถ้าพูดถึงสมัยนี้ เราจะพูดได้เลยว่า นักการเมืองที่บริสุทธ์จริงๆ นั้นมันเป็นปฐนียบุคคล แต่เดี๋ยวนี้มันมีแต่นักการเมืองสกปรก เช่นเดียวกับครูบาอาจารย์ ที่เป็นครูบาอาจารย์แท้จริง มันหายไป มันมีลูกจ้างสอนหนังสือเข้ามาแทน นักการเมืองสมัยนี้มันก็มีแต่ หาอะไรที่เป็นประโยชน์แก่ตน หรือพรรคพวกของตน เกียรติยศชื่อเสียงของตน ไม่มีความเป็นปฐนียบุคคล ทั้งที่เรื่องการเมืองอันแท้จริงนั้น มันเป็นเรื่องของศีลธรรม คือทำหน้าที่เพื่อให้โลกนี้มันดี ให้บ้านเมืองมันดี

ให้เพื่อนมนุษย์มันได้รับประโยชน์ เรื่องการเมืองเป็นเรื่องศีลธรรม นักการเมืองบริสุทธ์ ก็เป็นผู้มีศีลมีธรรม เป็นปวงชนียบุคคล อยู่ด้วยอาชีพที่เขาบูชา ก็เรียกว่าอาชีพปวงชนียบุคคล

มองดูไปแล้วเดี๋ยวนี้ มันกำลังไม่มีบุคคลที่มีอาชีพอย่างนี้ เรียกว่าโลกนี้ไม่มีอาชีพปวงชนียบุคคล เด็กๆ กำลังไม่รู้จัก พวกลูกเด็กๆ ในรุ่นหลังนี้ เขาไม่รู้จักอาชีพปวงชนียบุคคล และเขาก็ไม่รู้จักปวงชนียบุคคล แม้ที่เป็นพ่อแม่ของเขาเอง จะโทษใครนั้นก็ไม่ได้ มันเป็นขนบธรรมเนียมหรือประเพณีที่มันเปลี่ยนแปลงไป ไม่ทำให้ลูกเล็กๆ เกิดความรู้สึกว่า พ่อแม่เป็นปวงชนียบุคคล แล้วพ่อแม่บางคนมันก็เหลวไหลโง่งง ไม่ทำให้ลูกรู้ความจริง ว่าที่แท้นั้นพ่อแม่นั้น หรือครูบาอาจารย์นั้น เป็นปวงชนียบุคคล

นี่คำว่าปวงชนียบุคคลก็หายไป หายไปๆ จนเดี๋ยวนี้เกือบจะหมดสิ้น มันเริ่มหายไป ตั้งหลายสิบปีแล้ว ที่เอาตมาสั่งเกตดูคำคำนี้ ความหมายของคำคำนี้ มันค่อยๆ หายไป มันค่อยๆ เลือนไป จนเดี๋ยวนี้เกือบจะหายสนิทแล้วคำว่าปวงชนียบุคคล จนต้องใช้สำนวนพูดว่า หาทำยาหยอดตาก็ไม่ค่อยจะได้ ยาหยอดตานี้เขาต้องการนิดเดียวเท่านั้นแหละ คือถ้าหาทำยาหยอดตาไม่ได้แล้ว ก็หมายความว่ามันน้อย มันน้อยเหลือเกิน มันน้อยเต็มที่แล้ว แม้แต่เสียงที่พูดว่า ปวงชนียบุคคลนี้ก็ไม่ค่อยได้ยิน แล้วจะไปเอาตัวจริง ตัวปวงชนียบุคคลจริง มาจากไหน

เข้า ทีนี้ก็เลื่อนขึ้นไปอีกชั้นหนึ่ง เดี่ยวนี้ลูกเด็กๆ หรือคนหนุ่มๆ ที่กำลังได้รับการศึกษาอย่างเดี๋ยวนี้นะ กำลังขะเขยงคำว่าปวงชนียบุคคล เขาชอบรับฟังนักการเมืองที่แกร่งกล้า ที่อาบเลือด ที่หลังเลือดนี้มากกว่า เด็กๆ ที่ได้รับการศึกษาอย่างสมัยปัจจุบันนี้ จะขะเขยงหรือว่าเขยแหลก รู้สึกว่าเขยแหลกก็ได้ สำหรับคำว่าอาชีพปวงชนียบุคคล

นี่โลกเดี๋ยวนี้ มันเพื่อไปด้วยประชาธิปไตย โลกเกิดประชาธิปไตย
 ใจเขาบางแขนง เห็นปุชฌิณบุคคลเป็นศักดิ์นา เห็นอาชีพปุชฌิณบุคคลนี้
 เป็นอาชีพศักดิ์นา ที่เขาต้องการจะโค่นล้มให้สิ้นซาก ไม่ให้เหลืออยู่
 ในโลกนี้ สำหรับคำว่าศักดิ์นา เขาเห็นปุชฌิณบุคคลนี้เป็นศักดิ์นา เห็น
 อาชีพปุชฌิณบุคคลเป็นอาชีพศักดิ์นา ไปมองหาดูเถอะ จะพบไอ้ตัวคนที่
 กำลังมีความคิดอย่างนี้

นี่จึงว่าโลกนี้ มันกำลังว่าง ไม่มีปุชฌิณบุคคล หรืออาชีพ
 ปุชฌิณบุคคล เขาก็เลยเห็นว่าเป็นความคิดบ้าๆ บอๆ สำหรับคำว่า
 ปุชฌิณบุคคล เขาจะดึงเอามาใช้เสมอกันหมด อยู่ที่แผ่นดินนี้ เรียบราบ
 เสมอกันหมด ไม่ต้องบิดามารดา ครูบาอาจารย์ พระเจ้า พระสงฆ์อะไร
 ไม่มี มันจะเป็นศักดิ์นาไปทั้งนั้น โลกก็เลยไม่มีปุชฌิณบุคคล ไม่มีอาชีพ
 ปุชฌิณบุคคล กระทั่งบรรพชิตก็ไม่ไปปุชฌิณบุคคล เพราะเป็นศักดิ์นากับ
 เขาด้วยเหมือนกัน

บทที่นึกแล้ว ความหมายที่นึกแล้ว น่าล้อก็คือว่า อยากจะ
 ตาย ให้ไปเสียจากโลกนี้ ที่มันไม่มีปุชฌิณบุคคล โลกนี้ที่ไม่มีอาชีพ
 ปุชฌิณบุคคลนี้มันไม่น่าอยู่เลย มันมุ่งหมายที่จะสร้างไอ้สิ่งที่บ้าบิ่น
 บ้าบออะไรกันก็ไม่รู้ แล้วก็เอามายกย่องบูชากันเสียเป็นส่วนใหญ่
 ไม่ยอมรับหลักการ หรือวัฒนธรรมโบราณ ที่เขามีปุชฌิณบุคคล ซึ่งจะต้อง
 มีอะไรเป็นพิเศษทุกอย่างทุกทาง ซึ่งเคยมีผลดีมาแล้วในประวัติศาสตร์
 แม้กระทั่งสัตว์เดรัจฉาน สัตว์เดรัจฉานมันก็ต้องอยู่อย่างมีที่เคารพ หรือ
 เชื้อพึ่ง ตัวที่เป็นหัวหน้าฝูง เป็นจำฝูงอะไรนี้ มันก็ตั้งอยู่ในฐานะพิเศษ
 จนตัวอื่นๆ ยอมรับ คนป่าเขาก็ทำกันอย่างนี้ คนที่ละจากความเป็น
 คนป่าเขาก็ทำกันอย่างนี้ จนกระทั่งสมัยเร็วๆ นี้ เขาก็ทำกันอย่างนี้
 คือให้มีคนมีสติปัญญา ซึ่งจะเป็นผู้แนะนำชักจูง ให้ทุกคนไม่เป็นทาส

ของอายตนะ ไม่เป็นทาสของกิเลส

ที่นั่นมันเผลอไปเมื่อไหร่ก็ไม่รู้ ไม่มีใครทันรู้ เผลอนิดเดียวมันเกิดเป็นทาสของกิเลส เป็นทาสของอายตนะ แล้วก็ลุกขึ้นมาพร้อมๆ กัน ตัดทิ้งความเป็นบุคคลพิเศษ หรือเป็นปุชฌณียบุคคลเสีย ต้องการความเสมอภาคตามแบบของเขา นี่ปุชฌณียบุคคลเลยไม่ต้องมีอยู่ในโลกนี้ ในเวลานี้ จริงหรือไม่จริงก็ขอให้ไปคิดดู

ที่นี่เราพุทธบริษัท ยังไม่อยากจะละทิ้งความหมายอันนี้ ยังจะมีปุชฌณียบุคคล มีอาชีวะปุชฌณียบุคคล อย่างน้อยที่สุดก็พระพุทธเจ้า มีพระสงฆ์ มีพระอริยสาวกเป็นปุชฌณียบุคคล ทำอะไรเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่นทั้งนั้น เพราะประโยชน์ตนมันเสร็จไปแล้ว มันสิ้นไปแล้ว ก็ชักจูงให้มีคนเสียสละ ทำหน้าที่ชนิดที่เรียกว่า เสียสละทั้งเนื้อทั้งตัว เพื่อให้ผู้อื่นประสบความเป็นสุข รับประทานตอบแทนเพียงข้าวปลาอาหาร เพียงประทังชีวิตอยู่ได้

นี่แบบปุชฌณียบุคคลจะต้องเป็นอย่างนี้ บรรพชิตทั้งหลายจึงเป็นอยู่อย่างง่าย เหมือนกับอย่างที่ยกินอาหารของคนขอทาน อยู่อย่างคนขอทาน แต่ทำหน้าที่การงานอย่างพระอริยเจ้า ซึ่งมันเป็นของคู่กัน

ที่พูดนี้ก็อยากจะให้เอาไปคิดดู ถ้าอย่างใดๆ ก็ช่วยทำตนให้เป็นปุชฌณียบุคคล เสียสละเพื่อผู้อื่น เสียสละด้วยความรู้สึกที่แท้จริง เพื่อช่วยให้โลกนี้มันอยู่ในความถูกต้อง กระทั่งมีความเป็นสุข สงบสุข มีสันติสุข หรือสันติภาพ ขอให้หวังกันไว้อย่างนั้น ให้ปุชฌณียบุคคลยังมีอยู่แล้วให้เราเป็นส่วนปุชฌณียบุคคลด้วย

คำนิยมของการสมรส (หรือการแต่งงาน)
(ที่น่าจะไรก็ยังไม่ถูก)

- ๐ จะเป็นการสมรสที่มีอุคมคติ, ประกอบด้วยธรรมหรือไม่ก็ตาม, การสมรสตามธรรมค่านั้น :-
 ธรรมส์จะของมันก็คือ :-
การต้องรับใช้กิเลสของอีกฝ่ายหนึ่ง เพิ่มขึ้นอีกส่วนหนึ่ง
 (เพิ่มทางปากจากการรับใช้กิเลสของตัวเอง)
- ๐ ถ้าเผชิญเป็นอย่างเฉว, คือฝ่ายหนึ่งรับใช้กิเลสของอีกฝ่ายหนึ่ง ไม่ได้แล้ว, มันก็คือ นรก นั่นเอง.

บทล่อ :- มันคือทาสยิ่งกว่าทาส ด้วยความสมัครใจ ไซ้ใหม่.
ทาสของกิเลส, แล้วทาสของคนอีกคน,
 ถ้าไซ้ยังดี ก็เป็นทาส ลูก-หลาน-เหลนอีก

ไม่ยากเป็นทาส ก็ต้องสมรสแบบที่ทรงแนะนำ.
 และเป็นการสมรส ที่ทำให้ถึงนิพพานเร็วขึ้น

ค่านิยมของการแต่งงาน

นี่หัวข้อต่อไปที่อยากจะพูด เนื่องกันไปคือว่า เป็นปูชนียบุคคล ก็เพราะว่ามันไม่เป็นทาสของกิเลส นี่มันควรจะมองเห็นกันแล้ว แล้วควรจะเป็นสิ่งที่มองเห็นได้ง่ายที่สุด เป็นปูชนียบุคคล เป็นทาสของกิเลส ไม่ได้ เป็น มันก็หมด หหมดความเป็นปูชนียบุคคลคือไปทำผิดทำชั่ว ทำเลวเสียตามอำนาจของกิเลส

ฉะนั้นจึงนึกถึงการไม่เป็นทาสของกิเลส การไม่รับใช้กิเลส แต่รับใช้ธรรมะ รับใช้ความถูกต้อง เดียวนี้เรามันไปหลงที่จะรับใช้กิเลส โดยสัจจริง ขอภัยนะถ้าพูดอะไรตรงๆ ไปบ้าง เพราะเรามันสัจจริง จะรับใช้กิเลสถึงสองเท่า คือเพิ่มขึ้นอีกเท่าตัว กลายเป็นสองเท่า

ข้อนี้ก็คือความโง่เขลาของเราเอง เราไปผูกพันกันเข้าให้เกิดเป็นสองเท่า ได้แก่การแต่งงาน หรือการสมรสของบุคคลธรรมดาสามัญ ที่รู้เรื่องนี้ไม่เพียงพอ ตกเป็นทาสของกิเลส เห็นแก่ความรู้สึกเอริคอร้อย เป็นสุขทางเนื้อทางหนัง เขาจึงมีการสมรสหรือแต่งงาน คือคนหนุ่มคนสาวสมัยนี้ หวังอยู่อย่างเดียวที่จะแต่งงาน จะแต่งงานให้ได้ ไม่ต้องรอ ไม่ต้องสังเกต ศึกษาว่าถูกผิดอย่างไร มันจะแต่งงานให้ได้ ถ้าพ่อแม่มันไม่ยอมให้แต่งงาน มันไม่มีทางอื่นจริงๆ แล้วมันจะมาพอม่าแม่มันทันที คนหนุ่มคนสาวสมัยนี้ ก็มันรู้จักแต่เรื่องจะแต่งงาน ดีแต่ว่าเขาปล่อยไป ยังไม่มีความเข้าใจถูกต้อง ว่าสิ่งนี้มันคืออะไร จะแต่งงานเพื่อประโยชน์แก่ความเป็นทาสของอายตนะ เอริคอร้อยทางวัตถุทางเนื้อทางหนัง ไม่ได้เข้าใจว่า ไ้อ้แต่งงานนี้ เพื่อช่วยกันทำอะไรให้ดีกว่าที่คนเดียวจะทำได้ มันต้องอบรมตนเองให้ถึงขีดนั้น ที่จะแต่งงานแล้วจะช่วยกันทำสองคนให้ชีวิตนี้มันถูกต้อง มันดี มันเร็วในส่วนตัวก่อน แล้วส่วนสังคม

ส่วนโลกมันก็จะดีขึ้นด้วย อย่างนี้มันเป็นการแต่งงานที่มีอุดมคติ ประกอบด้วยธรรมะ

ที่นี้ไม่เป็นอย่างนั้น ไม่ได้รับการอบรมสั่งสอนอย่างนี้ เอาตามความรู้สึกของตนเอง คนหนุ่มคนสาวสมัยนี้ เอาตามความรู้สึกของตนเอง ไม่มีความเคารพในสิ่งที่เรียกว่าธรรมะหรือศาสนา แต่งเนื้อแต่งตัวไม่น่าดู มีกิริยาท่าทางไม่น่าดู แม้มາเดินอยู่ในสวนโมกข์เห็นอยู่ทุกวัน รู้สึกว่าในใจของคนเหล่านี้ไม่มีอะไร นอกจากความมุ่งที่จะเป็นทาสของอายุตนะ คือเนื้อหนัง

นี่คนอย่างนี้ มันก็แต่งงานเพื่อกิเลส แน่แน่นอนมันไม่ได้แต่งงานเพื่ออย่างอื่น มันแต่งงานเพื่อกิเลสเป็นแน่นอน นี่จะทำลายคามมนุษย์ให้หมดไป จากความเป็นปุชนียบุคคล

ที่นี้มันมีธรรมส์จะอันหนึ่งซึ่งพิเศษมาก คือเมื่อก่อนนี้เขาจะใช้กิเลสของเขาเพียงคนเดียว พอแต่งงานแล้วเขาต้องรับใช้กิเลสเพิ่มขึ้นเป็นสองคน คือกิเลสของสามีหรือกิเลสของภรรยาของเขาด้วย เมื่อก่อนนี้เขาเป็นทาสกิเลสของเขาเพียงคนเดียว พอเขาแต่งงานแล้วเขาก็ต้องเป็นทาสกิเลสของอีกคนหนึ่งด้วย ไปคิดดูให้ดี

นี่ใ้การแต่งงานด้วยกิเลสมันเป็นอย่างนี้ นี่ต้องรับใช้กิเลสของคนสองคน ถ้ามันเป็นอย่างเลว คือของคนที่มีการศึกษาอย่างเลว มันก็รับใช้กิเลสของอีกฝ่ายหนึ่งไม่ได้ นั่นมันก็ตกนรกทั้งเป็นกันทั้งคู่ มันก็ต้อง...กัน แล้วมันก็ต้องหย่ากัน แล้วมันไม่สามารถจะรับใช้กิเลสสองเท่าตัว ที่เพิ่มมาอีกตัวหนึ่ง

ฉะนั้นเราให้การศึกษาแก่ลูกเด็กๆ ของเราไม่พอ เขากำลังเป็นอย่างนี้ ไม่มีความเป็นมนุษย์ที่มีมนุษยธรรม ก็เลยไม่ต้องพูดถึงปุชนียบุคคล ก็พูดถึงแต่ว่ามันตกอยู่ใต้อำนาจของกิเลสต้นเหตุเป็นทาส

ของอายตนะ ก็เลยมีความเปลี่ยนแปลงใหญ่หลวงในสังคมมนุษย์นี้ ขอให้สังเกตข้อนี้ ว่ามันเป็นปัญหาที่ซ่อนอยู่ลึกอย่างไร เพราะคนไม่รู้จักตัวเองว่าเกิดมาทำไม อะไรผิดอะไรถูก ก็เลสเป็นอย่างไรก็ไม่รู้แล้วก็นุชากิเลสนั้นก็ถึงความถูกต้อง

ฉะนั้นคนหนุ่มคนสาวสมัยนี้ มันก็บูชาความรู้สึกทางเพศทางกามารมณ์เป็นสิ่งสูงสุดเหนือกว่าสิ่งใด ก็มีการทำผิด คือมีการแต่งงานที่ใช้ไม่ได้นี้มากขึ้น เขาก็เลยไปถึงมีอาชญากรรมเกี่ยวกับเรื่องเพศนี้มันมากขึ้น เพราะว่ามีควมเป็นทาสของอายตนะเพิ่มมากขึ้นหลายเท่า

พูดถึงความจริงข้อนี้ ก็รู้สึกกระดากที่จะพูด ก็ไปคิดเอาเองบ้างก็แล้วกัน ว่าเป็นทาสกิเลสของตัวเอง ไปแต่งงานเข้าแล้ว ก็ต้องสมัครเป็นทาสของกิเลสของคู่ครองนั้นอีกด้วย ที่เขาว่าโชคมันดี มันมีลูกมีหลานออกมา มันก็ต้องเป็นทาสของลูกของหลานต่อไปอีกไม่มีที่สิ้นสุดเกิดมาทั้งที่มันเต็มไปด้วยความเป็นทาส ทำไมไม่คิดจะเปลื้องทาสปล่อยทาสชนิดนี้กันบ้าง พระพุทธเจ้าท่านได้ตรัสไว้อย่างละเอียดถูกต้องเพียงพอ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องเรื่องนี้ ขอให้ไปศึกษาดูว่าเกิดมาทำไม

ถ้าต้องการ ถ้าจะแต่งงานนะ มีคู่ครองนั้น จึงต้องทำให้ถูกต้องอย่างไร ด้วยวัตถุประสงค์อย่างไร อย่าให้มันเป็นทาสทุกอย่างเลย และการแต่งงานนั้นแหละเป็นปัจจัยให้รู้จักสิ่งทั้งปวงตามที่เป็นจริงจะเป็นการสมรสที่ช่วยให้รู้จักพระนิพพาน หรือให้ถึงพระนิพพานได้เร็วขึ้น มันต่างกันน่าใจหาย การสมรสแบบคนโง่ มันก็เลยจมลงไป ในนรก การสมรสแบบผู้มีสติปัญญาของปุชเนียบุคคลนั้น จะทำให้ถึงพระนิพพานได้โดยง่ายขึ้น เพราะการสมรสนั่นเอง

เพราะฉะนั้นการสมรสนั้นมันก็เป็นบทเรียนอันใหญ่หลวงของคน ถ้าเขาทำถูกต้อง มันก็รู้จักอะไรดี รู้จักชีวิตดี รู้จักโลกดี รู้จักความสุข

ความทุกข์ดี รู้จักเรื่องกิน เรื่องกาม เรื่องเกียรติดี รู้จักหมดทุกอย่างว่า มันคืออะไร เขาก็เข้าใจพระนิพพานได้ง่ายขึ้น

นี่คือข้อที่ว่า เรากำลังทำผิดอยู่โดยไม่รู้สึกรู้สีกตัว และก็ไม่อยาก จะรู้สึก แล้วก็ปล่อยให้มันเป็นอย่างนั้น อย่างที่น่าล้อเลียนที่สุดเลย จึงเอามาล้อเลียนกันในวันนี้ ปุขนิยบุคคลหมดไปแล้ว เพราะความไม่รู้จักอายตนะ คือตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ทำผิดในเรื่องนี้ เป็นทาสของกิเลส อะไรๆ มันก็เป็นไปในทางเพิ่มความทุกข์ทั้งนั้น พอมีความถูกต้องในเรื่องนี้ อะไรๆ มันก็เปลี่ยนแปลงไป คือมันจะขยับขยายไปในทางที่จะเอาชนะความทุกข์ได้

ยังมี สันติภาพ ที่ไม่เกี่ยวกับการเมือง .

- ๐ ที่จริงนั้น สันติภาพ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมือง หากแต่เป็นการเมืองบริสุทธิ์ คือมีรากฐานอยู่ที่ธรรม. เคียงนี้ เรามีแต่การเมืองสกปรก สมัยใหม่, จอมปลอม, เวรเลยมีแค่สันติภาพจอมปลอม.
- ๐ สมาคมวิชาการ (ชอภยระบุชื่อเป็นตัวอย่าง ๑ แห่ง) ไม่กล้าจัดปาฐกถาเกี่ยวกับสันติภาพ โดยกลัวว่าจะกลายเป็นการเมืองและไม่ปลอดภัยด้วย.

นำตัวอย่างยิ่ง ว่าเสียกายสक्तिปัญญาของผู้มีปัญญาเหล่านี้ ที่กลายเป็นหมันไปสำหรับสันติภาพ, ไม่กล้าแตะต้องแม้ปัญหาทางศีลธรรมของบ้านเมือง, หรือของโลกส่วนรวม, เลยไม่ส่วนในการสร้างสันติภาพ ซึ่งเป็นหน้าที่ของมนุษย์โดยตรง.

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข

ศูนย์ฯ กรุงเทพมหานคร

๒/๓๐๑/๒๕๖๐

กษัตริย์ราชินีแม่กษ
กับทวแม่

๑) จันทโร! สมาคมทอชชาทว (เช่น
สขม สขม) ไร่กัฒ์สขปัท
ถักัถกัถ สห๑ทท

๑)
๑)
๑)
๑)

๑)
๑)

๑)

ยังมี สันติภาพ ที่ไม่เกี่ยวกับการเมือง

เดี๋ยวนี้เราก็กำลังทำผิดอยู่ในเรื่องนี้เป็นส่วนใหญ่ พูดอีกทีหนึ่ง ก็ว่า มันไปหลงอยู่กับเนื้อหนัง แล้วก็ตั้งมันขึ้นมา เป็นป้อมค่ายอันมั่นคง เป็นลัทธิทางเศรษฐกิจทางการเมืองที่พวกของตัวจะได้รับประโยชน์มากที่สุด เกิดมีการเมืองชนิดสกปรกขึ้นมาในโลก เป็นกลุ่มๆ เป็นกลุ่มไป สำหรับจะแสวงหาประโยชน์ของตน ทุกกลุ่มนั้นล้วนแต่ไม่รู้เรื่องความจริงของธรรมชาติ คืออย่าตกไปเป็นทาสของอายตนะเข้า มันจะวินาศกันทั้งโลกนั่นเอง

เดี๋ยวนี้ก็พูดสันติภาพ นักการเมืองของกลุ่มพูดถึงสันติภาพ แล้วก็โฆษณาอวดอ้างประกวดประชันกันว่า นี่คือสันติภาพที่ถูกต้อง นี่คือทางแห่งสันติภาพที่ถูกต้อง แล้วก็ไม่เคยเห็นว่าพวกไหนที่มันรู้จักสันติภาพอันแท้จริง คือความไม่เป็นทาสของอายตนะ เดี่ยวนี้เขาเรียนกันมาก มีสติปัญญามาก นึกดูถึงส่วนนี้ แล้วก็รู้สึกสะดุ้งเหมือนกันว่าเขาเรียนกันมาก เขามีสติปัญญามาก แล้วทำไมเขาไม่ใช้มันให้เป็นไปเพื่อสันติภาพ

มีสิ่งที่น่าหัวอยู่เรื่องหนึ่ง อยากจะแนะนำให้สังเกตว่า ใ้สมาคมของผู้มีสติปัญญามีการศึกษาสูง เจริญสูงก้าวหน้านั้นนะ เขากลับตัดเสีย ปฏิเสธเสีย เราไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง ผู้มีสติปัญญาในระดับสูงของมนุษย์ มีสมาคมของผู้มีสติปัญญาเป็นบัณฑิตนักปราชญ์นี้ เขาก็จะปิดจะปฏิเสธเสียว่าจะไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง

ขอระบุเรื่องจริงสักเรื่องหนึ่ง ก็ขออภัยนะ ว่าอย่าเป็นเรื่องเสียหายอะไร อาตมาเคยชักชวนสมาชิกของสยามสมาคมว่า แสดงปาฐกถา หรืออบรมเรื่องศีลธรรมกันบ้างเป็นไร เขาบอกว่า มันจะไป

เกี่ยวข้องกับการเมือง สมาคมนี้อันไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง เลยนงกันไปหมด
 สันติภาพมันอยู่ที่ไหน มันอยู่ที่ศีลธรรม ถ้าไปเกี่ยวข้องกับศีลธรรม มัน
 กลายเป็นเรื่องการเมือง นี่เพราะว่าเราตีความของคำว่าสันติภาพนี้ต่างกัน
 สันติภาพของนักการเมืองจอมปลอม มันก็เป็นสันติภาพคดโกง บังหน้า
 ไว้อวดอ้าง สันติภาพแท้จริงไม่รู้ แล้วพวกที่มีสติปัญญา ไม่กล้าเข้าไป
 เกี่ยวข้องกับสันติภาพ เพราะเขากลัวว่าสมาคมของเขาจะเป็นสมาคม
 การเมืองไป นำหัวจนไม่รู้ว่าจะหัวอย่างไร ผู้มีสติปัญญาไม่กล้าเกี่ยวข้องกับ
 สันติภาพ เพราะกลัวว่าจะเป็นเรื่องการเมืองไป

นี่ในกรุงเทพก็มีอยู่อย่างนี้ ที่นี้ประเทศอื่น ๆ ทั่วไปทั้งโลก มันก็
 มีอยู่อย่างนี้ ที่ว่าผู้ที่มีสติปัญญาไม่กล้าแตะต้องสันติภาพ เพราะกลัวว่าจะ
 กลายเป็นนักการเมืองไป สมาคมของเขาจะกลายเป็นสมาคมนักการเมือง
 ไป อยู่บางพุทธสมาคมที่ไหนก็ตาม ไม่กล้าแตะต้องเรื่องสันติภาพ กลัว
 ว่าจะเป็นสมาคมนักการเมืองไป จะถูกหาว่าเป็นสมาคมนักการเมืองไป
 มันมีเสียอย่างนี้ แล้วเมื่อไหร่สันติภาพมันจะมี เพราะว่าได้ปล่อย
 สันติภาพ ให้เป็นปัญหาของคนไม่สุจริตใจทั้งนั้น ไม่มีศีลธรรม ไม่มี
 ประโยชน์ที่บริสุทธิ์กันที่มุ่งหมาย

นี่สันติภาพ ไม่เกี่ยวกับการเมือง นำหัว นำหัวจนไม่รู้จะหัว
 อย่างไร และไม่รู้ว่าเอามาล้อกันอย่างไร ว่าสันติภาพที่ไม่เกี่ยวกับ
 การเมือง และก็ยังยึดมั่นถือมั่น ในลักษณะนี้นักอยู่พวกหนึ่งทีเดียว และ
 เป็นพวกที่มีสติปัญญาสูงสุดของมนุษย์เสียด้วย นำเสียตาย สติปัญญา
 เหล่านั้น

กิเลสของวัยรุ่นบางพวกสมัยนี้
ขึ้นมาถึงระดับเจริญงาน.

- ๑) วัยรุ่นบางพวกสมัยนี้ แม้ที่อ้างตัวเองว่าเป็นนัก-
 ศึกษามีการทำอะไรตามอำนาจกิเลสไม่มีอย่าง-
 อายให้ผู้อื่นเห็น ในลักษณะของเจริญงานยิ่งขึ้น,
 ทุกที. (แม้ตามวิมสระในวัคนี้ ที่มีพระเพชรผ่าน)
 และไค้ยินว่า แม้ในรถไฟ คนเต็มขบวนรถ
 ก็เป็นอย่างเดียวกัน, ลูกสาวหลานสาวใคร
 บิณฑภาคเรียนกลับจากกรุงเทพ ก็ควรสอบถาม
 กู, เพื่อรู้ว่า เขากำลังทำอะไรเพื่อพ่อแม่
 ของเขา.

บทล่อ : การศึกษากำลังเหมาะสำหรับรับใช้วัตถุนิยม
 การศึกษากำลังนำไปสู่ภาวะเจริญงาน.
 เราก็คจะได้เป็น สักวาเทวดา พันธุ์ใหม่.

กิเลสของวัยรุ่นบางพวกสมัยนี้ ขึ้นมาถึงระดับเดรัจฉาน

ทีนี้มองกลับอีกด้านหนึ่งซึ่งคนที่ว่า เขาก็ว่า มีสติปัญญา เป็นเยาวชน ผู้มีการศึกษาแห่งยุคนี้ เขาก็มีสติปัญญาของเขาที่จะไม่ต้องเชื่อพ่อแม่ บิดา มารดา ครูบาอาจารย์ เขาก็กิเลสของเขา เป็นสติปัญญาของเขา หรือมีสติปัญญาของเขาในรูปแบบแห่งกิเลสของเขา อ้างตัวเองเป็นนักศึกษา มีการทำอะไร อย่างที่อวดอ้างว่าเป็นนักศึกษา แต่โดยเนื้อแท้แล้วไม่มีหัวใจตบปะเลย ไม่มีเมตตากรุณาเลย ไม่มีความรู้สึกรู้ว่าสัตว์ทั้งหลายเป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันเลย พร้อมที่จะฆ่าผู้อื่น หรือพวกอื่น เพื่อประโยชน์ของตน เขาเหล่านั้นบุชชาวัตถุ หรือวัตถุนิยม

ขอให้เข้าใจด้วยว่า เมื่ออาตมาพูดถึงวัตถุนิยม แล้วก็แยกคัดเอามาเฉพาะที่ว่ามันหลงในรสอร่อยของวัตถุ คือเรื่องความสุขทางเนื้อทางหนัง คำว่าวัตถุนิยมมีความหมายอย่างอื่นอีกมาก มันยังไม่เป็นปัญหา จะไม่เอามาพูด เป็นลัทธิที่จะเถียงกันว่า วัตถุเหนือจิต อะไรเป็นไปตามอำนาจของวัตถุ อันนั้นมันก็เป็นวัตถุนิยมอีกพวกหนึ่ง จิตไม่มีตัวตน เอาเป็นหลักไม่ได้ เอาหลักฐานกันที่วัตถุที่ปรากฏอยู่ นี่ก็เป็นวัตถุนิยมอีกพวกหนึ่ง เพียงเท่านั้นยังไม่อันตราย เดียวนี้มาบุชชารสอร่อยของวัตถุเป็นพระเจ้า เป็นสิ่งสูงสุด เป็นศาสนาของเขา นี่แหละคือวัตถุนิยมที่เป็นอันตราย

คนหนุ่มคนสาวมาแสดงกิริยาอาการเลวทราม เหมือนสัตว์เดรัจฉานในสวนโมกข์นี่ก็มี แถวข้างๆ สระน้ำนั่นแหละ เขามาแสดงอาการตามความพอใจของเขา ไม่มียางอาย แสดงความรู้สึกรู้สีกของเขา

โดยไม่มียางอาย ได้ยินว่าแม่ในรถไฟในอะไรเขาก็แสดงกันอยู่อย่างนี้
 อวดมาเอง เพิ่งมาเห็นว่าเป็นมาทำ ทำไมมาทำในสวนโมกข์อย่างนี้
 ที่จริงเขาทำกันแล้ว แม่ในรถไฟทั้งขบวนที่กำลังเล่นกันอยู่นั้นนะ
 คนหนุ่มคนสาวเหล่านี้เขาก็ได้มีอากัปกริยาอย่างนั้น ถึงระดับเหมือนกับ
 สัตว์เดรัจฉาน ที่ไม่มียางอาย แล้วเขาก็ไม่รู้สีกว่ามันน่าละอาย แล้วเขา
 ก็ไม่รู้สีกว่า เขาเหมือนกับสัตว์เดรัจฉาน

นี่การศึกษาที่มันส่งเสริมวัตถุนิยมถึงขนาดนี้ จนไม่มีความ
 ละอาย พระเณรจะเดินไปมา เขาก็นั่งทำอะไรของเขาอยู่ได้โดยไม่ต้อง
 ละอาย ก็แกล้งประขดให้เห็นเสียด้วยนี่ พระเณรเหล่านี้จะได้หนีไปเสีย
 เร็วๆ แล้วเขาจะแสดงอาการอย่างนั้น

ยังได้ความว่า มันเป็นนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยก็มีที่ทำ
 อย่างนี้ ทำให้พวกเราที่นี้รู้สึกเบื่อระอา ที่จะต้อนรับนักศึกษาแห่งยุค
 ปัจจุบันยิ่งขึ้นทุกทีแล้ว นี่กิเลสของวัยรุ่นบางพวกสมัยนี้ ขึ้นมาถึงระดับ
 สัตว์เดรัจฉานแล้ว เพราะเหตุที่ยอมเป็นทาสของอายตนะเท่านั้น แล้วเขา
 จะทำอย่างไร เขาจัดตัวเองไว้ว่า เป็นผู้ที่จัดโลกให้มีสันตินี้ เป็นพวกที่
 จัดโลกให้มีสันติ ขึ้นอยู่กับการเมืองแขนงนั้น แขนงนี้ จะจัดโลกให้สันติ
 ส่วนจิตใจของเขาวินาศ ไม่มีอะไรเหลือ เป็นบ่าวเป็นทาสของกิเลส

ขอให้ท่านทั้งหลายได้รับทราบไว้ด้วย บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา
 ยาย ทั้งหลาย รู้ไว้ด้วยว่า ลูกหลานของเรา กำลังเป็นอย่างนี้แล้ว กำลัง
 จะเป็นอย่างนี้ต่อไปอีกมากขึ้น ช่วยกันหน่อย ทุกคนช่วยกันระมัดระวัง
 ลูกหลานของตนๆ เพื่อเห็นแก่โลก เพื่อเห็นแก่ทุกคน ช่วยกันสืบพระธรรม
 สืบพระศาสนาไว้ เป็นเครื่องคุ้มครองทุกคนในโลกนี้ ให้อยู่ในทำนอง
 คลองธรรม

การอุทิศชีวิตแก่ศาสนา
ทำไต่หลายวิธี

- ๑ การพยายามให้รู้ แล้วเผยแพร่เท่าที่คนรู้
(แม้จะยากลำบากบ้าง ก็กล้าทำ)
- ๑ พยายามปฏิบัติอยู่ ให้เป็นตัวอย่าง
(โดยไม่คองฟูอะไรเลย)
- ๑ เป็นผู้ปฏิบัติเพื่อความรอดของตนเองล้วน
(ก็ยังเป็นประโยชน์, หรือสืบอายุศาสนาอยู่ในตัว)
- ๑ สืบอายุทางปริยัติล้วนๆ
(แต่ขอให้เป็นปริยัติที่ถูกต้อง และก้าวหน้า)
- ๑ สืบความเจริญทางวัตถุ, บัณฑิต
(เพื่อความสดวกก้าวหน้าของ เจ้าหน้าที่สืบศาสนา)

บทล้อ :- แต่แล้วๆเล่าๆ เราก็ตังไม่เห็นมีอะไรจริง
สักอย่างเดียว. นอกจากสะสมลาภสักการ

การอุทิศชีวิตแก่ศาสนา ทำได้หลายวิธี

เมื่อตอนเช้านี้ก็พูดแล้วว่า มันกำลังเปลี่ยนไป มันกำลังหมุนไปสู่ความวินาศ แต่เราก็ไม่ดูตาย เราจะช่วยดึงกลับตามสติปัญญาที่จะทำให้ปลอดภัยได้ จะดึงกลับมาได้ด้วย มันขึ้นอยู่กับการอุทิศเพื่อการนี้ โดยเฉพาะ อยากจะขอปรึกษาก็ได้ ถามดูจะมากเกินไป ใช้คำว่าปรึกษาพอจะพูดได้ เราจะยอมเสียสละชีวิตที่เหลืออยู่นี้ เพื่อประโยชน์แก่การกลับมาของศีลธรรมหรือไม่

เดี๋ยวนี้เอาตามกำลังพูดกับท่านทั้งหลายที่นั่งอยู่ที่นี้ แต่ขอให้ถือว่าพูดกับคนทุกคนที่เป็นคนไทย และเป็นพุทธบริษัท ว่าชีวิตของเราที่เหลืออยู่ต่อไปนี้จะใช้เพื่อประโยชน์แก่โลก แก่ศาสนา แก่สังคมจะได้ไหม หรือว่าจะยังสงวนไว้ เพื่อประโยชน์แก่ตัวเราอยู่นั่นเอง

เดี๋ยวนี้ศาสนาก็อยู่ในลักษณะที่เรียกว่าแย่มาก ขออภัยที่ใช้คำโลกโดกอีกแล้ว ว่ามันแย่มาก ถ้าไม่มีการอุทิศกันจริงๆ มันจะแก้ไขไอ้ความแย่มากนี้ไม่ได้ มนุษย์นี้มันอยู่ในลักษณะที่เรียกว่าแย่มาก ถ้าไม่มีใครเสียสละอุทิศขนาดเสียสละอุทิศชีวิตแล้วมันก็แก้ความแย่มากนี้ไม่ได้ จะเรียกว่าโลกก็ดี จะเรียกว่ามนุษย์ก็ดี จะเรียกว่าธรรมะก็ดี ศาสนาก็ดี มันอยู่ในลักษณะที่ต้องการความเสียสละของเรา ที่จะช่วยกันทำให้กลับมามีประโยชน์แก่มนุษย์ เอาตามอาจจะชักชวนเกินขอบเขตไปแล้วก็ได้ แต่ยังเชื่อว่ามันยังถูกต้องอยู่

นี่ถ้าเราช่วยกันอุทิศชีวิต เพื่อประโยชน์แก่พระศาสนา ให้พระศาสนากลับมาเป็นที่พึ่งของมนุษย์ มันก็ยังมีทางที่จะทำได้ ยังมีโอกาสที่จะทำได้ ว่าแต่จะสมัครกันหรือไม่เท่านั้น ถ้าทุกคนยินดีจะเสียสละชีวิตที่เหลืออยู่ในอนาคตนี้ เพื่อประโยชน์แก่พระศาสนา หรือแก่

คนทั้งโลกของเรา ก็ยังพอมีทางที่จะทำได้ เพราะมันทำได้หลายระดับ คือหลายขั้น เรามีสติปัญญาสามารถน้อย ก็ทำในขั้นที่มันน้อย หรือต่ำหน่อย ผู้ที่มีสติปัญญามากก็ควรจะทำได้มาก แต่อย่าอย่าตีราคาตนเอง ให้มันถูก หรือให้มันน้อยไปเสีย พยายามตีราคาตัวเองให้มันแพงสักหน่อย ให้สามารถทำอะไรได้มาก อย่าถือเป็นคนธรรมดา ปล่อยให้วันมันล่วงไปตามธรรมดา อาตมาพูดว่าการอุทิศชีวิตเพื่อประโยชน์แก่พระศาสนาทำได้หลายวิธี หลายระดับ

อันดับหนึ่ง การพยายามให้ตนเองมันรู้ และก็เผยแพร่ไปเท่าที่ตนเองรู้ ในขั้นแรกนี้ต้องพยายามให้ตัวเองเข้าถึงด้วยความรู้ อย่างถูกต้อง อย่างแท้จริงก่อน แล้วก็เผยแพร่เท่าที่ตนรู้ อย่างนี้ไม่ใช่ฮวดดี คนที่ว่าเผยแพร่สั่งสอนเกินกว่าที่ตนเองรู้นั้นแหละฮวดดี แล้วจะลำบากทีหลัง เราทำให้เราเองรู้จริงให้มากๆ เข้าไว้ แล้วเผยแพร่เท่าที่รู้ ไม่ต้องทั้งหมดก็ได้ คือขยักไว้บ้าง เป็นเครื่องรับประกันว่าจะไม่เกินกว่าที่ตนรู้

นี้พยายามศึกษาพระพุทธศาสนา หรือพระธรรมอะไรก็แล้วแต่ จะเรียกอย่างไรก็ได้พูดกันมาแล้วตั้งก่อนวันนี้ ว่ามันมีอยู่อย่างไร ให้เข้าใจ ให้แจ่มแจ้ง ให้ทำให้ได้ แล้วก็เผยแพร่ออกไปตามที่ตนทำได้ หรือตนรู้ อย่าไปพูดเหมือนกับคนบางคนพูดว่ามันไม่ใช่ธุระของเรา คิดดูให้ดีว่าชีวิตที่เหลืออยู่นี้ จะใช้ให้มันมีประโยชน์มากได้อย่างไร ก็ใช้ให้มันเป็นประโยชน์ให้มากที่สุดเถอะ นั่นแหละจะเรียกว่ามนุษย์ เป็นการได้ที่ดี ที่ได้เกิดมาทั้งที มันได้ทำประโยชน์สุดที่มันจะทำได้ ตามความหมายของคำว่าชีวิตนี้มันมีอะไร มันมีดีที่ตรงไหน มีคุณค่าที่ตรงไหน นี่เป็นข้อแรกให้ถือเป็นหลักไว้ว่า พยายามให้รู้ด้วยตนเองก่อน แล้วก็ทำให้ผู้อื่นรู้ตามที่เรารู้

นี่ถ้ารอรองลงมาไม่ถึงขนาดนั้น ก็พยายามปฏิบัติให้ถูกต้อง ให้ผู้อื่นดู ให้เป็นตัวอย่าง เราจะไม่พูดอะไรสักคำหนึ่งก็ได้ แต่พยายามประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้อง ไม่ให้มีช่องโหว่ที่จะผิดพลาด หรือถูกตำหนิติเตียน ปฏิบัติให้ดูอยู่ โดยไม่ต้องมีเจตนาอะไร นอกจากว่าจะปฏิบัติให้ดีที่สุด แล้วมันก็เป็นตัวอย่างอยู่ในตัวมันเอง เพราะว่าเราอยู่ในโลกนี้ ย่อมมีคนเห็น จะหลบหนีไปที่ไหนก็ไม่ได้ มันก็มีคนเห็น

ข้อนี้อย่าไปนึกมัน นึกแต่ว่าจะทำให้ดีที่สุด ให้เป็นรูปที่แสดงอยู่อย่างดีที่สุด อย่างถูกต้องที่สุด คนเขาก็เอาอย่างเอง อย่าไปเที่ยวว่าเขาว่าทำไม่ถูก ทำไม่ได้ แล้วตัวเองก็ไม่เห็นมีอะไรที่ตรงไหน มากไปกว่าคนเหล่านั้น มีแต่ไปตำคนอื่น เลิกเสียดีกว่า ทำให้ดีที่สุดที่ตัวจะทำได้ แล้วไม่ต้องพูดอะไร คนก็เลื่อมใส แล้วก็ทำตาม ที่ไม่ให้คิดไปในการทำงานที่ว่า เราจะทำให้เป็นตัวอย่างนี้ กลัวว่ามันจะอวดดีโดยไม่ทันรู้ แล้วมันคิดแต่เพียงว่า จะทำให้ดีที่สุด แสดงให้เห็นอยู่นี้ก็เป็นระดับที่สองได้

ทีนี้ระดับที่สามลดลงไปอีก เป็นคนมีสติปัญญาน้อย ไม่คิดอะไรมาก ตั้งหน้าตั้งตาประพฤติเพื่อความหลุด ความรอด ความพ้นของตัวเอง ด้วยบริสุทธิ์ใจของความรอดจากความทุกข์เป็นเบื้องหน้า นี้ก็ยังมี คือมันเป็นการสืบอายุพระพุทธศาสนาอยู่ในตัวนั้นแหละ ว่ายังมีผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบอยู่ พระศาสนาก็ยังมีอยู่ เพราะฉะนั้นการกระทำของบุคคลนั้น เป็นการสืบอายุพระศาสนาไปในตัว สามพวกนี้ก็ทำด้วยการปฏิบัติทั้งนั้น

ทีนี้ถ้าว่ามันไม่ได้ถึงนั้น มันต่ำลงมาจากนั้น มันก็กลายเป็นเรื่องของปริยัติ ไม่เกี่ยวกับปฏิบัติ ถ้าเป็นพวกที่ถดถอยไปอีก เป็นพวกที่สืบอายุพระพุทธศาสนาในทางปริยัติล้วนๆ ก็ต้องระมัดระวังว่า อย่าให้

ที่พูดที่สอนไปนั้นมันผิด เราควรจะขบใจครูบาอาจารย์ ทางปริยัติล้วนๆ ไม่มีการปฏิบัติ

ในข้อที่ครูบาอาจารย์บางคนเหล่านั้นระมัดระวังที่สุด ทำให้ดีที่สุด ไม่เห็นแก่ลาภสักการะ ไม่ต้องการความดี ความเด่นอะไรที่ไหน ท่านต้องการจะสืบอายุพุทธศาสนา ในส่วนปริยัตินี้ก็ยังมี แล้วก็ทำด้วยความเสียสละไปจนตาย จนดับสังขารไป สืบอายุพระปริยัติเท่านั้น ด้วยเจตนาที่บริสุทธิ์ เสียสละสูงสุด จนกระทั่งตายไปก็มี อย่างนี้ก็ยิ่งหายากยิ่งหายากยิ่งขึ้นทุกที เพราะสมัยปัจจุบันนี้ เขาเกี่ยวข้องกับปริยัติ เพื่อลาภและสักการะทั้งนั้น หาไม่ค่อยพบเหมือนคนในสมัยก่อน ยุคก่อนเป็นผู้สืบอายุพระศาสนา ในส่วนปริยัติอย่างบริสุทธิ์ นี่ก็ยิ่งทำได้ โลกนี้ก็ยังต้องการ

พวกฝรั่งเขามาศึกษาพุทธศาสนา เพื่อความรู้อย่างปริยัติที่ถูกต้องในฐานะที่เป็นวิชาความรู้ ก็ยังมี แล้วก็ทำได้ดี นำเล่มมใส่ด้วยเหมือนกัน ก็ต้องการอุทิศชีวิตเหมือนกัน ที่จะทำหนังสือทางพระศาสนา ให้ถูกต้อง ใช้เป็นประโยชน์ได้ และมากพอนี้ ก็ต้องการความเสียสละขนิตอุทิศชีวิตทั้งชีวิตด้วยเหมือนกัน มันจึงจะทำได้ ไม่ใช่มาทำพอเป็นสะพาน หรือเป็นเรือจ้างที่จะข้ามฟากไปหาประโยชน์ ไปหาลาภสักการะเหมือนที่ทำกันอยู่ทั่วๆ ไป นั้นมันก็มีประโยชน์รองลงไป ก็ไม่ติเตียนกันได้ มันเป็นธรรมดาเกินไป เท่านั้นเอง

ที่นี้ยังเหลืออยู่อันสุดท้ายก็ว่า แม้ในความเจริญในทางวัตถุก็นี่ยังได้ ครูบาอาจารย์ของเราแต่กาลก่อน ทำอะไรไม่ได้มาก บวชอยู่เพียงรักษาวัด อย่าให้วัดมันร้างนี่ก็ยังมี เพราะอย่างน้อยวัดมันก็ยังไม่ว่าง ยังมีโบสถ์ วิหาร ยังพอมีอยู่ มีปัจจัยสี่ที่จะเลี้ยงดูกันไปได้ สืบพระศาสนา ในรูปแบบของวัดถุนีเฝ้าไว้ บางท่านก็ขยันที่จะบำรุงรักษาโบสถ์ วิหาร

พระเจดีย์ วัดวาให้อยู่ในสภาพที่น่าดู บางทีก็มุ่งหมายว่าไอ้คนที่เขาทำหน้าที่ศึกษาและปฏิบัตินั้นนะ จะได้รับประโยชน์ อย่างนี้ก็น่าเห็นใจ ขอให้ท่านทุกคนนี้สังเกตดูว่า ยังมีคนบางคนเขายังอุตสาหะรับภาระหน้าที่เกี่ยวกับวัดดู หรือทางธุรการนี้ เพื่อให้วัดอยู่ได้มีกินมีใช้ แล้วพระเณรอีกพวกหนึ่งก็สามารถศึกษาเล่าเรียน อีกพวกหนึ่งก็จะสามารถประพฤติสมถวิปัสสนาพระกรรมฐานต่อไป

ถ้าไม่มีคนเสียสละชีวิต แม้เพื่อความตั้งอยู่ได้ในทางวัดดูนี้ มันก็ตั้งอยู่ไม่ได้เหมือนกัน เพราะฉะนั้นอย่าดูถูกอย่าดูหมิ่นเขาเลย ที่เขาจะเอาภาระหน้าที่ในการบูรณะปฏิสังขรณ์ ในลักษณะที่ถูกที่ควร ที่พอดี ที่จะเป็นเครื่องรองรับการศึกษาและการปฏิบัติ ถ้ามันเพื่อหรือมากเกินไป มันก็ใช้ไม่ได้ แล้วมักจะทำเพื่อเกียรติยศ หรือชื่อเสียงของตนเอง เป็นส่วนใหญ่ เราไม่จัดไว้ในพวกนี้

นี่พวกที่จะอุทิศเพื่อพระศาสนา ยังมีการทำได้หลายอย่างหลายทาง อย่างน้อยก็ ๕ ระดับ อย่างที่ว่ามานี้ แต่แล้วเรื่องที่นำเอามาคิด มานึก มาล้อเล่น ก็คือ ยังไม่เห็นว่าได้ทำกันจริงๆ ถึงขนาดนั้น ทำเพื่อลาภสักการะเสียเป็นส่วนใหญ่ นี่พระศาสนาจึงยังตกหนักอยู่ในสภาพที่ไม่เป็นที่พึ่งแก่สัตว์โลกได้ ขอให้ช่วยกันนึกดูบ้าง จะช่วยกันได้อย่างไร ก็จะช่วยกันในส่วนนั้น

เรามามีความรู้สึกว่า เหมือนกับทำสหรณกัน อาตมารู้สึกแน่ใจ เห็นด้วยอย่างยิ่งที่ว่า เดียวนี้โลกในสภาพอย่างนี้ ที่มนุษย์เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วอย่างนี้ ระบบสหรณนี้ยิ่งจำเป็นมาก พุทธบริษัทเรามาทำสหรณกัน พวกที่ช่วยเหลือทางวัดดู ก็ช่วยเหลือทางวัดดู พวกที่ช่วยเหลือทางปริยัติ สามารถทางปริยัติก็จัดในส่วนปริยัติ พวกที่สามารถปฏิบัติ ก็ทำดีที่สุดในส่วนของการปฏิบัติ พวกที่สามารถในการเผยแผ่ออกไป

ก็ทำให้ดีในด้านการเผยแผ่ออกไป แล้วรวมกันเป็นสหกรณ์เดียวกัน เพราะว่ามันแยกทำไม่ได้ ถ้าแยกทำเป็นอย่างเดียวโดดแล้วมันยากที่จะทำได้ มันก็เลยรวมกันเป็นสหกรณ์

ฉะนั้นบริจาค การบริจาคที่ท่านทั้งหลายบริจาคออกไปนั้นนะ ไปแยกแยะดูให้ดี บางที่มันไปบำรุงในส่วนที่เป็นวัตถุประสงค์ของ บางที่มันก็ไปบำรุงในส่วนที่เป็นอาหาร บางที่มันก็ไปบำรุงในส่วนการศึกษา บางที่มันก็ไปบำรุงในส่วนการปฏิบัติ บางที่ก็ไปบำรุงในส่วนการเผยแผ่ แล้วแต่ว่ามันจะมองเห็นความเหมาะสมอย่างไรในทีนั้นๆ

เป็นอันว่า การอุทิศชีวิตเพื่อพระศาสนานั้นทำกันได้ทุกคน แม้แต่อุบาสกอุบาสิกาที่ยากจน แล้วไม่มีสติปัญญาอะไร ก็ยังทำได้ ในรูปแบบหนึ่งๆ แล้วก็ขอเปิดเผยความในใจ ที่รู้สึกอยู่ตลอดเวลาว่า พระพุทธศาสนาอยู่ได้ทุกวันนี้ ก็อยู่ได้ด้วยความสำเร็จของคณาจารย์ที่ไม่ค่อยมีสติปัญญาอะไรอยู่ส่วนหนึ่งด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบท บ้านนอกห่างไกลออกไปจากความเจริญ คนที่ไม่ค่อยรู้อะไร ยากจน เข็มใจเหล่านี้มีส่วนที่ช่วยสืบอายุพระศาสนาอยู่ส่วนหนึ่งเหมือนกัน จนแสนที่จะจนก็ยังใส่บาตรได้ทุกวัน ยังบริจาคสิ่งของได้ทุกวัน จนวัดตั้งอยู่ได้ในถิ่นนั้นๆ ในลักษณะที่ว่า มันต่างกันไกลลิบลับกับในเมืองหลวง

นี่ขอให้ยอมรับรู้ ในข้อนี้ไว้ด้วย อาตมาก็ขอแสดงตัวว่ายอมรับรู้ในข้อนี้อยู่ตลอดเวลา ญาติโยมทั้งหลายจะได้มีความเข้าใจถูกต้อง ในระหว่างกันและกันเกี่ยวกับเรื่องนี้ ฉะนั้นยังมีเรื่องที่จะต้องทำความเข้าใจกันอีกมาก เวลามันก็ไม่พอ ฉะนั้นขอชี้แต่ใจความสำคัญ แล้วก็พูดกันไปตามลำดับ ของหัวข้อที่คิดว่าจะต้องพูด

ภาคบាយ

หลักศีลธรรมสำหรับเด็ก
ที่เด็กสามารถเข้าใจได้ และจำเป็นต้องมี.

- ๐ สัตว์ ท. เป็นเพื่อนทุกข์เกิดแก่เจ็บตาย (ทุกศาสนา)
 ฝึกเด็กอนุบาล กระทำแก่สัตว์เล็กๆขึ้นไป,
 ๑ เป็นรากฐานแห่งศีล 5 ได้ทุกขอ.
- ๐ ทุกอย่างมีปฏิกิริยา ะ (กรรม และวิบาก)
 มีเหตุผล, เชื่อมปัจจัยภายใน, สร้างสรรภูทิวดีทาง
 ๑ เป็นรากฐานแห่ง การพึ่งตัวเอง, ไม่นินทาคือร้าย,
- ๐ ทุกอย่างเป็นไปตามปัจจัย ะ ปฏิจฺจสมุปบาทรากฐาน
 ความมีเหตุผลที่สมบูรณ์, ไม่ยึดมั่นสิ่งที่เป็นทุกข์,
 ๑ เป็นรากฐานของ ความมั่นคงแห่งสติปัญญา
- ๐ สัมมาทิฐิพื้นฐาน ะ (ฐานแห่งสัทธา ของผู้ยังมีตัวตน)
 บิคามารคา-นรกสวรรค์-บุญบาป-โลกอื่น-ผู้ทำสำเร็จ-
 ๐ รากฐานแห่งการประกอบกรรมดี จนกว่าจะสุขยก.
- ๐ ระบบสระ ะ พระฉัคนะศรัย, ที่สร้างขึ้นโดย
 ตัวเอง

การอบรมเด็ก ที่ควรสนใจ.

- ๑) เด็กต้องกลับมี "สัทว์ พ.เพื่อนทุกข์ เกิดแก่เจ็บตาย"
(และอื่นๆ ซึ่งเขาเคยมีในสายเลือกพุทธบริษัท)
พระเจ้า - สิ่งศักดิ์สิทธิ์ - บาปบุญคุณโทษ
หิริโอตตทัปปะ (แบบคนใจ)
- ๒) ผู้รั้งนักศึกษา เห็นด้วยในข้อว่า :-
ถ้าเด็กยังถือศาสนา มีพระเจ้า การศึกษาไม่เพื่อ
ก็ยังเป็นการง่าย ที่โลกนี้จะมีคนที่ เป็นสุขแท้จริง.
- ๓) วิธีที่จะให้เด็ก เข้าใจ ปรมาตถธรรม, หรือ โลกุตระ
ให้เขาศึกษาเปรียบเทียบ ะ Sad กับ Glad -
หิวระาะ " ร้องไห้
เหนื่อย เรื่อยไปจนถึง " การโศก " การเสีย
ทั้งนั้น " การชนะ " การแพ
จนกระทั่งพบ ความเป็นกลาง ระหว่าง คุณันๆ.

ลือ
๒๕๕๐

ศูนย์พัฒนาสุขภาพ ภูมิภาคตอนใต้
บุนนาค ภูมิภาคตอนใต้

๑. ความรัก

๑) ~~ความรักคือการเห็นด้วยกับ
สิ่งที่ "เขา" ทำดี ไม่ใช่สิ่งที่
คนอื่นมองว่าดี หรือ
ตามเสียงของแท้จริง~~

๒) ~~ความรักคือสิ่งที่ทำให้
เด็กมีความสุข ไม่ใช่สิ่งที่
พ่อแม่ : - ทำแล้วตามใจ
พ่อแม่ Sad หรือ Glad~~

หลักศีลธรรมสำหรับเด็ก ที่เด็กสามารถเข้าใจได้ และจำเป็นต้องมี

ทีนี้หัวข้อที่จะพูดต่อไป มันก็เป็นเรื่องที่เราจะนึกถึงลูกเด็ก ๆ ของเรา เพราะว่าคนแก่เหล่านี้ ชีวิตเหลืออยู่น้อย เราจะต้องอบรมลูกหลานเล็กๆ ของเรา ให้รู้จักรับช่วง คือทำให้ลูกเด็ก ๆ ของเราให้มีศีลธรรม ให้มีความรู้เรื่องศีลธรรม

เดี๋ยวนี้ก็น่ายินดีว่า รัฐบาลกิติ หรือประชาชนกิติ เริ่มสนใจในสิ่งที่เรียกว่าศีลธรรมกันขึ้นบ้างแล้ว แม้จะมีคนบางพวกที่ไม่สนใจ เขาปฏิเสธว่ามันทำไม่ได้ ก็ตามใจเขา แต่เรานี่ยังมองเห็นว่า เราจะต้องทำให้ลูกเด็ก ๆ ของเรากลับมามีศีลธรรม แต่ว่าต้องทำด้วยวิธีที่ฉลาด ให้มันทันกับเวลาด้วย และให้มันฉลาดถึงกับจะต่อสู้กันกับความเจริญแผนใหม่ ที่เราเรียกกันว่า วัฒนธรรมวัตถุนิยมบ้างอย่างกฏผีปีศาจที่จะมาตึงจูงลูกเด็ก ๆ ของเราให้ไปเป็นทาสของมัน ไปเป็นทาสวัตถุนิยม

พ่อแม่ช่วยกันเถอะ ป้องกันลูกหลานไว้ อย่าให้ตกเป็นทาสของความเจริญแผนใหม่ ที่เรียกว่าวัตถุนิยม เรามักจะเห็นพ่อแม่ที่ไม่มีความรู้เท่าทันไข่ลูกเด็ก ๆ ที่ไปเป็นทาสของวัตถุนิยม พ่อแม่ก็ส่งเงินส่งทองไปให้ศึกษาเล่าเรียน ว่ามันจะได้ดิบได้ดี ไม่รู้ว่าเขากำลังเป็นทาสของวัตถุนิยม ถ้าเขาได้ดีเขาก็ได้ดีในลักษณะที่เป็นทาสของวัตถุนิยม แล้วเขาก็จะไม่รู้จักคุณของพ่อแม่ เสรีแล้วเขาก็เทลิดเปิดเปิงไปไหนก็ไม่รู้ พ่อแม่อยู่ข้างหลังจะเป็นอย่างไรก็ไม่ค่อยสนใจ นี่แบบของวัตถุนิยมมันจะเป็นอย่างนี้

ถึงอย่างไรก็ดี เราก็ต้องช่วยลูกหลานของเรา ให้ได้ศึกษาเล่าเรียน ให้ได้ฉลาด แต่มีความจำเป็นอยู่อย่างหนึ่ง คือมีศีลธรรมด้วย

จะอยู่ด้วยกันที่นี้ หรือจะส่งไปศึกษาเล่าเรียนที่อื่น หรือจะไปประกอบ
 การงานที่อื่น ก็ยังจะต้องมีความผูกพันไว้ในข้อที่ว่า ให้เขายังมีศีลธรรม
 ด้วย ลูกชายลูกสาวที่ไปเรียนอยู่ที่ในกรุงเทพฯ เมืองนอกเมืองนาอะไร
 ก็ตาม อย่าทอดทิ้งเขาในส่วนนี้ พยายามให้เขามีโอกาสที่จะสำนึกใน
 สิ่งที่เรียกว่าศีลธรรม แม้จะไปอยู่ที่เมืองนอก ก็ยังมีทางที่ทำได้ ถ้าเขา
 ยังคงรับรู้เรื่องศีลธรรม

อาตมาเคยได้รับจดหมายบ้าง อะไรบ้าง ของเด็ก ๆ หรือคน
 หนุ่มสาวบางคนเท่านั้น ที่มันไปอยู่ที่เมืองนอก ส่งมาด้วยความต้องการ
 ความรู้ทางศีลธรรม ก็ช่วยเหลือกันอยู่บ่อย ๆ ก็แปลว่าลูกเด็ก ๆ ที่มันยัง
 มีมาก มันก็ยังมีอยู่ พ่อแม่ก็ควรจะสนใจในเรื่องนี้เป็นพิเศษ แล้วก็ตั้ง
 รากฐานไปเสียตั้งแต่ที่แรกนี้ให้ดี คือกระทำกับลูกเด็ก ๆ นี้ให้ดี ให้ถูก
 เสียก่อน แล้วโตขึ้นมันก็จะไม่ผิด ถ้าเราปล่อยปละละเลยในระยะที่เขา
 เป็นเด็กมาก ๆ นี้ เขาก็จะเดินไปในทางผิด แล้วก็ยากที่จะทำให้เขามี
 ศีลธรรม

นี้ระบบของศีลธรรมมันกว้างใหญ่ ถ้าเราไม่รู้จักประมวลมา
 ให้มันเป็นเรื่องที่อยู่ในลักษณะที่จะทำคร่าวเดียวได้มากๆ นี้ ไม่ได้แล้ว
 มันก็ไม่ได้เหมือนกัน เราก็มีหลักศีลธรรมสำหรับเด็ก ๆ ที่เด็กสามารถ
 เข้าใจได้ ชนิดที่เด็กจำเป็นต้องมี มันไม่มากเรื่องมากราวอะไรนัก
 เอาสั้นสั้นทำเรื่องก็ได้

เรื่องแรกที่สุด ก็เหมือนกับที่อาตมาเคยพูดแล้วพูดอีก แล้วให้
 อบรมลูกเด็ก ๆ ของเรา ให้มีความรู้สึกพื้นฐานที่สุดทางศีลธรรม ว่าสัตว์
 ทั้งหลายเป็นเพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น ข้อนี้ระวัง
 ใจลูกเด็ก ๆ สมัยนี้เขาหัวเราะเยาะ ถ้ามันเป็นวัยรุ่น เป็นหนุ่ม เป็นสาว
 เป็นวัยรุ่นแล้วมันยังหัวเราะ

อา! ประโยคนี้ที่ว่า สัตว์ทั้งหลายเป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น เขาหัวเราะคุณพ่อ หัวเราะคุณแม่ หัวเราะคุณปู่คุณตา คุณย่าคุณยาย ว่างมกายอยู่ด้วยประโยคนี้ เขาไม่ต้องการ เพราะว่าเขาเตลิดมันไปเสียแล้ว ก็เราจับตัวไข่มุกเล็กๆ ตัวเล็กๆ ตาดำๆ ในชั้นอนุบาลนี้ ขนาดเรียนอยู่อนุบาลนี้ ให้เข้าใจข้อนี้ อบรมเขาในข้อนี้

ถ้าโรงเรียนอนุบาลทุกแห่ง เขาอบรมในข้อนี้ จะเป็นโชคดีแก่มนุษย์อย่างยิ่ง เด็กตัวน้อยๆ รู้สึกว่าสัตว์ทั้งหลาย เพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น จนกระทั่งว่าเขา ตีผู้อื่นไม่ได้ เขาต่่าผู้อื่นไม่ได้ เขาข่วนหน้าผู้อื่นไม่ได้ เพราะความรู้สึก มันรู้สึกไปในการทำงาน มันเป็นเพื่อนกัน แล้วเขาก็จะแบ่งไข่มุกทุกอย่างที่เขาจะแบ่งได้ แบ่งอาหารให้ แบ่งสตางค์ให้ แบ่งอะไรก็ได้ เจียดมาเป็นส่วนที่จะแบ่งให้ผู้อื่นได้ ให้เขาประพฤติปฏิบัติต่อกันและกัน ทุกๆ วัน ในโรงเรียนอนุบาล ที่มีความหมายว่า ทุกคนเป็นเพื่อน เกิด แก่ เจ็บ ตายด้วยกัน

เดี๋ยวนี้ไม่มี สอนกันแต่ให้รู้หนังสือเร็วๆ ให้ร้องเพลงมากๆ ให้ฉลาดในการที่จะรู้หนังสือเร็วๆ และก็ไม่ได้ควบคุมความรู้ให้ถูกต้อง เขาก็มีความรู้แต่ที่จะเห็นแก่ตัว ไข่มุกเรื่องการแข่งขันกันนี้ ระวังให้ดี มันเป็นเรื่องเพิ่มความเห็นแก่ตัว มันมีหลายอย่าง ที่สร้างความรู้สึกที่ผิด ที่ให้คนเห็นแก่ตัว อยู่ในระบบการศึกษา แม้ในชั้นอนุบาลนั่นเอง

ใครจะมีปัญญา ใครจะมีอำนาจ มาพลิกการศึกษาเหล่านี้ให้มันถูกต้องเสียที คืออย่าให้ฉลาดเพื่อตัว แต่ให้ฉลาดเพื่อผู้อื่นด้วย ให้รู้ว่าทุกคนเป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น

นี่มันมีรากฐานที่มั่นคง เป็นรากฐานที่มั่นคง สำหรับจะเป็นรากฐานของศีลธรรมประเภทอื่นๆ ศีลธรรมในความหมายที่ว่า สัตว์

ทั้งหลายเป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้นนี้
ถ้ายังมีอยู่ในจิตใจของมนุษย์แล้ว มนุษย์จะอยู่ในสภาพที่ไม่มีปัญหา

เดี๋ยวนี้มันมีปัญหาก็จะฆ่าจะแกงกันตลอดเวลา เช่นปัญหา
ระหว่างนายทุนกับชนกรรมาชีพ มันจะฆ่าจะแกงกันอยู่ตลอดเวลา เพราะ
ว่าในโลกนี้มันได้ขาดความรู้สึกอันนี้ไปนานแล้ว มนุษย์ละทิ้งศาสนา
ทุกศาสนามากเกินไป จนไม่มีความรู้สึกที่ ทุกคนเป็นเพื่อนทุกข์ เกิด
แก่ เจ็บ ตายด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น แม้ว่าทุกศาสนาก็สอนอย่างนี้
ก็กลับมาใหม่ ช่วยกันปลุกเพาะ ให้ความรู้สึกอันนี้กันใหม่ ในหัวใจของ
ลูกเด็ก ๆ ว่าสัตว์ทั้งหลายเป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกัน
ทั้งหมดทั้งสิ้น

เอาตามาคิดว่าพ่อแม่ พ่อแม่ทำบุญที่บ้าน ไม่ต้องมาทำบุญที่วัด
หรือทำบุญที่บ้าน ก็คือออบรบลูกหลาน ให้มันมีความรู้สึกอย่างนี้ ก็จะได้
บุญมหาศาล ยึดยาวไปในอนาคตกาลนานไกลข้างหน้า ให้ลูกเด็ก ๆ
ของเราทุกคนมันรู้สึกว่า สัตว์ทั้งหลายมันเป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ
ตาย ด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้นไว้เป็นพื้นฐานก่อน

ที่นี้ศีลธรรมอื่น ๆ มันก็จะมีมาเอง แม้ที่สุดแต่ว่า ที่จะไม่เป็น
ทาสของอายตนะ คือไม่เป็นทาสของกิเลส หรือของกามารมณ์ เพราะ
มันไปมีวแต่เมตตากุณาสัตว์ทั้งหลาย เพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย
อยู่อย่างนั้น มันก็จะมีความรู้สึกทางเพศทางกามารมณ์ที่พอดี ที่ไม่เพ้อ
เหมือนคนสมัยนี้ ที่ไม่มองเห็นใครเป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย
เสียเลย มองเห็นแต่ตัวกู-ของกู มึงก็กู กูก็กู มันอยู่กันแต่อย่างนี้ ความ
รู้สึกผูกพันกัน เป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันนี้ จะป้องกัน
กิเลสได้มาก จะสอนเพื่อไม่เป็นทาสอายตนะ ก็สอนได้ง่าย เพราะว่า
เขารักเพื่อนมนุษย์ ไม่ได้รักกิเลส เป็นอันว่าศีลธรรมแขนงอื่น ๆ มันมีได้

ง่าย เพราะไ้รากฐานอันนี้

ที่นี้ก็สอนให้สูงขึ้นตามลำดับ ถึงเรื่องของสติปัญญา ให้ลูกเด็ก ๆ เขาเข้าใจ มองเห็นชัดแจ้งว่า ทุกอย่างมันมีปฏิภิกิริยา เช่น เอาก้อนหินทุบโม่ลงไปทีแผ่นดิน มันก็มีเสียงเกิดขึ้น คือปฏิภิกิริยา นี่มันเป็นทางวัตถุแท้ ๆ

ที่นี้จิตทางจิตทางใจ มันก็เหมือนกัน ไม่มีอะไรที่จะไม่มีปฏิภิกิริยาเกิดขึ้น เขาก็จะเข้าใจเรื่องกรรมและเรื่องวิบาก นี่เพราะว่าการกระทำที่เรียกว่า กรรม หรือปฏิภิกิริยาก็ตาม มันมีวิบาก ใ้ลูกเด็ก ๆ ของเราก็จะเชื่อวิบาก เชื่อผลกรรม ถ้าอบรมกันมาตั้งแต่เล็ก ๆ อย่างนี้นะ แม้แต่เด็กอนุบาลก็รู้เรื่องว่า ทุกอย่างมันมีปฏิภิกิริยา เขาจะเป็นคนมีเหตุผล และก็สามารขขยายออกไป เป็นเรื่องความถูกต้องเกี่ยวกับการกระทำทุกอย่าง เขาจะเชื่อเหตุปัจจัยภายใน ไม่หลงไปเชื่อผีสังเทวดาบ้า ๆ บอ ๆ ภายนอก ไม่ต้องเชื่อถือโชคกลางอย่างละเมอเพ้อฝัน เขาเชื่อปฏิภิกิริยา หรือวิบากแห่งการกระทำของเขาเองนี้

นี่มันเป็นรากฐานแห่งการพึ่งตนเอง ไม่คิดที่จะขโมยใครลักใคร เอาเปรียบใคร เลยไปจนกระทั่งถึงว่า เขาจะไม่รู้สึกลินดียินร้าย จะไม่หัวเราะร้องไห้มากเกินไป หรือไม่หัวเราะร้องไห้ในความเปลี่ยนแปลงที่มันเกิดขึ้น เป็นความถูกต้องบ้าง ไม่ถูกต้องบ้าง เพราะเขารู้เรื่องปฏิภิกิริยาของสิ่งต่าง ๆ คืออย่างนี้ ลูกเด็ก ๆ ของเราก็จะน่ารัก น่าเอ็นดู น่าเลื่อมใส มันมีความบริสุทธิ์ที่มันรักษาไว้ได้ ตั้งแต่ในท้องในครรภ์มาทีเดียว ถ้าพ่อแม่ ครูบาอาจารย์ เขาช่วยให้ลูกเด็ก ๆ ของเรา มีรากฐานแห่งศีลธรรมในข้อนี้ ที่ว่าทุกอย่างมีปฏิภิกิริยา

นี่ข้อถัดไปอีก จะเรียกข้อที่สามก็ตามใจ ทุกอย่างเป็นไปตามเหตุตามปัจจัย เรื่องปฏิภิกิริยาสมุปบาทนั้นนะ ถ้าสอนเป็นสอนถูก เด็ก ๆ ก็

จะเข้าใจ คือจะไม่เห็นเป็นของแปลก ในเมื่ออะไรมันจะเกิดขึ้น จะเกิดความรู้สึก ว่า เอ้ามันอย่างนี้เอง แนวนั้นมันก็อย่างนี้เอง เป็นไปอย่างถูกต้อง ตามกฎแห่งเหตุและปัจจัย เขาก็มีสติปัญญาที่มีรากฐานมั่นคง ที่ถูกต้องไม่หลง ไม่มกมาย ไม่เชื่องมกมาย ไม่อะไรต่างๆ เรียกว่าเป็นคน อยู่ในอำนาจของเหตุผล นี่ก็เป็นระบบหนึ่ง ซึ่งพ่อแม่และครูบาอาจารย์ ธิบสอนเด็ก ๆ อบรมเด็ก ๆ ให้ประพฤติปฏิบัติอยู่อย่างถูกต้อง ตามธรรมสัจจะที่ว่า ทุกอย่างนั้นมันต้องเป็นไปตามปัจจัย มันก็หัวเราะได้ ทุกกรณี ผิดพลาดก็หัวเราะได้ ถูกต้องก็หัวเราะได้ ด้วยความไม่ประมาท ไม่มานั่งร้องไห้อยู่เมื่อผิดหวัง หรือมาหัวเราะหลงระเริงอยู่เมื่อสมหวังนี้ มันก็เท่ากับทำให้เขาโง่

ฉะนั้นเราอบรมให้เด็ก ๆ ให้โง่มาตั้งแต่แรกเกิดโดยไม่รู้สึกรู้ตัว ให้ชอบหัวเราะเมื่อสมหวัง ให้ร้องไห้เมื่อผิดหวัง มันไม่ถูกต้องนั้น จะไม่เป็นสติปัญญาในอนาคต

ข้อถัดไปซึ่งจะยากสักหน่อย ก็เรียกว่า สัมมาทิฐิขันธ์ที่เป็นพื้นฐาน สัมมาทิฐินี้สำคัญ จะแก้ปัญหิต่าง ๆ ได้หมด แต่มันก็มีอยู่หลายระดับชั้น ชั้นสูงสุดมันก็มีเพื่อไปบรรลุมรรคผล นิพพาน แต่ชั้นที่จะอยู่กันอย่างผาสุกในโลกนี้ มันก็มีอีกระดับหนึ่งเรียกว่า สัมมาทิฐิขั้นพื้นฐาน เพราะว่าเขาเป็นเด็ก เขามีสติปัญญาสูงสุดไม่ได้ ต้องมีสัมมาทิฐิ หรือมีสติปัญญาพื้นฐาน ที่ประกอบกันอยู่กับศรัทธา หรือความเชื่อ นี่ก็หมายความว่า เราปลุกฝังความเชื่อที่ดีที่ถูกต้อง ที่เหมาะสมที่สุด สำหรับเด็ก ๆ ให้เขามีมาตั้งแต่เล็ก ๆ เรียกว่า สัมมาทิฐิพื้นฐาน อย่างนี้เคยมีมาตั้งแต่ก่อนพุทธกาลโน่น เพียงพุทธกาลนี้มันก็สองพันกว่าปีแล้ว

ก่อนพุทธกาลนี้เขาก็มีสัมมาทิฐิในระดับพื้นฐาน แล้วต่อมา

พุทธศาสนายอมรับข้อนี้ พระพุทธเจ้าก็ตรัสข้อนี้ ซึ่งเข้ารอยกันได้กับระบบที่มันมีอยู่ก่อนพุทธกาลเรียกว่า สัมมาทิฏฐิพื้นฐาน เคารพบิดามารดาจริงจนยอมรับว่า บิดามารดามี บิดามารดามีความหมาย ครูบาอาจารย์มีความหมาย ในฐานะที่เป็นครูบาอาจารย์ หรือผู้มีพระคุณ นรกก็มี สวรรค์ก็มี ในความหมายที่เขาจะเข้าใจได้อย่างไรก็ตามใจเขา แต่นรกมันมี สวรรค์มันมี คือผลแห่งความชั่ว หรือผลแห่งความดีมันมี จึงเรียกว่าบุญมี บาปมี เด็กเขายอมเชื่อ ยอมรับ และเห็นแจ้งประจักษ์ว่ามันมี บิดามารดามี นรก-สวรรค์มี บุญ-บาปมี แล้วที่มันสูงขึ้นไปจนยากลำบาก ที่จะอธิบายยาก เข้าใจยาก ว่าโลกอื่นมี

นี้อาตมาเชื่อว่า อุบาสก-อุบาสิกาแก่ๆ ก็ได้ยินข้อนี้ แล้วสอนอย่างนี้ว่า โลกอื่นมันมี แต่ความหมายมันไม่ถูกต้อง เด็กๆ รับเอาไม่ไหวที่ว่าโลกอื่นหลังความตายแล้วนี่มี ให้เขาเชื่อไปก่อนก็ได้ ก็ถูกเหมือนกันว่าโลกอื่นมี ไม่เสียหายอะไร แต่กลัวว่าเขาจะไม่เชื่อ ถ้าเขาเชื่อก็ดี ถ้าเราทำให้มันเป็นสถาบันที่ยอมรับยอมรับกันเสียได้ก็ดีกว่า โลกอื่นนั้นมันมี นอกไปจากโลกนี้ แต่เดี๋ยวนี้อยากจะทำเสียใหม่ ให้มันมีใจความกว้างกว่าและให้มันถูกต้องกว่า ว่าโลกอื่นมันมี หมายความว่า โลกอื่นที่แปลกออกไปจากนี้ ที่เรากำลังเป็นอยู่นี้มันมี คือตามธรรมดา เราเป็นอย่างไร เรารู้สึกอย่างไร เป็นสุขเป็นทุกข์อย่างไร มันก็เป็นโลกนี้ ที่เรารู้สึกอยู่หรือเรามีอยู่

แต่โลกอื่นที่ตึกว่านั่นมันมี ที่น่าพอใจน่าปรารถนาคงว่านั่นมันมี ให้เขายอมรับเชื่อเถอะ ว่ามันมี เราจะถึงได้ที่นี้ เดี๋ยวนี้ก็ได้ โลกอื่นนั้นและโลกอื่นที่เลวทรามร้ายกาจกว่านี้ มันก็มี ที่เรียกว่าอบาย หรือทุกข์ก็ดี มันก็เป็นโลกอื่น มันก็มี มันจะเดือดร้อนเหมือนกับนั่งอยู่ในกองไฟก็มี ให้ลูกเด็กๆ ไข่ตัวเล็กๆ นี้ เขามีโลกของเขาอยู่ในระดับหนึ่งก่อน

ว่าเป็นอย่างนี้ เป็นอย่างนี้ ทุกวัน ๆ ๆ เป็นอย่างนี้ ได้อย่างนี้ ได้กิน
ได้เล่นอย่างนี้ เหมือนที่เขาได้มีอยู่

นี่พยายามให้เขาเข้าใจว่า ดีกว่านี้มี และเอาได้ด้วย และเลว
กว่านี้ก็มิ และต้องการก็ได้ด้วย ได้เหมือนกัน ทำอย่างไรให้ลูกเด็ก ๆ
มันเชื่ออย่างนี้ ว่าที่มันดีกว่าที่เราได้รับอยู่ทุกวันนี้ มันก็มี และเราก็
เอาได้ด้วย สามารถจะทำได้ เอาได้ด้วย และควรจะทำด้วย ส่วนที่เลว
กว่านั้นมัน มันไม่ไหว ก็ไม่ต้องพูดกัน

เดี๋ยวนี้คนแก่ ๆ หัวหงอกแล้ว มันก็ไม่เข้าใจเรื่องนี้ ขอบอกภัยที่
จะพูดกันสักครั้งหนึ่ง เรื่องปรโลกนี้ เดี่ยวนี้เอามาพูดแต่ชื่อว่า คนแก่ ๆ
ก็ให้รู้เถอะว่า เรานั่งที่นี้ ก็อยู่ในโลกอื่นก็ได้ เรานั่งขัดตะหมาดอยู่ที่นี้
เรามีจิตใจอยู่ในโลกอื่น ดีกว่านี้ สบายกว่านี้ก็ได้ ชั่วโมงที่เรามี
หนึ่งชั่วโมง สองชั่วโมงนั้นนะ คือปรโลกด้วยเหมือนกัน ไม่ต้องตาย
ไม่ต้องเข้าโลง เพราะไปถึงปรโลกได้ อธิบายอย่างนี้เด็กเข้าใจได้ ว่าเรานั่ง
อยู่ที่นี้ แต่จิตใจของเราเป็นอย่างอื่นได้ มีความสุข เป็นที่น่าพอใจที่สุด

อย่างนี้พระพุทธเจ้าท่านเรียกว่าโลกอื่น ครูบาอาจารย์ของเรา
เรียกว่าโลกอื่น เรารู้จักไว้ เพื่อว่าเราจะทำได้ เราจะอยู่ในโลกอื่นได้ ทั้งที่
ร่างกายของเรานั่งอยู่ที่นี้ ตรงนี้ อย่างนี้ก็ยิ่งได้ มันอาศัยจิตใจกระทำ
แต่ถ้าว่า มันยังทำไม่ได้ มันยังหยาบกว่า มันยังต่ำกว่านั้น ก็ทำด้วย
การประพุดติกระทำ ให้เรามีฐานะที่เปลี่ยนแปลง จากความเป็นอย่างนี้
ไปสู่ฐานะที่ดีกว่านี้ เช่น เราเกิดมามากจน กินข้าวกับเกลือ กินข้าวกับ
น้ำปลาทุกวัน แต่เราอาจจะสร้างโลกอื่นได้ ในอนาคตอันใกล้ ที่ไม่ต้อง
กินข้าวกับเกลือนี้ และมีชื่อเสียง มีทรัพย์สมบัติ อะไรได้นี้ โลกอื่นที่จะ
ต้องหวังไว้ อย่างแน่นอน ในกาลข้างหน้า โลกอื่นจากที่เรากำลังเป็นอยู่
เรามีหวัง เราเอาได้ เราทำเอาได้ เรียกว่าโลกอื่น คือคำว่าปรโลกนั่นเอง

นี่คนแก่ๆ มักจะสอนเรื่องปรโลกต่อตายแล้วทั้งนั้น แล้วก็ไม่มีใครได้รับประโยชน์ ก็ยังสอนผิดๆ สอนให้เอากิเลสตัดหา มาเป็นผลของโลกอื่นเสียอีก

ทีนี้ ข้อสุดท้ายของสัมมาทิฏฐิพื้นฐาน มีอยู่คำหนึ่งว่า ผู้ทำสำเร็จในเรื่องนี้มันมี นี่รู้ความฉลาดของบัณฑิต นักปราชญ์ มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุข ท่านฉลาดรอบคอบกว่าคนสมัยนี้มาก เมื่อท่านได้แสดงอะไรต่างๆ ไปครบถ้วนแล้ว ท่านขมวดเป็นคำสุดท้ายว่า ผู้ที่ทำได้ หรือประสบความสำเร็จอย่างนี้นั้น มันมี คือสมณพราหมณ์ ผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบดับทุกข์ทั้งปวงได้นั้น มันมี

ความหมายอันนี้มีใจความสั้นๆ ว่า ใ้ลูกเด็กๆ จะเชื่อได้มองเห็นได้ว่า สิ่งนี้ไม่เหลือวิสัย ไม่เหลือวิสัยของมนุษย์ และไม่เหลือวิสัยของเราเด็กๆ ด้วย เด็กๆ เขาก็แน่ใจ ตั้งใจ พยายามจะประพฤติปฏิบัติให้ตรงตามข้อที่ว่า เรื่องนี้ทำได้ สมณพราหมณ์ผู้ปฏิบัติได้นั้น มันมี หมายความว่า ผู้ประพฤติดีประพฤติชอบ ประสบความสำเร็จในเรื่องนี้ มันมี เราก็จะได้หวัง ที่จะได้เห็น หวังที่จะได้ประพฤติตาม ด้วยความเชื่อมั่นว่า มันไม่เหลือวิสัยเลย อย่างนี้เรียกว่า สัมมาทิฏฐิพื้นฐาน แต่คนบางคนไปเรียกว่า ใ้โลกิยะสัมมาทิฏฐิ สัมมาทิฏฐิสำหรับโลกิยะโลกิยวิสัย ก็ถูกเหมือนกัน

ในข้อนี้เราอย่าไปตีราคาให้มันต่ำ เพราะว่าด้วยสัมมาทิฏฐิชนิดนี้ เป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่สัมมาทิฏฐิขั้นสูงสุดได้ อย่าแยกกันให้มันตรงกันข้ามไปเสีย เป็นฝ่ายหนึ่งไปฝ่ายซ้าย ฝ่ายหนึ่งไปฝ่ายขวา มันมีแต่ว่าพื้นฐาน และก็สูงขึ้นไป สูงขึ้นไปจนถึงสุดยอด

นี่สัมมาทิฏฐิพื้นฐานเป็นอย่างนี้ ปลุกฝังกันในลูกเด็กๆ สำหรับต่อสู้กับอนาคตอันใกล้นี้ ที่จะสับสนวุ่นวาย ยุ่งเหยิงจนหาหลักหาเกณฑ์

อะไรก็ได้ เรียกว่าสัมมาทิฏฐิพื้นฐาน ปลูกฝังลงไปตั้งแต่ชั้นอนุบาล ถ้าให้ดีกว่านั้น ก็ก่อนแต่ที่จะส่งโรงเรียนอนุบาลด้วยซ้ำไป พอพูดจากรู้เรื่อง พูดจากรู้เรื่อง แล้วก็รีบอบรมหลักเกณฑ์เหล่านี้ ตามที่จะทำได้อยู่ตลอดเวลา พ่อแม่ก็สอนลูก พี่มันก็สอนน้อง น้องมันก็สอนน้องต่อลงไปอีก

นี่วัฒนธรรมที่ประเสริฐสุดของพุทธบริษัท ที่เคยรอดตัวกันมาแล้ว ที่คนสมัยนี้โง่ไม่รู้จัก แล้วก็ไปหาเรื่องใหม่ ระบบใหม่ ซึ่งมันละเมอเพื่อฝัน

ข้อสุดท้าย ระบบสุดท้าย ก็คือการมีที่พึ่ง เรียกว่าระบบสรณะ หรือสรณาคมนั่นกันก็ได้ ให้ลูกเด็กเล็กๆ ตัวเล็กๆ ได้ยินได้ฟังคำว่า สรณะ หรือสรณาคมน์ พูดเป็นไทยๆ ว่าที่พึ่ง เราจะอยู่โดยปราศจากที่พึ่งไม่ได้ เขาพึ่งพ่อแม่ พึ่งอะไรมาตามลำดับ พึ่งครูบาอาจารย์ไปตามลำดับ สูงขึ้นไปตามลำดับ หลายๆ อย่างก็พึ่งได้ไปตามลำดับ จนกระทั่งถึงสิ่งที่เรียกว่า สรณาคมน์ หรือพระรัตนตรัย คือพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ให้รู้จักพระพุทธเจ้าว่าเป็นที่พึ่งได้อย่างไร พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่งได้อย่างไร ครั้งแรกก็ไม่รู้ว่าพระพุทธเจ้าอยู่ที่ไหน แล้วทำอย่างไรดี ไข่ลูกเด็กๆ เขาจะเข้าใจได้อย่างไร

นี่ก็พูดเหมือนกับที่พูดมาแล้วข้างต้นว่า ทุกอย่างมันมีหลักเกณฑ์ อย่างนั้นอย่างนี้ มีบุคคลที่เขา รู้ ว่าควรทำอะไร ควรทำอย่างไร แก่ปัญหา ได้หมด แล้วตัวพ่อตัวแม่นี้รอดตัวมาได้ ด้วยความรู้ของพระพุทธเจ้า คือบุคคลชนิดนั้น และต่อไปลูกเล็กๆ นี่ก็จะรอดตัวได้อย่างเดียวกัน นี่เอาพระพุทธเจ้าผ่านมาจากพ่อแม่ก่อน ให้ลูกเด็กๆ เขารู้ว่า พ่อแม่นี้รอดตัวมาได้ จากความรู้ของพระพุทธเจ้านะ ไข่ตัวเล็กๆ นี่จะต้องทำต่อไป พระพุทธเจ้าสอนให้ทำถูก คำสอนของท่านคือพระธรรม คนเรา

ปฏิบัติได้คือพระสงฆ์ พ่อแม่ก็เป็นพระสงฆ์ ต่อไปลูกเล็กๆ นี่ก็จะเป็นพระสงฆ์ นี่มันสอนพร้อมกันไปในตัว คือว่าฟังพระรัตนตรัย ที่ตนสร้างขึ้นมาเอง มันไม่ขัดกับหลักที่กล่าวไว้ว่า ทุกคนต้องฟังตัวเอง

หรือฟังตัวเองฟังอย่างไร ก็คือตัวเองนะ สร้างพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ ขึ้นมาในตัวเอง แล้วมันก็ฟังได้ ถ้าสอนไม่เป็น มันก็จะเกิดแยกเด็ดขาดกันออกไป จนเป็นฟังผู้อื่น อย่างนั้นมันผิดหลัก พระพุทธเจ้าสอนไว้ มันต้องฟังตัวเอง ถ้าสอนให้ฟังพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ ก็ต้องให้เห็นชัดกันว่า นี่เราสร้างขึ้นมากับการประพฤติปฏิบัติของเรา เราจึงฟังตัวเองได้ ตามที่พระพุทธเจ้าสอน และการฟังตัวเองได้นั้นแหละ คือพระธรรม พระสงฆ์ที่แน่นิ่งที่สุด ในการที่จะฟังตัวเอง คือประพฤติปฏิบัติถูกต้องแล้ว มันเป็นที่ฟังแก่ตัวเองได้

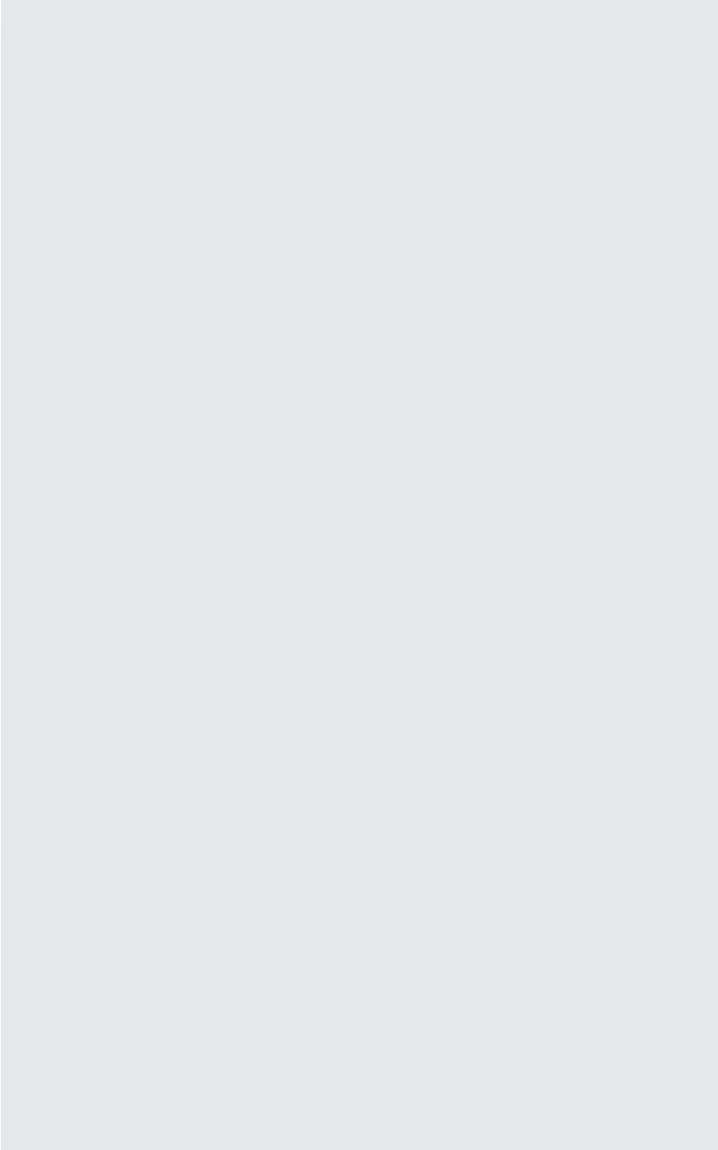
นี่ตามากตัวอย่างมาให้ฟังเพียง ๕ ข้อ ว่าระบบศีลธรรมที่จะปลูกฝังเข้าไปในลูกเล็กๆ ตาดำๆ ยังอมมืออยู่นี้ จะต้องทำอะไร ถ้าทำถูกแล้วจะเป็นอย่างไร มันจะวิเศษ เหลือที่จะวิเศษนะ แต่เราก็ยังไม่เข้าใจก็ได้ ยังไม่มองเห็นก็ได้ เพราะเราเองกำลังเป็นลูกเล็กๆ เสียเอง ยังไม่เข้าใจถึงสิ่งเหล่านี้ เหมือนกับลูกเล็กๆ ด้วยเหมือนกัน ขอรภัยพูดอย่างนี้ ว่าคนที่อายุมากหัวหงอกแล้ว ก็ยังทำอย่างนี้ไม่ได้ ยังไม่รู้จักพระรัตนตรัย ยังไม่รู้จักสัมมาทิฐิพื้นฐาน ยังไม่รู้ว่สิ่งต่างๆ ต้องเป็นไปตามเหตุตามปัจจัย ไม่รู้ว่าทุกอย่างมันมีปฏิกิริยาอย่างถูกต้อง สมตามการกระทำ การกระทำนั้นเสมอไป แล้วคนแก่ๆ เหล่านี้ ก็มักจะลืมไปเสียว่า สัตว์ทั้งหลายเป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น เพราะมันยังด่าเขาอยู่เลย ไม่สงสารเขาเลย ถ้าเขาทำผิด ก็ยังจะด่าเขาตะพืด มันไม่ช่วยแก้ไขเขาด้วย ตามเมตตากฎา มันมีเลือดแห่งภูตผีปีศาจสิงอยู่ในใจ พร้อมทั้งจะด่าคนอื่น มันไม่มีความรู้สึก

ว่า สัตว์ทั้งหลายเป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น

จึงขอฝากไว้ ด้วยตัวอย่างที่ฝากมาให้ดู ๕ อย่างด้วยกันนี้ ว่า ใ้อัลูกเด็ก ๆ ตาดำ ๆ กว่าชั้นอนุบาล ก็รีบอบรมสั่งสอนเขาเถิด ให้เขารู้สึกยอมรับด้วยใจจริงว่า ทุกคนเป็นเพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตาย ทุกอย่างที่เรากระทำลงไป มันมีปฏิกิริยา เช่น เราวางเท้าลงไปดัง ๆ บนพื้น มันก็เป็นเสียงบ้ง ๆ ขึ้นมา นั่นมันเป็นปฏิกิริยา แล้วพ่อแม่ก็ทนไม่ได้ แล้วเขาจะโขกตาดูมเอา นี่มันก็เป็นปฏิกิริยา

นี่สอนกันจริงๆ อย่างนี้ดีกว่า ไม่ต้องอ้างพระคัมภีร์ที่ไหน ทุกอย่างมันมีเหตุมีปัจจัย เป็นไปตามเหตุตามปัจจัย ไม่มีอะไรที่เป็นตัวมันเอง คือเป็นตัวตนโดยเด็ดขาดในตัวมันเอง มีแต่กระแสแห่งความเป็นไปตามเหตุตามปัจจัย ให้เขารู้วิทยาศาสตร์อันลึกซึ้งของธรรมชาติ ไปเสียตั้งแต่ยังเล็ก ๆ ว่ามีสติปัญญาอันถูกต้องและมั่นคง

เขามีสัมมาทิฐิที่ต้องเชื่อในเรื่องต้นอย่างนี้ก่อน แล้วก็ค่อยเจริญงอกงามไปในทางที่ถูกต้อง จนกว่าจะสูงสุด ตลอดเวลาเขามีตัวเองเป็นพระพุทธรูป เป็นพระธรรม เป็นพระสงฆ์ แล้วก็ไม่ต้องอวดดี เพราะมันมีการกระทำถูกต้อง ปฏิบัติให้เกิดพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ขึ้นมา ให้การประพาดิกระทำให้ในชีวิตประจำวันของเรา พิจารณาดูเถาะว่า ใ้อัลูกเด็ก ๆ นี่มันจะวิเศษสักเท่าไหน สักเท่าไร เป็นบุญเป็นกุศลสักเท่าไร ที่ได้มีบิดามารดาอย่างนี้ แล้วบิดามารดานั่นเอง ก็จะมีลูกหลานอย่างนี้ แม้ว่าเราจะต้องเห็นดเห็น้อยสักหน่อย ที่จะต้องอบรมขึ้นมาด้วยตัวเอง ข้อนี้อาจมาถึงว่าเป็นเรื่องสำคัญที่สุด ที่จะต้องเสียสละอุทิศชีวิต อุทิศเวลา อุทิศเรี่ยวแรง ทำให้มันเกิดขึ้นมา

ศาสนาถูกเข้าใจผิด...ถือเป็นเรื่องพิธีรีตอง

หัวข้อต่อไปที่จะพูด ที่เวลามันเหลืออยู่นี้ ก็จะพูดเกี่ยวกับสิ่งที่เรียกว่าศาสนา สิ่งที่เราเรียกว่าศาสนาถูกเข้าใจผิด แล้วก็ถือไว้ทั้งที่มีความเข้าใจผิด คือเป็นพิธีรีตองไป เพราะว่าลูกเด็ก ๆ ไม่ได้การอบรมมาอย่างถูกต้อง อย่างที่กล่าวมาแล้วนั่นเอง เพราะฉะนั้นเขาจึงรับเอาคำว่าศาสนาไปอย่างละเมอเพ้อฝัน ไปอยู่ในรูปแบบของพิธีรีตอง

ถ้าเด็กได้รับการอบรมในระบบศีลธรรม ๕ ประการ อย่างที่ว่ามาแล้ว มันก็จะไม่มีไอ้สิ่งที่เรียกว่า ศาสนาในความหมายที่กลางเลือนหรือเพ้อฝัน เราเขียนให้เขาจำ เราบอกให้เขาจด ให้เขาจำ ให้เขาเขียนไว้ ให้เขาท่องไว้ มันก็ยังไม่พินที่จะเป็นสิ่งที่ละเมอเพ้อฝัน

เราพูดว่าศาสนาแล้วก็แปลให้เขาฟังว่า คำสั่งสอน แล้วก็ไม่ต้องบอกคำสั่งสอนอะไรด้วยซ้ำไป เขาก็มีศาสนาที่เป็นละเมอเพ้อฝัน เดียวนี้เราไม่บอกเขาก็ได้ แต่เราก็ทำกับเขาอย่างทีพูดมาแล้ว ๕ ประการนั้นแหละ คืออบรมลูกเล็กๆ ให้มันมีความรู้สึก ว่า สัตว์ทั้งหลายเป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย นั้นแหละ เด็กมันมีศาสนาตั้งครั้งตั้งค่อนแล้ว โดยไม่ได้ยินคำว่าศาสนาก็ได้ อบรมเขาให้รู้สึก ว่า ทุกอย่างมีปฏิกริยา ทุกอย่างเป็นไปตามเหตุตามปัจจัย

นี่มันมีศาสนาอันลึกซึ้งแล้วในตัวลูกเด็ก ๆ นั้น ให้เขามีสัมมาทิฐิพื้นฐานได้เท่าไร ก็ยังมีศาสนามากขึ้น เขามีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ที่เขาสร้างขึ้นมาเองได้นั้น เขามีศาสนาถึงที่สุด นี้เราไม่ได้ทำ ไม่ได้อบรมอย่างนั้น เราก็ได้แต่พ่นน้ำลายว่าศาสนาๆ กรอกลูกหลาน จนกระทั่งบัดนี้ มันก็ไม่มีศาสนาขึ้นมาได้ พอไปถึงโรงเรียนก็เป็นอย่างนั้นอีก ไปเข้ามหาวิทยาลัยก็เป็นอย่างนั้นอีก ไปเรียนเมืองนอกเมืองนา มา ก็ไม่พ้นจาก

ความเป็นอย่างนั้น ใ้ลูกหลานของเราที่ไม่มีศาสนา ไปคิดดูกันเสียใหม่ ว่ามันกำลังไม่มีศาสนา ในความหมายที่ถูกต้อง คือการประพฤติ ปฏิบัติที่เอาตัวรอดได้ คำว่าศาสนาขอให้ระบุไปในตัวการประพฤติปฏิบัติที่ทำให้เอาตัวรอดได้ ไม่ใช่คำพูดที่จดไว้เป็นพระคัมภีร์ และไม่ใช่ปรัชญาเพื่อฝัน อย่างที่คนเดี๋ยวนี้นึกเข้าใจกัน เพราะเขาติดสิ่งปรัชญา ไม่มีการประพฤติปฏิบัติ เป็นเรื่องความคิดเพื่อฝันทั้งนั้น

เราจะต้องทำให้เด็กของเรามีศาสนา ในวิธีการที่เป็นไปได้ อย่างนี้ ไม่ต้องท่องจำก็ได้ ไม่ต้องท่องบ่นในลักษณะที่มันศักดิ์สิทธิ์ก็ได้ เว้นไว้แต่ว่ามันไม่มีทางออกอย่างอื่นแล้ว ให้เขาท่องบ่นไว้ในฐานะเป็นของศักดิ์สิทธิ์ก็ได้ ท่องอติปิโสเป็นศาสนาก็ได้เหมือนกันแหละ มันยังดีกว่าไม่ท่องอะไรเสียเลย เดี๋ยวนี้มันยังมีอะไรดีกว่านั้น คือการอบรมลงไปในความรู้สึก ในจิตใจในใจจริง ๆ อย่างที่กล่าวมาแล้ว

นี่เรียกว่าจะต้องอบรมเด็กให้มีศาสนาในลักษณะที่กล่าวมาแล้วนั้น เด็ก ๆ จะต้องกลับมามีศาสนา คือมีความรู้สึกอยู่ในใจว่า สัตว์ทั้งหลายเป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น บรรพบุรุษเคยถืออย่างนี้อยู่ในสายเลือด

เด็ก ๆ จะต้องมีพระเจ้าที่ถูกต้อง คือสิ่งสูงสุดที่เขาจะต้องเชื่อฟัง คือเรื่องบาปบุญคุณโทษ แล้วเด็ก ๆ จะต้องมีหิริโอตตปปะ เป็นผลสุดท้ายของการมีศาสนา คือละอายบาป เกลียดบาป กลัวบาป ถ้ายังทำให้เด็ก ๆ มีความรู้สึกอย่างนี้ไม่ได้ ก็เรียกว่าเรา พ่อแม่นี้ยังเหลวไหลลุ่มเหลวในการที่จะทำเด็กให้มีศาสนา ถ้าเรามองเห็นว่าเด็ก ๆ ของเรามีหิริโอตตปปะ คือละอายบาป กลัวบาป เกลียดบาป แสดงให้เห็นอยู่แล้ว แม้ยังไม่ได้ยินคำว่าศาสนาเลย อาตมาเคยอ่านพบความคิดเห็นของฝรั่งบางคน ที่เราถือว่าเป็นคนประเภทมีสติปัญญา เขาเขียน

อย่างเห็นด้วยในข้อที่ว่า ถ้าเด็ก ๆ มีศาสนามีพระเจ้าแล้ว จะเป็นการ
ง่ายที่จะทำให้คนในโลกนี้มีความสุข

เดี๋ยวนี้การศึกษามันเพื่อ จนเด็กไม่มีโอกาสที่จะมีศาสนา
ครูบาอาจารย์ไม่มีเวลาที่จะอบรมให้มีศาสนา เพราะมีแต่การศึกษาเพื่อ
พูดแล้วมันก็เหมือนกับว่าดูถูกกัน ดูหมิ่นกัน ประณามกัน ว่ามันมีแต่
การศึกษาเพื่อ จัดการศึกษากันอย่างไร มีแต่ศาสนาเพื่อ เพื่อจนเด็ก ๆ
ไม่มีศาสนา ไม่มีพระเจ้า เพราะว่าไอ้คนจัดนั้นแหละมันโง่เอง ว่าศาสนา
ไม่จำเป็น พระเจ้าไม่จำเป็น เด็กเลยไม่มีศาสนา ไม่มีพระเจ้า

ถ้าเด็ก ๆ มันมีความรู้สึกที่เป็นศาสนา มีพระเจ้า คือสิ่งสูงสุด
ที่จะควบคุมมนุษย์ ก็เป็นการง่ายที่จะทำให้โลกนี้มันมีความสุขสงบสุข
ฉะนั้นเราจะต้องสอนเด็ก ๆ อบรมเด็ก ๆ คือว่าดูแลให้มีการประพฤติ
ปฏิบัติอย่างถูกต้องอย่างทีกล่าวนมาแล้ว ๕ ประการนั้น

ทีนี้วิธีที่จะสอนให้เข้าใจถึงเรื่องลึกลับซึ่งนี้ มันก็ยากลำบากมากอยู่
จะสอนทีเดียวมันก็ไม่ไหว มันก็ค่อยสอนไปในลักษณะการเปรียบเทียบ
จะยกตัวอย่างว่า จะสอนปรมาตถรรวมอันลึกลับซึ่ง ไม่ยึดมั่นถือมั่นอัน
สูงสุดให้แก่เด็ก ๆ นี้จะสอนกันอย่างไร

เอาตามจะยกตัวอย่างว่า มันก็จะสอนให้เขาสังเกตดูว่า ไอ้หัวเราะ
นี่มันเป็นอย่างไร ไอ้ร้องไห้นี่มันเป็นอย่างไร คือให้รู้จักเปรียบเทียบ
ความดีใจกับความเสียใจนี้ว่า มันเป็นอย่างไร มันต่างกันอย่างไร หรือ
มันเหมือนกันอย่างไร ให้หัวเราะทั้งวันมันก็ไม่เอา ให้ร้องไห้ทั้งวันมันก็
ไม่เอาอยู่แล้ว จะให้หัวเราะทั้งวัน มันก็ไม่เอา มันก็ทำไม่ได้ จึงให้เขา
คิดว่า ไอ้การหัวเราะนี่มันดีที่ตรงไหน การดีใจมันวิเศษที่ตรงไหน
ถ้าเราอยู่กลาง ๆ ไม่ต้องรู้สึกดีใจเสียใจ มันสบายกว่าหรือไม่

นี่เขาสอนปรมาัตต์สูงสุดที่คนแก่ๆ เขาไม่ค่อยเข้าใจ เพราะคนแก่ๆ เขาก็ชอบยินดี แล้วเปลอกรียังชอบยินดีร้าย ยังโกรธง่าย ยังสงวนไว้ซึ่งสิทธิที่จะโกรธ จะด่าคน จะตีดึงครูบาอาจารย์ นี่ยังเป็นอยู่อย่างนี้

สูงขึ้นไปที่ให้เปรียบเทียบ ใ้การได้มากับการเสียไป ก็อย่าให้มันต่างกันนัก ได้มาก็ไม่ต้องดีใจ เสียไปก็ไม่ต้องร้องไห้ กระทั่งที่การแพ้และการชนะ ที่ครูที่โรงเรียนเขาสอนให้หลงใหลกันนัก ในเรื่องการกีฬา นั้นเป็นเรื่องบ้านะ ดูให้ดีๆ นะ ไปหลงเรื่องชนะกีฬา ลิงโลดอยู่ แล้วก็ร้องไห้ หรือเสียใจเมื่อแพ้กีฬา นี่ก็คล้ายๆ กับทำคนให้บ้า ไม่ทำคนให้อยู่ในระดับกลางๆ ที่จะเข้าใจสิ่งต่างๆ อย่างถูกต้อง

นี่สอนให้ลูกเล็กๆ มันรู้จักเปรียบเทียบ เท่าที่มันจะเปรียบเทียบได้ ในขั้นแรกก็อย่าให้ลึก หรือยากเกินไป แล้วก็ให้ลึก ลึกสูงขึ้นมา จนมันสมัครที่จะเลือกเอาว่า เราจะอยู่ในระหว่างกลาง ไม่ดีใจ ไม่เสียใจ ไม่หลงใหลในการชนะ หรือยึดมั่นในการแพ้ การพ่ายแพ้ เด็กๆ อายุไม่กี่ปี ยังไม่ทันจะเป็นวัยรุ่นด้วยซ้ำไป อาจจะทำให้เข้าใจได้

นี่เรียกว่ารู้ปรมาัตธรรมขั้นสูงในพระพุทธศาสนา ในขั้นหัวใจกันทีเดียว ก็ได้ปลุกฝังรากฐานแห่งความไม่ยึดมั่นถือมั่นเป็นตัวกู-ของกู ไว้ดีแล้ว ก็จะเจริญออกมาในเวลาอันสั้น เขาก็จะมีจิตใจเป็นอิสระจากกิเลส มีจิตใจหลุดพ้น ตามความมุ่งหมายของศาสนา ไม่ว่าศาสนาไหน ต้องการจะหลุดพ้นจากความทุกข์ ที่เกิดมาจากความรู้สึกรู้สีก เป็นตัวกูของกูด้วยกันทั้งนั้น นี่อาตมาพูดกันอย่างนี้ มันจะมากไปแล้วหรืออย่างไร

วันนี้เราก็อ่าเป็นการล้ออายุกัน คืออายุได้ประสมกับสิ่งเหล่านี้ ในลักษณะที่ไปบ้าง ฉลาดบ้าง เอามาล้อกันเล่น เพื่อให้ได้คิดได้นึก แล้วก็สะสางให้มันถูกยิ่งขึ้นไปกว่าเดิม

ขอให้ท่านทั้งหลายฟังให้ดี เอาไปคิดไปนึกพิจารณาดูให้ดี
อาตมาเชื่อว่ามันคงจะมีประโยชน์ เพราะเราได้พูดกันในขอบเขตที่
กว้างขวาง คนแก่ก็พูด คนหนุ่มก็พูด วัยรุ่นก็พูด เด็กๆ ก็พูด ประโยชน์
แก่ตนเองก็พูด ประโยชน์แก่คนอื่นก็พูด ประโยชน์แก่สันติสุขของโลก
ทั้งโลกก็ได้พูด ก็พูดในลักษณะที่ว่า เราผิดพลาดมาแล้วอย่างไร ต่อไป
เราจะทำให้ถูกต้องกันอย่างไร

นี่จะเรียกว่า ไม่เสียทีที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ และพบกับ
พระพุทธศาสนา คือจะเข้าใจอะไรๆ ลึกเข้าไปๆ ไม่หยุดอยู่กับที่ จะรู้จัก
พระศาสนานี้ ลึกเข้าไปจนถึงที่สุด รู้พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์
ลึกๆ ลึกไปตามลำดับ จนถึงที่สุด จนตัวเองนั้นแหละเป็นพระพุทธ
พระธรรม พระสงฆ์เสียเอง อย่างนี้แหละจะไม่เสียทีที่ได้เกิดมาเป็น
มนุษย์ และพบกับพระพุทธศาสนา

นี่คือความผิดพลาด ที่ได้กระทำกันมาในชีวิตประจำวัน ในการ
เป็นอยู่ประจำวัน ในระดับของประชาชน ชาวบ้าน ชาวเมืองทุกๆ ไป
ในที่สุดนี้ก็เห็นว่า บัดนี้ก็เป็นการสมควรของการบรรยายในภาคบ่ายนี้
เหลือเรื่องที่ยากกว่านี้ ไว้พูดกันในการบรรยายภาคค่ำ คือเวลา ๓ ทุ่ม
ซึ่งเป็นเวลาที่เยือกเย็น จะพูดเรื่องลึกซึ้งได้

ขอยุติการบรรยายภาคบ่ายนี้ เอาไว้แต่เพียงเท่านี้

กัณฑ์คำ

กัณฑ์คำ

ท่านสารุชน ผู้มีความสนใจในการทำบุญเกี่ยวกับการล่ออายุทั้งหลาย
อาตมาจะได้บรรยายข้อที่ควรที่เห็นว่า ควรจะบรรยายใน
โอกาสนี้สืบต่อไป จากที่ได้บรรยายแล้วในตอนเช้าและตอนบ่าย ใน
ตอนนี้เป็นโอกาสที่ดี คือมีความสงบเย็นพอสมควร ก็จะพูดถึงเรื่อง
ประณีตลึกซึ้งยิ่งขึ้นต่อไป แต่ก็เป็นเรื่องที่เกิดเตลิดเฉพาะเรื่องตามเคยอยู่
นั่นเอง

ภาคคำ

เรารู้จัก ประโยชน์ของกรรม น้อยไป.

- ๐ มีการพูดหนาหูขึ้นทุกที แม้ในยุคที่มีพุทธศาสนาแพร่หลายถึงขนาดนี้ ว่า โลกียะ ก็พอแล้ว, ไม่ต้องพูดถึงโลกุตระ, เรารู้เรื่อง อิทธิบาท 4 ขรวาาส-กรรม 4 ทิศ 6 ก็พอแล้ว.
- ๐ การกล่าวเช่นนี้ เป็นการไม่ถูกต้อง และให้ความไม่เป็นธรรม แก่หลายฝ่าย, และทำให้พุทธธรรมค่อยๆ คาลงไป, ข้ออ้างกับไม่มีพุทธศาสนา ไปเลย.
- ๐ ขอคัดบท ประหยัดเวลาว่า แม้ประพจน์โลกียกรรมเหล่านั้น ถึงที่สุดแล้ว, ความทุกข์ยังเหลืออยู่อีกมาก, ซึ่งจะต้องดับกันต่อไปอีก. และแม้ในขณะที่ประพจน์กรรมเหล่านั้นอยู่ ก็มีทุกข์หลายทิศทาง เกิดขึ้น ควบคู่กันไป, เราจึงต้องมีกรรมส่วนโลกุตระพร้อมกันไปในขณะที่นั้น. นั่นคือ การมีโลกุตระกรรมเพื่อควบคุมโลกียกรรม พร้อมกันไปในตัว, ในลักษณะแห่งกรรมคู่ ที่แยกกันไม่ได้.
- ๐ เหลืออบุ โลกุตระกรรม ให้ก็อีกหน่อยเถิด, พุทธศาสนา จะช่วยท่านได้อีกมากมายหลายเท่าตัว,

เรารู้จัก ประโยชน์ของธรรม น้อยไป

ข้อที่จะต้องทำความเข้าใจกันอยู่เสมอก็คือ ความผิดพลาดในการที่จะแยกธรรมะประเภทโลกียะออกไปเสียจากธรรมะประเภทโลกุตตระ บางคนที่ยังใหม่ต่อการฟัง ก็อาจจะฟังไม่ถูก พูดเป็นภาษาธรรมดาหน่อยก็คือว่า เราแยกเรื่องธรรมะออกจากเรื่องโลก หรือแยกโลกออกจากธรรมะกันในลักษณะที่ต้องเรียกว่า ไข่เขลาเบาปัญญา ธรรมะมีไว้สำหรับช่วยโลก แล้วก็ไปแยกโลกออกเสียจากธรรมะจะได้ประโยชน์อะไร

ขอให้สนใจในเรื่องนี้กันเป็นพิเศษ แม้ในยุคนี้ คือยุคที่ถือกันว่ามีการศึกษาเจริญ ทั้งในทางโลกและในทางธรรม ธรรมะมีไว้สำหรับช่วยโลก โลกต้องการความช่วยเหลือจากธรรมะ แล้วไปแยกกันเสียเป็นคนละเรื่องอย่างที่พูดเมื่อตะกี้ที่ว่า แยกเรื่องโลกุตตระ หรือแยกเรื่องโลกุตตระออกไปเสียจากเรื่องโลกียะ ก็พูดได้ทั้งนั้น

คนพวกนั้นเขาเห็นว่า เรื่องโลกุตตระนั้นมันสูงสุด ตามตัวหนังสือที่ว่าอยู่เหนือโลก พันโลก ไม่เกี่ยวกับโลก นี่ระวังให้ตี ว่ามันจะทำความเข้าใจผิด ความสับสนให้เกิดขึ้นได้ จิตใจของคนเรามันก็มีความรู้สึกคิดนึกเพราะว่ามีร่างกาย ไม่มีร่างกายก็ไม่มีอะไรที่จะทำให้จิตใจมีที่ตั้งที่อาศัยทำหน้าที่ได้ หรือถ้าไม่มีจิตใจ ร่างกายก็ไม่มีความหมายอะไร กระทั่งว่าไม่อาจเคลื่อนไหวได้

เพราะฉะนั้น ขอให้มองเห็นในข้อนี้ก่อนว่า ร่างกายกับจิตใจนั้น มันแยกกันไม่ได้ ในทางธรรมะเอามารวมกัน เป็นคำคำเดียวกัน เรียกว่า นามรูปหรือรูปนาม ก็แล้วแต่จะเรียก ทั้งสองอย่างเอามารวมเป็นคำเดียวกันเพราะว่ามันไม่อาจจะแยกกันได้

ที่นี้เรื่องรูปก็เป็นเรื่องของร่างกาย เรื่องนามก็เป็นเรื่องของจิตใจ มันต้องอาศัยกันไป มันจึงมีธรรมชาติหรือมีกฎเกณฑ์อันหนึ่งสำหรับร่างกาย และอีกอันหนึ่งสำหรับจิตใจ ขอให้สังเกตดูให้ดี ๆ

นี่ร่างกายมันก็ไปตามแบบตามเรื่องของร่างกาย ที่มีเนื้อหนังมังสา นี่เป็นความหมายที่สำคัญ จิตใจนั้นเป็นนาม ไม่มีเนื้อหนังมังสา แต่เป็นความรู้สึกที่อาศัยอยู่ที่เนื้อหนังมังสา ที่นี้เนื้อหนังนี้ มันกินอาหารของมันอย่างหนึ่ง ตามแบบของเนื้อหนังหรือร่างกาย จิตใจก็ต้องการอาหารอีกแบบหนึ่ง ตามเรื่องของจิตใจ แล้วมันก็ไปด้วยกัน มันก็เลยต้องกินอาหารสองอย่างพร้อม ๆ กันไปในตัว

นี่จะเป็นหลักสำคัญที่ว่า ไข่ความถูกต้องของร่างกายกับทางจิตใจนั้น จะต้องไปด้วยกัน หลักเกณฑ์ที่เรียกว่าโลกิยธรรม สำหรับโลกหรือสำหรับอยู่ในโลกนี้ มันก็มีอยู่อย่างหนึ่ง ซึ่งมุ่งหมายของร่างกายเป็นใหญ่ ไข่โลกุตตระนั้น มันก็เป็นเรื่องของจิตใจ มุ่งจิตใจเป็นใหญ่ เล็งถึงข้อที่ว่า จิตใจนี้มันจะไปไกลไปได้สูง ไปได้ถึงกับว่าหลุดพ้น ออกไปจากร่างกายก็ได้ในที่สุด คือไม่ยึดถือในร่างกาย หรือในสิ่งใดๆ แต่คิดดูเถอะว่า แม้จะไม่ยึดถืออย่างไร มันก็ยังเนื่องกันอยู่กับร่างกาย คล้าย ๆ กับว่ามันมีอะไรเป็นสายใยชักให้มันสัมพันธ์กันอยู่

นี่เรื่องโลกิยะกับเรื่องโลกุตตระ มันผูกพันกันอยู่ด้วยอะไรอย่างหนึ่ง เหมือนกับที่เราจะพูดได้ว่าเรื่องโลกกับเรื่องธรรม มันแยกออกจากกันโดยเด็ดขาดไม่ได้ เพราะมันมีอะไรที่เป็นสิ่งที่ทำให้ผูกพันกันอยู่ สรุปความว่าจะต้องทำให้มันถูกต้อง ทั้งสองอย่างพร้อมกันไป จึงจะมีผลดี เรื่องอยู่ในโลกมันก็เป็นทุกข์ ถ้าจะให้อยู่เหนือทุกข์ มันก็ต้องมีอะไรสักอย่างหนึ่ง มาทำจิตใจที่มันอยู่ในโลก หรือเกี่ยวกับโลกนั้นแหละ ให้มันไม่ทุกข์ ให้มันอยู่เหนืออิทธิพลของสิ่งที่เรียกว่าโลก

ที่นี้ดูกันโดยภาพที่จะมองเห็นได้ด้วยตา คือพระอรหันต์ก็ดี พระพุทธเจ้าก็ดี ท่านก็ยังมีชีวิตในทางร่างกายอยู่ในโลกนี้ ยังมีร่างกายที่ต้องการปัจจัยสี่อย่างเดียวกันกับคนทั่วไป อาศัยอยู่ในแผ่นดินโลกนี้ เราก็ถือว่าท่านอยู่เหนือโลกโดยทางจิตใจ โลกทำให้ท่านเป็นทุกข์ไม่ได้ แล้วท่านมาตั้งปณิธาน ความปรารถนาของท่านในฐานะที่เป็นพระพุทธเจ้า คือจะช่วยสัตว์โลกให้หลุดพ้นไปจากความผูกพันของโลก ให้มีจิตใจอยู่เหนือโลกทั้งที่มีร่างกายอยู่ในโลก

เมื่อมองเห็นข้อเท็จจริงอันนี้แล้วก็คงจะหมัดปัญหากันเสียที่ว่า อย่าไปแยกโลกออกจากธรรมชาติจนมันช่วยเหลืออะไรกันไม่ได้ อย่าแยกเรื่องโลกียะออกไปจากเรื่องโลกุตตระ จนไม่ได้รับประโยชน์อะไรจากกัน และกัน

อยู่ในโลกต้องการจะอยู่อย่างชนะโลก เหนือโลก ก็คือมีโลกุตตรธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง ให้จิตใจมันอยู่เหนือโลก ทั้งที่มันยังต้องเกี่ยวข้องกับกับโลก ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ยังต้องเกี่ยวข้องกับสิ่งทั้งหลาย คือรูป รส กลิ่น เสียง โสภณวัตถุ ธรรมารมณ์ และต้องประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องต่อสิ่งเหล่านั้น สำหรับปุถุชนคนธรรมดาทั่วไป แต่นี่ถ้าเป็นพระอริยเจ้าชั้นสูงสุดแล้ว มันก็ไม่มีปัญหา คงเกี่ยวข้องไปในทางที่จะช่วยเหลือสัตว์โลก ถ้าท่านทั้งหลายยอมรับว่ามันเป็นอย่างนี้ เรื่องที่จะพูดต่อไปก็จะง่ายเข้า ผู้พูดก็จะพูดง่าย ผู้ฟังก็จะฟังง่าย จึงขอขอมความเข้าใจอันนี้เป็นข้อแรก ในการบรรยายในภาคค่านี

เรารู้จักประโยชน์ของธรรมะน้อยเกินไป คือหลงไปถึงกับแยกธรรมะออกจากโลก ในปัจจุบันนี้ แม้ในเมืองไทยเราก็มีพูดกันหนาหูว่ามีความรู้เรื่องโลกียะก็พอแล้ว เอาตัวรอดอยู่ได้ในโลกแล้ว อย่าไปกล่าวถึงโลกุตตระเลย อย่าไปกล่าวถึงเรื่องเหนือโลกเลย

นี่เพราะความเข้าใจผิดในข้อเท็จจริง ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เรื่องโลกียะนั้นมันเป็นเรื่องระคนอยู่ด้วยความทุกข์ เพราะต้องมีอะไรมาช่วยแก้ความทุกข์อันนั้น มิฉะนั้นแล้วก็ยังมีความทุกข์ เป็นมหาเศรษฐีก็ยังมีความทุกข์ เป็นทวดาในเทวโลกแล้วก็ยังมีความทุกข์

ไอ้เรื่องที่จะเกิดความทุกข์ในส่วนนี้ ในระดับนี้ มันมีแต่เรื่องโลกุตระเรื่องเดียวเท่านั้น การที่กล่าวว่า เรามีความรู้เรื่องโลกียะนี้พอแล้ว ไม่ต้องพูดเรื่องโลกุตระเลยนี้ เป็นการพูดที่ไม่ถูกต้อง แล้วไม่ให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย คือทั้งฝ่ายโลกียะและทางฝ่ายโลกุตระแล้วยังทำให้พระพุทธรศาสนา หรือหลักธรรมในพระพุทธรศาสนาเป็นหมันไปตั้งครึ่งตั้งค่อน แล้วก็ทำให้มันด้อยค่าลงไป เมื่อได้ใช้ให้เป็นประโยชน์

จึงขอให้สรุปความว่า แม้เราจะได้ประพฤติปฏิบัติถูกต้องในส่วนโลกียธรรมแล้ว ความทุกข์ก็ยังอยู่เต็มๆตามแบบของโลกียธรรม ต้องเอาโลกุตระเข้ามาช่วยแก้ไข แม้ขณะทีประพฤติโลกียธรรมอยู่ก็ยังมีปัญหา มาก ยิ่งระคนอยู่ด้วยความทุกข์มาก ก็ต้องเอาโลกธรรมมาช่วยแก้ไข เหมือนกับได้ยกตัวอย่างให้ฟังว่าไอ้ลูกเด็ก ๆ มันก็ไม่ควรจะร้องไห้มากเกินไป หรือในทุกกรณีไป

เมื่ออะไรที่มันขอบใจแตกหักลงไป มันร้องไห้ หรือเมื่อสอบไล่ตก มันร้องไห้ เดียวนี้เป็นบ้าในการศึกษาอย่างหลับลับตา สอบไล่ตกมันถึงกลับจะไปกระโดดน้ำตาย อย่างนี้เป็นต้น

เมื่อเรามองเห็นถึงขนาดนี้ ก็จะยอมรับว่าแม้เด็ก ๆ ก็จะต้องเรียนรู้เรื่องโลกุตระตามสมควร แต่ถ้าไปเรียกอย่างนี้คนเขามักจะหัวเราะ ว่าเด็ก ๆ นี้รู้เรื่องโลกุตระด้วย ฉะนั้นขอให้มองดูสิ่งเหล่านี้ให้ดี ๆ ถ้าเข้าใจเรื่องนี้แล้ว พระพุทธรศาสนา ก็จะช่วยท่านทั้งหลายได้

มากมายยิ่งกว่าที่เคยช่วยมาแล้ว ซึ่งอาตมาารู้สึกว่ามันยังน้อยเกินไป พูดตรงๆ ก็ว่าพวกเราได้รับประโยชน์จากพุทธศาสนาอย่างน้อยอยู่ เพราะเข้าใจผิดในเรื่องนี้

เอาที่นี้ ก็จะหาวิธีเปรียบเทียบกันให้มันเข้าใจชัดแจ้งยิ่งขึ้น ว่าเราทำผิดหรือทำถูกในกรณีนี้กันอย่างไร หรือเท่าไร แล้วไปทำให้มันสับสนกันเสียอย่างไร ข้อนี้ต้องขอให้ทำจิตใจให้ประณีตสักหน่อย โดยเฉพาะผู้ที่หลงในเรื่องโลกมากเกินไป คือหลงในเรื่องกิน เรื่องกาม เรื่องเกียรติยศมันมากเกินไป คนคนนี้จะเข้าใจไม่ได้ เพราะจะพูดว่าชีวิตของเรา มันต้องการอะไร มันมีชีวิตอยู่ในหลายรูปแบบ ในด้านจิตใจ ด้านวิญญาณ ด้านความสงบของจิตนั้นนะ มันมีรูปแบบหนึ่งเป็นชีวิตในรูปแบบนั้น ชีวิตที่มันจะรอดชีวิตอยู่ได้ในเรื่องของร่างกายนี้มันก็รูปแบบหนึ่ง เราเห็นว่าอันไหนสำคัญ คือการที่มีชีวิตอยู่ได้ไม่ตายกับการที่จะมีชีวิตอยู่อย่างสงบเย็นเป็นสุขนั้น อันไหนมันสำคัญกว่ากัน เราจะได้ศึกษาเล่าเรียนให้มันสมสัดสมส่วนกัน ว่าอันไหนสำคัญมาก ก็จะได้ศึกษามาก

เดี๋ยวนี้การศึกษาในโลกเรานี้ ที่เห็นอยู่ก็มีอยู่ ๓ ระดับ คือเรียนวิชาศิลปศาสตร์พื้นฐานทั่วๆ ไป คือเรียนหนังสือ นี่เรียกว่าเรียนหนังสือ นี่มันเรียนอย่างหนึ่ง แล้วสูงขึ้นไปก็คือวิชาชีพ เมื่อเรารู้หนังสือพอแล้ว เราก็จะไปเรียนวิชาชีพ ให้รู้วิชาสำหรับเลี้ยงชีพเลี้ยงชีวิตให้ทรงอยู่ได้

ที่นี้ถ้ายังอยากจะเรียนต่อไปอีกจะมีอะไรลองคิดดู ก็เรียนเรื่องธรรมะ พระธรรมที่จะให้ชีวิตจิตใจ หรือวิญญาณนี้มีความสงบสุข อย่างที่กล่าวมาแล้วว่า แม้จะมีกินมีใช้แล้ว ก็ไม่ได้หมายความว่าไม่มีความทุกข์ เป็นอยู่อย่างเทวดา มันก็ยังมีความทุกข์อย่างเทวดา ต้องมีอะไรเป็นวิชา

ความรู้ที่สูงสุดมาช่วยแก้ปัญหาอันนี้

เมื่อเป็นดังนี้ ก็ลองเปรียบเทียบกันดู จะเรียนหนังสือสักกี่เปอร์เซ็นต์ จะเรียนวิชาชีพสักกี่เปอร์เซ็นต์ จะเรียนเรื่องวิญญาณจิตใจ ความสงบเย็นนั้นสักกี่เปอร์เซ็นต์ อาตมาว่าเอาเองว่ามนุษย์เรานี่ ควรจะศึกษาเรื่องชีวิตในด้านวิญญาณอันสูงสุด คือทางธรรมะนั้นสัก ๘๐ เปอร์เซ็นต์ แล้วก็เรียนวิชาชีพสัก ๑๕ เปอร์เซ็นต์ แล้วก็เรียนหนังสือวิชาพื้นฐานต่างๆ ไปสัก ๕ เปอร์เซ็นต์ ของกำลังทั้งหมด เรียนวิชาชีพ ๑๕ เปอร์เซ็นต์ แล้วก็เรียนเรื่องของจิตของวิญญาณของพระธรรมให้มันเป็นสุขได้จริงนั้น ๘๐ เปอร์เซ็นต์

เข้าที่นี้ก็ตามดูว่า ที่เราเรียนกันอยู่จริงในเวลานี้ โดยเฉพาะการศึกษาแห่งสมัยปัจจุบันนี้ มันเป็นอย่างไรมาก่อน จะเห็นได้ทันทีว่าตัวเลขมันกลับกัน คือเขาจะเรียนเรื่องจิต เรื่องวิญญาณ เรื่องพระธรรม พระศาสนาสัก ๕ เปอร์เซ็นต์ก็ไม่ได้ เอาละยอมให้ว่า ๕ เปอร์เซ็นต์ แล้วก็เรียนวิชาชีพกันตั้ง ๘๐ เปอร์เซ็นต์ เรียนหนังสือพื้นฐานนี้ ๑๕ เปอร์เซ็นต์ มันกลับกันอยู่อย่างน่าตกใจ

ที่นี้อันไหนมันจะตรงกับความจริง หรือข้อเท็จจริงของธรรมชาติ ถ้าเราจะเอาความสงบสุขเย็นที่แท้จริงเป็นหลักแล้ว มันก็ต้องเป็นอย่างที่ว่า คือเรียนเรื่องพระธรรม ๘๐ เปอร์เซ็นต์ เรียนวิชาชีพให้เป็นอยู่ได้สะดวก ๑๕ เปอร์เซ็นต์ เรียนหนังสือพื้นฐานในขั้นต้นกัน ๕ เปอร์เซ็นต์ เดียวนี้เราเรียนธรรมะกัน ๕ เปอร์เซ็นต์ เรียนหนังสือพื้นฐาน ๑๕ เปอร์เซ็นต์ แล้วเรียนวิชาชีพกันเต็มทีถึง ๘๐ เปอร์เซ็นต์ เราจึงมีอาการเหมือนกับว่า ผิดฝาผิดตัวกันกับธรรมชาติอันลึกซึ้งอันเร้นลับ แล้วเขาต้องการ ว่าธรรมชาติต้องการให้มนุษย์นี้มีความเป็นอยู่ด้วยความสงบสุข แล้วมนุษย์ก็ไม่รู้ว่าความสุขมันอยู่ที่ไหน เข้าใจว่า

อาชีพนั้นแหละเป็นตัวความสงบสุข เราจึงทำผิดในเรื่องนี้โดยไม่รู้สีกตัว แล้วเราก็ได้รับผล คือเกิดปัญหาชนิดที่เราเข้าใจไม่ได้ เราจึงดับทุกข์ไม่ได้ ขำระระสาปัญหาเกี่ยวกับจิตใจไม่ได้ เพราะว่าเราศึกษามันเพียง ๕ เปอร์เซ็นต์ ของกำลังกาย กำลังจิต หรือทุกอย่าง อย่างที่เรามี มันน้อยเกินไป สำหรับจะสามารถแก้ไขอะไรได้

นี่เป็นสิ่งที่ต้องมอง แล้วยังจะต้องมองกันต่อไปอีก ว่าไอ้ลูกเด็ก ๆ ในอนาคตนั้นเขาจะทำอย่างไร เขาอาจจะละทิ้งการศึกษาในด้านจิต ด้านวิญญาณเสียโดยสิ้นเชิงก็ได้ ถ้าเขาไปหลงไหลในความรู้อะไรบางอย่าง ที่เห็นวัตถุสำคัญว่าจิตใจ บัดความสำคัญทางจิตใจ ออกไปหมด เหลือแต่ความสำคัญทางวัตถุ มีเหตุมีผลมาแสดง อย่างที่ใคร ๆ ก็เคลิ้มไปตามเรียกกันว่า *Dialectic Materialism* ซึ่งกำลังจะครองโลกอยู่ในปัจจุบันนี้ ถ้าลัทธินี้ครองโลก ก็ไม่มีใครเรียนเรื่องจิตใจที่เป็นไปตามทางของพระศาสนา แล้วก็เอาไปรวมกันเข้ากับอาชีพ จะเรียนศิลปศาสตร์พื้นฐาน ก็เรียนเพื่อส่งเสริมให้หลงไปว่ามีแต่วัตถุอันนั้น

ลูกเด็ก ๆ ของเราในอนาคตกำลังจะเป็นอย่างนั้น ขอให้ช่วยดูไว้ด้วย ไอ้เราในเวลานี้ก็ทำผิด หรือคุณจะเรียกว่า หรือว่าท่านทั้งหลาย จะเรียกว่าทำถูกก็ตามใจ อย่างที่มันกลับกันอยู่ เรียนธรรมะ ๕ เปอร์เซ็นต์ ๙๕ เปอร์เซ็นต์ ให้เรียนเรื่องอาชีพ หรือที่เกี่ยวกับอาชีพ ซึ่งพระอรหันต์ต้องการให้เรียนเรื่องเกี่ยวกับธรรมะ หรือจิตใจนี้ตั้ง ๘๐-๙๐ เปอร์เซ็นต์ เหลือออกนั้นมันเป็นเรื่องร่างกาย คืออาชีพ หรือสิ่งที่เนื่องกันอยู่กับอาชีพ

อาตมาก็ยอมรับว่า เราเรียนหนังสือ เรียนศิลปศาสตร์ทั่วไป นั้น ก็อาจจะใช้เพื่อศึกษาพระธรรม หรือพระศาสนาด้วยก็ได้ แต่เดี๋ยวนี้ เขาไม่เอากันอย่างนั้น เขาไปใช้เพื่อวิชาชีพกันทั้งหมดทั้งสิ้น ไม่ได้สติ

ปัญญาสามารถจากศิลปศาสตร์ทั่วไปในการที่จะศึกษาพระธรรม หรือ พระศาสนาเลย

เอาเป็นว่านี่เป็นเรื่องหนึ่งที่จะต้องมองดูให้ดี แล้วก็ชำระ สะสางกันเสียให้ถูกต้อง คนหนุ่มคนสาวกระทั่งภิกษุสามเณรสมัยนี้ ชอบเรียนวิชาโลกๆ เรียนวิชาภาษาศาสตร์ เป็นพระ เป็นเณรแล้วก็ยัง บ้าคลั่งในวิชาในภาษาศาสตร์ เรียนภาษาจีน เรียนภาษาทิเบต เรียน ภาษาอะไรต่อไปอีกก็ไม่ว่า เพื่อว่าจะรู้พระพุทธานุศาสตร์ นี่มันก็เป็นไปอีก อย่างหนึ่ง คือไม่อาจจะรู้ธรรมะ หรือพระศาสนาได้ด้วยการเรียนภาษา ศิลปศาสตร์ อักษรศาสตร์ในแบบนั้น

ถ้าจะเรียนพระธรรม ต้องเรียนจากตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เท่าที่มีสอนอยู่อย่างง่าย ๆ ในภาษาไทย หรือในภาษาบาลีอีกหน่อยก็ได้ มันก็เหลือเฟือ แล้วจะต้องเรียกว่าเพื่อ เพราะไม่เข้าใจ แล้วก็ไม่ได้เอามา ประพฤติปฏิบัติ เกี่ยวกับตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ยังจะไปเรียนภาษา บาลี ภาษาสันสกฤต ภาษาทิเบต ภาษาจีน ภาษาอะไรต่างๆ อีกหลาย ภาษา มันก็คงจะตายเสียก่อน ที่จะได้มาลูปคลำพระธรรม

ทีนี้จะเอากันอย่างไร พระเณรที่เฉลียวฉลาดก็เป็นเสียอย่างนี้ ชาวบ้านก็เป็นเสียอย่างนี้ ชาวไร่ ชาวนาก็เป็นอย่างนี้ นักศึกษาก็เป็น อย่างนี้ ขอฝากให้ไปคิดเสียใหม่ว่า คิดดูให้ดี ๆ อะไรมีค่ามาก ก็ให้ สนใจกับสิ่งเหล่านั้นให้มากที่สุด พวกฝรั่งก็ยิ่งทำผิดในเรื่องนี้อยู่มาก เรียนพุทธศาสนาจนไม่รู้พุทธศาสนา ยิ่งเรียนพุทธศาสนา ยิ่งไม่รู้ พุทธศาสนา เพราะว่าเขาไปเรียนอ้อมค้อมในสิ่งแวดล้อม เรียนภาษา เกี่ยวกับวัฒนธรรม เกี่ยวกับประวัติศาสตร์จนหมดเวลา ไม่ได้จับลงไป ที่ตัวของพระธรรม ซึ่งอาตมาก็พยายามจะบอกเขาเสมอว่า ต้องเรียน ลงไปที่ความทุกข์ เรียนลงไปที่ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ นั่นแหละคือ

ก ข ก กา ของพุทธศาสนาอย่างนี้เป็นต้น

แม้พระไตรปิฎกที่มีอยู่ในปัจจุบันนี้มากมายเหลือเกิน เป็นของ
ที่สะสมเพิ่มเติมเอาไว้เรื่อยจนมากมาย จนถึงเรียนพระไตรปิฎกแล้วจะ
ไม่รู้พุทธศาสนา ข้อนี้อาตมาถูกดำ ไม่ต้องระมุขี้อคนดำ แล้วอาตมา
ก็ได้พูดจริง ว่ายังเรียนพระไตรปิฎกยังไม่รู้พุทธศาสนา มันต้องเรียน
อะไรรึอื่น คือเรียนที่ตัวความทุกข์ แล้วเรียนจากในจิตใจของตัวเอง
รู้เรื่องตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ที่สร้างความทุกข์ขึ้นมาอย่างไร แล้วจะรู้
พระพุทธศาสนาทำนองเดียวกับที่พระพุทธเจ้ารู้ แล้วความรู้นั้นจะ
จะได้กลายเป็นพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ที่แท้จริง เกิดขึ้นและตั้งอยู่
ในจิตใจของตน นี้เรียกว่ามันผูกกันคนละทางทีเดียว

ขอให้เข้าใจถูกต้องว่า อาตมาไม่ได้ทำลายความหวังของผู้ที่
จะศึกษาพระไตรปิฎก แม้ตัวเองก็ลุ่มคล้ำอยู่มากเหมือนกัน แต่แล้วก็ยัง
รู้ชัดขึ้นไปทุกที ว่ายังเรียนพระไตรปิฎก ยังไม่รู้พระพุทธศาสนาตัวจริง
ไม่รู้จักพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ตัวจริง ต้องเปลี่ยนมาเรียนที่ตัว
ความทุกข์ ที่รู้สึกอยู่ในใจ ทั้งวันทั้งคืน ทั้งหลับ ทั้งตื่น รู้อาการที่มันจะ
เกิดขึ้น ทางตา จมูก ลิ้น กาย ใจ อย่างไม่รู้ นี้เรียกว่าถูกตัวพระพุทฺธ
ศาสนา เหมือนจับปู จับปลา จับกุ้งได้ตัวขึ้นมาทีเดียว

นี่เรามองดูความผิดพลาดในข้อนี้กันบ้าง

ภาคคำสิ่งที่น่ากลัว อย่างลึกซึ้ง.

- ๐ อย่างลึกซึ้ง หมายความว่า "ยิ่งกว่า ที่สุด"
- ๐ คือ "ศัพท" ที่ปรั่งขึ้นมาจากอนุสัย-อุปนิสัย-นิสัย หรือ อนุสัย ที่ปรั่งศัพท ขึ้นมา,
- ๐ นี่ยิ่งกว่า กรรมพันธ์ (หรือแล้วแต่จะเรียก)
- ๐ ตั้งแต่แรกคลอด, เป็นเด็ก, เป็นผู้ใหญ่*
แม่แก่แล้ว ก็ยังเหนียวแน่น.
- ๐ ทุกครั้ง ที่กำหนด, ชักเคือง, โง่หรือสะเพร่า,
ประชด พ่อแม่, -ครูอาจารย์, -ตัวเองตลอดเวลา
- ๐ สะสมไว้ ไหลออกมาเป็นอาสวะ
เหมือนหนอง ที่กองไว้ออกมา,
มิใช่ว่ามันจะหาย, แต่เข็วยิ่งลุกลาม.
- ๐ ยากที่จะเข้าใจคำว่า สิ้นสุดอาสวะอนุสัย

‘ตัวกู’...สิ่งที่น่ากลัว อย่างลึกซึ้ง

นี่ก็อยากจะพูดโดยหัวข้อต่อไปที่เกี่ยวข้องกันไป สิ่งที่จะต้องสนใจ เพื่อศึกษาให้เข้าใจ ถ้าไม่ทำอย่างนั้น แล้วเป็นอันตรายที่สุด สิ่งที่น่ากลัวที่สุดในที่นี้ก็คือ ใจสิ่งที่เรียกว่าตัวกู ตัวกูนี้มัน ลมๆ แล้งๆ เพราะมันเป็นของที่เกิดขึ้นจากความรู้สึก หรือเป็นความรู้สึกในอันดับหนึ่งเท่านั้น ไม่ได้เป็นขั้น เป็นอัน เป็นต้น เป็นก้อนอะไร

แต่แม้ว่า มันจะเป็นเพียงความรู้สึก มันกลับทำอันตรายแก่จิตใจมาก ตัวกูเกิดขึ้นทีไร ก็ต้องเป็นทุกข์ทันทึและทุกที ความรู้สึกที่ว่าตัวเรา ว่าของเรานี้ ถ้ามันรุนแรงหนักเข้า มันจะมีความรู้สึกเป็นตัวกู เป็นของกู จะดื้อ กระจ่าง จงหอง มีมานะ มีทิฎฐิ มันออกมาจากไหน ถ้าพูดด้วยกิริยาอาการข้างนอก มันก็ออกมาจากการสัมผัสทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจด้วยอำนาจของอวิชชา เมื่อตาเห็นรูปเป็นต้น เกิดจักขุวิญญาณ สามประการนี้เรียกว่าผัสสะ ในขณะที่นั้นอวิชชามาครอบงำ ก็เป็นผัสสะโง่ เกิดเป็นเวทนาโง่ ก็เกิดความอยากโง่ ความอยากที่โง่ ซึ่งเรียกว่าตัณหา ตัณหาคือความอยากที่โง่ แล้วเกิดเป็นอุปาทานคือตัวกู

เดี๋ยวนี้เราจะดูให้ชัดให้ละเอียดลงไปว่า อวิชชานี้มาจากไหน ที่มาทันเวลาในการสัมผัสทางตา ทางหู เป็นต้น ด้วยอำนาจของอวิชชา ทำให้เป็นสัมผัสโง่ เป็นเวทนาโง่ เป็นความอยากโง่ คือเป็นตัณหา ความอยากที่โง่เวลา ไม่ใช่อยากโง่ ความอยากที่มันโง่เวลาอยู่ในตัวมันเอง นี้จะทำให้เกิดตัวกู

ทำไมอวิชชามาเร็วนัก ทันเวลาทุกที ยึดครองผัสสะเสียโดยมาก ให้เป็นผัสสะโง่ ไม่ค่อยให้โอกาสที่จะเป็นผัสสะฉลาด คือมี

สติสัมปชัญญะหรือปัญญาในขณะนั้น อวิชชามาจากไหน เร็วคือพร้อม อยู่เสมอถึงขนาดนี้ พระพุทธเจ้าก็เคยตรัสว่า *อวิชชามีอยู่ในที่ทุกแห่ง จะตกลงไปในที่ทุกแห่ง คือในธรรมทั้งปวง* นี่ยังฟังไม่เข้าใจก็ได้ อาตมา จะขออธิบายว่า อวิชชาที่มันพร้อมอยู่เสมอ ที่จะเกิดขึ้นในธรรมทั้งปวง อย่างนี้ คืออวิชชานุสัย บางคนไม่เข้าใจ ก็ต้องพูดถึงเรื่องอนุสัยกัน สักหน่อย

เรามีความโลภ ความกำหนัดสักครั้งหนึ่ง ก็จะเกิดราคานุสัย ขึ้นในจิตใจครั้งหนึ่ง คือเพิ่มความเคยชิน พอเพิ่มความเคยชินที่จะโลภ หรือกำหนัดสักครั้งหนึ่ง ความเคยชินอันนี้เรียกว่า ราคานุสัยก็แก่กล้า ขึ้นในสันดาน คือชินมาก เลวมาก ที่จะเกิดความกำหนัดในทาง กามารมณ์ หรือจะเกิดความอยากได้ในความหมายทั่วไปก็ตาม ทำไม มันจึงอยากเร็วนัก เพียงแต่เห็น เพียงแต่ได้กลิ่นนิดหน่อย มันก็มีความ กำหนดได้ เพราะมันมีราคานุสัยเต็มปรืออยู่ในสันดาน คือความเคยชิน ที่มากและเร็วเกินไป ในการที่จะกำหนด นี่เป็นอนุสัยตัวที่หนึ่ง

ที่นี้ตัวที่ ๒ คือ *ปฏิฆานุสัย* ทุกคราวที่เราโกรธ ทุกคราวที่เรา เกลียด ทุกคราวที่เรากระด้างด้วยมานะ ทุกคราวที่เราแตกดันประชด ประชัน แม้แก่บิดามารดา ครูบาอาจารย์ นี่มันจะสร้างปฏิฆานุสัยขึ้น ทุกครั้งไป ก็เรียกว่าหนอยอยู่ในสันดาน ความเคยชินที่จะโกรธจะเกลียด

ที่นี้อนุสัยที่ ๓ คือ *อวิชชานุสัย* เผลอสติเมื่อไร ละเพราะเมื่อไร หรือโง่เมื่อไรก็ตาม จะเพิ่มความเคยชินสำหรับจะโง่ที่เรียกว่าอวิชชานุสัย ที่นี้คนมันมีอะไรแปลกอยู่อย่างหนึ่ง คือว่าโง่แล้วมันก็ไม่ยอมโง่ มันก็ยิ่ง โง่ให้มากขึ้นไปอีก มันประชดประชันตัวเองก็ได้ ผู้อื่นก็ได้ ด้วยความโง่ ปราศจากสติ ปราศจากสัมปชัญญะ ทำอะไรหวัดๆ นี่แหละคือการ สะสมความเคยชินแห่งการเกิดของอวิชา อวิชชามันดองอยู่ที่นี้ มันตั้ง

รกรากอยู่ที่นี้ มันเกาะตัวกันอยู่ที่นี้ แต่ไม่ใช่เป็นวัตถุอย่างดิน อย่างหิน อย่างทราย อย่างข่าวสารเกลือน้ำตาล นี่ไม่ใช่ มันเป็นนามธรรม เรียกว่า แต่ได้เป็นความเคยชินที่จะโง่ คืออวิชชา มันพร้อมอยู่เสมออย่างนี้ เพราะฉะนั้นเราจึงโง่ได้ง่าย คือพอดูตาเห็นรูปก็ตี หูฟังเสียงก็ตี เกิด วิญญาณ เกิดสัมผัสแล้ว ใจความโง่นี้มันออกมายึดครองทุกทีไป เราจึง หลงผิดในเรื่องของรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณ์ จนได้ เป็นทาสของอายตนะ เหมือนอย่างที่ถูกล่าแล้วในตอนกลางวัน

นี่ตัวกูมันออกมาจากอวิชชานี้ ความโง่ที่สะสมไว้เป็นความ เคยชินเกิดขึ้น ครอบงำผสมกันไปในผัสสะ เป็นผัสสะโง่ เป็นเวทนาโง่ เป็นความอยากที่โง่ ครั้นอยากอย่างโง่เวลาออกไปแล้ว มันก็เกิดความรู้สึกอันหนึ่งคือตัวกู ผู้อยากผู้ต้องการผู้กระทำ นี่คือตัวกูซึ่งเป็นสิ่งที่ อันตรายที่สุด ในกรที่จะทำให้เกิดความทุกข์ ถ้าศึกษาความทุกข์ ก็ต้องศึกษาจนถึงที่ คือจนถึงเรื่องการเกิดแห่งอุปาทาน ว่าตัวกู ว่าของกู หลังจากอุปาทานนี้ ก็มีสิ่งที่เรียกว่าภพว่าชาติ ว่าขรา มรณะ โสกะ ปริเวชะ ซึ่งเป็นปัญหาที่จะตามมาทีหลัง ในพระบาลีทั่วไป จะระบุ ตัดหน้าว่าเป็นที่เกิดแห่งความทุกข์ แต่ก็มีพระบาลีไม่น้อยแห่งที่ทรงระบุ ว่าอุปาทานนั้นแหละเป็นตัวทุกข์ *ปัญจอุปาทานักขันธา ทุกขา* อย่างนี้ มันชัดดี ถึงขนาดที่เป็นอุปาทานว่าตัวกู ของกูเมื่อไร ก็เป็นทุกข์ทันที อยู่ในตัวมันเอง

นี่เราเรียกว่า ใจตัวกูมันมาจากอวิชชานุสัย นี่ในกรณีอื่นก็จะ เรียกว่า ออกมาจากราคานุสัย ปฏิฆานุสัยก็ได้ แต่ถ้าในกระแสจิต เกี่ยวกับปฏิจสสมุปบาทแล้ว เราชระบุนุวิชชานุสัยดีกว่า เข้าใจได้ง่ายกว่า เพราะเกิดผัสสะแล้ว อวิชชานุสัย ก็สั่งอวิชชาเข้ามาครอบงำ เป็น อวิชชาสัมผัส นี่สัมผัสด้วยอวิชชา เรียกว่าสัมผัสโง่ ให้เกิดเวทนาโง่

ก็เกิดความอยากที่โง่ คือตั่นทานั่นเอง ก็เกิดตัวกู

นี่ตัวกูชนิดนี้ เป็นตัวกูที่ร้าย ร้ายกาจยิ่งกว่ากรรมพันธุ์ หรืออะไรๆ ที่มันยังไม่ทำอะไรใครมากนัก ร่างกายนี้ก็เกิดจากพ่อแม่ ก็ไม่ร้ายกาจอะไร ความรู้สึกอะไรบางอย่างที่เกิดจากกรรมพันธุ์ ก็ไม่ค่อยทำอะไรได้มากนัก แต่ตัวกูที่เกิดมาจากอนุสัยนี้ร้ายกาจเหลือประมาณ ให้อู้ออกสิ่งที่น่ากลัวอย่างลึกซึ้งนี้กันเสียก่อน มันสะสมไว้ตั้งแต่แรกคลอด ออกมาจากท้องแม่ แล้วมันก็สะสมมากขึ้นๆ ตลอดเวลาที่เป็นเด็ก เป็นหนุ่ม เป็นสาว เป็นผู้ใหญ่ กระทบกระทั่งแล้วมันก็ยังสะสมอยู่อย่างเหนียวแน่น สะสมอนุสัย คือความเคยชินที่จะเป็นอย่างนั้นๆ

อนุสัยแปลว่า นอนตาม คือเข้าไปเหมือนกับว่า เข้าไปนอนรออยู่อย่างนั้น คือเป็นการสะสมนั่นเอง จะเรียกว่าอุปนิสัยก็ถูกเหมือนกัน แปลว่าเข้าไปอาศัย เข้าไปนอนอยู่ เข้าไปนอนอยู่ คือเรารักที่หนึ่ง อนุสัยที่จะรักมันก็เข้าไปนอนอยู่ในสันดานที่หนึ่ง คือสะสมไว้ที่หนึ่ง ต่อมาก็สะสมเรื่อยไป หรือเราโกรธที่หนึ่ง มันก็สะสมอุปนิสัยโกรธไว้ที่หนึ่ง แล้วก็สะสมเรื่อยไปทุกที่ที่โกรธ โง่ที่หนึ่ง ก็มีอุปนิสัยความโง่ เข้าไปสะสมไว้ในสันดานทุกที่ไปเหมือนกัน ผู้อื่นหรือในที่อื่น ก็อาจจะอธิบายอย่างอื่น อาตมาเข้าใจอย่างนี้ ก็ต้องอธิบายอย่างนี้ เพื่อให้รู้จักกันง่ายๆ ว่า อุปนิสัยนั้นคืออะไร

อุปนิสัย คือสิ่งที่เราเริ่มสะสมมันมากขึ้นๆ คล้ายๆ กับว่า มันเข้าไปอยู่ในสันดานมากขึ้น ทุกที่ที่รักก็สะสมอนุสัยแห่งความรัก ทุกที่ที่โกรธก็สะสมอนุสัยแห่งความโกรธ ทุกที่ที่มันโง่ก็สะสมอนุสัยแห่งความโง่ ตั้งแต่เกิดมาจนกระทั่งวันนี้ มันสะสมมาไว้ก็มากน้อย ก็นับดูตามจำนวนแห่งการเกิดของกิเลสชื่อนั้นๆ ก็แล้วกัน ตั้งแต่เกิดมาจนบัดนี้ เกิดความรัก ความกำหนด ความโลภนี้กี่ครั้ง เกิดโทสะ

เกิดความโกรธ ประทุษร้ายก็ครั้ง เกิดความโง่ ความสะเพร่าอะไรก็ครั้ง
โง่ ! จนนับไม่ไหว

นี่คืออุปนิสัย สร้างไว้มาก สร้างไว้พอ ที่จะออกมาแสดงบทบาท
เป็นประจำวันกันในวันนี้ หรือวันต่อไป คือทุกคราวที่มีสัมผัสทางตา หู
จมูก ลิ้น กาย ใจ อุปนิสัยนั้นจะออกมาแสดงบทบาทของมันที่ผัสสะ
จนกระทั่งเกิดเวทนา เกิดตัณหา เกิดอุปาทานว่าเป็นตัวกู เก็บไว้ข้างในนี้
พูดอย่างอุปมาว่า เก็บไว้ข้างใน แต่มันไม่ใช่เก็บไว้เหมือนกับเก็บของ
อย่างนี้มันเป็นนามธรรม สะสมความเคยชิน ที่จะเกิดเร็ว เกิดไว เกิดมาก
มีไว้ นี้เรียกว่าเก็บไว้ข้างในเป็นอนุสัย เป็นอุปนิสัยก็ได้ พอถึงคราวที่มัน
จะออกมา มันก็ไหลออกมา เรียกว่าอาสวะ แปลว่าไหลออกมาเหมือนกับ
ว่าเรากลัดหนอง มีหนองมาก แล้วสักวันหนึ่งมันก็จะปะทุ หรือระเบิด
ออกมาตามโอกาส อุปนิสัย อนุสัยที่เก็บไว้ มันก็เหมือนกันอย่างนั้น
สักวันหนึ่ง โอกาสหนึ่ง เวลาหนึ่ง มันก็ออกมาเป็นอาสวะ กามาสวะ
ภวาสวะ อวิชชาสวะ ตามรูปแบบของอนุสัย หรืออุปนิสัยนั้นๆ

นี่ตัวกู มันซึ่งเกิดได้ง่าย เป็นอาสวะอันหนึ่งไหลออกมาเป็น
ตัวกู ในรูปแบบของยึดมั่นในกาม ยึดมั่นในภพ หรือว่าโง่ แล้วแต่เรื่อง
ของมัน เมื่อไม่มีการควบคุม ไม่มีการกำจัดบั่นทอน มันก็มากขึ้นๆ นี่
เป็นปฏิกิริยาที่เติมที่ ก็เพราะมีอนุสัย อาสวะอยู่ในสันดานเติมที่ จนกว่า
จะมีการประพจน์ ปฏิบัติที่ถูกต้อง เป็นที่สิ้นสุดแห่งอาสวะ และอนุสัย
นี่คือการปฏิบัติธรรมในพระพุทธศาสนา มีรายละเอียดที่ยาว ซึ่งจะ
ต้องว่ากันไปอีกเรื่องหนึ่ง

เดี๋ยวนี้ต้องการแต่จะให้มองเห็นสิ่งที่อันตรายที่สุด น่ากลัว
ที่สุด ลึกซึ้งที่สุด คือสิ่งที่เรียกว่าตัวกู เป็นเพียงความรู้สึกประเภท
อุปาทาน เป็นกิเลสชนิดที่เรียกว่าอุปาทาน ออกมาจากคลังของอวิชชา

ที่สะสมไว้เป็นอวิชชาอันล้นในขันธสันดาน ถ้าใครรู้จักไอ้ตัวกู่นี้แล้วง่ายที่สุด เร็วที่สุด ชัดเจนที่สุด ที่จะรู้ธรรมะ รู้พระพุทธศาสนา ยิ่งกว่าเรียนพระไตรปิฎกจนจบทุกเล่มไปเสียอีก เพราะมันคนละเรื่องกัน เรียนพระไตรปิฎกก็เหมือนกับเรียนหนังสือ เรียนอะไรไปตามแบบนั้น แต่เดี๋ยวนี้มันเรียนสิ่งที่เรียกว่าตัวกู ซึ่งเป็นตัวความทุกข์ หรือเป็นเหตุให้เกิดความทุกข์ก็ได้ แล้วแต่จะมองกันในแง่ไหน แต่แล้วก็มาแยกออกไปจากความทุกข์

ขอให้ทุกคนตั้งใจเรียนพระพุทธศาสนาโดยวิธีนี้กันบ้าง อย่าเรียนแต่เรื่องท่องบ่น คิดนึกศึกษาใช้เหตุผลใช้สติปัญญาไปตามแบบนั้น จะต้องเรียนด้วยวิธีอย่างนี้บ้าง ซึ่งสรุปความแล้วก็เรียนจากการดูลงไปตรงๆ ยังสิ่งนั้น อย่าไปคิด อย่าไปคำนวณ อย่าไปใช้เหตุผลชักนำมันไปทางโน้น ทางนี้ จะไม่สำเร็จประโยชน์ ต้องดูที่ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ที่รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณ์ เข้ามาถึงกันแล้ว เป็นวิญญาน เกิดขึ้นเป็นผัสสะ เป็นเวทนา เป็นตณหา แล้วก็เป็นตัวกู

มันเป็นเรื่องจริงของธรรมชาติ ชัดเจน เด็ดขาดอยู่แล้ว ไม่ต้องไปคิด ไม่ต้องไปคำนวณ เหลืออยู่แต่ที่จะดูลงไปตรงๆ หากแต่ว่าดูด้วยปัญญาจักขุ มองดูด้วยปัญญาจักขุ ไม่ใช่ตาเนื้อๆ อย่างนี้ แล้วก็เห็นว่ามันเป็นอย่างนี้

นี่คือการที่จะศึกษาพระพุทธศาสนา ให้ถึงตัวพระพุทธศาสนา มีเพียงเท่านี้ แล้วท่านก็สอนกันอยู่เพียงพอแล้ว ดูลงไปถึงความทุกข์ที่เหตุให้เกิดทุกข์ อย่าไปคิดเอาเอง ให้ดูให้เห็นตัวธรรมชาติที่มันมีอยู่จริง เราจึงคิดกันเสียใหม่ ให้ปรับปรุงกันเสียใหม่ สำหรับการศึกษาที่มันผิดฝาผิดตัว คลานตัวมเตี้ยมบ้าหลังทางไหนก็ไม่รู้ น่าจะเอามาล้ออย่างยิ่ง จึงเอามาล้อไว้ในวันนี้ คือการศึกษาของพวกเราที่มันไม่ถูกเรื่อง

กับเรื่องของพระพุทธเจ้า ไม่ถูกเรื่องของธรรมชาติ ไม่ถูกเรื่องของ
ความจริง

เออละ เป็นอันว่าสรุปความว่า จะศึกษาพระพุทธศาสนา ต้อง
ดูลงไปที่ตัวความทุกข์ ดูให้เห็นชัด จะเห็นว่า ใจตัวกู้นั้นเอง ออกมา
จากอนุสัย คืออวิชชาอนุสัย ที่เคยชินมากเกินไปในขันธสันดาน

ภาคคว่ำเรา ทำผิด-ทำถูก กับชีวิต

- ๑ เราทำผิด-ทำถูก กับชีวิตของเราอย่างไร
 คงยังสับสน กันอยู่มากทีเดียว.
- ๑ ถ้าถือตามที่ทรงแนะ เข้าใจว่า ตั้่งศึกษา :-
 ชีวิตวิญญาณ วิชาชีพ ศิลปศาสตร์พื้นฐาน
 80 ¢ 15 ¢ 5 ¢
- ๑ ส่วนตามที่เราทำกันอยู่จริง :-
 เรื่องวิญญาณ วิชาชีพ ศิลปศาสตร์
 (งานอภิเรก) กิน-กาม-เกียรติ ที่จำเป็น
 5 ¢ 80 ¢ 15 ¢
- ๑ ดังนั้น การที่เรา ตกอยู่ในอาการเหมือนหลงทาง บัดนี้
 ก็ เป็นสิ่งที่แน่นอน และยุติธรรมแล้ว.

‘เรา’...ทำผิด - ทำถูก กับชีวิต

ทีนี้ก็จะพูดกันโดยหัวข้อต่อไปอีก เป็นเรื่องเน้น ว่าเรา ใช้คำว่า “เรา” ก็คือคำสมมติ หรือบัญญัติ เรียกร่างกาย ชีวิต จิตใจนี้ว่าเรา แล้วเราก็มีปัญหาขึ้นมาทันที ว่าเรามีมันเป็นกิเลส หรือว่าเรามีมันควรจะเป็นความว่างจากกิเลสตามที่พูดมาแล้ว ก็พอจะทำให้เข้าใจได้ว่า บางเวลามันเกิดกิเลสขึ้นมา บางเวลามันว่างจากกิเลสอยู่ ที่เรียกว่า อนุสัยนั้น ไม่ใช่เป็นกิเลสที่นอน นอนคุดคู้อยู่ในสันดานไม่ใช่ มันเพิ่งเกิดเหมือนกัน มันเพียงแต่มีความเคยชิน ความเหมาะสมที่จะเกิดนั้นแหละ สะสมเอาไว้มาก แล้วเราก็ไม่ได้เกิดอนุสัย หรือเกิดกิเลสประเภทภายนอกนี้อยู่ตลอดเวลา เรามีเวลาที่ว่างจากกิเลส ขอให้ทำจิตใจ ให้เป็นธรรมสักหน่อย อย่าล้าเอียง จะเห็นว่าบางเวลาเราก็ว่างจากกิเลส บางเวลาเราก็เกิดกิเลส นี่ถ้าจะมีตัวเราบ้าง จะเอาตรงไหนเป็นตัวเรา

นี่สำหรับผู้รู้แล้ว หรือมีจิตใจที่สว่างไสวแล้ว ก็คงจะตอบออกมาได้ว่า เราควรจะทำเวลา ระยะเวลาที่มันห่างจากกิเลสนั้นแหละ ว่า เป็นตัวเรา เพราะนำดูหน่อย คือไม่มีกิเลสแล้วเอาเป็นตัวเรา แต่แล้วความจริงไม่เป็นเช่นนั้น ตามธรรมชาติมันไม่เป็นเช่นนั้น มันเอาตัวเราที่กิเลสทุกทีไป เกิดความรู้สึกว่าตัวเราที่ไร นั่นคือความรู้สึกของกิเลส เราก็เอาตัวเรา กิเลส เอากิเลสเป็นตัวเราทุกทีไป ไม่เคยเอาระยะเวลาที่นามรูปนี้มันว่างจากกิเลสนั้นว่าเป็นตัวเรา นี่โง่หรือฉลาดลองคิดดู มันนำไปสู่ความผิดพลาดอย่างอื่นอีก คือทำให้เกิดความรู้สึกว่า เรามีมันมีกิเลสอยู่เป็นพื้นฐานตลอดเวลา ไม่ว่างจากกิเลสเลย ที่คนหนึ่งบอกว่าไม่เห็นด้วย เรามีความว่างจากกิเลสเป็นพื้นฐาน กิเลสเพิ่งเกิดเป็นครั้งเป็นคราว ประเดี๋ยวประด๋าว อย่างที่พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่า จิตนี้แปรภัสสร

เพิ่งเศร้าหมองเมื่ออุปกิเลส หรือกิเลสนี้มันเป็นของใหม่แทรกเข้ามา

นั่นจะต้องศึกษาข้อนี้ให้เข้าใจ ว่ามันอย่างไรกันแน่ อตมมา
อยากจะให้มองอย่างที่อตมามอง คือมองกันไปในแง่ที่ว่า เรามีความว่าง
จากกิเลสอยู่เป็นพื้นฐาน แล้วกิเลสมันเพิ่งเกิด มันก็งายนิดเดียว ที่จะ
ระวังอย่าให้มันเกิด เพราะมันจะมาเกิดเป็นครั้งเป็นคราวชั่วประเดี๋ยว
ประด๋าว มันก็ควรจะระวังไว้ ถ้าเราฝึกฝนสติปัญญาให้มันเพียงพอ พอมี
หลักการอย่างนี้ มันก็เกิดการงาย หรือสะดวกในการที่จะปฏิบัติ จะพูด
ได้เลยว่าเรามีนิพพานเป็นพื้นฐาน จิตของเราจะเย็นอยู่ตามธรรมชาติ
ที่เป็นนิพพานน้อยๆ คือไม่ใช่นิพพานจริง แต่เป็นนิพพานในความหมาย
อย่างเดียวกัน คือยังไม่ร้อนยังไม่เป็นทุกข์ ยังเย็นอยู่ตามธรรมชาตินี้
เรียกว่า มีนิพพานเป็นพื้นฐาน ส่วนสังสารวัฏฏ์ที่ปรุงเป็นกิเลสนั้นมา
เป็นครั้งเป็นคราวประเดี๋ยวประด๋าว

เอาละ นี่ย่อมรับว่า ไม่เหมือนกับที่เขาสอนกันอยู่ทุกๆ ไป
เขาสอนกันอยู่อย่างอื่น เรามีสังสารวัฏฏ์ที่ยืดยาวไม่เคยขาดตอนเป็น
พื้นฐาน อตมมาบอกว่าไม่จริง มีพระนิพพานเป็นพื้นฐาน สังสารวัฏฏ์
เพิ่งมีเพิ่งเกิด ทีนี้จะเอาฝ่าย จะเล่นด้วยฝ่ายไหนก็เอาสิ เรามันเหมือน
กับเล่นการพนัน มันจะไปรู้ผลกันข้างหน้าว่าจะเป็นอย่างไร จะพูดอีกที
หนึ่งก็จะพูดว่า เรามีความว่างแห่งจิตเป็นพื้นฐาน ความวุ่นแห่งจิตนั้น
เพิ่งเกิดเป็นครั้งเป็นคราวชั่วประเดี๋ยวประด๋าว ตามบทพระบาลีที่ว่าจิตนี้
ประภัสสรนั้นแหละ นั่นพูดไปเสียเลยว่า จิตนี้มีความว่างเป็นพื้นฐาน มี
ความวุ่นเป็นของมาเป็นครั้งคราวประเดี๋ยวประด๋าว เอ้า ! ทีนี้ก็พูดให้
มันน่าตกใจยิ่งไปกว่านั้นอีก ก็พูดว่า เรามีความไม่ยึดมั่น ถือมั่นอยู่เป็น
พื้นฐาน เราเพิ่งจะโง่ไปยึดมั่นถือมั่น อะไรเข้าบ้างนี่เป็นครั้งเป็นคราว
ชั่วประเดี๋ยวประด๋าว เราอยู่ด้วยความไม่ยึดมั่นนี้เป็นพื้นฐาน ทั้งวันทั้งคืน

ทั้งหลับทั้งตื่นด้วยก็ได้ ต่อเมื่อกระทบอารมณ์ทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เป็นต้น มีอำนาจแห่งความงໍ หรืออวิชา มั่นจึงเกิดเวทนา ตัณหา อุกาทาน และยึดมั่นขึ้นมา นี่ไม่ใช่มีอยู่เป็นพื้นฐาน คือมันเพิ่งขึ้น

ทีนี้จะพูดให้น่าตกใจยิ่งขึ้นไปกว่านั้นอีก เมื่อฟังแล้วก็ตกใจว่า เรามีโลกุตตระ คือความอยู่เหนือโลกนี้เป็นพื้นฐาน ใจโลกิยะ เป็นกิเลส เกิดขึ้นนี้เพิ่งมา หลายคนคงไม่เห็นด้วย เพราะเข้าใจคำว่าโลกุตตระ โลกิยะนี่คนละแบบคนละวิธี คนละหลายความหมาย อาตมานั่นถือว่า เมื่อไม่เกิดความยึดมั่น ถือมั่น แล้วก็ยังไม่ติดอยู่ในโลก ก็เรียกว่าโลกุตตระได้ พอเกิดความยึดมั่นถือมั่นติดอยู่ในโลกก็เป็นโลกิยะ คือเป็นความทุกข์

ทีนี้พูดคำสุดท้าย ว่าเรามีโพธิ ในระดับสัญญาตญาณเป็นพื้นฐาน นี้คงจะแปลกบ้าง ฟังแปลกหูบ้าง สำหรับคนบางคน ที่ไม่เคยได้ยินคำเหล่านี้ เป็นคำใหม่ๆ คำใหม่การศึกษาปัจจุบันนี้เรียกว่าสัญญาตญาณ

เรามีสิ่งที่เรียกว่าโพธิ คือเป็นทาสตามธรรมชาติหนึ่ง ที่มันรู้อะไรได้ ที่มันมีหน้าที่จะรู้ สามารถที่จะรู้ แต่ว่ามันยังอยู่ในระดับสัญญาตญาณ รู้ผิดก็ได้ รู้ถูกก็ได้ กิเลสทั้งหลายมันก็เป็นความรู้ คือรู้ผิด โพธิในความหมายที่เราปรารถนากันนี้เป็นความรู้ที่ถูก ความรู้ที่ถูกไปตามธรรมชาติ หรือเพราะเป็นไปเป็นตามธรรมชาติ มันจึงเป็นความรู้ที่ถูก แต่มันถูกอยู่ในระดับตามธรรมชาติ หรือสัญญาตญาณนี้เป็นพื้นฐาน ความรู้ผิดๆ คือความรู้ประเภทกิเลส นั้น เพิ่งมา เพิ่งมาเป็นครั้งๆ คราวๆ ซึ่งมันผิดธรรมชาติ หรือมันฝืนธรรมชาติ

ทุกคนควรจะพอใจ ภาคภูมิใจว่า เรามีเชื้อแห่งโพธิ เชื้อแห่งพุทธะก็ได้ เป็นพื้นฐานอยู่ในจิตใจ มันพร้อมที่จะดำเนินไป คือจะก้าวหน้าไปตามทางของความรู้ จนกว่าจะถึงจุดหมายปลายทาง เรามีโพธินี้เป็นพื้นฐานอย่างนี้ เราก็รักษามันไว้ให้ดี หล่อเลี้ยงมันไว้ให้ดี มันก็จะเจริญ

ไปถึงที่สุดได้ เชื้อแห่งความเป็นพุทธะมีอยู่แล้วในสิ่งที่มีชีวิต อย่ว่าแต่คนเลย แม้แต่สัตว์มันก็มี แต่มันระดับมันต่ำมาก อย่ว่าแต่สัตว์เลย แม้ในต้นไม้มันก็มี เพราะมันมีชีวิต มันมีความรู้สึกและมันมีความรู้ ที่ว่า จะต้องทำอะไร ต้นไม้ไม่รู้จักต่อสู้ ต้นไม้ไม่รู้จักผลัดใบ รู้จักทำทุกอย่าง ที่เป็นการต่อสู้ให้ชีวิตรอด นี่เรียกว่าเชื้อแห่งโพธิ์ได้เหมือนกัน แต่มันต่ำเกินไป ยิ่งต่ำลงไปอีกสำหรับต้นไม้ สูงขึ้นไปหน่อยสำหรับสัตว์เดรัจฉาน แล้วก็มาสูงกันมากที่คน ก็ควรจะถือว่าเป็นโชคดี โชคดีที่มันได้เป็นอย่างนี้

ฉะนั้นก็ควรจะถือโอกาส คือจับฉวยไอ้โชคดีนี้เอาไว้ให้ได้ ให้มันเจริญไปตามลำดับ จนถึงที่สุด คือโพธิ์ที่จะเจริญไปในทางถูกต้อง จนถึงที่สุด ก็จะเป็นโพธิ์ที่สมบูรณ์ เราเรียกว่าสัมโพธิ์ หรือเรียกอีกสัมโพธิ์ ดีกว่า มันจะได้แยกออกไปเสียจากคำว่าโพธิ์เฉยๆ ซึ่งมันเป็นเพียงเชื้อแห่งความรู้ตามธรรมดา เลยรู้ผิดก็ได้ ก็เลสก็เป็นโพธิ์ชนิดหนึ่ง มันยากที่จะแยกตัวออกมาจากกิเลส ความรู้มันก็เป็นกิเลสได้ มันรู้ผิด แต่ก็เป็นธรรมชาติเท่ากัน รู้อย่างถูกหรือรู้อย่างผิดเป็นโพธิ์เท่ากัน เพราะธรรมชาติมันไม่รู้ไม่ชี้ เรื่องผิดเรื่องถูก ธรรมชาติมันไม่รู้ไม่ชี้กับเรา มันมีแต่ให้รู้ก็แล้วกัน รู้ผิดก็รู้ รู้ถูกก็รู้

ฉะนั้นคำว่าโพธิ์นี้ยังไม่แน่นอน เป็นกิเลสก็ได้ ต่อเมื่อไรมันถูกกระทำให้เจริญ ที่เรียกว่าภาวนา ภาวิตา ทำให้เจริญ มันก็เป็นสัมโพธิ์-รู้พร้อม รู้จริง รู้ถูก รู้ต้อง อะไรขึ้นมา เป็นอภิมโพธิ์ ทั้งอภิม-อย่างยิ่ง และสัม-ก็รู้ แล้วนี่ก็พร้อมครบถ้วน

ขอให้รู้ว่ามันมีโพธิ์เป็นพื้นฐาน แล้วก็อย่าประมาทเสีย เดี่ยวจะเป็นโพธิ์โง่ เป็นโพธิ์กิเลส ให้รู้ว่าเป็นโพธิ์เป็นพื้นฐาน ก็คือเอาให้ถูกต้อง ปรับปรุงให้ถูกต้อง ให้เป็นโพธิ์ฝ่ายถูกต้องไว้เรื่อยๆ จนกว่าจะเป็นสัมโพธิ์ หรืออภิมโพธิ์

ภาคคำ.

พิไลพร

เรากำลังเป็นโพธิสัตว์กันอยู่ ทุกคน.

- ๑ เราต้องรู้จักสิ่งที่เรียกว่า "โพธิ" เสียก่อนให้ถูกต้อง, แล้วจะเห็นได้ ว่าเราทุกคนกำลังเป็นโพธิสัตว์ (เถรวาท) (เถรวาท)
- ๑ โพธิ เป็นกลางๆ, เป็นเพียงพลังงานแห่งความรู้, นำไปใช้ได้ ทั้งในทางที่เราบัญญัติว่า "ถูก" หรือ "ผิด" กิเลส ก็เป็นความรู้ เช่นเดียวกับโพธิ ก็ความรู้, หากแต่บัญญัติต่างกัน ความที่อย่างหนึ่งไปทางเศร้า-หมอง, อีกอย่างไปในทางสอาด.
- ๑ โพธิยังไม่ควรบัญญัติว่าชั่ว หรือดี, เมื่อยังเป็นเพียงสัญชาตญาณชนิดหนึ่ง, คือมีหน้าที่รู้ให้ได้, ติดตามความ จำเป็นสำหรับสิ่งที่เรียกว่า สัญชาตญาณ.
(ยังไม่รู้เจโตวิมุตติ บัญญาวิมุตติ คงที่ตรัสไว้)
- ๑ โพธิ กับกิเลส เมื่อยังเป็นเพียงสิ่งเดียวกัน (คือความรู้) เรามีตัวอย่าง เด็กคนหนึ่ง (คิดแต่จะมีของให้เพื่อน, เมื่อไม่มีของตัว ก็ขโมยของพ่อแม่ไป, เพื่อให้เพื่อน) มีแต่ความรู้ หรือความฉลาด แต่จะทำให้ได้, โดยไม่มีความหมายว่าดี หรือชั่ว. แล้วยังฉลาด ในการ โกลหกควย ซึ่งก็เป็นโพธิตามสัญชาตญาณเท่านั้น, ดังนั้น

พลศึกษา

(ต่อจากหน้า 197)

- ๐ โภธิ จึงเป็นสิ่งที่ต้องพัฒนา ให้เป็นสัมโพธิ-อภิสัมโพธิ ตามลำดับ, กว่าจะเจริญขึ้นถึงขั้นรู้เจโตบัญญัติวิมุตติ, ผู้ที่กำลังพัฒนาโพธินั้นอยู่ เรียกว่า"โพธิสัตว์"
- ซึ่งจะเป็นการแยกตัวจากโพธิกิเลส พร้อมกันไปในตัว.
- ๐ โพธิสัตว์ = สัตว์ที่กำลังพัฒนาโพธิ, จนกว่าจะถึงจุดที่ดับทุกข์สุดท้าย (นิพพาน) ซึ่งแท้จริงก็ไม่อาจถูกจัดให้เป็น คีหรือชั้ว ผิดหรือถูก ฯลฯ อีกนั่นเอง.
- ๐ การบัญญัติโพธิ ว่าเป็นสิ่งที่คตินั้น เป็นความหมายชั้นหลัง, และเป็นการกล่าวอย่างภาษาคน เค็มที่.
- เพราะว่า สิ่งที่เป็นเพียงสัญญาญาณนั้น ไม่ควรถูกบัญญัติว่าเป็นคีหรือชั้ว,
- แต่เพราะ เราต้องการประโยชน์ ก็บัญญัติส่วนนั้นว่า คี.
- ๐ เราทุกคน กำลังพัฒนาโพธิ, ดังนั้น เราทุกคนคือโพธิสัตว์ เราควรรู้จัก, และใช้ความเป็นโพธิสัตว์ให้ถูกต้อง, จะเร็วต่อการลุดถึงนิพพาน, ซึ่งจะเป็นที่นี้ และเดี๋ยวนี้.
- ๐ นับชาติตามหลักภาษาธรรมแล้ว เวลาเมื่อมีมไป สำหรับ
- **สมาคารโกยพานิชย์** จากกั โพธิสัตว์จะถึงนิพพาน.
- สมุดเช็คของขวัญ พกง่าย ใช้ง่าย ประหยัดเวลา

ภาคคำ

เรื่องที่ชอบเน้นมาก โครมใหญ่.

๑ เรื่องที่ ควรทราบ

ที่-จริงกว่า

-ดีกว่า มีประโยชน์กว่า

-ทำให้พุทธศาสนา มีค่าเต็ม ตามที่มี.

-ที่อยู่หน้าปากแล้ว, ลูบไม่พบ.

๑ คือเรื่อง :-

เรามีพื้นฐานเป็น-นิพพาน (เย็นตามธรรมชาติ)

-ความว่าง (จิตว่างประภัสสระ)

-ความไม่ยึดมั่นถือมั่น

-โลกุตร์ (โลกีย์เพิ่งเกิดชั่วขณะ)

-โพธิ ที่เป็นสัจจธาตุญาณ(เชื้อพุทธะ)

๑ เข้าถึงความจริงนี้เมื่อไร :-

-โพธิสัจพบความเป็น สัมพุทธะ-อภิสัมพุทธะ

-ไม่เสียที่เกิดมาเป็นมนุษย์ พยพุทธศาสนา,

เรื่องที่ขงเน้นมาก โครมใหญ่... 'เราทุกคนเป็นโพธิสัตว์ได้'

ที่นี่จะพูดด้วยหัวข้อที่เนื่องกันต่อไปอีกว่า เราทุกคนเป็นโพธิสัตว์ บางคนฟังแล้วไม่เชื่อ แล้วก็ขอมเชื่อ แล้วก็หาว่าพูดเอาเองบ้าง บอๆ ถ้าเข้าใจคำว่าโพธิอย่างทีกล่าวมาแล้วแต่ต้น ถูกต้อง แล้วก็ขง่ายที่สุดทีจะเข้าใจคำว่า เราทุกคนเป็นโพธิสัตว์ หรือกำลังเป็นโพธิสัตว์ โพธิเป็นกลางๆ รู้ผิดทีเป็นกิเลส รู้ถูกทีเป็นโพธิในความหมายทีถูกต้อง

โพธิเป็นเพียงพลังอันหนึ่ง มีหน้าทีจะรู้ เป็นธาตุตามธรรมชาติอันหนึ่ง ซึงมีคุณสมบัติรู้ กิเลสทีเป็นความรู้ โพธิทีเป็นความรู้ มนุษย์บัญญัติเอาเอง ให้มันต่างกันโดยทีว่า มนุษย์ไม่ต้องการทีผิด หรือทีเป็นทุกข์ แต่ธรรมชาติยอมรับเสมอกันหมด โพธิทีเป็นสัญชาตญาณมีอยู่ด้วยกันทุกคน ในขณะนีขงไม่มีความรู้ว่า เจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติเป็นอย่างไร เหมือนกับลูกเด็กๆ เพิ่งเกิดมาจากท้องแม่ มีเชื้อแห่งโพธิมาเสรี แต่ขงไม่เป็นไปถึงขนาดทีจะรู้ว่า เจโตวิมุตติ หรือปัญญาวิมุตติ นั้นเป็นอย่างไร คากล่าวนี้ทีเป็นพุทธภาษิต อยู่ในพระบาลีบางแห่ง จนกว่าเด็กคนนั้น มันจะเจริญก้าวหน้าศึกษาต่อไป จนมีความรู้ พอทีจะเรียกได้ว่า เจโตวิมุตติ หรือปัญญาวิมุตติ ในระดับใดระดับหนึ่งทีได้ ทีจะสูงขึ้นไปจนถึงระดับสูงสุด และเป็นพระอรหันต์

ขอให้คิดดูให้ดีๆ ว่า ทุกคนเป็นโพธิสัตว์ คือเป็นสัตว์ทีกำลังพัฒนาโพธิ กำลังทำโพธิให้เจริญ อย่าเอาไปไว้ในทีอื่น จนตัวเองไม่ได้อะไร นีมันเป็นความขงของตัวเอง จะไปโทษใครไม่ได้ โพธิมีอยู่ตามธรรมชาติอย่างนี้ มีอยู่ในจิตใจของสัตว์ เป็นเชื้อสำหรับรู้ขงอย่างนี้ แล้วเราก็พัฒนาให้มันเจริญออกงามไปตามกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ จนกระทั่ง

มีความรู้เป็นสัมโพธิ เป็นอภิสัมโพธิ เป็นต้น

ทุกคนเป็นโพธิสัตว์ คือสัตว์ที่กำลังทำให้โพธิเจริญ พัฒนาโพธิปลุกฝังโพธิ เหมือนกับว่าเพาะเมล็ด แล้วก็รดน้ำพรวนดิน ให้มันเจริญเติบโตเป็นดอกเป็นผล ท่านผู้ฟังจะคิดอย่างไร บางคนคิดว่าอาตมาประจบผู้ฟัง ก็เป็นไปไม่ได้ ไม่เคยประจบใคร หรือจะเอาอะไรมาล่อมาหลอกกันให้หลงกันเล่น ก็ไม่เคยคิดที่จะทำอย่างนั้น มองเห็นอย่างไร เข้าใจอย่างไร มีความเชื่ออย่างไร ก็จะพูดไปอย่างนั้น

ดังนั้นจึงได้พูดออกมาว่า ทุกคนเป็นโพธิสัตว์ ตามมากตามน้อย เพราะมีเชื้อแห่งโพธิติดมาแล้ว ในจิตใจสำหรับจะวิวัฒนาการต่อไป จนกว่าจะถึงที่สุดสักวันหนึ่ง ก็จะเป็นโพธิที่สมบูรณ์ คือเป็นสัมโพธิ เป็นอภิสัมโพธิ อย่างที่พระพุทธเจ้าท่านเป็น ผิดกันแต่ว่าเราพัฒนาเองไม่เป็น เรารับคำแนะนำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามาพัฒนาโพธิของเราให้เจริญถึงที่สุดเป็นสัมโพธิ เป็นอภิสัมโพธิ จนถึงที่สุดที่มันจะเป็นได้

ที่นี้อาตมาจะเรียกร้องบ้างแล้วว่า ถ้ายอมรับข้อนี้ว่าทุกคนเป็นโพธิสัตว์บ้างแล้ว ก็ช่วยกันหน่อย รักษาเกียรติของโพธิสัตว์กันบ้าง อย่ามัวโง่งมงายอยู่เลย อย่าจงหองฟองชน ตื้อตึง ประชด ประชัณ แดกดัน แม้แต่บิดามารดา ครูบาอาจารย์อยู่เลย แยกโพธิชนิดกิเลสออกไปเสียจากโพธิกลางๆ แล้วโพธิกลางๆ นั้นก็จะเป็นปัญญายิ่งขึ้น ยังไปเป็นโพธิเฉยๆ เป็นโพธิกลางๆ นั้นยังไม่ปลอดภัย คือรู้ผิดก็ได้ จะตื้อเก่งที่สุดก็ได้ จองหอง ฟองชน ประชด ประชัณ แดกดันอย่างลึกซึ้งที่สุดก็ได้ นั้นนะเอากับโพธิกลางๆ สิ มันต้องแยกออกไปให้หมด ในชนิดนั้น ให้เหลือแต่โพธิชนิดที่จะเป็นไปเพื่อสัมโพธิ คือหมดกิเลส นั่นเอง แยกกิเลสออกไปได้ จากโพธิ กลายเป็นสัมโพธิก็จบเรื่องกัน

นี่ไม่ใช่คำกล่าว ไม่ใช่อาตมาจะกล่าวเพื่อประจบผู้ฟัง เพื่อหลอกล่อผู้ฟัง บอกให้รู้ตามเป็นจริงว่า เราเป็นโพธิสัตว์ คือสัตว์ที่กำลังพอกพูนโพธิให้เจริญงอกงาม และก็ช่วยกันรักษาเกียรติอันนี้ไว้ด้วยอย่าให้มันสูญเสียเกียรติของความเป็นโพธิสัตว์เลย ใครจะยกบาปอรรถกถาข้อไหนมาคัดค้านก็เชิญ วันหลังก็ได้ อาตมายังยืนอย่างนี้ คำว่าโพธิสัตว์ที่ถูกต้องตามกฎหมายของธรรมชาติ หรือตามหลักเกณฑ์ของพระพุทธศาสนานี้เป็นอย่างนี้ พวกอื่นอาจจะกล่าวอย่างอื่น เช่น พวกมหายาน เป็นต้น เขาก็อธิบายโพธิสัตว์ไปในรูปอื่น แต่เดี๋ยวนี้เรานั่งกันอยู่ที่นี่ พุดกันด้วยสติปัญญาของเรา ก็ยืนยันว่าทุกคนเป็นโพธิสัตว์ คือสัตว์ที่กำลังพัฒนาโพธิของตนๆ ให้เจริญงอกงามไปให้ถึงที่สุด จนกว่าจะเป็นสัมมาสัมโพธิดังกล่าวแล้ว

การพัฒนาโพธิให้เป็นสัมโพธิ เป็นอภิสัมโพธินั้นเป็นหน้าที่ถ้าใครไม่ถือว่าเป็นหน้าที่ก็แสดงว่า คนนั้นทำลายประโยชน์ของตัวเอง ปฏิเสธความจริงของธรรมชาติ ขอให้เป็นที่แน่นอนกันเสียทีว่า การพัฒนาโพธิในจิตของเราให้กลายเป็นสัมโพธิ เป็นอภิสัมโพธินั้นเป็นหน้าที่ คนที่ไม่ทำหน้าที่ใช้ไม่ได้ เสียชาติเกิด สิ่งนี้มีให้แล้ว มีอยู่แล้วในขันธสันดาน ติดมาแล้วในจิตในใจ แล้วไม่รู้จักทำให้มันงดงามไปจนเกิดดอกออกผล กลับไปทำให้มันตายด้านเสีย เพราะฉะนั้นต้องจัดไว้ว่า มันเป็นคนที่ไม่เสียชาติเกิด เป็นโพธิแต่ซื่อ ไม่แยกกิเลสออกไปจนเป็นสัมโพธิ หรือเป็นอภิสัมโพธิ

เอาที่นี้ มันก็จะได้พูดอย่างอื่นต่อไปอีกว่า ถ้าเราพัฒนาโพธิได้เต็มตามความจริง หรือข้อเท็จจริงของธรรมชาติแล้ว มันจะมีการได้รับประโยชน์อะไรอีกมากมายๆ มากมายเหลือที่จะกล่าวได้ อะไรๆ มันจะสำเร็จประโยชน์ได้ด้วยโพธิที่พัฒนาแล้ว มีแต่ลักษณะแห่งความถูกต้อง

โดยส่วนเดียว เป็นสัมโพธิขึ้นมาแล้ว นั่นก็คือจะสามารถจัดความทุกข์ให้หมดไปได้ ปัญหาใหญ่ของเราก็คือความทุกข์ ขจัดออกไปได้ สิ่งที่ดีที่สุด ประเสริฐที่สุดสำหรับมนุษย์ก็คือความไม่มีทุกข์ เราก็ได้ความไม่มีทุกข์ จะเรียกว่าหลุดพ้นจากกองทุกข์ก็ได้ เรียกว่าบรรลुकุณธรรมอันสูงสุดที่มนุษย์จะพึงบรรลุดังก็ได้

นี่คือผลของโพธิที่พัฒนากัน จนถึงที่สุดแล้วก็จะเข้าใจได้ต่อไปว่า เราสามารถที่จะเอาชนะได้ เอาชนะความทุกข์ที่มันมีอยู่ ที่เกิดอยู่ เป็นไปอยู่ตามธรรมดาสามัญได้ หรือว่าเราจะสร้างโลกใหม่ได้ด้วยอำนาจของโพธิ์นั่นเอง เราจะสร้างปรโลก คือโลกอื่น จากโลกที่มีความทุกข์นี้ได้ จะเรียกว่าโลกอุดร หรือโลกุตตระก็ได้ ถ้าไม่ถึงนั้น ก็สร้างโลกอื่นที่ดีกว่านั้นได้

โลก เป็นสิ่งที่เราสร้างขึ้น.

- ๐ โลก เป็นสิ่งที่เราสร้างขึ้น
 โลก ที่แท้จริง สำหรับเรา เป็นสิ่งที่เราสร้างขึ้นได้.
 โลก ที่มีค่า หรือมีความหมาย หรือเป็นปัญหาแก่เรา
 - ที่ทำให้เรามีความทุกข์ นั้นเอง.
- ๐ โลก ที่แท้จริง ไม่ใช่โลกวัตถุ, หรือจิตใจล้วนๆ
 แต่เป็น "โลก" ที่เข้าไปกระทบความรู้สึก.
 - ที่ทำให้เราเกิด โสกะ โทสะ โมหะ,
 - หรือ ที่ทำให้เรา เข้าใจนิพพาน(ดับโลก)ได้.
- ๐ ขอให้ คุณโลก ความลุ่มลึกซึ้ง, เข้าไปตามลุ่มลึก.
 นับตั้งแต่ ที่ภายนอก เข้าไปตามลุ่มลึก,
 ที่ จริงสำหรับเรา ยิ่งขึ้นไปตามลุ่มลึก
- แม้พระเจ้า"อิทัปปัจจยตา" สร้างโลกภายนอกแล้ว
 ความธรรมชาติ, เราก็มียังไม่มีโลก สำหรับเรา,
จนกว่า จะมีการสัมผัส ทางคุณ อายคนะ หก. (โลกใน)
 - แม้โลกใน (โดยอายคนะ) เกิดขึ้นแล้ว เรายังจะค

คือ

- ต้องมีความรู้สึก เป็นโลกเวทนา ขึ้นมาอีกทีหนึ่ง, จึงจะเรียกว่า มีโลกสำหรับเรา ถึงที่สุด.
- ที่นี้ ฟังทราบว่า ทุกโลก เราสร้างขึ้น
 - สร้างขึ้น โดยความรู้สึกของเรา,
 - ตามที่เรารู้สึก, มีใช้ตามที่โลก(นอก) มันเป็น.
 - เพราะว่าการโลกเดียวกัน เรารู้สึกได้ต่างกัน
 ต่างกัน ตามเวลาที่เรากำลังมีกิ-
 -เลส.
 ต่างกัน ตามที่กิเลสต่างกัน
 (เข้าอย่างหนึ่ง เย็นอย่าง 1°)
- ตัวอย่าง เราตื่นนอนขึ้นมา บางวันโลกเป็นอย่าง-
 หนึ่ง, บางวันเป็นอีกอย่างหนึ่ง,
 แม้แต่เข้ากับเย็น ก็ไม่เหมือนกันเสียแล้ว.
 บางที ตื่นนอนของเรา เรารู้สึกต่างกันคนละอย่างละวัน.
 โลกตื่นนอนขึ้นมาด้วยกิเลสอะไรอุปาทานอะไร
 โลก ก็เปลี่ยนไป ตามอำนาจของกิเลสนั้น,
 โลกนั้นๆ จึงต่างกัน,
 นั่น คือเราสร้าง โลก แท้จริงสำหรับเรา ขึ้นเอง
- กังนั้น เราสร้างสร้างโลกเขาเอง
 ตามที่เราจะต้องก้าว, ถ้าเรารู้เรื่องนี้.

กอบ2

นั่นคือ เราสร้าง ปรโลก ได้, ตามที่เราชอบ

๑ เรามาสร้าง ปรโลก ตามที่ความฉลาดของเรา
จะสร้างขึ้นมาให้ดีที่สุด.

หลังจากที่เราสร้างมันขึ้นมาโดยไม่รู้สีกตัว มานาน

ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด
นึกถึงไทยพาณิชย์ เมื่อคิดฝากเงิน

ปรโลก ที่น่าอยู่.

- ๑ ความหมายที่ถูกต้อง ของปรโลก ะ โลกอื่น ไม่ใช่หมายความว่าโลกหน้า (หลังจากตายแล้ว) แต่หมายความว่า แล้วแต่จิตจักอยู่ในสภาพที่แปลกออกไปอย่างไร, มารโลก, รูปโลก, อรูปโลกพรหม
- ๑ เราอาจเข้าสู่โลกอื่น(ที่คิดว่านี่ที่กำสังกระวนกระวาย ได้วันละหลายๆชั่วโมง, ะ พรหมโลก, หรือแม่โลก ของพระเจ้า ที่เขาหวังกัน.
- ๑ ถ้าเก่งจริง ะ ทำงานอยู่ ก็เข้าถึงได้,
เจ็บไข้อยู่ ก็เข้าถึงได้,
แพ็คดี, ลมละลายอยู่, ถูกลงโทษอยู่ ก็ได้,
- ๑ คูให้ดี ะ เด็กทารก เขาอยู่ในโลกอื่น มาแต่ในท้อง มากกว่าเรา, โคเปรียบเรา.
มีคำสอน ะ ทำจิตเหมือนเด็กในครรภ์.
- ๑ ถ้าอย่างไร ะ เมื่อยังไม่เห็นอโลก, ก็อยู่โลกอื่นที่
ดีกว่า กันไปก่อน, จะดีกว่า. ล่ออ้ายโง่.

กศน.
2520

ประวัติ

- ๑) วิทยาลัยฯ แห่งนี้ ได้เปิดเรียน ตั้งแต่ปี ๒๕๒๐ โดยได้รับอนุญาตจากกรมส่งเสริมการเกษตร
- ๒) มีครู, อาจารย์, และนักเรียน จำนวน ๑๕ คน, ๑๐ คน, ๑๐ คน
- ๓) วิทยาลัยฯ แห่งนี้ ได้ถูกตั้งขึ้น ในปี ๒๕๒๐
- ๔) วิทยาลัยฯ แห่งนี้ ได้เปิดสอนตั้งแต่ปี ๒๕๒๐

ปรโลกที่พุกกันมาก.

- ไม่ค่อยพุก ถึงปรโลกที่มีอยู่จริง, น้าอยู่จริง, และอยู่ในวิสัยที่ถึงได้จริง ที่นี้เดี๋ยวนี้, ไม่ค่อยรอกอตายแล้ว, ไม่มีอะไรที่ยิ่งไปกว่านี้, นอกจากโลดทุร.
- แต่โลดทุร ก็เป็นสิ่งที่ถึงได้ในชีวิตนี้, ยังมีชีวิตอยู่, จะสมมติเรียกว่า โลกอื่นอีกโลกหนึ่ง คือ "โลก" อูคร ก็ยังได้.
- ทว่าไม่สนใจกันแต่ปรโลกชนิดที่เขาใช้โฆษณาชวนเชื่อ เพื่อประโยชน์อย่างอื่น, หรือปรโลกในความฝัน, เผลอนิดเดียว ก็ไปผจญโผล่ อยู่ในปรโลกชนิดเลว ทั้ง 4 ประการ โดยไม่รู้สึกรู้ส่า ไม่ทันรู้จะบอกให้.

ล้อกันลี้กที่ จะตีใหม่ ๑

10/10/2558

ประวัติ

๑) ๒๓๓๖ รัชกาลที่ ๓ (สมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว) ได้ทรงสร้างวัดสุทัศน์เทพวรารามขึ้น

๒) ๒๓๖๖ รัชกาลที่ ๓ ได้ทรงสร้างวัดสุทัศน์เทพวรารามขึ้น

แม่ วิมลใจ ๒๓๖๖ ก. ๒๓๖๖
แม่ วิมลใจ ๒๓๖๖ ก. ๒๓๖๖

๓) ๒๓๖๖ รัชกาลที่ ๓ ได้ทรงสร้างวัดสุทัศน์เทพวรารามขึ้น

๔) ๒๓๖๖ รัชกาลที่ ๓ ได้ทรงสร้างวัดสุทัศน์เทพวรารามขึ้น

โลก เป็นสิ่งที่เราสร้างขึ้น

จะขอตัดตอนพูดในขั้นแรกนี้ทีหนึ่งก่อนว่า โลกนี้เป็นสิ่งที่เราสร้างขึ้น บางคนไม่เชื่อแน่นอน แล้วพวกที่ถือลัทธิอื่น ที่มีพระเป็นเจ้า เขาก็ไม่ยอมเชื่อ แล้วเขาก็ตำราเราว่า เราพูดจั่วจบบเขาว่า เราสร้างโลกของเราได้ ในเมื่อเขาจะถือว่า พระเจ้าเท่านั้นที่จะสร้างโลกได้ เราไม่เห็นอย่างนั้น เรามีความรู้ตามแบบของพุทธบริษัท หรือโพธิที่พัฒนาดีแล้ว มาช่วยให้เรามองเห็นอะไรว่าจริงยิ่งขึ้นไปกว่านั้น จนพูดได้ว่า โลกเป็นสิ่งที่เราสร้างขึ้น ขอให้ทนฟังอีกหน่อย โลกที่แท้จริงนั้น ต้องเป็นโลกที่ปรากฏแก่จิตใจของเรา แล้วก็สำหรับคนหนึ่งๆ โดยเฉพาะ โลกชนิดนี้มันเกิดขึ้นเพราะเราสร้างขึ้น ด้วยอวิชชาก็ได้ ด้วยวิชชาก็ได้ แล้วแต่จะเล็งกันถึงโลกไหน ชนิดไหน สำหรับใคร

ขอทำความเข้าใจเสียก่อนว่า ใโลโลกที่แท้จริงนั้นนะ มันไม่ใช่โลกวัตถุ เช่น ก้อนดินก้อนหิน ต้นไม้ต้นไม้ อย่างที่เป็นตัวโลก -*The Globe* นี้ อย่างที่เราเรียกว่าโลก โลกแผ่นดินนี้ นี่ก็ยังไม่ใช่โลกตัวจริง หรือไม่มีความหมายอะไรกับเรา จนกว่ามันจะเข้าไปสัมผัสกับจิตใจนี้ ถึงแม้ว่าร่างกายมนุษย์ จิตใจมนุษย์นี้ ก็ยังไม่ควรถือว่ามันเป็นโลกที่สมบูรณ์แล้ว เพราะจะต้องสัมผัสกับจิตอีกทีหนึ่ง จิตใจมันก็เป็นจิตใจ มันคิดนึกอะไรได้ ต้องมีอะไรมาสัมผัสกับมันอีกทีหนึ่ง เกิดความรู้สึกรู้ขึ้นมาที่ทำให้เกิดความโลภ ความโกรธ ความหลงได้นี่แหละ เป็นโลกที่แท้จริง หรือว่าเราเอาขณะมันได้ เป็นนิพพานขึ้นมา ก็เรียกว่าโลกที่แท้จริง โลกแผ่นดินนั้นนะยังไม่เป็นโลกหรอก จนกว่าจะมีการสัมผัสด้วยตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ มีความรู้สึกเข้าไปถึงจิตขณะนั้น เราเรียกว่า ใโลสิ่งทีเรียกว่า โลกนั้นมันมีแล้วกับเรา เกิดขึ้นแล้วกับเรา เข้าไปทาง

ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ อาศัยตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เป็นที่ต่อ เป็นที่กระทำให้เกิดขึ้น ตัดไฮ้โลกแผ่นดินนี้ทิ้งไปเสีย เอาความรู้สึก ที่รู้สึกทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ต่อสิ่งต่อโลกนั้นแหละมาเป็นโลก อีกทีหนึ่ง

นี่ก็จะเข้าไปถึงข้างใน เราจะพูดได้ทันทีว่า พระเจ้าอิทัปปัจจยตา กฏแห่งอิทัปปัจจยตา ที่เราได้ยินได้ฟังมามากแล้วนี้ มันจะได้สร้างโลก แผ่นดิน สัตว์ คน ขึ้นมาแล้วก็ตาม ก็ยังไม่มีโลกอันแท้จริงแก่เรา มันอยู่ข้างนอก เป็นอิทัปปัจจยตาข้างนอก จนกว่าจะมีการสัมผัสทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ แล้วเกิดอิทัปปัจจยตาภายใน หรือข้างใน นี่จึงจะมีโลกที่แท้จริง ที่จะเป็นไปตามอำนาจของวิชา หรือของอวิชา

ฉะนั้นเรามีอวิชา เราก็สร้างโลกขึ้นมาอีกแบบหนึ่ง เรามี วิชาเราก็จะสร้างโลกขึ้นมาอีกแบบหนึ่ง ตามความรู้สึกของเรา ที่เกี่ยวข้องกับวิชา หรืออวิชา ฉะนั้นโลกทุกชนิดเราสร้างขึ้นมาจากอวิชา ต่างๆ กัน ด้วยวิชาต่างๆ กัน ตามความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการสัมผัส ทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เหล่านั้น

ขอให้คิดดูให้ดีว่า ทุกคน คนหลายๆ คน คนที่อยู่ในโลกนี้ด้วยกัน แต่มีความรู้สึกต่อโลกนี้ต่างๆ กัน เช่น บางคนเข้ามาใน สนวนโมกข์นี้ว่าเหงาตายโหง คนบางคนว่า แหมมันสบายบอกไม่ถูก มัน เป็นสวรรค์ วิมาน นีว่าจิตใจของเรามันได้สร้างโลกขึ้นในภายในของเรา จากแผ่นดินที่เรียกว่าสนวนโมกข์นี้

อยากจะทำให้สังเกตอีกทีหนึ่งว่า ในห้องนอนห้องเดียวกันที่เรา เคยนอนนี้ บางวันเราตื่นนอนขึ้นมา รู้สึกว่าโลกนี้มันเป็นอย่างหนึ่ง บางวัน เราตื่นนอนขึ้นมา รู้สึกว่าโลกนี้มันเป็นอย่างหนึ่ง คือบางวันเราตื่นนอน ขึ้นมาด้วยความพอใจ เป็นสุขใจ แต่บางวันก็ตื่นขึ้นมาด้วยความรู้สึก

หงุดหงิดจ้วงเจียง ไม่มีอะไรเป็นที่น่าพอใจ ทั้งที่โลกนี้มันก็อย่างเดิม สิ่งแวดล้อมตัวเรามันก็อย่างเดิม แต่ว่าภายในจิตใจใจนั้นไม่ใช่อย่างเดิมบางวันตื่นขึ้นมาด้วยความคิดปรั่งแต่ง ด้วยจิตที่ปรั่งแต่งในภายใน เป็นอวิชชาอย่างแรง บางวันก็เป็นวิชชาบ้าง บางวันก็เป็นอวิชชาน้อย หรือเป็นวิชชาน้อย เราจึงมีจิตใจที่ต่างกัน และก็สัมผัสสิ่งแวดล้อมอยู่รอบๆ ตัวเราในลักษณะที่ต่างกัน เราจึงมีโลกต่างๆ กันนี้เรียกว่า โลกเป็นสิ่งที่เราสร้างขึ้นมากในลักษณะที่ต่างกัน

เพราะฉะนั้น ถ้าเรามีความรู้เรื่องจิตใจดีมากถึงที่สุดแล้ว เราอาจจะบังคับจิตใจของเราได้ และให้มันสร้างโลกอะไรขึ้นมาให้เป็นทีพอใจไปหมดได้ เรียกว่าจะสร้างโลกที่งดงาม เป็นที่พอกพอกใจได้ทุกวันทุกคืน ทุกเดือน ทุกปีก็ได้ มันทำได้ถึงอย่างนี้ ตามธรรมดาทำได้ อย่างนี้ แต่เราทำไม่ได้ เพราะว่าเราไม่มีอำนาจเหนือจิตใจ บังคับจิตใจไม่ได้ ใจจิตใจมันก็สร้างโลกไปตามบุญตามกรรมของมัน ตามแต่ที่ว่า วันไหนมันมีสถานะอย่างไร มีภาวะอย่างไร จิตใจมันก็สร้างโลกของมันไปตามแบบนั้น

ดังนั้นเราจึงรู้สึกว่ ตื่นนอนขึ้นมา บางวันโลกเป็นอีกอย่างหนึ่ง บางวันโลกเป็นอีกอย่างหนึ่ง เกือบจะไม่ซ้ำกันเลย ถ้าเป็นเอามากๆ เราก็รู้สึกว่ ในวันหนึ่งๆ นี้ โลกมันก็เปลี่ยนไปหลายแบบเสียแล้ว เข้าก็อย่างหนึ่ง เย็นก็อย่างหนึ่ง ค่ำก็อย่างหนึ่ง ในที่นอนที่เราเคยนอนที่นอนเดียวกันนั้นแหละ มันก็สร้างความรู้สึกในทางจิตใจได้ต่างๆ กัน เพราะฉะนั้นเราจึงรู้สึกต่อที่นอนของเรา ที่นอนเดียวกันนั้นแหละ ในความหมายที่ต่างกัน ในความรู้สึกเป็นเวทนาที่ต่างกัน แก้อัตว์เดียวกันนั้นแหละ วันหนึ่งเราลงไปรู้สึกอย่างหนึ่ง อีกวันหนึ่งนั่งลงไปรู้สึกอีกอย่างหนึ่ง มันแล้วแต่ว่าจิตใจในขณะนั้นมันกำลังเป็นอย่างไร ที่แท้มันก็

เป็นเรื่องของอนุสัย หรือกิเลส อุปาทานเหล่านี้ทั้งนั้น โลกก็เปลี่ยนไปตามอำนาจของกิเลสเหล่านั้น โลกจึงต่างกัน เพราะว่าเราสร้างมันขึ้นมาได้โดยไม่รู้สีกตัว ตามอำนาจกิเลสนั่นเอง

เราจึงพยายามศึกษาข้อนี้กันให้มาก คือขณะจิตใจ ควบคุมจิตใจให้ได้มาก แล้วเราก็จะบังคับจิตใจให้สร้างโลก ที่น่าอยู่ น่าดู กว่าที่แล่วมา นี้เรียกว่าโลกเป็นสิ่งที่เราสร้างขึ้น ถ้าใครเห็นว่ามันละเอียด หยุ่มหยุิม จู้จู้มากเกินไป ไม่อยากจะสนใจก็ตามใจ ถือว่าอาตมาไม่ได้พูดเรื่องนี้ก็ได้ แต่ถ้าใครรู้สึกว่ามันยังอยู่ในวิสัยที่จะเข้าใจได้ คือทำได้อบรมจิตใจให้ดีที่สุดที่จะทำได้ เหมือนกับที่ได้สอนไว้ในแบบวิธีต่างๆ ของการอบรมจิตใจ ผูกฝนจิตใจนั้นแหละ เราจะสร้างโลกได้ตามพอใจ สร้างกามโลก มีความรู้สึกที่ข่มไปด้วยความรู้สึกทางกามก็ได้ หลากๆ ชั้น เสียด้วย สร้างรูปโลก หรือพรหมโลกชนิดที่มีรูปขึ้นในจิตใจก็ได้ แล้วจิตใจก็ตั้งอยู่ในความรู้สึกชนิดที่มันเป็นรูปโลก หรือพรหมโลกอย่างที่มีรูปก็ได้ ถ้าเก่งไปกว่านั้นอีกก็ไปถึงอรุปร มีอรุปรมาณ ผลของอรุปรสมาธิ แล้วก็สร้างอรุปรโลกขึ้นมาในจิตใจได้ จิตใจจะรู้สึกแต่ในโลกอย่างนี้ ไม่รู้สึกในโลกอย่างอื่น เพราะว่าเราบังคับจิตใจ อยู่ในอำนาจของเราอย่างเต็มที่ นี้เรียกว่าสร้างโลกอื่นได้ ตามที่เราต้องการ จนกระทั่งว่าจะสร้างโลกุตตระขึ้นมาได้ โลกุตตระนั้นสร้างไม่ได้หรอก แต่เราทำให้ปรากฏได้

ฉะนั้นเราจึงเรียกว่า เราสร้างขึ้นมาได้ เพราะเราปรับปรุงจิตใจของเราให้สัมผัสกันได้กับภาวะที่เรียกว่าโลกุตตระนั้น เดียวนี้มาพูดถึงปรโลกกันดีกว่า เดียวนี้เรายังไปไหนไม่ได้มากมายอะไรนัก มาพูดถึงคำว่าปรโลกกันดีกว่า แล้วก็สอนเด็กๆ ให้รู้จักปรโลกนี้ได้ด้วย

ปรโลกที่รู้จักกันอยู่ทั่วไป เขาหมายถึงโลกอื่นหลักจากตายแล้ว มันโง่ก็มากน้อย มันต้องตายแล้วมันจึงจะไปปรโลก หรือโลกอื่น มันจำกัดมากเกินไป แต่ความจริงมันไม่เป็นอย่างนั้น เราปรับปรุงจิตใจของเราได้อย่างไร โลกนี้ก็เป็นโลกอื่นทันที ตามความเปลี่ยนแปลงของจิตใจนั้น

ฉะนั้นเราสร้างปรโลกได้ที่นี้ เวลาที่นี้ ที่นี้หรือเวลานี้ หรือเดี๋ยวนี้ ก็ได้ ด้วยการกระทำในทางจิตใจให้มันเปลี่ยนไป อยู่ในภาวะอย่างนี้ ก็เรียกว่าปรโลกได้ เพราะ “ป-ร” แปลว่าอื่น ปรโลกแปลว่าโลกอื่น อื่นคือไม่เหมือนกับที่เรากำลังรู้สึกอยู่ตามธรรมดา เราเกิดมามีความมีการศึกษา มีการเป็นอยู่ตามธรรมดาเหมือนอย่างที่เป็นอยู่ อย่างซ้ำๆ ซากๆ แล้วเราก็เชื่อ เราอยากจะเป็นอยู่ในโลกอื่น จะขิรมรสของโลกอื่น แล้วก็ปรับปรุงจิตใจ ให้มันสามารถที่จะมีความรู้สึกอย่างอื่น เลื่อนขึ้นไป เป็นกามาวจร รูปาวจร อรูปาวจร ตามวิธีฝึกสมาธิภาวนานั้นเอง เพราะฉะนั้นเราอาจจะสร้างโลกชนิดไหนก็ได้ เทวโลก มารโลก พรหมโลก ชนิดไหนก็ได้ ถ้าเราเก่งจริงในการที่จะฝึกฝนอบรมจิตใจ

ที่นี้มันก็ดีสิ ที่ว่านั่งอยู่ที่นี่ เราเข้าไปสู่โลกอื่นได้ คือไป พรหมโลกในพริบตาเดียว เปลี่ยนภาวะของจิตใจ ไปอยู่ในลักษณะของ รูปฌาน อรูปฌาน มันก็ไปอยู่ในปรโลกในพริบตาเดียว ร่างกายจะอยู่ที่นี้ก็ไม่มีปัญหาอะไร คือยังเป็นคนเดิม ร่างกายเดิม แต่จิตใจมันไปอยู่โลกอื่นแล้ว

นี่ปรโลกอย่างนี้มันน่าสนใจ ควรจะศึกษาดู แล้วพยายาม ทำให้ได้ คือถ้าว่ามันเกิดความร้อน เป็นไฟขึ้นมาในโลกนี้ เราก็เปลี่ยนไปอยู่โลกอื่น ซึ่งมันเย็นเป็นน้ำก็ได้ ผัวเมียทะเลาะกัน มันก็อยู่ใน กองไฟ ตกนรกทั้งเป็น คนหนึ่งมันเก่งมาก มันเปลี่ยนจิตใจแป๊บเดียว

มันก็ไปอยู่ในโลกอื่นได้ นี่มันจะอยู่ดีหรือไม่ดี ลองคิดดูในข้อนี้

ที่อาตมาอยากจะบอกก็บอกว่า ทำงานอยู่ก็ได้ เมื่อทำอะไรทำนา ทำการ ทำงานอยู่ เรามีจิตใจอยู่ในโลกอื่นก็ได้ ล้างจาน ภูบ้านอะไรอยู่ที่นี่ มีจิตใจอยู่ในพรหมโลกก็ได้ ถ้ามีสมาธิอยู่กับการทำงาน มีสติอยู่กับการทำงาน ไม่เกิดการปรุงแต่งเป็นผัสสะ เวทนา ตัณหา อุปาทาน อย่างอื่น จิตมีสมาธิแน่วแน่นอยู่ในการกระทำนั้น จิตนั้นไปอยู่ในพรหมโลกก็ได้ ร่างกายก็ภูบ้านอยู่ ล้างจานอยู่ แต่ไม่มีใครทำอย่างนี้ เพราะเหตุว่า เป็นแม่บ้านนี่ มันไม่อยากล้างจาน ถ้าล้างจานมันฝืนใจ ทำอยู่ด้วยหงุดหงิด ความหงุดหงิดมันก็ตกนรกทั้งเป็น มันล้างจานไปพลาง มันตกนรกไปพลาง นี่ก็สมน้ำหน้ามัน

ทีนี้ถ้าคนหนึ่ง มันสามารถที่จะมีจิตใจปกติ ล้างจานอยู่ จิตใจมันไปอยู่พรหมโลกก็ได้ นี่เราอยู่ในโลกอื่นก็ได้ แม้ในขณะที่ทำงานอยู่

เฮ้อ ! จะให้มันดีกว่านั้นอีก เวลาที่เจ็บไข้อยู่ ก็ไปอยู่ปรโลกได้ เจ็บไข้เป็นโรคอะไรก็ตาม ที่มันเจ็บไข้อยู่ นั่นแหละ เอาจิตใจไปไว้เสียในโลกอื่นก็ได้ ใจความเจ็บความไข้ก็ทำอะไรไม่ได้ นี่มันเก่งมากถึงขนาดนี้ เจ็บป่วยอยู่ด้วยโลกที่มีเวทนาแข็งกล้า แสบเผ็ด ก็ยังเอาจิตใจไปไว้ที่อื่นได้ ผ่านโลกอื่นได้ ปล่อยให้ร่างกายนี้ มันอยู่ไปอย่างนั้นแหละ ถ้าโรคมันจะหาย หรือว่ามันจะตายไปก็ได้ มันแล้วแต่เหตุปัจจัยในส่วนนั้น

นี่เรื่องใหญ่ ๆ มันเป็นอย่างนี้ ทำงานอยู่ก็มีปรโลกอื่นอยู่ได้ เจ็บไข้อยู่ก็มีปรโลกอื่นอยู่ได้ ทีนี้ไอ้เรื่องที่มันเป็นปัญหาในชีวิตประจำวัน นั้นนะ จะต้องเอามาคิดให้มาก เราทำอะไรผิดอยู่ มีอะไรเกี่ยวพันกันอยู่ เป็นความกันอยู่ มีคติกันอยู่ แพ้คดี แพ้ความ หรือว่าถูกตัดสินจำคุก ถูกตัดสินลงโทษอะไรก็ตาม เราก็ยังมีโอกาสที่จะทำจิตใจให้ไปอยู่ในปรโลกอื่น ไม่หงุดหงิด วุ่นวาย เดือดร้อนไปตามอำนาจของไอ้สิ่งที่

กำลังเผชิญอยู่ในทางร่างกาย หรือในทางโลก ใครมันจะรับประกันได้ ไร้คนตีๆ ก็ติดคุกติดตะรางได้ ไม่ได้ทำผิดอะไรเลย อย่างนี้มันก็บันทึกกันว่าโชคร้าย เป็นทุกข์เป็นอะไรไปตามเรื่อง อาตมาคิดว่ามันมีทางที่จะไปอยู่โลกอื่นเสียได้ ทั้งที่ร่างกายมันชาติติดตรวน ติดตรวนกึ่งกึ่งๆ อยู่ในเรือนจำอย่างนี้ยังไม่เอาหรอก มันอยู่ปรโลกอื่นได้โดยจิตใจ

ทีนี้จะดูให้ละเอียดลงไปอีก ที่นั่งอยู่ที่นี้ทุกคนนะ อยู่ในโลกที่ต่างๆ กัน ไม่ได้เหมือนกันทุกคนหรอก ไม่ได้ว่ามานั่งอยู่ที่แผ่นดินนี้ ในสวนโมกข์นี้ แล้วรู้สึกว่าเป็นโลกเหมือนกันหมด อย่างเดียวกันหมด

นี่เราไม่มีอะไรมองจิตใจของผู้อื่นได้ อ่านจิตใจของผู้อื่นไม่ออก เราก็เลยเหมาๆ เอาว่า มันเหมือนกันหมด ที่จริงมันไม่เป็นเช่นนั้น มันแล้วแต่ว่า สถานะแห่งจิตใจของใครมันเป็นอย่างไร รู้สึกอะไรได้เท่าไร อย่างที่ได้บอกแล้วเมื่อตะกี้นี้ว่า บางคนมันมานั่งที่นี่ มันว่าเหงาจะตาย เหมือนกับตกนรก บางคนบอกว่า มันสบายบอกไม่ถูก เหมือนกับขึ้นสวรรค์

เฮ้ ! ถ้ายังไม่เข้าใจ ก็อยากจะเปรียบเทียบต่อไปอีกว่า ไข่ลูกเด็กๆ นั้นนะ มันอยู่กันคนละโลกกับเรา อาตมาเห็นเด็กเล็กๆ มันวิ่งอยู่ในวัดนี้ แต่มันอยู่คนละโลกกับอาตมา ที่อยู่ด้วยความรักผิชอบ หน้าทำการงาน ภาระต่างๆ ที่มันอยากจะวิ่ง ไปรับเอามา ทำให้มันลำบากไม่ค่อยมีการพักผ่อนอะไร แต่ลูกเด็กๆ ตัวเล็กๆ นั้นนะเขาอยู่สบายมาก เขาไม่มีความรู้สึกอย่างนี้ เขาไม่มีโลกอย่างนี้ เขามีเรื่องเล่นหัวตามแบบของเขา มาเรียกหลวงตาๆ แหม ! ขอนั้นที ขอนี้ที มันก็สบายใจไปหมด ไข่เด็ก ๆ ที่มันอยู่คนละโลกกับเรา เราอยู่โลกอีกโลกหนึ่ง ถ้าใครเข้าใจเรื่องนี้ก็จะเข้าใจได้ชัดขึ้นไปยิ่งขั้นอีกว่า เราอยู่ในโลกที่ต่าง ๆ กันได้ เราอยู่ในโลกอื่นต่างหากจากกันได้

เด็ก ๆ เขาอยู่ในโลกที่งดงามสดชื่น น่าอยู่มากกว่าเรา สังเกตดูเถอะ พอจะอ่านออก ที่จิตใจของเด็ก ๆ นั้นมันเป็นอย่างไร มันเกือบจะไม่วู้จักความทุกข์เลย แม้จะถูกตีบ้าง มันก็ไม่ได้มีความทุกข์ เหมือนกับว่าไอ้คนผู้ใหญ่ที่ไม่ได้ถูกตี แต่มีความทุกข์ทับถมอยู่เหมือนกับภูเขาเลากา เอาไปคิดดูว่า ไอ้ลูกเด็ก ๆ นี่มันอยู่กับคนละโลกกับเรา แล้วเด็ก ๆ แต่ละคน ๆ มันก็ไม่ได้อยู่ในโลกเดียวกัน มันมีจิตใจต่างกัน ตามมากตามน้อย เพราะฉะนั้นเด็กแต่ละคนมันก็ยังอยู่กับคนละโลกกว่ามันจะเป็นหนุ่มเป็นสาว เป็นผู้... พ่อบ้าน แม่เรือน เป็นคนเฒ่าคนแก่ มันเปลี่ยนโลกมากมายเหลือเกิน

ถ้าทำจิตให้เหมือนกับจิตของเด็ก ในท้องมารตาได้ มันก็เป็นอีกโลกหนึ่ง บางคนเขาก็แนะนำอย่างนั้น พวกเข็น พวกอะไร เขามีวิธีสอนแปลก ๆ ให้ทำจิตเหมือนกับเด็กที่อยู่ในครรภ์ดูบ้าง มันอีกโลกหนึ่งต่างหาก มันยังไม่ค่อยรู้สึกอะไร ทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกายอะไร มันอยู่ในโลกอีกชนิดหนึ่ง มันเป็นทุกข์ได้ยาก นี่เรียกว่าปรโลกทั้งนั้น

เพราะฉะนั้น อยากจะขอพูดว่าถ้ายังไม่อาจจะอยู่เหนือโลกก็หัดอยู่ในปรโลกที่น่าอยู่ ยิ่งกว่าที่กำลังมีอยู่ก็แล้วกัน มีโลกอื่น หรือปรโลกอื่นที่มันดีกว่าที่เรากำลังอยู่ แล้วเราก็หลบหลีกความทุกข์ได้มากทีเดียว

อยากไปอยู่ในโลกนรกดูบ้างก็ได้ ลองทำจิตใจให้มันมืด มืดไปในทางของธรรมะที่เป็นความถูกต้องนี้ เดี่ยวมันก็จะร้อน มันจะวิตกกังวล มันจะอาลัยอาวรณ์ นั่งอยู่ที่นี้ลองทำความเข้าใจให้มืด ๆ ไปถึงบ้านที่กรุงเทพฯ เดี่ยวมันก็จะได้อยู่ปรโลกชนิดที่นรกหันออกทันใจได้เหมือนกัน นี่เราสร้างโลกของเราได้ในลักษณะอย่างนี้ สร้างโลกอื่นให้มันแปลก

ประหลาดออกไป ในลักษณะที่ไม่น่าเชื่อ และก็ขอให้เลือกเอาว่า จะชอบ
อย่างไร

อาตมาขอยืนยันว่า ปรโลกในความหมายอย่างนี้แหละมันจริง
มันจริงกว่า มันเห็นได้ชัด ชัดกว่าปรโลกที่เขาพูดกันมาก ๆ ว่า เข้าโลง
ไปแล้วโน่น ก็น่าจะไปได้ปรโลก ไม่มีเหตุผล ไม่น่าเชื่อ ไม่ยอมเชื่อ
เพราะมันไม่เห็น ไม่รู้สึกได้โดยประจักษ์ เหมือนกับปรโลกอย่างที่กำลัง
ว่าให้ฟัง

ฉะนั้นเราสร้างปรโลกที่น่าพอใจ น่าอยู่ ให้ทันทั่วทั้งกับปัญหา
ที่มันเกิดขึ้น ในชีวิตประจำวันของเรา เราไม่ต้องร้องไห้เหมือนบางคนก็
ร้องไห้เก่ง เราก็ไม่ต้องหัวเราะ เหมือนบางคนที่มันหัวเราะเก่ง เหมือนกับ
คนบ้า เราก็สร้างโลกที่มันปกติ ๆ อยู่ มันอยู่ในวิสัยที่ทำได้แบบนี้เอง

นี่คือสิ่งที่น่าเอามาพิจารณากัน ถึงกับที่ว่าเอามาล้อกันเล่น
ก็ได้ คือกล่าวพูดว่า เราสร้างโลกได้ โลกนี้เป็นสิ่งที่เราสร้างขึ้นมาได้
ตามความพอใจของเรา เราอาจจะสร้างโลกอื่นอยู่ได้ ทั้งที่ร่างกายนี้
มันกำลังอยู่ในสภาพอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งเราไม่ปรารถนา แยกจิตใจ
ออกไปอยู่เสียที่โลกอื่น

ชี จักรยาน จิต

- ๑) ทุกคนที่มารายงาน หรือถาม, แสดงว่าเขาเห็น
การทำสมาธิเป็นสิ่งที่เหลือวิสัย, หลังจากทำสัก
ว่าทำแล้วก็ยอมแพ้ โดยหมกกำลังใจที่จะพยายาม
อีก. บางคนก็รบเร้าให้อธิบายใหม่, หรือหา
วิธีอื่น.
- ๒) เรามักว่ามันเหมือนกับหัดขี่จักรยาน, มันไม่ใช่
ได้โดยไม่มี การล้มลุกคลุกคลาน ก่อน,
อาจารย์ที่สอนดีที่สุด คือการล้ม นั่นเอง,

บทล้อ ะ ความไม่พยายามของเรา ทำให้เรา
รับกรรม ถูกหาว่า สอนเรื่องที่ไม่มีใครทำได้
ทั้งที่มี พุ.ว่า คุณเมหฺติ กิจฺจุ อากฺขุปี าลา
ซึ่งแสดงว่า แม่พระองค์ก็ไม่ทรงสามารถ
ทำให้ใครมีสมาธิได้ โดยไม่มี การขี่จักร-
จิตกันเสียก่อน.

ปีที่จักรยาน จิต

ที่นี้ก็พูดเรื่องต่อกันไปอีก ที่จะสร้างโลกใหม่ สร้างโลกอื่น สร้างโลกที่น่าพอใจอยู่ในขณะที่ร่างกายนี้ มันเผชิญกับกับเหตุการณ์ในบ้าน ในเรือน ในโลก ในบ้าน ในเมืองชนิดที่เลวร้ายที่สุด แต่จิตใจนี้ ไปอยู่เสียที่ปรโลกอื่นที่เยือกเย็นที่สุด จะทำอย่างไร

ก็คือทำได้ด้วยการเปลี่ยนจิตใจใหม่ สร้างจิตใจใหม่ ผีภณจิตใจชนิดที่เราจะต้องการจะเป็นอย่างไร มันก็เป็นอย่างนั้นได้ นี่คือนิเวศที่เรียกกันว่ากรรมฐาน หรือภาวนา เจริญสมาธิ วิปัสสนา ทำสมาธิ พูดกันให้เป็นธรรมดาสามัญหน้อย ก็ทำสมาธิ คือทำจิตใจให้อยู่ในอำนาจตามที่ต้องการว่าจะให้อยู่อย่างไร ทำให้มันสงบเสีย ให้มันเป็นพรหมโลกเสียก็ได้ หรือประณีตยิ่งๆ ขึ้นไป เป็นพรหมโลกชั้นสูงสุดต่อไปอีกก็ถึงกับว่า เป็นพรหมโลกที่ไม่มีรูปอย่างนี้ก็ได้ เดียวนี้จะทำอย่างไร ก็ฝึกจิต ปัญหาก็คเกิดขึ้น คือฝึกไม่ได้ นี่มันเป็นความโง่ของคน

เอาละ เป็นอันว่า เดือนหนึ่งก็ได้ ถูกตามแต่ปัญหาเรื่องนี้ ของคนโง่ชนิดนี้ ว่าทำอย่างไร มันจึงทำไม่ได้ พอลงมือทำมันก็เป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้ กำหนดลมหายใจก็ไม่ได้ กำหนดอะไรก็ไม่ได้ มันถามกันแต่อย่างนี้ ในที่สุดก็พบได้ว่า มันเป็นคนเหลวไหล เป็นคนไม่รู้จักตัวเอง ไม่รู้จักสิ่งทีเรียกว่าจิต ไม่รู้จักระบบของการฝึกจิต ว่าจะต้องทำอย่างไร

นี่ก็จะเล่าให้ฟัง คนเหล่านี้พอไปลงมือทำสมาธิ กำหนดลมหายใจ หรือกำหนดอะไรในนาที่แรก ในสองสามนาที่แรก ในห้านาที่แรกนั้นนะ มันก็ฟ่ายแพ้แล้ว มันก็ยอมแพ้แล้ว ก็ทำไม่ได้ มีแต่ทำไม่ได้ มีแต่หนีไปทางนั้น หนีไปทางนี้ เปลี่ยนไปทางนั้น เปลี่ยนไปทางนี้ บางคนก็เห็นอะไรแปลกๆ ไม่เข้ารูปเข้ารอยได้แล้วก็เลิกเสีย และให้อาตมา

มาช่วยแก้ปัญหา ให้ตอบคำถาม ให้อธิบาย ก็ไม่รู้จะตอบอย่างไร

ที่เป็นโดยมากนั้นสรุปความได้ว่า มันเป็นคนโง่ มันต้องการจะชี้แจงจรรยาานให้เป็นโดยไม่ต้องทกล้ม เราบอกกับเขาว่า มันเหมือนกับชี้แจงจรรยาานจิต เอาจิตมาเป็นจรรยาานแล้วก็ชี้ มันก็ต้องทกล้มหลายหนแหละ เช่นเดียวกับไอ้ชี้แจงจรรยาานธรรมดาจะเห็นนี้ มันก็ทกล้ม ถามดู มันก็ทกล้มทุกคนแหละ เคยทกล้มหลายหนกว่าจะชี้แจงจรรยาานได้ แต่พอที่มาชี้แจงจรรยาานจิตนี้ มันไม่ต้องการให้เป็นอย่างนั้น หรือมันไม่ยอมให้เป็นอย่างนั้น มันไม่เข้าใจว่า มันจะต้องเป็นอย่างนั้น

เราชี้แจงจรรยาานจิตนี้ มันก็ต้องทกล้ม มันก็ต้องทกล้ม หรือ ฟุ้งซ่านหนีไปเสีย ไม่กำหนดอารมณ์นิมิตอะไรได้ ก็ต้องลุกขึ้นมาชี้มันอีกแหละ เหมือนกับชี้แจงจรรยาาน การทกล้มมันสอนให้อย่าโง่ไปนึกว่าเราชี้แจงจรรยาานเป็นนั่นนะ ไม่ใช่ใครมาสอนได้ ไอ้การทกล้มนั่นแหละ มันสอนให้ สอนให้ทุกที จนประคองได้ ไม่ล้ม ชี้คุดไปคุดมา คุดไปคุดมา แล้วมันก็สอนให้อีก จนชี้ไม่คุดไปคุดมา แล้วมันก็สอนให้อีก จนชี้ปล่อยมือก็ได้ ใครมันสอน ใครมันสอนได้

ที่นี้การฝึกจิต หรือชี้แจงจรรยาานจิตนี้ก็เหมือนกัน ไม่มีอาจารย์ไหนมาสอนได้ ชื่นพูดมันก็โง่ อาจารย์คนไหนมาสอนได้มันก็อวดดี มันเพียงแต่บอกให้รู้ว่า ทำอย่างไร เหมือนกับจับจรรยาานแล้วชี้อย่างไร ต่อขึ้นไป ไอ้การทกล้มนั่นมันสอนให้ ชี้แจงจรรยาานจิตนี้ก็เหมือนกัน

ต่อไปนี้การทำไม่สำเร็จนั่นแหละ มันสอนให้จิตมันฟุ้งซ่าน จิตมันหนีไป จิตมันไม่กำหนดอารมณ์ตามที่เราต้องการ นั่นคือการทกล้ม เมื่อทกล้มทีไรมันจะสอนให้ทุกที แต่คนโง่มันไม่ยอมรับ มันไม่ค่อยสังเกตที่จะรับ ในเมื่อมันสอนให้ มันก็เลยทำไม่ได้ แล้วก็เลยเลิกกัน ยอมแพ้แล้วทั้งไม่ฝึกจิตนี้อีกต่อไป เพราะเขาโง่มากจนไม่อาจจะถือเอาการสั่งสอน

ของจิต ที่มันดีนรณ มันกวัดแกว่ง มันไม่เป็นสมาธิ พอจะทำให้เป็นสมาธิ มันไม่เป็น มันล้มละลายทุกที คนก็ถือว่าล้มละลายไปหมด ไม่ได้ว่าเป็นการนอน แต่ถ้าใครสักคนหนึ่ง มันตั้งปณิธานใหม่ มันต่อสู้เรื่อยไป อย่างกับซี้รดจักรยาน ล้มก็ขึ้นอีก ล้มก็ขึ้นอีกๆ หลายหนเข้ามันก็ขึ้นได้

ไอ้ทำจิตที่เป็นสมาธิอย่างนั้นแหละ ต้องทำใจดีสู้เสือไม่ยอมแพ้ มันก็ลุกขึ้นทำต่อไปอีก ไม่เท่าไรมันก็จะได้ นี่ความโง่ของเรา ทำให้เราพลาดจากประโยชน์ที่ควรจะได้ ความไม่พยายามให้เต็มที่ของเรา หลอกให้เราให้เข้าใจว่า เราไม่มีอุปนิสัย เราไม่มีบุญ เราไม่มีวาสนา ที่จะทำสมาธิได้ ก็เลยเลิกกันตลอดชาติ มันไม่มีทางที่จะทำได้ ก็ต้องเรียกว่า คนนี้มันเสียชาติเกิด ในการที่จะทำสมาธิจะเอากันอย่างไร พระพุทธเจ้า ท่านก็ตรัสว่า ไอ้ความพากเพียรพยายามนั้น เธอทำเอง พระตถาคต นี่เป็นเพียงแต่เป็นผู้ชี้ทางแนะแนว แล้วก็เดินเอง ก็ทำเอง ล้มลุกคลุกคลานก็ต่อสู้เรื่อยไป มันก็ประสบความสำเร็จ เต็มยี่สิบ เราไม่ประสบความสำเร็จในการบังคับจิต เราจึงสร้างปรโลกไม่ได้ อยู่ที่นี่ เวลาที่นี่ สร้างปรโลกอันอื่นให้จิตอยู่ไม่ได้ เพราะเราไม่ฉลาดในการฝึกฝนจิต

นี่อาตมาจึงถือว่ามันเหมือนกัน มันเกี่ยวข้องกัน อุตสาห์ฝึกฝน ซี้จักรยานจิตให้ได้ เอาชนะจิตให้ได้ ควบคุมจิตให้ได้ ก็จะสามารถสร้างปรโลกนี้ได้ตามที่ตัวต้องการ และเหมือนว่าเล่น

ขอให้ทุกคนพิจารณาดูสังเกตดูว่า นี่มันมีข้อเท็จจริงอย่างไรที่อาตมากำลังกล่าวหรือไม่ ถ้ามันจริงอย่างที่ว่านี่ ก็ไปตั้งต้นกันเสียใหม่ ไปหัดซี้รดจักรยานจิตกันเสียให้ได้กันเสียทุกคน แล้วก็สร้างปรโลกได้ตามที่ตัวต้องการ ในที่สุดก็จะสร้างโลกุตตระ หรือโลกอุดรได้ คืออยู่เหนือโลกโดยประการทั้งปวง ตัดความยึดมั่นถือมั่นนั้นได้ คือหลุดออกไปจากโลกได้ อยู่เหนือโลกได้ เพราะการบังคับจิตได้ ฝึกฝนจิตได้

เรื่องตึกเรื่องหลุก.

- คนพร้าหาหลุก ไม่หยุดปาก ควรถูกตำว่าอ้าอิชชาติ-
โง่, พร้าหาหลุกโดยที่ไม่มองดูเสียเลย ว่า
ตามปรกติ ไม่มีอะไรตึก หรือซัง
อาการตึกนั้น เพิ่งเกิดเป็นครั้งคราว
ดังนั้น ระวังอย่าให้เกิดขึ้น สำหรับตึกหรือซัง,
- ถ้าจะหลุกกันจริงๆนั้น
ต้องหลุกจากอนุสัย-สังโยชน์
-ความเคยชินแห่งการเกิดของสิ่งที่ ตึก, หรือซัง,
-ไม่อาจเกิด อุปาทาน ในสิ่งใด
-หลุกพ้นจากอัสวะ -สังโยชน์, ไม่ถ้อมันด้วยอุปาทาน
- เข้าใจให้ถูกเสียด้วยว่า
ไม่ใช่หลุกจากกิเลสชั่วคราว คือโลภะโทสะโมหะ
นั้น มันเพิ่งเกิด และดับของมันเอง,
ขอให้หลุกจากความเคยชินที่จะเกิดกิเลสประเภทนั้น.

บทที่จะล้อ ะ อย่าโง่เรื่อง ตึก-หลุก
จะไคมีสติ ระวังไม่มีการตึก-การหลุก

เรื่องติดเรื่องหลุด

นี่ก็จะพูดถึงเรื่องติดเรื่องหลุด กันอีกสักเรื่องหนึ่ง เรื่องติดเรื่องหลุดนี้ก็พูดกันมานานแล้ว อาตมาจำได้ แต่ผู้ฟังจะจำได้หรือไม่ นั่นมันอีกเรื่องหนึ่ง เรื่องติดเรื่องหลุดก็ควรจะนึกถึงข้อที่ว่า ตามธรรมดา มันไม่ติด หรือจะเรียกว่ามันหลุดอยู่เป็นปกติ เป็นพื้นฐานก็ได้ แต่เมื่อควบคุมจิตไม่ได้ มีสติไม่พอ ป้องกันไว้ไม่ได้ มันก็เกิดอาการที่เรียกว่า ติดขึ้นมาทันที อารมณ์ทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย ทางใจ เกิดขึ้นแล้วไม่มีสติเพียงพอ ไม่มีปัญญาเพียงพอ มันก็ไหลไปในทางที่ อวิชชาเข้ามายึดครองสัมผัส เกิดเวทนา เกิดตัณหา เกิดอุปาทาน มันก็ติด ทุกคราวที่ติดมันก็เป็นทุกข์ตลอดเวลาที่มันติด กว่ามันจะหลุด ถ้าเราฝึกฝนจิตดี อย่างที่เรียกว่า ขี้จักรยานจิตได้นี่ ก็บังคับจิตให้เลาะเลี้ยวไปเสีย ไปในทางที่มันจะไม่ติด มีสติเพียงพอ เป็นข้อที่สำคัญกว่าสิ่งใดหมด เดียวนี้เราไม่มีสติเพียงพอ แล้วเราก็ไม่ฝึกสติให้เพียงพอ รู้จักสติปฏิฐานกันแต่ชื่อ ขออภัยที่จะพูดว่า ยังสอนสติปฏิฐานกันไม่ถูกต้อง ไม่สมบูรณ์ ถ้ามีการสอนเรื่องสติปฏิฐานอย่างถูกต้อง และสมบูรณ์แล้ว ก็จะมีสติที่เพียงพอ ที่จะป้องกันไม่ให้อวิชชาเกิดขึ้นในขณะแห่งผัสสะ ก็ไม่มีเวทนา ตัณหา อุปาทานเกิดขึ้น เป็นการติด

นี่มันเนื่องกันอยู่กับสติเป็นส่วนสำคัญ ฝึกจิตให้มีสติเพียงพอ ให้เคยชินแก่การที่จะมีสติ ให้ละฝ่ายที่เป็นกิเลส คือความที่ไม่มีสติเลย แล้วก็มามีฝ่ายที่เป็นความถูกต้อง คือปราศจากกิเลส แล้วก็สติ สตินี้จะต้องไวยิ่งกว่าสิ่งใด มาทันท่วงที คือทันเวลาที่มีการสัมผัสทางตา ทางหู เป็นต้น

มันเร็ว มันต้องการความเร็วยิ่งกว่าสิ่งใด จนไม่รู้จะเปรียบกันกับอะไร จิตของเราพอกระทบอารมณ์แป๊บเดียว มันก็ผ่านขั้นตอนตั้งหลายขั้นตอน ไปอยู่ในรูปแบบของความรักบ้าง ความโกรธบ้าง ความเกลียดบ้าง ความกลัวบ้าง นี่ มันเป็นความติดเต็มที่เสียแล้ว ความโลภ ความโกรธ ความหลง หรือความอะไรก็ตามใจ ที่เป็นลักษณะของกิเลสนั้น เป็นการติดทั้งนั้นแหละ ไปรักหรือไปโลภ มันก็ติดในความหมายที่ว่า เป็นความโลภ ไปโกรธ ไปเกลียด มันก็มันมีความติดในความหมายของความโกรธ ความเกลียด ไปโง่ ไปหลงไหล ไปพัวพัน ไปวนเวียนอยู่ มันก็เป็นความติดในลักษณะนั้น

อาการอย่างนี้คือ ความโลภ ความโกรธ ความหลงนี้ เกิดขึ้นเป็นคราว เมื่อผลอสติในขณะที่สัมผัสอารมณ์ทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ

ภาคคำ

ก ช ก กา ของธรรมะ

- ๑ ก ช ก กา ของการศึกษาธรรมะ
คือ ทา หู จมูก ชาติ ในฐานะเป็นอินทรีย์-อายตนะ - ธาตุ, คู่กับ รูป เสียง กลิ่น ชาติ ในฐานะเป็น อารมณ-อายตนะ-ธาตุ, ซึ่งคู่กัน.
นี่ เป็น ก ช ค พ ง.
- ๑ อาการที่สิ่งเหล่านั้น อาศัยกัน ประองต์กัน ตาม
สายแห่งปฏิจจสมุปบาท คือการแจกถูก ตามสระ,
- ๑ การปฏิบัติ ไม่ให้เกิด อวิชชาสัมผัส, แต่ให้เป็น
วิชชาสัมผัส นั้นเป็นการผันคำไปตามที่ต้องการ.
- ๑ เมื่อไม่ตั้งต้นการศึกษาตามแนวนี้ ก็ไม่เป็นการศึกษา
ที่มีรากฐานอันถูกต้อง ซึ่งทำให้รู้หนังสือดี.

บทสำหรับล้อ :- เราสอนปฏิจจสมุปบาทกันดีจริงๆ จน
ไม่อาจใช้เป็น กช ก กา ได้, และเราก็ไม่ฝัน
กันเสียเลย ว่าอะไรเป็น ก ช ก กา ของธรรมะ.
เราก็ไม่รู้หนังสือ อย่างสมน้ำหน้ากันทีเดียว.

ก ข ก กา ของธรรมะ

ในที่สุตก็มาสู่เรื่อง ก ข ก กา ของธรรมะ หรือของพระพุทธศาสนา แม้จะได้พูดมาแล้วเมื่อตอนกลางวัน ก็จะต้องพูดซ้ำอีกทีหนึ่ง เพราะว่าลืม หรือเชื่อว่าบางคนจะฟังไม่เข้าใจ แล้ว ก ข ก กา ของการศึกษาพระธรรม หรือพระศาสนานั้น มันต้องตั้งต้นกันที่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ที่อยู่ข้างในเราเรียกว่า ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ คู่กับสิ่งที่อยู่ข้างนอก รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณ์ ขอวิงวอน ขออ่อนวอน ถ้าไม่รังเกียจก็จะพูดว่า ขอกราบไหว้ให้ทุกคนนี้ ขอให้สนใจ ศึกษาไต่ ก ข ก กา ของธรรมะนี้ให้ถูกต้อง คือเรื่อง ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ให้เข้าใจกันให้จริงๆ

แล้วต่อไปนี้ การศึกษาและการปฏิบัติจะดีขึ้น จะถูกต้องยิ่งขึ้น จะบังคับจิตได้ หรือว่าจะป้องกันความทุกข์ไม่เกิดขึ้นได้ ในลักษณะของปัญญาวิมุตติล้วนๆ หรือว่า *สุขขวิปัสสกา* แล้วแต่จะเรียก ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ตามธรรมชาตินั้นเรียกว่า ธาตุ ธาตุตา ธาตุหู ธาตุจมูก ธาตุลิ้น ธาตุกาย ธาตุใจนี้ นี่มันเป็นธาตุตามธรรมชาติ สำหรับจะทำหน้าที่ของมัน ธาตุตาก็มีหน้าที่จะรู้ ธาตุหูก็มีหน้าที่จะได้ยิน นี่มันเป็นธาตุอยู่ตามธรรมชาติ อยู่ขั้นหนึ่งก่อน

ที่นี้มันก็ทำหน้าที่ ที่จะโยงกันกับอารมณ์ข้างนอก ก็เปลี่ยนชื่อจากคำว่าธาตุมาเป็น *อายตนะ* แปลว่าที่ต่อ หรือเครื่องติดต่อ เราไม่เรียกว่าธาตุตา ธาตุหู ธาตุจมูกอีกต่อไปแล้ว เราเรียกว่าอายตนะ คือตา อายตนะคือหู อายตนะคือจมูก อายตนะคือลิ้น เป็นต้น เมื่อมันลุกขึ้นมาทำหน้าที่ หน้าที่ติดต่อก็เรียกว่าอายตนะ

ที่นี้โดยเหตุที่มันเป็นตัวการอันร้ายกาจ ที่จะทำให้เรื่องราวต่าง ๆ เกิดขึ้นในโลกนี้ มันก็เปลี่ยนชื่อใหม่ ไปเป็นชื่ออีกชื่อหนึ่ง ก็เรียกว่าอินทรีย์ อินทรีย์ - สิ่งที่เป็นใหญ่ สำคัญ มีความสำคัญ ในขั้นเป็นหัวใจของเรื่องหนึ่ง ก็เลยเรียกว่า อินทรีย์คือตา อินทรีย์คือหู อินทรีย์คือจมูก อินทรีย์คือลิ้น ... - ไข่หกอย่างนี้ มันมีชื่อเรียกได้อย่างน้อยก็ ๓ อย่าง เรียกว่า จักขุอินทรีย์ โสตอินทรีย์ มานอินทรีย์ ก็เรียกว่าอินทรีย์ เรียกว่า จักขายตนนะ โสตายตนนะ มานายตนนะ ถ้าไปอยู่ในสภาพดั้งเดิมของมันตามธรรมชาติก็เรียกว่า จักขุธาตุ โสตธาตุ มานธาตุ มันเป็นธาตุนี้มีอยู่ตามธรรมชาติ พอลุกขึ้นมาทำหน้าที่ติดต่อก็เรียกว่า อายตนนะ แล้วมันเป็นสิ่งที่จะบังดาลให้เกิดเรื่องเกิดราวจนเป็นทุกข์ได้นี้ เรียกว่าอินทรีย์

ที่นี้คู่หูของมัน ที่อยู่ข้างนอก คือรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณ์ ถ้ามันอยู่ตามธรรมชาติก็เรียกว่าธาตุ ธา-ตุ นี้ด้วยเหมือนกัน ธาตุรูป ธาตุเสียง ธาตุกลิ่น ธาตุรส ธาตุโผฏฐัพพะ ธาตุธรรมะ คือธรรมารมณ์ พอได้ธาตุเหล่านี้ทำหน้าที่ติดต่อกับของข้างใน มันก็เปลี่ยนชื่อเป็นอายตนนะเหมือนกันอีก จึงเรียกว่า รูปายตนนะ โสตายตนนะ มานายตนนะ - อายตนนะคือรูป อายตนนะคือเสียง อายตนนะคือกลิ่น

เมื่อมันทำหน้าที่เป็นอายตนนะแล้วนั้น มันถูกกระทำให้ถูกกระทำให้เป็นฝ่ายถูกสัมผัส มันก็เปลี่ยนเป็นชื่อใหม่เป็นอารมณ์ เป็น รูปารมณ์ สัททารมณ์ รสอารมณ์ แล้วแต่จะเรียก เมื่อไข่ข้างในมันเรียกว่าอินทรีย์ ข้างนอกก็เรียกว่าอารมณ์ เมื่อข้างในมันเรียกว่าอายตนนะ ข้างนอกมันก็เรียกว่าอายตนนะ แต่ทั้งข้างนอกข้างในมันเป็นธาตุตามธรรมชาติด้วยกันทั้งนั้น มันจะลุกขึ้นมาทำอะไรตามหน้าที่ อะไรตามหน้าที่ เรื่องราวของมันนั้นนะ ศึกษาให้ดี สังเกตให้ดี ให้เข้าใจสิ่งเหล่านี้

เพื่อว่าจะควบคุมมันได้ รู้จักตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ที่เป็นคู่กันกับรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณเสียก่อน นี่คือ ก ข ค ง จ ฉ ช ซ ฌ ขณ ของพระธรรมที่เป็นความรู้เรื่องของพระนิพพาน

ทีนี้ถ้าเรามาดูว่า อายุตนะข้างในเกี่ยวข้องกับอายุตนะข้างนอกแล้ว ประจวบกันไปอย่างไร เปลี่ยนแปลงเป็นอย่างไร ตามลำดับที่เรียกว่า ปฏิจสสมุปบาทนี้ ก็เรียกว่า เราแจกลูกแล้วแหละเป็น กะ กา กิ กี ฆะ ขา ขิ ขี คะ คา คิ คี รู้จักมันดีถึงขนาดนี้ ในระดับที่ว่าเรียน ก ข แล้วก็แจกลูก

ทีนี้ถ้าเราศึกษามันให้ดีในสิ่งทั้งหกนี้ จนมีสติควบคุมขณะแห่งผัสสะไว้ อย่าให้เกิดอวิชชาผัสสะได้ คืออย่าให้มันผันไปในทางที่จะเกิด ตัณหา อุปาทาน แต่ผันมาในทางที่มีสติปัญญา รู้ว่าอะไรเป็นอะไร เป็นการศึกษา เป็นการเข้าใจสิ่งเหล่านี้แล้ว

นี่เรียกว่า เราเรียนหนังสือมาจนถึงขนาดที่ผันคำได้ กอ ก่อ ก้อ กือ กือ ก่า ก้า ก๊า ก๋า กี่ กี้ กั๊ กั๊ กั๊ อย่างนี้ได้ ให้มันมีหลักที่แม่นยำ แน่นอน เจาะจง ครบถ้วน มาอย่างนี้ เกี่ยวกับตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ นี่ไปเรียน ก ข ก กา แห่งพระธรรมในพระพุทธศาสนา มันจะไปถึงตัวตัณหา อุปาทาน ตัวกู ของกู แล้วรู้เรื่องความทุกข์ จับตัวความทุกข์ได้แล้วก็ง่าย ที่จะเข้าใจทันทีเรื่องเหตุของความทุกข์ เรื่องดับไปแห่งความทุกข์ เรื่องทางถึงความดับไปแห่งความทุกข์ เรียนจากของจริงด้วยการดู ไม่ใช่คิดเอาเอง ไม่ใช่คำนวณเอาเอง หรือว่า มาให้เหตุผลว่า เมื่ออย่างนั้นก็ต้องเป็นอย่างนี้ เหมือนที่สอนกันอยู่ในโรงเรียนนักธรรม

นี่สอนกันอย่างนี้ สอนจนตายก็ไม่รู้หนังสือ ไม่รู้หนังสือคือพระธรรมในลักษณะที่จะดับทุกข์ได้ เต็มวันเราก็ทำผิดอยู่หลายอย่าง เช่น

สอนเรื่องปฏิจจสมุปบาทไม่ถูกต้องตามที่เป็นจริงของเรื่องนั้น มันก็เลยไม่รู้ ไม่รู้เรื่องตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจที่แท้จริง เป็นเรื่องที่น่าเอามาล้อล้อพุทธบริษัท ที่เรียนมาจนแก่หัวหงอกก็ไม่รู้หนังสือ แม้ขนาด ก ข ก กา ไม่อาจจะแจกลูก หรือผันเสียงอะไรได้ มีแต่ไปหาความทุกข์เสมอไป

นี่ ก ข ก กา ของธรรมะเป็นอย่างนี้ จับฉวยให้ถูกต้อง จะเรียนธรรมะได้เร็ว จะเข้าถึงหัวใจของพระพุทธศาสนาได้เร็ว จริงทันแก่เวลา คือก่อนแต่ที่จะตายเสีย ยิ่งเรียนพระไตรปิฎก ยิ่งไม่รู้พระพุทธศาสนา ยิ่งเรียนตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจโดยตรงนี้ จะยิ่งรู้พระพุทธศาสนาในเวลาอันรวดเร็ว แต่ว่าข้อความในพระไตรปิฎกที่มากเกินไปจะมากนั้น มันก็เป็นกรบอกให้รู้วิธีที่จะเรียนเรื่องตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจทั้งนั้น แต่ว่าแล้วเราก็ไม่ได้เรียนเพื่อวัตถุประสงค์อันนั้น ก็เลยไม่รู้จักจะเรียน ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ นี้เรียกว่า เรียนอย่างชนิดที่รู้มากยากนาน ตำนาน้ำพริกละลายแม่น้ำ

วัตถุประสงค์

ทุกฝ่ายมีอาการ คำน้ำพริกละลายแม่น้ำ

- ๑ เราตำพวกเมามุญ ว่าตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ
แต่การเผยแพร่ธรรม ก็ยังมีอาการตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ
-แม่น้ำ ไม่แพ้กัน.
- ๑ การใช้สร้อยทรัพย์ที่เขามำรุง ก็ยังตำ น.พ.ด.ม.
และจะยังมีการเรียไร มาตำ น.พ.ด.ม.
- ๑ เราใช้ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างตำ น.พ.ด.ม.
เราให้การศึกษา ก็อย่างตำ น.พ.ด.ม. (ยิ่ง คดียิ่ง เห็น
เราจึงมีความเจริญรุ่งเรืองอย่างตำ น.พ.ด.ม.

บทสำหรับล้อ ะ โอ้ย น้าอยู่เสียจริงๆ
ในโลกที่ น้ามีกลิ่นน้ำพริก ทุกหัวระแห

ทุกฝ่ายมีอาการ ตำนาน้ำพริกละลายแม่น้ำ

ขอพูดต่อไป โดยหัวข้อว่า เรากำลังตำนาน้ำพริกละลายแม่น้ำ อย่างยิ่งกันอยู่ด้วยกันทุกคน โดยเฉพาะในการศึกษาเล่าเรียนนี้ มันมีลักษณะเหมือนกับตำนาน้ำพริกละลายแม่น้ำ ไม่เกิดเป็นรสเป็นชาติอะไร ขึ้นมา หรือถ้าจะพูดคร่าวเดียวให้หมด ก็อยากจะขอพูดอย่างนี้ดีกว่าว่า ทุกอย่างมันกำลังมีอยู่ ยิ่งกำลังเป็นไปในลักษณะที่ตำนาน้ำพริกละลายแม่น้ำ

คนมีปัญญาบางคน ก็ตำหนกทายกทายิกาวา เป็นพวกเมฆาบุญ ตำนาน้ำพริกละลายแม่น้ำ มันก็ดูจะพูดจริงอยู่ แต่คนนั้นก็รู้ความจริงอะไรมากมาย พูดด้วยความรู้สึกชั่วครู่ชั่วขณะก็ได้ ทั้งที่มันเป็นความจริง

ที่นี้อตมาก็อยากจะสำนึกตัวบ้างว่า ใ้ที่เราไปตำทขวบ้านว่า เมฆาบุญ ตำนาน้ำพริกละลายแม่น้ำ ไม่เป็นผล เป็น รสเป็นชาติอะไรขึ้นมา ที่นี้มามองดูทางพระทางเณร มันก็เผยแผ่ธรรมะในลักษณะที่ตำนาน้ำพริก ละลายแม่น้ำเหมือนกัน ฉายหนึ่งบ้าง ฉายสโลดบ้าง สอนธรรมะบ้าง อย่างนั้นอย่างนี้ ไม่ดูหัวแม่เท้าของตัวเองว่า มันมีลักษณะเหมือนกับ ตำนาน้ำพริกละลายแม่น้ำอยู่ ทายกทายิกาถูกหาว่าเมฆาบุญตำนาน้ำพริก ละลายแม่น้ำ แต่พระเณรที่ว่าเขาอย่างนั้น มันก็กำลังตำนาน้ำพริกละลาย แม่น้ำอยู่อีกแบบหนึ่ง บาปมันก็ตกอยู่กับพระศาสนานั่นเอง การศึกษา เป็นการตำนาน้ำพริกละลายแม่น้ำ การเผยแผ่ก็เป็นการตำนาน้ำพริกละลาย แม่น้ำ การใช้สอยวัตถุปัจจัยที่เขาบริจาคขึ้นไว้ในพระพุทธศาสนา ก็ ยังเป็นการตำนาน้ำพริกละลายแม่น้ำ

อตมาก็อยากจะออกรับเสียเลยว่า ยังมีความผิดพลาดอะไร อยู่ในวัดนี้มากเหมือนกัน ในลักษณะที่เป็นการตำนาน้ำพริกละลายแม่น้ำ เช่น ว่าสร้างอะไรมากเกินไป แล้วไม่ได้ใช้มันให้เป็นประโยชน์เต็มที่ของ

สิ่งนั้น ๆ หรือเรื่องนั้น ๆ ก็เป็นการตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ เผลอนิดเดียว ก็มีคนมายุให้สร้างนั่นสร้างนี่ ทำนั่นทำนี่เกินความจำเป็น เป็นลักษณะ ตำน้ำพริกละลายแม่น้ำอยู่เรื่อยไป เผลอนิดเดียวก็โง่ ถูกให้เขาหลอก ตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ วัตต์นี้ก็เป็นอย่างนี้ วัตต์อื่นอาจจะมากกว่านี้ก็ไม่แน่

นี่เรียกว่าใช้สอยทรัพย์สินที่ทายกทายิกาให้มานี้อย่างตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ แล้วบางทีก็ยังมีกรเรียไรเอามาตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ กันอยู่อีก นี่เป็นสิ่งที่น่ากลัว สรุปลงมาแล้วมนุษย์กำลังทำอย่างนี้ทั่วไปในโลก มนุษย์ที่ว่ามีสติปัญญาสามารถที่คนไทยไปตามกันเขานั้นแหละ มันก็เป็นอะไรทำอย่างตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ มันใช้ทรัพยากรของธรรมชาติ ในลักษณะที่เป็นการตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ มันขุดน้ำมันขึ้นมา มันขุดแร่ธาตุโลหะขึ้นมาอะไรก็ตามจากใต้แผ่นดินนี้ เอามาใช้อย่างตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ ด้วยความโง่ของมนุษย์ในโลก โลกนี้ไม่มีสันติภาพ ไม่รู้ใครจะไปหยุดความโง่นี้เสียที มันมีแต่พลอยโง่ตาม แล้วสนับสนุนให้มันเตลิดเปิดเปิงไป ในการใช้ทรัพยากรในโลกนี้ อย่างตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ มันก็เหมือนกับช่วยทำลายโลกนี้ให้วินาศเร็วเข้า

ที่นี้การศึกษาในโลกนี้ ก็ศึกษาชนิดที่ตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ จัดการศึกษาทั้งโลกมากมายมหาศาล เปลืองมาก อดเปลืองมาก แล้วไม่ผล แก่สันติภาพเลย โลกนี้ไม่มีสันติภาพ เพราะการจัดการศึกษาอย่างตำน้ำพริกละลายแม่น้ำของคนในโลกทั้งโลก ที่รวมกันโง่ จัดการศึกษาอย่างตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ นี่เป็นการศึกษาที่เป็นในโลก และก็จะวงการการศึกษาในวัดในวา ในพระพุทธรศาสนา ก็กำลังเป็นอย่างนี้ จะหาว่าอาตมากระทบ หรือดำหรืออะไรก็ได้ทั้งนั้นแหละ แต่ความรู้สึกมันเป็นอย่างนี้ มันก็ต้องพุดออกไปอย่างนี้ เรากำลังมีการศึกษานิดที่มีสาระน้อย เป็นประโยชน์แก่การดับทุกข์น้อย อุปมาเหมือนกับตำน้ำพริก

ละลายแม่น้ำ เรากำลังหมุนไปทางนั้นมากขึ้น ไม่หมุนมาหา ก ข ก กา ที่ถูกต้องของพระพุทธศาสนา ก็จะเรียนอะไรให้มันไกลออกไป ไกลออกไป ไกลออกไปจากตัวแท้ของพระธรรม หรือของพระพุทธศาสนา

ทีนี้มาดูผลที่มันเกิดขึ้น มันก็มีผลตรงกับเหตุ คือมีผลเป็นการตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ ความเจริญอะไรที่เกิดขึ้นก็ไม่มีประโยชน์อะไรเลย มันเป็นการตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ ความเจริญทางวัตถุ ทางอะไรก็ตามที่มันกำลังเจริญอยู่ในโลกนี้ ไม่เป็นประโยชน์แก่มนุษย์ มีแต่จะทำให้ยุ่งยากลำบาก หมดเปลือง เสียเวลามากขึ้น เพราะฉะนั้นจึงสรุปผลของการกระทำของมนุษย์ ว่ากำลังได้ผลอย่างกะตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ คือได้ผลมาแต่ในลักษณะที่ไม่มีประโยชน์อะไรแก่สันติภาพของมนุษย์

นี่จะเอามาล้อกันเล่นบ้าง ว่าโลกนี้มันไม่น่าอยู่เสียแล้ว เพราะว่าในน้ำนี้มันมีแต่กลิ่นน้ำพริก เหมือนอุ้ไปทั่วทุกหัวระแหง โลกนี้ไม่น่าอยู่แล้ว นี่เรื่องมันจะจบแล้ว เพราะมันบอกใกล้เข้ามาๆ ถึงจุดจบที่กำลังทำอะไรในลักษณะที่เป็นการตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ อาตมาก็ทำกับเขาด้วยเหมือนกัน ทำให้ท่านทั้งหลายเสียเวลามาก นี่ยังสงสัยอยู่ว่าจะ เป็นประโยชน์คุ้มค่ากันหรือไม่ เรื่องเทศน์ล้ออายุนี้ ก็บอกมาแล้วตั้งแต่ที่แรกเริ่มว่า ยังไม่รับประกันว่า ผู้ที่มาจากที่ไกลนี้ จะได้รับประโยชน์คุ้มค่ากันหรือไม่ ถ้าไม่ได้รับประโยชน์คุ้มค่ามันก็ต้องวกมาหาประโยคนี้นี้แหละ คือช่วยกันตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ ทั้งอาตมาและท่านทั้งหลายที่ชวนกันมา แล้วไปหลอกเพื่อนให้มากันมากขึ้น ปีนี้มันมากกว่าปีกลายสังเกตเห็นอย่างนั้น คงจะถูกหลอกมาอีกแยะ แล้วมันจะมีอาการอย่างตำน้ำพริกละลายแม่น้ำนี้แหละมากขึ้น ขอแสดงความเห็นห่วงไว้ล่วงหน้าช่วยกันระวังให้ได้ประโยชน์ ให้คุ้มกัน

ป็กรายการ

คำยืนยัน

"ฉันทำสุดความสามารถของฉันจริงๆ"

- ๑ ท่านทั้งหลาย ผู้หญิงชาวไท่กิน
ให้สตาจค์ไซ้
ให้ทุกอย่างเกี่ยวกับบัจจยี่
ให้ความร่วมมือสนับสนุน รอบค่าน
ให้เกียรติ ให้ความเคารพนับถือ
- ๑ เชื่อเด็ก, ฉันยืนยันได้ว่า
ฉันระมัดระวัง ทำสุดความสามารถ
ทำตลอดเวลา
จะทำจนวินาทีสุดท้าย,
- ๑ ผลที่จะได้นั้น ะ ก็แล้วแต่มันจะเป็นไปตามบัจจยี่
แล้วแต่ท่านจะได้อือเอาเพียงเท่าไร
คงไม่ตรงกับความสะดวกเสมอไป
หรือ บางคนอาจจะยังไม่ได้อะไรเลย
- ๑ แทว่า ฉันทำสุดความสามารถ
ควยร่างกายอันกะปลดกะเปลี่ย นี้.

คำยืนยันปิดรายการ “ฉันทำสุดความสามารถของฉันจริง ๆ”

หัวข้อสุดท้ายที่จะเน้นอีกครั้งหนึ่งก็คือว่า เราจะมาพูดกันประจำปี ตามสะดวกอย่างนี้ เพื่อวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งเท่านั้น คือ การเข้าถึงหัวใจของพระพุทธศาสนา ซึ่งสรุปความไว้เป็นคำพูดสั้น ๆ ว่า ไม่ยึดมั่นถือมั่นสิ่งใด โดยความเป็นตัวตนหรือของตน ให้มีชีวิตจิตใจอยู่ในลักษณะที่ว่า มั่นปราศจากความยึดมั่นถือมั่น ว่าเป็นตัวตน ว่าเป็นของตน ดูทางกายกิริยาอาการก็ไม่ได้ยึดถืออะไรไว้ ในลักษณะเป็นความยึดมั่น ดูที่พูดจาคำพูดจาก็ไม่มีอะไรที่แสดงว่า เป็นความยึดมั่นถือมั่น ถ้าดูไปได้ถึงจิตใจ แล้วมองเห็นว่าไม่มีจิตใจที่ยึดมั่นถือมั่นอะไร โดยความเป็นตัวตน ของตน ก็ยิ่งวิเศษสุด แล้วก็จบกันที่นั่น หัวใจของพระพุทธศาสนาก็มีว่า ไม่ยึดมั่นถือมั่น

สืบกว่าปี ยี่สิบปีแล้วมั้ง ที่บอกให้ทราบถึงเรื่องที่ว่า มีพระบาลีว่า สัพเพ ธมมา นาลํ อภินิเวสยา -ธรรมทั้งปวงไม่ควรยึดมั่นถือมั่น โดยความเป็นตัวตนของตน จำได้ว่า ได้บอกถึงกับว่า ให้เอาแบ่งมาเขียนไว้ที่กระຈกเงา ของคนที่ชอบแต่งตัวสวยบานใหญ่ๆ นั่นแหละ ว่า สัพเพ ธมมา นาลัง อภินิเวสยา จะได้เตือนไว้เสมอ อย่าทำอะไรให้มันเกินไป เรื่องกิน เรื่องกาม เรื่องเกียรติ เรื่องอะไรต่างๆ ไม่ยึดมั่นถือมั่น คือไม่โง่ไปสำคัญผิด อะไรก็ได้ รูปธรรมก็ได้ นามธรรมก็ได้ อาการกิริยาของสิ่งนี้ก็ได้ ว่าเป็นตัวเป็นตน ไม่ยึดถือรูปธรรม ไม่ยึดถือนามธรรม ไม่ยึดถืออาการที่ปรุงแต่งกันระหว่างธรรมต่างๆ นี้ ว่าเป็นตัวเป็นตน

นี่คือหัวใจของพุทธศาสนา บางทีก็ใช้คำว่าว่าง ถ้าว่างก็ไม่มีอะไรที่ยึดถือเป็นตัวเป็นตน ที่เขาใช้คำว่าไม่มีอะไรที่น่าเอน่าเป็น ก็คือว่าไม่มีอะไรที่น่าไปยึดมั่นถือมั่น มันมีความหมายอย่างเดียวกัน แม้ว่าคำพูด หรือตัวหนังสือที่ใช้มันจะต่างกัน เราเรียน ก ข ก กา ที่ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เมื่อเรียนเสร็จมันก็ไปจบลงที่คำว่า ไม่ไปยึดมั่นถือมั่น มีสติปัญญาพอที่จะไม่ยึดมั่นถือมั่น คือไม่สำคัญมั่นหมายสิ่งใด โดยความเป็นตัวตนของตนอย่างนี้

นี่มันมีเท่านี้ แล้วทำไมทำให้มันมากเกินไป เหมือนกับเป็นบ้า เป็นหลัง เอาเงินไปเทินแม่น้ำ เหมือนกับต้ำน้ำพริกละลายแม่น้ำ ในการศึกษา ในการเผยแผ่พุทธศาสนา ของสมาคม ของหน่วย ขององค์การต่างๆ มันยังเป็นเสียอย่างนี้ อยู่ในอาการต้ำน้ำพริกละลายแม่น้ำ ด้วยความโง่ ด้วยความประมาท ด้วยความสะเพร่า ด้วยความไม่ระมัดระวังให้ดี ของผู้ดำเนินกิจการเหล่านั้น

อาตมาก็มีส่วนกับเขาบ้าง ขอสารภาพว่านิดๆ หน่อยๆ ไม่มากก็น้อย เผลอทำอะไร ในลักษณะที่ต้ำน้ำพริกละลายแม่น้ำอยู่บ้าง แต่คนอื่นทำมากกว่าอาตมา ทำรุนแรง ทำมากเกินไป ในการต้ำน้ำพริกละลายแม่น้ำ แล้วก็คุยโม้ คุยฟุ้งว่าประสบความสำเร็จอย่างนั้น อย่างนี้ อวดดีจนเป็นต้ำน้ำพริกละลายแม่น้ำ เอาความอวดดีนั้นไปละลายแม่น้ำ

นี่มันอยู่ในสภาพอย่างนี้ ในปัจจุบันนี้ สถานการณ์ของพุทธบริษัทเรา มันอยู่ในสภาพอย่างนี้ การเล่าเรียนกิติ การปฏิบัติกิติ การเผยแผ่กิติ การบำเพ็ญบุญกุศลอะไรกิติ มันอยู่ในลักษณะอย่างนี้ ไม่ได้ผลคัมค่า มันเป็นเรื่องต้ำน้ำพริกละลายแม่น้ำ นี่ปีนี้ก็พูดกันถึงเรื่องนี้ จะนำฟังหรือไม่นำฟังก็สุดแท้ เมื่อความจริงมันมีอยู่อย่างนี้ ก็

ต้องพูดอย่างนี้เป็นธรรมดา

อาตมาระมัดระวังเต็มที่ คอยระมัดระวังความผิดพลาดอย่างดีที่สุด มันก็ยิ่งอดเผอเรอไม่ได้ แล้วคนที่อวดดี ที่ไม่ระมัดระวังนั้นเนะ คงจะพลาดมากมายหลายสิบเท่า หลายร้อยเท่า

ที่นี้ยังมีคนอีกประเภทหนึ่ง คือไม่รู้อะไรเลย จะว่าอวดดีก็ไม่ใช่ นี่ก็ยิ่งทำไปในลักษณะที่ได้ผลไม่คุ้มค่าด้วยเหมือนกัน ฉะนั้นมาปรับทุกข์กันดีกว่า อย่ามาตำหนิติเตียนใครเลย รับผิดชอบในพระพุทธศาสนาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าร่วมกัน แล้วก็มาปรับทุกข์กันดีกว่า อย่าโยนบาปโยนอะไรใส่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเลย ในหมู่พุทธบริษัทนี้ ก็ปรับปรุงให้มันเกิดความถูกต้อง

นี้ระหว่างศาสนาในโลกนี้ ก็ช่วยกันปรับปรุงให้มันเกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง แล้วสังคมใดก็มีศาสนาของตนประจำสังคมนั้นๆ มีหลักการที่จะดำเนินงาน เพื่อความรอดของตน เฉพาะสังคมนั้นๆ ก็ช่วยทำความเข้าใจในระหว่างกันและกัน โดยเข้าใจให้ถึงหัวใจแห่งพระศาสนาหรืออุดมคติของตน แล้วช่วยกันถอยออกมาเสียจากความลุ่มหลงในวัตถุนิยม คือสิ่งที่ทางศาสนาเรียกว่า เนื้อหนัง คือความสุขสนุกสนาน เจริญร่อยทางวัตถุทางเนื้อทางหนัง ที่กำลังลุ่มหลงกันทั่วโลก

นี่สรุปได้ว่า เรามีปัญหาเฉพาะหน้าร่วมกันอย่างนี้ แล้วอาตมาก็ถือเอาเป็นวัตถุประสงค์ว่า จะทำความเข้าใจในศาสนาของตนๆ ให้ถึงที่สุด แล้วทำความเข้าใจในระหว่างศาสนาจนเกิดมิตรภาพระหว่างศาสนา หรือทั่วโลก จะสำเร็จได้ก็โดยการที่ทุกคนคอยออกมาเสียจากความลุ่มหลงในวัตถุนิยม จะพูดกันปีไหน ก็ต้องพูดอย่างนี้ เพราะมันมีเพียง ๓ หัวข้อเท่านั้น ซึ่งเป็นเรื่องสำหรับที่จะเอามาถ้อย ที่เรียกว่าล้ออายุ

อายุของใครก็ได้ ใครจะเป็นฝ่ายล้อใครก็ได้ ช่วยกันล้อร่วมกันก็ได้ เพราะมนุษย์กำลังเป็นอย่างนี้ เราก็กำลังเป็นกับเขาด้วย

เมื่อข้อเท็จจริงมันมีอยู่อย่างนี้ สิ่งที่จะทำต่อไปก็ขอให้ตั้งจิตอธิษฐานกันเสียใหม่ ทุกคนที่จะกลับเนื้อกลับตัว ที่จะแก้ไขความผิด ที่จะเปลี่ยนแปลงความผิดให้กลายเป็นความถูก พัฒนาโพธิให้หลุดออกไป จากกิเลส มาเป็นโพธิที่บริสุทธิ์ เป็นสัมโพธิ เป็นอภิสัมโพธิ ให้ทันแก่เวลา

อาตมามีเดิมพันที่จะทอดลงไป เป็นการต่อรองกับท่านทั้งหลาย ว่าอาตมายังแน่ใจ ยังมั่นใจ ยังอุทิศชีวิต ยังเสียสละ ที่จะทำสิ่งเหล่านี้ต่อไปอย่างสุดความสามารถจนวินาทีสุดท้าย เดี่ยวนี้เว้นฉันอาหารทั้งวัน จึงมีเรี่ยวมีแรงมาพูดกับท่านทั้งหลาย ๓ ครั้ง ครั้งละ ๓ ชั่วโมง ถ้าวันนี้เกิดฉันอาหารตามธรรมดาแล้ว จะมานั่งพูดอย่างนี้ไม่ได้ ด้วยเหตุหลายอย่างหลายประการ มีความมึนชา ไม่มีสติปัญญาแจ่มใสที่จะพูดจา ไม่มีความเข้มแข็งในทางจิตใจที่จะบังคับร่างกายให้มาพูดกันได้ ๓ วัน หนละ ๓ ชั่วโมง

นี่อันประสงค์ของการที่เว้นการฉันอาหารสักวันหนึ่ง ก็หลายคนก็ชอบใจ ก็เอาอย่างทำตามในลักษณะเป็นของขวัญแก่อาตมา นี่ก็ชอบใจในส่วนนี้ นอกนั้นก็เหลือไว้เป็นความโง่ของบางคนที่กำลังตาย ไม่กล้าอดอาหารสักหนึ่งวัน แล้วไม่ดูอาตมาที่เป็นตัวอย่างว่า ทำไมไม่ตายคากรรมาสัน

เดี๋ยวนี้ก็พูดมาอีก ๓ ชั่วโมงแล้ว วันนี้ก็พูด ๔ ชั่วโมงแล้ว เพราะเหตุที่มันเว้นอาหารเสียหนึ่งวัน เพราะมีความพอใจอย่างยิ่ง ที่ได้ทำอย่างนี้ และเลยไม่หิว และพอใจที่ว่ามันจะเป็นการช่วยกันฝึกฝนความเข้มแข็ง หรือสมรรถภาพ ในการที่จะช่วยกันสืบอายุพระพุทธศาสนา

ยา ให้แม่ก็ ลองกินดู.

ยานานนี้ ประกอบขึ้นด้วย :-

1. เปลือกไม้ไม่รู้ไม้ชี้ | ๑๕๖
2. แกนซางห้วมัน | ๑๕๖
3. รากอย่างนั้นเอง | ๑๕๖
4. ใบไม้มี "ตัวกู-ของกู" | ๑๕๖
5. ดอกไมนาเอาไมนาเป็น | ๑๕๖
6. ลูกคายกอนคาย | ๑๕๖

ทั้ง 6 อย่างนี้ อย่างละหนัก 1 ชั่ง คือ 6 ชั่ง.

7. เมล็ดคัมไม้เหลือ หนักเท่ายาทั้งหลาย

ทั้งหมดนี้ เสกด้วยคาถา สหุเพ ฐมา นาค อภินิเว
-สาย.

ใส่น้ำพอท่วมยาในหม้อ แล้วต้มเคี่ยว สามเองหนึ่ง
กินวันละ 3 เวลา, ครั้งละ 1 ช้อนชา.
จนกว่าโรคจะหาย.

นี้อาตมาสรุปความว่า มีความจริงใจ มีความเสียสละ มีความ
 อุทิศ เพื่ออุดมคตินี้จริงๆ เพื่อจะยืนยันว่า อาตมานี้ได้ทำสุดความ
 สามารถแล้ว ขอให้ท่านทั้งหลายทุกคน พยายามทำให้สุดความสามารถ
 จริงๆ ด้วยกันทุกคน อาตมายืนยันว่า ได้ทำสุดความสามารถ ไม่เสียที่
 ที่ว่า ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลหลายคน และหลายฝ่าย บางคนก็
 หุงข้าวให้กิน บางคนก็ให้สตางค์ใช้ บางคนก็ช่วยเหลือทุกอย่าง ให้เกิด
 ความสะดวกสบายเกี่ยวกับปัจจัยสี่ บางคนก็สนับสนุนด้วยกำลังทุกอย่าง
 รอบด้าน แม้ที่สุดบางคนอุตส่าห์ให้เกียรติยศความเคารพนับถือ เพราะ
 เราไม่มีอะไรจะให้มากกว่านั้น ก็เรียกว่าเป็นการให้ที่อาตมายอมรับรู้
 และขอบคุณ แล้วก็สนองตอบด้วยความยืนยันว่า อาตมาจะทำให้
 สุดความสามารถ สมตามที่เขาไว้วางใจ ด้วยความระมัดระวังสุดความ
 สามารถตลอดเวลาจนวินาทีสุดท้ายของชีวิต นี้จะไม่เหลวไหลจะทำให้
 สุดความสามารถ ให้สมกับที่ทุกคน ให้ความช่วยเหลือ หรือให้อะไร
 ก็ตาม จะได้รับผลเกิดขึ้น ตามสมควรแก่เหตุปัจจัย หรือการกระทำนั้นๆ

เราคงจะได้รับผลตอบแทนกันบ้างเป็นแน่นอน แม้ว่าไม่ได้
 รับเต็มที่ทั้งร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่อาตมาก็ยืนยันว่า ทำสุดความสามารถที่จะ
 ทำได้ แม้ในวันนี้ที่จะสนองความประสงค์ของท่านทั้งหลาย ที่อุตส่าห์
 มาร่วมในการบำเพ็ญบุญกุศล ในรูปแบบของการล้ออายุ จะให้ทำอะไร
 อีกรักก็ได้ เต็มวันก็กำลังสุดที่จะทำได้ ตามที่เห็นๆ อยู่

ปีนี้มิฆของฝากสักอย่างหนึ่ง เป็นเรื่องสุดท้ายว่า เรามีอาการ
 หูดหนักเรื่องโรคภัยไข้เจ็บทางวิญญาณ ควรจะมีयरักษาโรคนั้น ให้
 สมควรกัน ให้หายโรคทันแก่เวลา อย่าให้สังขารแตกดับเสียก่อน คือ
 ยานี้กินแล้วรับผลทันแก่เวลา ในการรักษาโรคที่กำลังเป็นอยู่

ยานี้ประกอบด้วยเครื่องยา ๗ อย่างด้วยกัน ประกอบด้วย เปลือก ด้วยแก่น ด้วยราก ด้วยใบ ด้วยดอกของยานั้น เขาเปลือกไม่รู้ไม่ชี้หนัก ๑ ชั่ง เขาแก่นชั่งหัวมันหนัก ๑ ชั่ง เขารากอย่างนั้นเองหนัก ๑ ชั่ง เขาใบไม่มีตัวกูของกูหนัก ๑ ชั่ง เขาดอกที่ไม่นำเอาไม่นำเป็นหนัก ๑ ชั่ง เขาลูกตายเสียก่อนตายหนัก ๑ ชั่ง ๖ อย่างนี้ อย่างละ ๑ ชั่ง รวมเป็น ๖ ชั่ง และเขาเมล็ดความดับไม่เหลือหนักเท่ายาทั้งหลายคืออีก ๖ ชั่ง เขาเครื่องยานี้มาเสกด้วยคาถาว่า สัพเพ ธัมมา นาลัง อग्นิเวสายะ ๓ คาบ ๗ คาบ ใส่หม้อเพื่อจะต้ม ใส่น้ำพอท่วมเครื่องยาต้มให้งวด เหลือ ๓ เขาหนึ่งแล้ว กินวันละ ๓ เวลา อย่างลิ้มเสีย ครั้งละ ๑ ช้อนชาพอ มันก็หายจากโรคที่น่ากลัวที่สุดสำหรับพวกเรา

นี่ปี่มีของฝากสุดท้าย คือยาขนานนี้ มันเป็นอันว่าเรื่องล้อๆ กันเล่นนี้ พอกันทีสำหรับปี่นี้ อาตมาล้อใครเขาบ้างแล้ว แล้วใครก็ชวนกันล้ออาตมาบ้างก็ได้ รู้จักวิธีล้อกันผีหลอก อย่าให้ผีมันล้อเราล้อกันเองเสียดีกว่า ก็จะได้ประโยชน์จากการที่มาช่วยกันล้อในวันล้ออายุนี้

อาตมาขอยุติการบรรยาย ด้วยการขอบคุณท่านทั้งหลาย ในลักษณะที่เป็นส่วนตัวก็มี เพราะว่าให้ความสนใจช่วยเหลือเป็นพิเศษส่วนตัวก็มี ส่วนรวมก็มี แต่อย่างไรก็ดี ขอให้ถือว่างานนี้ เป็นงานเพื่อพระพุทธศาสนา จะได้มีการปรับปรุงแก้ไข ให้มันลงมาเป็นประโยชน์แก่พวกเรายิ่งขึ้น หวังว่าท่านทั้งหลาย คงจะพอใจในข้อนี้ ถ้าความรู้สึกอันนี้มากพอ ก็คงจะ 모르สึกโกรธแค้น หรืออิดหนาระอาใจ ในการต้อนรับที่มันค่อนข้างจะอะไรเกินไป ก็ดูเอาเอง ที่พักที่อาศัย ที่อยู่ที่กิน ที่อะไรมันก็ลำบากยุ่งยาก ไม่สะดวก ไม่สบาย แต่ถ้าไปนึกถึงผลทางจิต

ที่จะฟังได้แล้ว นั่นมันก็กลายเป็นประโยชน์ไปจนหมดสิ้น เรื่องอดอาหารวันหนึ่งก็ดี เรื่องที่ฝึกไม่สะตวงสบายก็ดี อะไรๆ ก็ล้วนแต่ไม่สะตวงสบายไปเสียทั้งนั้น เอาความไม่สะตวงสบายนั้น มาเป็นบทเรียนสำหรับศึกษา เพื่อจะเอาชนะมันให้ได้ ในสุดท้ายนี้ก็จะได้รับประโยชน์

อาตมาก็คิดว่า ไม่ต้องให้พรแล้ว เพราะมันยิ่งกว่าให้พรแล้วที่พูดไปนี้ ด้วยการกระทำตามที่ว่านี้ มันเป็นพรอยู่ในตัวมันเองอย่างสูงสุด ให้เราเป็นพุทธบริษัทที่แท้จริง ได้รับประโยชน์จากพุทธศาสนาเพิ่มขึ้นทุกๆ ปี ด้วยการมาประชุมกัน รวมหัวกันล้ออายุในลักษณะนี้

อาตมาขอยุติการบรรยายในโอกาสนี้ เพียงเท่านี้

มิตรภาพ กับมรณะ

คัมภีร์มรณะ
2520

- ๑ มิตรภาพ กับมรณะ
หมายความว่า มรณะไม่เป็นทุกข์, ไม่ทำอันตราย,
- ๐ สโมสร กับมฤตยู
หมายความว่า ถึงความสุข เพราะหมดปัญหาทางกาย
- ๑ ไม่เห็นว่ามัน่าเกลียดน่ากลัวที่ตรงไหน
เป็นสิ่งที่ใครๆควรสนใจ หรือรู้จัก

อาคมาก็กำลังตระเตรียมอยู่ เพื่อการนั้น,
โดยมองเห็นว่า ไม่มีช่องโหว่ เปิดไว้เพื่อความทุกข์

บทล้อ :- ถ้าใครๆฟังไม่ถูก ก็สมัครข้ามออกไปผู้เดียว

ประวัติของ ศาสนา.

- ๑ เมื่อไม่นานมานี้ ะ ศาสนาเป็นประวัติของตัวเอง, พยายามใส่ร้ายทั้บดมัน แข่งขันกันแย่งประชาโลก
- ๑ บัคนี ะ กรรมมาถึง ะ วิชาการทะเลาะกันเอง) วิถุนิยม เป็นจอมประวัติ ของทุกศาสนา (อธิบายคำว่าวิถุนิยม กันอีกที, 3 ความหมาย) "พระเจ้าตายแล้ว, ศาสนาไม่ค่าเป็น"
- ๑ ประวัติตัวเล็ก ๆ อีกมาก ะ -
ปัญหาเศรษฐกิจ ซึ่งสัวกันมากเกินไป,
ปัญหาการทหารพิเศษ,
ปัญหาการเมือง ปีบบังคับ ะ-
 (พระนารายณ์แก้ปัญหาการเมืองด้วยยอมรับมิชชันนารีฝรั่งเศษ ฯลฯ)
 เกี่ยวนี้ ยิ่งซับซ้อนกว่านั้นมาก.

คิดค้น
2520

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัยการศึกษามหาสารคาม
ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

ประกาศของ ศ.ล.น.

๑) แต่ก่อนมา ศ.ล.น. มีใบปริญญาบัตร
ออกให้เอง,

๒) บัดนี้ วิทยาลัยการศึกษามหาสารคาม
(อยู่จังหวัดมหาสารคาม)
และ วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ปทุมธานี ของ
กระทรวง
มหาดไทย

[พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ อนุมัติ
๑) ตั้งแต่บัดนี้ ให้เปลี่ยนชื่อจากนั้นมา]

พูดกันคนละภาษา ในสิ่งเดียวกัน.

- ๐ คำพูดที่ไม่แปลความให้ถูกต้องแล้ว ย่อมก่อการทะเลาะวิวาท ไม่ว่าในกรณีใด ะ กรณีสูงสุด
- ๐ คฤสค์ ะ เสนอ โลกของพระเจ้า, หรือ โลกใหม่ จากโลกที่เรากำลังอาศัยอยู่,
- พุทธ ะ เสนอ โลฏุกระ การอยู่เหนือโลก
- ๐ แท้ในที่สุด เป็นการเสนอ "โลกนิรันดร" ้วยกันทั้ง 2 ฝ่าย,

นำหัวใหม่ นำล้อใหม่
 นำท่าความเข้าใจกันเสียใหม่ โหม ๐

โลก
2510

หลักสูตรประถมศึกษา ครอบคลุมมาตรฐาน
ฉบับนี้ ครอบคลุมมาตรฐาน

พุทธากัน, ดนตรี, ภาษา
(เรื่องเดียวกัน)

- ๑) ๓๓๓๓ เล่มชื่อ โลกพระเจ้า
โลกใหม่ของ พระองค์,
- ๑) สมุท ๑ เล่มชื่อ โลกตลระ
การอยู่เพื่อโลก.
"โลก นวัตกรรม" ?
- ๑) ควรจะทำ ดนตรี เพื่อ กัน ใหม่?

7
สอบ
25๕๐

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
ศูนย์ ศึกษาค้นคว้าและพัฒนา

~~เรื่องหนังสือ ท่องโลก
อันใหม่ ครีเอโอ สันติภาพ~~

- ๑) ~~ข้อนี้ แต่ความใจ : ไม่รู้ว่า จะทำอะไร~~
- ๒) ~~หรือ แล้วแต่ จะเลือก ว่า เกิดมาทำไม?~~
- ๓) ~~หรือ แล้วแต่ ประเทศ เพื่อฝัน ว่าอะไรคือ ใจ~~

ศูนย์เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี - บางพลี
 โทร. ๐๒-๖๒๕๖๖๖๖ - ๐๒-๖๒๕๖๖๖๖
 โทร. ๐๒-๖๒๕๖๖๖๖ - ๐๒-๖๒๕๖๖๖๖
 โทร. ๐๒-๖๒๕๖๖๖๖ - ๐๒-๖๒๕๖๖๖๖
 โทร. ๐๒-๖๒๕๖๖๖๖ - ๐๒-๖๒๕๖๖๖๖
 โทร. ๐๒-๖๒๕๖๖๖๖ - ๐๒-๖๒๕๖๖๖๖

๒๕๕๐

ภาคเช้า. พุดใต้ถ้ำ ๓เฟสของ องค์ท้าว,

ระหว่างศาสนา อิกที่.

- ๐ ทุกศาสนา ก็เป็นศาสนา, เพราะเป็นระบบปฏิบัติที่จัดขึ้น เพื่อขจัดความทุกข์ ความที่ตนมุ่งหมาย.
- ๐ ีนี้ ศาสนาบางศาสนา ที่เห็นว่าระบบอื่นไม่เหมือนตน, ก็จัดระบบนั้น ว่ามีไชศาสนา. พุทธศาสนาก็ถูกกระทำอย่างนั้น, และเราก็ยอมรับเอาง่ายๆ เพราะเราไม่รู้จักคำว่า วีลิจย่น ก็พอ, เพราะมีไชคำไทย
- ๐ ีนี้ บัญญัติเกิดลามไปถึงคำใหม่ อิกคำ คือปรัชญาที่มาจากคำว่า ฟิลลือโซฟี, พวกฝรั่งที่คิดฟิลลือโซฟี ก็มองพุทธ. ในแง่ นั้น, มองในแง่พุทธศาสนาไม่เป็น, ก็เลยจัดพุทธ. เป็นฟิลลือโซฟี มีไชศาสนา. เรา ก็พลอยว่าตามเขาไปอีก เพราะไม่รู้จักฟิลลือโซฟีดี.
- ๐ ่ต่อมา เรา รู้จักดี ทั้งคำว่า วีลิจย่น, ฟิลลือโซฟี, และปรัชญา, จึงคอยรู้ความไขว้เขว ในการใช้ถ้อยคำเหล่านี้. เราจึงมีทางที่จะทำความเข้าใจ.
- ๐ บัดนี้ เราเป็นศาสนากันได้ทุกศาสนา, และมีส่วนที่จะจัดเป็นฟิลลือโซฟี หรือปรัชญา ได้ด้วยกันทุกศาสนา, นี้ เป็นการทำความเข้าใจระหว่างศาสนา!

๒๕๔

๓๗๖ ของ ๖ หมวดทั้ง !

การพัฒนา

- ๐ การพัฒนา ต้องเป็นการนำศาสนามาใช้ให้เป็นประโยชน์ถึงที่สุด.

ไม่ใช่เพียงเพื่อแก้จน ทักลัวกันอย่างคาชาว

แล้วทำผิดอย่างอื่น ร้ายแรงกว่าเก่า,

- คือความเป็นทาสกามารมณ จึงพัฒนา.

แต่ต้อง เพื่อความมีธรรมะ

เพื่อมีความสุขในกิจการงาน,

- ความสุข ชนิดที่จะแก้ปัญหาอื่น ได้อีกมาก

- ไม่มีการทำลายทรัพย์สินกรรมชาติด้วย-

- สิ่งที่เรียกว่า "การพัฒนา".

- ๐ จิตยังไม่พัฒนาแล้ว ไปพัฒนาอะไรเข้า

- ก็จักเป็นการทำลาย ทั้งนั้น

- ยิ่งพัฒนา ก็ยิ่งทำลาย.

- พัฒนาจิต กันก่อน นำหน้าพัฒนาวัตถุ

บทสำหรับล้อ ะ เรากำลังพัฒนาความวินาศ ให้ยิ่งขึ้นไป

ยิ่ง "หนังสือท่วมโลก"
ยิ่งไม่มีกลิ่นไอ แห่งสันติภาพ.

- ๑ คำนวณดู จากแค่ศตวรรษอีกหนังสือของห้องสมุดโลก,
จากรายขายหนังสือ, กระดาษที่ใช้,
เห็นว่า มากเหลือคาดคะเน,
- ๒ ผล : ยิ่งมีแต่ความโง่ และ/หรือ เหตุแห่งความโง่
- ยิ่งไม่อาจแม้แต่จะเชื่อว่า "เกิดมาทำไม"
ปรัชญาเพื่อฟื้นทวมโลก
ยิ่งไม่รู้ว่าจะอะไรคือสันติภาพ, ความรอด,
"จะประหยัค ทรัพย์สินการธรรมชาติกันอย่างไร"

ยิ่งได้ ยิ่งไม่ทัน
เพราะเพียงแค่มันยิ่งล่อให้ได้.

- ๑ เราคิดว่า เราทำเพื่อสันติภาพ
แต่มันยิ่งกลายเป็น บั๊จจัยแห่งวิกฤตีกาล
- ๑ ประชาชน ยิ่งมีอนามัย
แต่มันกลายเป็น บั๊จจัยแห่งโรคที่ยังไม่เคยเกิด
- ๑ เราอวกว่าก้าวหน้า ทางเศรษฐกิจ
แต่เรายังมี ความยุ่งเหยิงทางเศรษฐกิจ ยิ่งกว่าเก่า

บทที่ไม่ยุติธรรม.

- ๑ ที่คอม. เขาจัดการปกครอง เขาว่า ข่าได้,
ที่ธรรมิกราชาจะเผด็จการล้มคอมฯ โดยธรรม ว่า "ม่ได้."
- ๑ ถ้าศาสนา ทว่าทศกัณฐ์เสพทศ,
ที่ศีลทศคอม. กลับว่าไม่ไชยาเสพทศ.
- ๑ ท้องค้อมค้อมร้าย จึงทศลัทธิต้องทศกัณฐ์เสพทศ, เขาว่า
ก็. แต่ที่มีปัญหาปรกติ ไม่ทศลัทธิตะไร กลับว่าควรฆ่า
- ๑ ฆราวาส ไม่รู้จักพุทธศาสนา, หรือเศรษฐีบุญ,
และไม่เชื่อว่าเป็นสิ่งที่มีค่า, จึงไม่มีการพูดถึง.
- ๑ เขาถือว่าปัญหาการจัดการโลกในปัจจุบัน ต้องแก้ด้วยการฆ่า, ครั้งบอกว่า ปัญหาของชนชาติไทยไม่เหมือนกัน, เขาว่าม่ได้, หรือเป็นไปม่ได้.

คำพูดประหลาดๆ ที่ใช้อยู่
ในระบอบประชาธิปไตย

- ๐ ประชาธิปไตย แปลว่า ประชาชนเป็นใหญ่
(แทนที่จะแปลว่า ประโยชน์ประชาชนเป็นใหญ่)
ถาม. - คน(ทั้งโลก) โง่มากหรือฉลาดมาก,
- ประชาชนเป็นใหญ่ คือเอาคนโง่มาเป็นใหญ่
- ทำไมไม่จกั้ให้คนฉลาดมาจกั้ให้ประโยชน์ของ
- ประชาชนเป็นใหญ่.
- ๐ ประชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข,
ถาม. ทำไม ไม่มีอำอะไร นอกจากเซ็น.
หรือสละราชบัลลังก์.
จะค้องพิจารณาถันดูเสียใหม่.
- ๐ "รัฐบาล ร่วมกับราษฎร" (ทำนั่นทำนี่)
"หลวง ท่านปรับ" (หลวง ท่านปรับประชาชน)
"รัฐบาลของประชาชน, หรือของพระเจ้าอยู่หัว,"
"รัฐบาล ของพรรค ก. พรรค ข."
"รัฐบาลที่กำลังถูกยื้อแย่ง โดยพรรคต่างๆ ตลอดจน
-ลา"

ทำไมไม่ได้ หรือ เพราะไม่ทำ.

- ๐ สิ่งกำลังรบบรบบขึ้นมาไปรอบที่ไหนก็ได้, ซ้ำกันทั้ง โลกก็ทำได้
ไปโลกพระจันทร์ หรือโลกไหนก็ได้
มีของทิพย์ ะ อิล็คโทรนิค - คอมพิวเตอร์ ฯลฯ
- ๐ แล้วทำไม ทำให้อยู่ร่วมกันโดยสันติ ไม่ได้,
ทำให้ทุกคนในโลกอยู่อย่างพอกินพอใช้ตามควร ก็ไม่ได้
แม้ในการประชุม ก็พูดกันไม่รู้เรื่อง เกี่ยวกับสันติภาพ
- ๐ เพราะทำไมไม่ได้ หรือเพราะไม่อยากจะทำ
ไม่อยากจะทำเพราะเหตุไร
อยากทำอะไร ที่ดีกว่านั้น
กำลังชี้ขาด หรือ ขบถต่อความบริสุทธิ์ใจของคนเอ

4
2/20

~~กิจกรรมไม่ควรมีใน เดือนนี้~~

- ๑) กิจกรรม (เพื่อสุขภาพ) ของชมรมคนพิการที่มาจากพื้นที่ ๒๐ จังหวัด อีสาน, นอกพื้นที่, เดิมที มีอยู่ ๒๐ แห่ง ในพื้นที่ เดือนนี้ เพื่อสนับสนุนให้ (ทำใจ) อยู่บ้านได้มากขึ้น.

คนแก่-คนหนุ่ม ที่ข่มขืนและฆ่าเด็กหญิง.

- ๐ การข่มขืนเด็กหญิงแล้วฆ่าตายเพื่อปิดปาก กลายเป็นแพชชั่นอย่างหนึ่งไป ยิ่งขึ้นทุกที.
- ๐ นี่เป็นผล ของความเจริญแผนใหม่ ที่หลงเนื้อหนัง, คีบลานเข้ามาทำลายศีลธรรมและวัฒนธรรมเก่า, และมีสิ่งแวกปลอมใหม่(ะเพลง80๙)อบรมจิกอย่างไม่มีศีลธรรมเหลือ, ยิ่งขึ้นจนกลายเป็นมีศาลาชนิกหนึ่งไป จนกระทั่งออกมาแสดงบทบาท ดังกล่าว.
- ๐ สมัยโบราณ เด็กหญิง หรือหญิงรุ่น เฒ่าไร่น่าอยู่ คนเดียว เป็นเรื่องธรรมดา. นั่นคือผลของศีลธรรม, การอยู่กันด้วยควมมีศาสนา

บทนำล่อ ะ เรากำลังรับผลของวัฒนธรรมเนื้อหนัง
 เอมามาทำเป็นพระเจ้าเหนือหัว ยิ่งขึ้น
 ทุกที, และยิ่งขึ้นไป. มาตรา 21
 ก็ยังจะได้ผลน้อย จนกว่าจะได้เปลี่ยน
 พระเจ้ากันเสียใหม่.

การทวงสิทธิมนุษยชน

- ๑ การทวงสิทธิมนุษยชน เพื่อตนเอง หรือผู้อื่นก็ดี
 จะเป็นเรื่องบา เลียมมากกว่า
 ะ ไปมัว เชียดง เล็กๆ ในตา ทั้งที่ท่อนไม้มีอยู่ไม่เห็น,
 - นั่นคือ ความเป็นทาสของกิเลสและทิฐิ
 นั่งประชุมกันหัวสลอน ละเมิดสิทธิอันอื่นของผู้อื่น
 ท่อไป ไม่มีที่สิ้นสุด.
- ๑ สิทธิมนุษยชนยังมีไม่ได้ จนกว่าเขาจะไม่มีกิเลส-
 -สำหรับละเมิดสิทธิของผู้อื่น, เสียก่อน.
- ๑ ทลอคเวลาที่ยังเห็นแก่ตัว และแสวงหาความได้เปรียบ
 ย่อมเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน อยู่ทลอคเวลา.

บทสำหรับด้อ ะ โลกก่อนนี้ เต็มไปด้วยกลิ่นไอ
 ของการเอาเปรียบ ทลอคเวลา.

ไปซิ เพื่อหายใจกลับมา.

- ๑ ไปซิ เชิญไป, ไปเพื่อหายใจกลับมา, ไปร่ำๆๆ
แล้วจะใคร่ลาค คือไปในที่ ที่ควรไป.
- ๑ โดยฉพาะ ไปเที่ยวตากอากาศ
เที่ยวเมืองนอก ให้ลาคๆ
เที่ยวชื่อของ
เที่ยวกิน เที่ยวเล่น ในถิ่นแปลกๆ
แล้วจะไค้หายใจ กลับมา
หายใจว่าที่แท้นั้น มันไค้คงไป,
- ๐ กลับมาแล้ว หายใจแล้ว, มา ไป กัน ใหม่.
ไปเที่ยวชอนใหม่ในที่แห่งเดียว ที่ควรไป,
คือ เมืองสงบ, ที่อยู่ข้างใน ที่ไค้คงเสียสคงค์.

บทล่อ ะ เที่ยวแพงๆนั้น เพื่อให้หายใจกลับมา
ว่า มันไค้คงไป ละเนื้อ.

พระพรหมเจ้าที่ในข?

๑ ในใจคน นรีด ที่ ๑๖๖ ๑๖๖
ไปตลอดแล้ว แล้วก็นั้น
แล้ว ก็ว่า นรีด พระพรหมเจ้า!
ที่เรย์ริว ก็เรย์ริว ๑๖๖

สารภาพ

๑ ที่ ๑ ของ ๑๖๖ ๑๖๖ ๑๖๖,
๑๖๖๑ ก็ ๑๖๖๑ ๑๖๖๑ ๑๖๖๑
๑๖๖๑ ๑๖๖๑ ๑๖๖๑ ๑๖๖๑
๑๖๖๑ ๑๖๖๑ ๑๖๖๑ ๑๖๖๑

ไปไหว้พระที่อินเดีย.

- ๑ เดินไป อย่างชาวธิเบต ก็มี,
เสียเงินสักหมื่นสองหมื่น ก็มี, เรียกร่างย่ำเหลือเกิน,
- ๑ ไปถึงก็ไหว้กันใหญ่ (แบบธิเบต) ทั้งวันทั้งคืน
ไม่รู้กี่หมื่นครั้งก็มี,
- ๑ แต่เราไม่รู้ว่าจะไหว้ท่านอย่างไรให้จุใจ หรือสมกัน,
ทั้งเครื่องสักการะ ทั้งของคนเองและของฝาก
ลงในถังขยะที่ปัก,
- ๑ นั่งนิ่งๆ เท่าไร อย่างไม่จุใจ,
เลยไม่รู้จะทำอย่างไร, ละอายและต้องเอามา
ล่อตัวเอง อยู่จนทุกวันนี้.

ภาคผนวก

สวนโมกขพลาราม และ คณะธรรมทาน

ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ในตำบลพุ่มเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยพุทธทาสภิกขุ และนายธรรมทาส พาณิช เพื่อมีส่วนช่วยเหลือให้พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้น ในยุคที่พุทธกาล โดยการเผยแผ่ความจริงในพระธรรมวินัยอย่างไม่ปิดบังซ่อนเร้นเพื่อให้พุทธบริษัทได้มีความรู้ ยังกั้นและกันให้ชำระล้างความชั่วอันเป็นเสี้ยนหนาม และเพาะปลูกการประพฤติชอบแท้จริง อันเป็นความสุข ได้ดำเนินกิจการดังต่อไปนี้

- ธรรมทานมูลนิธิ เป็นนิติบุคคล เป็นเจ้าของทุนและทรัพย์สินไว้ใช้ในการเผยแผ่ธรรมะ มีคณะธรรมทานรักษาทุนและทรัพย์สินของมูลนิธิให้ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์
- สวนโมกขพลาราม แปลว่า ป่าไม้ที่น่ายินดีอันเป็นกำลังให้ถึงธรรม เครื่องหลุดพ้นจากทุกข์ เพื่อรับรองผู้ปฏิบัติจริงๆ อันจะมาจากทิศทั้งสี่ ไม่จำกัดพวกจำกัดชั้น เพื่อเป็นโอกาสแก่ผู้ปรารถนาทุกท่านจะได้มีชีวิตอยู่ตามต้องการในวงแห่งปฏิบัติธรรมเพื่อโลกุตระสุข
- ธรรมาศรมนานาชาติ หรือ สวนโมกขนานาชาติ พุทธทาสภิกขุตั้งขึ้นมาเพื่อสนองปณิธานทั้งสาม ให้เป็นสถานที่ให้ทุกคนเข้าถึงหัวใจของศาสนาของตน, เป็นสถานที่ทำความเข้าใจและร่วมมือระหว่างศาสนา, เป็นสถานที่ทำให้โลกหลุดพ้นจากอำนาจวัตถุ ใช้อบรมชาวต่างชาติ โดยเฉพาะพุทธสันติชนระหว่างวันที่ ๑ - ๑๐ และอบรมชาวไทยทุกวันที่ ๑๙ - ๒๗ ของทุกเดือน และอบรมพิเศษแก่หมู่คณะที่ประสงค์ให้อบรมระหว่างวันที่ ๑๒ - ๑๘ หรือวันอื่นๆ ที่ว่างพอ
- ธรรมาศรมธรรมทูต (เขตตอนเคียง) เป็นสถานที่ที่พุทธทาสภิกขุจัดขึ้นเพื่อใช้อบรมพระธรรมทูตชาวต่างประเทศโดยเฉพาะ เพื่อพระธรรมทูตช่วยเผยแผ่ธรรมะทั่วโลก ชาวตะวันตกมีอิทธิพลต่อโลกมาก ถ้าได้เข้าใจพุทธศาสนา ปฏิบัติจริงเผยแผ่แก่พุทธธรรมโลกก็จะมีสันติภาพเร็วขึ้น ง่ายขึ้น
- ค่ายธรรมบุต เป็นสถานที่เดิมของสวนโมกข์ เนื้อที่ ๓๐ ไร่ ใช้เป็นสถานที่อบรมสมาธิภาวนาแก่พระภิกษุ ทุกวันที่ ๑๐ - ๑๕ ของเดือนในช่วงออกพรรษา
- ธรรมาศรมธรรมมาตา อาศรมสำหรับหญิงผู้ละโลกอุทิศชีวิตแต่พระธรรม เกิดขึ้นตามความดำริของพุทธทาสภิกขุเพื่อเป็นการกตัญญูทดแทนแพศแม่ให้สมแก่ความเหน็ดเหนื่อยลำบาก และเพื่อเสริมแทนภิกษุณีบริษัทที่ยังขาดอยู่ ฝึกอบรมเพศหญิงให้เป็นธรรมทูตสามารถเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้สูงสุด
- หนังสือพิมพ์พุทธศาสนา เป็นวารสารเผยแผ่พระธรรมและแถลงกิจการของคณะธรรมทาน ให้ธรรมะเป็นธรรมทานช่วยเพื่อนมนุษย์ดับทุกข์ พบความสุขที่แท้จริง สงบเย็น เป็นประโยชน์
- กองตำราคณะธรรมทาน รวบรวมและจัดทำหนังสือ สื่อ เพื่อเผยแผ่พระธรรม
- มูลนิธิพุทธทาส รวบรวมผลงาน คำสอนพุทธทาสภิกขุ แปลเป็นภาษาต่างประเทศและจัดพิมพ์เผยแผ่เป็นธรรมทาน

สำนักงาน อาคารธรรมทาน หน้าสวนโมกขพลาราม

เลขที่ ๖๘/๑ หมู่ที่ ๖ ตำบลเลม็ด อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ๘๔๑๐๐

โทรศัพท์ ๐-๗๗๔๓-๑๕๖๖-๗, ๐-๗๗๔๓-๑๖๖๑-๒, ๐-๗๗๔๓-๑๕๕๕๒ โทรสาร ๐-๗๗๔๓-๑๕๕๙๗

email: dhammadana@hotmail.com

หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

: Spiritual Fitness & Edutainment Center... สวนโมกข์ที่กรุงเทพฯ

อะไร ? หอจดหมายเหตุ ?

ให้เป็นยิ่งกว่า หอสมุด คลังเอกสาร พิพิธภัณฑ์อัฐบริวาร อนุสรณ์สถาน

แม้จะเป็นที่รวบรวมเอกสารการศึกษาค้นคว้าตลอดจนสื่อการเผยแพร่ของท่านพุทธทาส ที่มีมากกว่า ๒๐,๐๐๐ รายการ ทั้งที่เป็นหนังสือ บันทึกลงลายมือต้นฉบับ จดหมาย กว่า ๖๐๐,๐๐๐ หน้า ภาพกว่า ๕๐,๐๐๐ ภาพ เสียงกว่า ๑,๙๐๐ กิกะไบต์ ตลอดจนวัสดุจดหมายเหตุ อื่นๆ อีกมากมายที่สวนโมกขพลาราม ไชยา และคณะธรรมทาน ได้มอบหมายให้มูลนิธิหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ รับผิดชอบในการรักษาและก่อให้เกิดคุณประโยชน์แก่สาธารณะ

จากการศึกษาแบบอย่างของสวนโมกข์และคุณค่าของสิ่งของข้างต้น ตลอดจนสภาพของสังคมและผู้คนที่ทั่วไปที่ปัญหา “ความรู้ความคิด จิตและปัญญา” กำลังเป็นเรื่องสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการเห็นไม่ถูก ทำไม่ถูก ดำรงชีวิตไม่ถูก จนกระทั่งเกิดสภาพของจิตและปัญญาที่ตกต่ำ ประกอบกับเมื่อปี ๒๕๐๙ ท่านอาจารย์พุทธทาสได้สร้างโรงหนังหรือโรงมหรสพทางวิญญาณขึ้นที่สวนโมกข์ให้เป็น Spiritual Theatre สำหรับเป็น Spiritual Entertainment Building ของผู้คนที่ไปศึกษาปฏิบัติที่สวนโมกข์ ประกอบกับขณะนี้มีความนิยมเสริมสร้างสมรรถนะทางกายกันโดยทั่วไปในรูปลักษณะของ Fitness Center

จึงเห็นว่าสวนโมกข์ที่กรุงเทพฯ ที่ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้สร้างเพื่อถวายเป็นพระราชกุศลเนื่องในมหามงคลสมัยครองราชย์ ครบ ๖๐ ปี และ เฉลิมพระชนมายุ ๘๐ พรรษา ณ สวนวชิรเบญจทัศ จตุจักร อันเป็นศูนย์เรียนรู้และพักผ่อนออกกำลังกายของผู้คนอยู่แล้ว ควรได้เป็นศูนย์เรียนรู้และสถานบริการด้านศาสนธรรมให้ถึงขั้น Spiritual Fitness & Edutainment Center

กล่าวคือ ให้เป็นที่รวบรวม ดูแล รักษาและจัดระบบบริการการศึกษาค้นคว้าเอกสารต้นฉบับและสื่อการศึกษาและเผยแพร่ต่าง ๆ ของท่านพุทธทาส ตลอดจนการให้บริการ ร่วมมือสนับสนุนการศึกษา ค้นคว้าวิจัยพัฒนา เผยแพร่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านศาสนธรรม และการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสติปัญญาและจิตใจให้เจริญเติบโตจนกล้าแข็งในความถูกต้องดีงามอย่างรื่นรมย์จนสามารถเป็นผู้ที่อยู่เย็นและเป็นประโยชน์ยิ่งๆ ขึ้น

เป้าหมาย

วางไว้ว่า “เพื่อสืบสานงานพระพุทธศาสนา ผ่านงาน ปณิธาน และอุดมการณ์ของพุทธศาสนิกชน ในการนำพาความถูกต้องและสันติสุขทั้งทางกาย จิตใจและปัญญา ให้กลับคืนสู่สังคมมนุษยชาติ” ด้วยการทำถึงหัวใจของศาสนาของตน การทำความเข้าใจกันระหว่างศาสนา และการออกมาเสียจากอำนาจวัตถุนิยม จนทุกที่ก็เป็นสวนโมกข์ ทุกคนก็เป็นพุทธทาสได้ ดังข้อความในมรดกธรรมที่ขอฝากไว้ว่า “ทุกคนสามารถเป็นพุทธทาสได้...คือรับใช้ในการเผยแผ่พุทธศาสนาด้วยการทำตัวอย่างในการปฏิบัติให้ดู มีความสุขให้ดูจนผู้อื่นพากันทำตาม” และ “สวนโมกข์ คือสถานที่ให้ความสะดวกในการเป็นเกลอกับธรรมชาติทั้งฝ่ายจิตและฝ่ายวัตถุ ควรจัดให้มีกันทุกแห่งหน เพื่อการศึกษาธรรมชาติโดยตรง เพื่อการรู้จักกฎของธรรมชาติ และเพื่อการชิมรสของธรรมชาติจนรู้จักธรรมชาติ”

อย่างไรบ้าง ?

- ก่อสร้างอาคารหอจดหมายเหตุที่เอื้อต่อการบรรลุเป้าหมาย เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้ และสถานบริการด้านศาสนธรรม จนถึงขั้น Spiritual Fitness & Edutainment Center ณ บริเวณสระน้ำใหญ่ด้านทิศเหนือของสวนวชิรเบญจทัศ(สวนรถไฟ จตุจักร) ริมถนนเชื่อมต่อระหว่างถนนวิภาวดีรังสิตและถนนกำแพงเพชร คล้ายหอไตรใหญ่กลางกรุง(โดยไม่รบกวนพื้นที่สีเขียวเดิมของสวน) ประกอบด้วย คลังเอกสารและสื่อ, ห้องบริการหนังสือและสื่อธรรม, ห้องค้นคว้า ศึกษาวิจัยและพัฒนา, ลานหินโค้งและโถงใหญ่, โรงมหรสพทางวิญญาณเพื่อนิพพานชิมลอง, ห้องประชุมสัมมนาสดานกิจกรรมและฝึกฝนปฏิบัติสมถวิปัสสนา รวมทั้งสระมะพร้าว นาฬิกา ห้องปฏิบัติการจดหมายเหตุและห้องบริหารจัดการ ประสานภาคีภักดานมิตร ท่ามกลางบริเวณรายรอบของสวนวชิรเบญจทัศที่ร่มรื่น
- การรวบรวม อนุรักษ์ จัดทำทะเบียนบัญชีรายการพร้อมข้อมูลรายละเอียดเพื่อการสืบค้นเอกสารและสื่อธรรมะ แล้วจัดทำสำเนาดิจิทัลพร้อมระบบฐานข้อมูลเพื่อบริการสืบค้นและคัดสำเนา ที่ สวนโมกขพลาราม หอจดหมายเหตุ และ website
- การบริการการค้นคว้าผ่านทางระบบอินเตอร์เน็ตด้วยรูปแบบสื่อดิจิทัลที่หลากหลายพร้อม website ที่เอื้อต่อการเข้าใช้บริการและซึมซับแนวคิดของพุทธศาสนา
- การจัดโรงมหรสพทางวิญญาณเพื่อนิพพานชิมลองแก่บุคคลทั่วไปที่มาเที่ยวชมตลอดจนการบริการนิทรรศการการเรียนรู้หมุนเวียนและสัญจร
- การจัดกิจกรรมการศึกษา อบรม เสวนา อภิปราย บรรยาย แลกเปลี่ยน ตลอดจนการฝึกอบรมสมถวิปัสสนา ร่วมกับสวนโมกขพลาราม และ ภาคีภักดานมิตรต่างๆ

- การรวบรวมหนังสือและสื่อธรรมต่างๆ เพื่อให้บริการศึกษา ค้นคว้าและสมทบแลกเปลี่ยน ไปประกอบการศึกษาค้นคว้าและปฏิบัติเพิ่มเติมด้วยตนเอง
- การศึกษา วิจัยและพัฒนา ตลอดจนการพัฒนาต้นฉบับหนังสือธรรมใหม่ๆ เพื่อเผยแพร่ รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมสำนักพิมพ์และสื่อต่างๆ ในการนำศาสนธรรมไปเผยแพร่ให้กว้างขวาง รวมถึงการจัดแปลเป็นภาษาต่างประเทศ
- การมีส่วนร่วม สนับสนุนและสนองงานแก่ภาคีกลายมิตรในกิจกรรมที่สอดคล้องกัน ผ่านระบบงานอาสาสมัคร และภาคีเครือข่ายต่างๆ
- การบริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพและโปร่งใส สู่ระบบและการเป็นสถาบันสาธารณะที่มั่นคงและยั่งยืน

เมื่อไร ? โดยใคร ?

- ประสานดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๒๕๔๔ โดยการดำเนินการทุกอย่างคู่ขนานเป็นลำดับมา
- ๙ มิถุนายน ๒๕๕๑ เริ่มกระบวนการก่อสร้าง มีกำหนดการแล้วเสร็จเดือนมิถุนายน ๒๕๕๓
- โดยคณะกรรมการมูลนิธิหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ ภายใต้การชี้แนะและมอบหมายจาก สอนโมกขพลาราม และ คณะกรรมการ ประกอบด้วย

๑. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ประเวศ วะสี	ประธานกรรมการมูลนิธิ
๒. นายเสนาะ อุณาอุล	รองประธานกรรมการมูลนิธิ
๓. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ วิจารณ์ พานิช	กรรมการ
๔. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ เกษม วัฒนชัย	กรรมการ
๕. นางกรรณิการ์ ตันประเสริฐ	กรรมการ
๖. นายปิติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา	กรรมการ
๗. นายนิคม เจตน์เจริญรักษ์	กรรมการ
๘. นางสาวอรศรี งามวิทย์พงศ์	กรรมการ
๙. นายจักรมณฑ ฝาสุกวนิช	กรรมการ
๑๐. นายธีรพล นิยม	กรรมการและเหรัญญิก
๑๑. นายบัญชา พงษ์พานิช	กรรมการและเลขานุการ
- และคณะกรรมการดำเนินการในขณะนี้ ๓ ชุด กับคณะทำงานต่างๆ อีกหลายคณะ คือ
 - คณะกรรมการจัดตั้งหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ ประกอบด้วยที่ปรึกษา พระภาวนาโพธิคุณ (โพธิ จันทโร) เจ้าอาวาสวัดธารน้ำไหล

นายเมตตา พานิช ประธานกรรมการธรรมทานมูลนิธิ ศ.เกษม วัฒนชัย เป็นประธานกรรมการ นางกรรณิการ์ ต้นประเสริฐ, นายบรรยง พงษ์พานิช, นายโพธิพันธุ์ พานิช, นางสาวสวณีย์ วิเศษสินธุ์, นางสัจใจ พูลทรัพย์, นายวีระพงษ์ เกียรติสินยศ, นายสันติ โอกาสปรกรณ์กิจ เป็นกรรมการ นายบัญชา พงษ์พานิช กรรมการและเลขานุการ นายกิตติศักดิ์ รุ่งเรืองวัฒนชัย นายประโมทย์ เกตุบุญเลี้ยง กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

- คณะกรรมการดำเนินการบริหารจัดการและควบคุมดูแลการก่อสร้าง มีนายฉิพล นิยม เป็นประธาน
 - คณะกรรมการสนับสนุนจัดตั้งหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ มีคุณหญิงชญา วัฒนศิริธรรม เป็นประธาน, นายประมนต์ สุธีวงศ์, นายอภิศักดิ์ ต้นติววงศ์, นายสันติ วิลาสศักดิ์นานนท์, นางภัทริยา เบญจพลชัย, นางกอบกาญจน์ วัฒนวรางกูร, นายบรรยง พงษ์พานิช, คุณหญิงจางงศรี หาญเจนลักษณ์ เป็นกรรมการ นางองค์อร อภากร ณ ออยุธยา กรรมการและเลขานุการ และ นายบัญชา พงษ์พานิช, นายชาติตรี ลิขนะพิชิตกุล กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
- โดยเปิดการมีส่วนร่วมแก่สาธารณชนอย่างหลากหลาย ทั้งที่มีแล้วและอื่นๆ ประกอบด้วย
- การสนับสนุนสถานที่ก่อตั้งหอจดหมายเหตุ : กรุงเทพมหานคร, การรถไฟแห่งประเทศไทย, กระทรวงคมนาคม
 - การสนับสนุนทุนประเดิมในการก่อสร้าง : กระทรวงวัฒนธรรม, บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน), บริษัทหลักทรัพย์ ภัทร จำกัด (มหาชน), ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน), ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน), บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน), บริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน), บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน), ธนาคารออมสิน, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, นพ.ชัยยุทธ-ม.ร.ว.พรรณฉัตร กรรณสูต, คุณเจริญ-คุณหญิงวรรณ สิริวัฒนภักดี, สุธีรัตนามูลนิธิ นครศรีธรรมราช
 - การสนับสนุนในการสำรวจ ออกแบบ และบริหารจัดการการก่อสร้าง : บริษัทสำนักงานสถาปนิก อาศรมศิลป์ จำกัด, บริษัท แปลน อาคิเท็ค จำกัด, บริษัท แปลน แอสโซซิเอทส์ จำกัด, บริษัท แปลน สตูดิโอ จำกัด, บริษัท เอส เอส เค เอ็นจิเนียริง คอนซัลแตนท์ จำกัด, บริษัท อรุณ ชัยเสรี คอนซัลติ้ง เอ็นจิเนียร์ส จำกัด, H. Engineer Co., Ltd., A-3D Co., Ltd., บริษัท ออกัสต์

ดีไซน์ คอนซัลแทนต์ จำกัด, บริษัท แพลน โมทีฟ จำกัด, บริษัท แพลน คอนซัลแทนท์ จำกัด, บริษัท เอกซ์ไซท์ ดีไซน์ สตูดิโอ จำกัด

- การสนับสนุนระบบการบริหารจัดการ การสื่อสารประชาสัมพันธ์ : บริษัท สำนักงาน เอ็นส์ แอนด์ ยัง จำกัด, สำนักงานตรวจบัญชี พี เอ็น, สำนักงานสอบบัญชีสุนันท์ธนะวัฒน์, บริษัท เคพีเอ็มจี ภูมิไชย สอบบัญชี จำกัด, บริษัท เบเคอร์ แอนด์ แม็คเคนซี จำกัด, บริษัทหลักทรัพย์ ภัทร จำกัด (มหาชน), เครือซิเมนต์ไทย, ธนาคาร ไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) และ เครือมดิซน
- การรับดำเนินการก่อสร้าง : บริษัท อิตาเลียนไทย ดีเวล็อบเมนต์ จำกัด (มหาชน), บริษัท เจนเนอร์ล เอนจิเนียริง จำกัด (มหาชน), บริษัท ธวัชชัย เพอร์โลน จำกัด
- การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการก่อสร้าง : เครือซิเมนต์ไทย, บริษัท เบสท์ ไดรเรชั่น ซิสเต็ม จำกัด, บริษัท บารูมดีไซน์ จำกัด, บริษัท กัปตัน เพนท์ (ประเทศไทย) จำกัด, บริษัท วิชัยเทรตดิ้ง (๑๙๘๓) จำกัด
- การสนับสนุนในการพัฒนาระบบฐานข้อมูล : ศูนย์เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ (NECTEC), มหาวิทยาลัยมหิดล, มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
- การมอบสำเนาเสียงสัมภาษณ์จัดทำต้นฉบับเอาไว้เมื่อวัยสนธยา และ สำเนา ภาพงานเผาศพพุทธทาส อินทปัญญา : มูลนิธิโกลม คิมทอง และ กลุ่มศึกษา ที่สวนโมกข์

มีส่วนร่วมได้อย่างไร ?

- ร่วมกิจกรรมและใช้บริการ โดยการเข้าร่วมกิจกรรมและใช้บริการต่างๆ ทั้งที่มีแล้ว และจะมีในอนาคต รวมทั้งการคิดค้นกิจกรรมมาจัด ณ หอจดหมายเหตุ หรือให้ หอจดหมายเหตุมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ
- ร่วมดำเนินกิจกรรม ด้วยการสมทบการเข้าร่วมทำกิจกรรมของหอจดหมายเหตุหรือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมในรูปแบบและระดับต่างๆ กันตามที่เหมาะสม
- ร่วมเป็นอาสาสมัครสนับสนุนกิจกรรม ด้วยการอาสาสมัครรับหรือช่วยดำเนินการ ในกิจกรรมต่างๆ ดังเช่นที่มีขึ้นแล้วข้างต้น และจะมีขึ้นในอนาคตอีกมากมาย
- ร่วมสมทบทุน ทั้งทุนประเดิมการก่อตั้ง ทุนสมทบการก่อตั้ง ตลอดจนทุนสนับสนุน กิจกรรมและการดำเนินการต่างๆ ของหอจดหมายเหตุ

ที่ไหน ?

- ที่ตั้ง ในบริเวณสวนวชิรเบญจทัศ (สวนรถไฟ) กรุงเทพมหานคร (เปิดดำเนินการ มิถุนายน ๒๕๕๓)

- สำนักงานชั่วคราว

๑. มูลนิธิจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ
ชั้น ๑๑ อาคารสำนักงานเมืองไทย-ภัทร ตึก ๑
๒๕๒/๖ ถนนรัชดาภิเษก แขวงห้วยขวาง เขตห้วยขวาง
กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๑๐
โทรศัพท์ ๐-๒๓๐๕-๙๕๘๙-๙๐, ๐๘-๕๙๖๐-๙๕๕๕
โทรสาร ๐-๒๓๐๕-๙๕๘๙
www.bia.or.th, www.dhamma4u.com
email: buddhadasa_archives@yahoo.com
๒. คณะธรรมทาน สอนโมกขพลาราม
๖๘/๑ หมู่ ๖ ตำบลเลม็ด อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ๘๔๑๑๐
โทรศัพท์ ๐-๗๗๔๓-๑๕๙๖-๗, ๐-๗๗๔๓-๑๖๖๑-๒
โทรสาร ๐-๗๗๔๓-๑๕๙๗
email: dhammadana@hotmail.com
๓. มูลนิธิพระดาบส
๓๘๔-๓๘๖ ถนนสามเสน ตรงข้ามหอสมุดแห่งชาติ เขตดุสิต
กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐
โทรศัพท์ ๐-๒๒๘๒-๗๐๐๐, ๐-๒๒๘๒-๐๓๗๗
โทรสาร ๐-๒๒๘๐-๐๑๕๕

งานหนังสือของหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

ภารกิจหลักอย่างหนึ่งที่สำคัญของหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ คือ การศึกษา วิจัยและพัฒนา ตลอดจนการพัฒนาต้นฉบับหนังสือธรรมใหม่ๆ เพื่อเผยแพร่ รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมสำนักพิมพ์และสื่อต่างๆ ในการนำศาสนาธรรมไปเผยแพร่ให้กว้างขวาง รวมทั้งการจัดแปลเป็นภาษาต่างประเทศ

ที่ผ่านมาหน่วยที่รับผิดชอบหลักในการผลิตและเผยแพร่หนังสือธรรมะของท่านอาจารย์พุทธทาสคือ ธรรมทานมูลนิธิร่วมกับภาคีกัลยาณมิตรหลากหลายฝ่าย ร่วมจัดพิมพ์เผยแพร่ออกมาเป็นจำนวนมาก พร้อมทั้งกลุ่มศึกษาที่สวนโมกข์ ที่เป็นกลุ่มอาสาสมัครทั้งในนามบุคคล องค์กร และเครือข่าย เพื่อการศึกษาปฏิบัติธรรม ตลอดจนทำงานอาสาสมัครต่างๆ ในสวนโมกข์ รวมถึงจัดกิจกรรมสวนโมกข์เสวนา พร้อมทั้งประสานจัดตั้งหอจดหมายเหตุพุทธทาส ภายใต้การสนับสนุนของมูลนิธิรัตนมูลนิธิ และมีการผลิตหนังสือชุดอนุรักษ์ต้นฉบับและศึกษาเรียนรู้กระบวนการทำงานของท่านอาจารย์พุทธทาสภิกขุออกมาอย่างต่อเนื่องทั้งหมด ๒๓ เรื่อง ก่อนที่จะส่งมอบให้เป็นหน้าที่ของหอจดหมายเหตุพุทธทาสในการผลิตและเผยแพร่ต่อไป

และเพื่อให้ตอบสนองกับกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายและสอดคล้องกับภารกิจของหอจดหมายเหตุพุทธทาสฯ ในเบื้องต้นจึงได้กำหนดแนวหนังสือของหอจดหมายเหตุพุทธทาสฯ ให้ชัดเจนในเรื่องหมวดหมู่และง่ายต่อการสืบค้น โดยได้แบ่งออกเป็นหมวดต่างๆ ตามผลงานของท่านอาจารย์พุทธทาสภิกขุ ดังนี้

หมวดธรรมโฆษณ เป็นหนังสือเผยแพร่ธรรมะหลักของท่านอาจารย์พุทธทาสที่ท่านให้ความสำคัญอย่างยิ่งทั้งเนื้อหา และรูปแบบการนำเสนอ จัดพิมพ์เป็นหนังสือปกแข็ง คุณภาพดี ไว้สำหรับค้นคว้าและอ้างอิง ที่ผ่านมาสวนโมกข์พลาซามและธรรมทานมูลนิธิเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการตรวจสอบรับรองความถูกต้อง พร้อมทั้งจัดพิมพ์เผยแพร่ ออกมาแล้ว ๗๘ เล่ม (๒๕๕๓) ในอนาคตหมวดนี้หอจดหมายเหตุพุทธทาสฯ จะเข้าไปร่วมผลิตและเผยแพร่ต่อไป

หมวดหนังสือพิมพ์พุทธศาสนา เป็นหนังสือพิมพ์รายตรีมาสเล่มแรกของประเทศไทยที่ยังคงดำเนินการต่อเนื่องมาถึงปัจจุบัน นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ที่ท่านอาจารย์พุทธทาสและท่านธรรมทาส พานิช ได้ดำเนินการไว้เพื่อเผยแพร่ธรรมะ ให้ธรรมะเป็นธรรมทาน พร้อมเป็นสื่อกลางช่วยเพื่อนมนุษย์ดับทุกข์ เพื่อความสงบเย็นและเป็นประโยชน์แก่สังคม และแถลงกิจการของคณะธรรมทานให้ตรวจสอบ และเมื่อหอ

จดหมายเหตุพุทธทาสเกิดขึ้นอีกหน่วยหนึ่ง ซึ่งเสมือนลูกที่เกิดขึ้นจากกิจการของสวนโมกขพลาราม และธรรมทานมูลนิธิ จึงมีความจำเป็นต้องดำเนินตามแนวที่ท่านอาจารย์พุทธทาสทำไว้ มีรายงานแถลงกิจการของหอจดหมายเหตุพุทธทาส อย่างเป็นกิจลักษณะและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ด้วยการมีส่วนร่วมร่วมกับธรรมทานมูลนิธิ ในการจัดทำหนังสือพิมพ์พุทธศาสนา โดยจะเริ่มทำฉบับพิเศษประจำเดือน พฤษภาคม - กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ให้ทันในวาระเปิดหอจดหมายเหตุพุทธทาส

หมวดอนุรักษ์ต้นฉบับ เป็นผลงานลายมือเขียน ผลการศึกษาค้นคว้า รูปภาพ ธรรมบรรยายของท่านอาจารย์พุทธทาส ประกอบด้วย

- พุทธทาสลิขิตคำกลอน (พฤษภาคม ๒๕๔๖)
 - พุทธทาสลิขิตข้อธรรม บันทึกนี้ก็ได้เอง ๒๔๙๕-๑๙๕๒ (พฤษภาคม ๒๕๔๗)
 - พินัยกรรมของพุทธทาส ระบบธรรมเท่าที่นึกได้ - ๒ เล่มชุด (ธันวาคม ๒๕๔๘)
 - ความคิดนี้ชั่วขณะ ที่ต้องรีบบันทึกไว้ก่อนแต่จะลืมนเสีย (พฤษภาคม ๒๕๔๙ - เครือมดิชน)
 - ช่วยเขาหน่อย...อย่าเพ้อคิดตาย...หัวใจนิพพาน - ๓ เล่มชุดพร้อมซีดีเสียง (พฤษภาคม ๒๕๔๙ - เครือซิเมนต์ไทยและเครือมดิชน)
 - บทพระธรรมประจำภาพ : คำนำ และ สีลธรรม (ธันวาคม ๒๕๔๙ - มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และ อบจ.สุราษฎร์ธานี)
 - บทพระธรรมประจำภาพ : ปรมาตถธรรม (ธันวาคม ๒๕๔๙ - มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และ อบจ.สุราษฎร์ธานี)
 - บทพระธรรมประจำภาพ : ภาพสี่ อื่น ๆ ซ้ำ ๆ เกินชุด และบทวิเคราะห์ (ธันวาคม ๒๕๔๙ - มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และ อบจ.สุราษฎร์ธานี)
 - บันทึกไปอินเดีย ของพุทธทาส (ธันวาคม ๒๕๔๙ - มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และ อบจ.สุราษฎร์ธานี)
 - ต่อไปนี้ เราจะทำจริง แน่วแน่จริงทุก ๆ อย่าง แม้ที่สุดแต่การเขียนบันทึกประจำวัน (มกราคม ๒๕๕๐ - เครือมดิชน)
 - ๑๐๐ ปี ร้อยจดหมายเหตุ พุทธทาส - สัญญา (มีนาคม ๒๕๕๐ - เครือซิเมนต์ไทย)
 - สมุดภาพปริศนาธรรม "หมวดเต่า เขากระต่าย นอกบ" (มีนาคม ๒๕๕๑)
 - หลักธรรม - ที่มา (พฤษภาคม ๒๕๕๓)
 - สมุดบันทึกข้อธรรมสำหรับการศึกษาค้นคว้าและอ้างอิงของพุทธทาส ที่ "มีค่าสูงสุด"
 - จดหมายกับพระคุณยพาทย์สุวัฒน์ (พฤษภาคม ๒๕๕๓)
- หนึ่งใน ๓ กัลยาณมิตรสหยาธรรมคนสำคัญของพุทธทาส

หมวดก่อนเป็นธรรมเนียม เป็นหนังสือที่ยังรอการพัฒนาปรับปรุงเป็นธรรมเนียม ซึ่งต้องตรวจสอบกลั่นกรอง และจัดทำวรรคตอนตามมาตรฐานของธรรมเนียม โดยต้องใช้ระยะเวลาานาน ด้วยข้อจำกัดนี้เพื่อให้เกิดการเผยแพร่และช่วยการตรวจสอบแก้ไข หอจดหมายเหตุพุทธทาสจึงได้จัดพิมพ์เผยแพร่ในชุดหนังสือก่อนเป็นธรรมเนียม รวมทั้งหนังสือธรรมเนียมบางเล่มที่นำมาจัดพิมพ์เป็นปกอ่อนหรือเล่มเล็กลงเพื่อความสะดวกในการอ่านของคนหมู่มาก ประกอบด้วย

- หนังสือชุดธรรมะรักษาโลก ๓ เล่ม (กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ - สำนักพิมพ์อมรินทร์)
 “เปลี่ยนคนเป็นมนุษย์”
 “พระเจ้าของชาวพุทธ”
 “รู้ทันเล่ห์ทักเสล”
- ธรรมะในฐานะวัฒนธรรมและการประยุกต์ให้เต็มตามความหมาย (๒๕๕๑ - กระทรวงวัฒนธรรม)
- สามเณรตำปรี้อ (๒๕๕๓) ธรรมะบรรยายที่แสดงให้กับสามเณรวัยใหม่เป็นภาษาใต้
- ธรรมศาสตร์ ๑ (๒๕๕๒ - มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)
- ธรรมศาสตร์ ๒ (๒๕๕๓ - มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)
- สิ่งที่ทำนยังไม่รู้จัก (๒๕๕๓)
- โลกมันสั้นได้ ด้วยทุกคนใช้ชีวิตนี้ให้เป็นประโยชน์ (มิถุนายน ๒๕๕๓)
 : ล้อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชนิดที่โลกมันจะดีขึ้นได้
 ธรรมกาล้ออายุ ๗๑ ปี พุทธทาสภิกขุเมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๒๐

หมวดธรรมะน่าสนใจ เป็นหนังสือที่ปรุงประกอบ พัฒนารูปแบบ และใช้ภาษาให้เหมาะสมกับยุคสมัยปัจจุบัน ตรงกับกลุ่มเป้าหมายต่างๆ เช่น กลุ่มคอธรรม คือคนที่สนใจศึกษาระบบอย่างจริงจังแต่มีเวลาจำกัด สองกลุ่มอิงธรรม คือกลุ่มคนที่สนใจธรรมะบ้าง และสามารถอินเทอร์เน็ต คือกลุ่มที่ต้องพยายามใช้สื่ออื่นช่วยในการสื่อธรรมะให้เข้าถึงมากขึ้น เช่น กลุ่มเด็กเยาวชน วัยรุ่น และคนรุ่นใหม่ ประกอบด้วย

- เทียวสวนโมกข์ให้ถึงธรรม เทียวถึงธรรมที่สวนโมกข์ (พฤษภาคม ๒๕๔๙ - จังหวัดสุราษฎร์ธานี)
- สวนโมกข์อยู่ที่ไหน (พฤษภาคม ๒๕๕๐)
- ธรรมะเล่มน้อย หนังสือธรรมะขนาดพกพา รายเดือน ๑๒ เล่ม ๑๒ เดือน เพื่อเจริญสติและปัญญา สำหรับคนมีเวลาจำกัด เมื่ออ่านแล้วเห็นเป็นประโยชน์ ส่งมอบให้คนอื่นต่อไป เปรียบดั่งให้ทาน และสามารถมีส่วนร่วมสนับสนุนจัดพิมพ์ตามกำลังหรือเลือกไปเผยแพร่ในวาระต่างๆ

รายชื่อหนังสือธรรมะเล่มน้อย ประจำปีพ.ศ. ๒๕๕๒ ประกอบด้วย ปีใหม่ ต้องดีกว่า ปีเก่า, น้ำพริกถ้วยเดียว แก้ปัญหาได้หมดทั้งโลก, กรรมในพระพุทธศาสนา, นิพพานสำหรับทุกคน, มาเป็นพุทธศาสนิกชนเถิด, กาลามสูตร ช่วยด้วย, ศึกษาวิจารณ์, โลกอาจรอดได้ แม้เพราะกตัญญูตเวที, ดับไม่เหลือ, เสียงแห่งความไม่มีทุกข์, เสียงแห่งความสงบ, อาหารใจ

รายชื่อหนังสือธรรมะเล่มน้อย ประจำปีพ.ศ. ๒๕๕๓ ประกอบด้วย ความสุขปีใหม่...กลิ้งให้ดีกว่าปีเก่า, เป้าหมายชีวิตและสังคม, อุดมการณ์ของโพธิสัตว์, ยอดแห่งความสุขของมนุษย์, กฎบัตรพุทธบริษัท, วิปัสสนาระบบลัดสั้นสำหรับประชาชนทั่วไป, ทานุญ ๓ แบบ, แม่คือผู้สร้างโลก, บุตรที่ประเสริฐที่สุด, ดำรงจิตไว้ได้อย่างถูกต้อง, ทุกอย่างเป็นเช่นนั้นเอง, ดอกสร้อยแสดงธรรม ๒๔ ฉากของชีวิต

- ธรรมะเล่มกลาง หนังสือธรรมะขนาดพอเหมาะสำหรับผู้สนใจใช้ในการศึกษาปฏิบัติเพื่อเจริญสติและปัญญา ออกเป็นราย ๒ เดือนเล่ม ๖ เล่ม ต่อปี
- สมာธิภาวนาแบบอานาปานสติอย่างง่ายและง่าย ๆ เพื่อการท่องเที่ยวไทยให้ถึงธรรม (กันยายน ๒๕๕๒ - หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ, การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย)

อานาปานสติ สำหรับคนทั่วไปอย่างง่ายขั้นต้นๆ เพื่อรู้จักไว้ทีก่อน เป็นคู่มือปฏิบัติอานาปานสติทั้ง ๔หมวด ๑๖ ชั้น โดยย่อ และ กรรมฐานคืออะไร

- สมุดบันทึกนิกข์ช่วง ๔ เล่มชุด (พฤศจิกายน ๒๕๕๒)
- เป็นสมุดบันทึกขนาดพกพาพร้อมข้อธรรมเพื่อเจริญสติปัญญา
- หนังสือสวดมนต์แปล ฉบับพิเศษ เพิ่มบทสวดมนต์สำคัญและคำอธิบายประกอบเพื่อเจริญภาวนาและปัญญา พร้อมทั้งขั้นตอนลำดับพิธีการสำคัญทางพุทธศาสนา (พฤษภาคม ๒๕๕๓)
- การ์ตูนเนรมิตแก้วกับน้อยชายา (๒๕๕๓ - สำนักพิมพ์นานมีบุ๊คส์)

หมวดธรรมประยุกต์ (กับเรื่องอื่นๆ) เป็นหนังสือว่าด้วยการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้กับเรื่องอื่นๆ ประกอบด้วย

- โลกวิปริต : หัวข้อล้ออายุ ๒๕๑๙ - พร้อมซีดีเสียง (กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙)
- การเมืองคืออะไร ? (มีนาคม ๒๕๔๙)
- โชคดีมีโอกาสได้ตามรอยยุคลบาท โดยทศพิธราชธรรม - พร้อมซีดีMP3เสียง (พฤษภาคม ๒๕๔๙ - สำนักพิมพ์อมรินทร์)
- พระราชา กำลังเพื่อความชนะอย่างสูงสุดทุกชนิด (ธันวาคม ๒๕๔๙)
- การศึกษาสมบูรณ์แบบ : คือวงกลมที่คุ้มครองโลกถึงที่สุด พิมพ์ครั้งที่ ๓ - ๖

- สื่อมวลชนบนวิถีวัฒนธรรม : ตามทัศนะของพุทธทาส (พฤศจิกายน ๒๕๕๒ - หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ, มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์)
รวม ๓ บทธรรมบรรยายของพุทธทาสภิกขุที่แสดงธรรมให้กับสื่อมวลชนที่ต่างกลุ่มต่างกรรมต่างวาระ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๒, ๒๕๒๗ และ ๒๕๓๔ ประกอบด้วย บรรณธรรมกับสื่อมวลชน ธรรมะสำหรับนักหนังสือพิมพ์

หมวดธรรมของท่านอื่นๆ เป็นหนังสือเกี่ยวกับหลักธรรมที่หลากหลายของท่านอื่นๆ ที่ได้เขียน เทศนาธรรมหรือบรรยาย ตลอดจนผลงานการศึกษาค้นคว้าที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาปฏิบัติและเผยแพร่ธรรมโดยไม่จำกัดศาสนา เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างศาสนา ประกอบด้วย

- พุทธทาสปลื้มสนา : ถ้าไม่มีอะไรในสิ่งรู้ ก็จะไม่อยู่ สงบ พบเยือกเย็น (พฤษภาคม ๒๕๔๔)
- ร้อยใจพื้นไทยให้คืนธรรม (พฤศจิกายน ๒๕๕๐)
- คู่มือสเปโต (๒๕๕๓)

หมวดภาษาต่างประเทศ ประกอบด้วย

- ĀNĀPĀNASATI Your simple 101, GUIDE to Dhamma tourism in Thailand (September 2009 -Buddhadāsa Indapanno Archives, Tourism Authority of Thailand)
Getting to know each other : you and Ānāpānasati
Guideline to practicing Ānāpānasati (abridged)
What is Kammaṭṭhana ?
- Visit Suan Mok with Dhamma
- Where is Suan Mok?

ที่ปรึกษา

พระภาวนาโพธิคุณ เมตตา พานิช ประเวศ วะสี เกษมวัฒน์ชัย
รัตนางษ์พานิช ยูพาบรรณรัตน์รักษ์ บรรจงพงษ์พานิช

คณะทำงาน

กฤตพลพานิช / กิตติศักดิ์ รุ่งเรืองวัฒน์ชัย / จุฑามณี สุขรุ่งเรือง / ธีรเดช วงษ์จินดา /
นาวพรรษ แสงฉาย / บัญชา พงษ์พานิช / ประโมทย์ เกตุบุญเลี้ยง / ปราณี ธรรมโสภิตกุล /
ไพโรจน์ สิงบัน / วิลาวัลย์ สุนันทวดี / สันติ โอภาสปรกรณ์กิจ / สุมาลี อุตมาภินันท์

มันคือพรที่มาจาก
กับพระเจ้า

๑) คนรัก! สิ่งดีที่พระเจ้าทรงประทาน
ลงมา คือ ความรัก ไม่ว่า ใคร ก็ตาม
ก็ อย่า กลัว การ พิพากษา

สิ่งรู้จัก อารยชน-อารยชน.

- ๑) ที่เรารู้จักกันว่า "อารยชน" (ทางกาย)
ซึ่งเป็น "อารยชน" (ทางจิต - ทางวิญญาณ)
- ๑) คนบ้า ที่เขาเรียกกันว่า "อารยชน" มันเสียอีก
เป็น อารยชน ทางจิต-ทางวิญญาณ
= กลัวบาป กลัวความชั่ว - กลัวพระเจ้า - คาญ,
ไม่กล้าร้องเพลงคอหมาก,
ไม่ทำอะไร "ดู-ดี" เหมือนพวกที่ ซึ่งเป็นอารยชน.
อยู่ที่นอนวาง เพื่อนเกิดแก่เจ็บตาย ยิ่งกว่า
- ๑) อารยชน ยุคทอง ยุคเงิน ยุคทอง
ไม่มีคำว่า บาป - พญ - พระเจ้า - ศาสนา
มีแต่คำว่า "ประโยชน์ของกู",
กู กับ ชู อยู่กันโค่นเกาะเมื่อประโยชน์ร่วมกัน,
หรือเพื่อ ทางก่อนเสีย สันนง,
ความคิดเต็มใจในการเป็นเจ้าโลก, หรือมีพระเจ้า

การอบรมเด็ก ที่อารยชน.

- ๑) เด็กทองถล่ม "ตัว ท. เพื่อนคู่หู (เกิดแก่เจ็บตาย)
(และอื่นๆ) ซึ่งเขาเคยมีในสาย (เลือกบุตรบริษัท)
พระเจ้า - สิ่งศักดิ์สิทธิ์ - บาปบุญคุณโทษ
วิโรคภัยไข้เจ็บ (แบบคนใจ)
- ๑) ผู้รับศึกษา เห็นควมในรอว่า =
ตาเด็กยังถือศาสนา มีพระเจ้า การศึกษาไม่เพื่อ
ก็ยังเป็นกรงาน ที่โลกนี้จะมีคนที่ เป็นสุขแท้จริง.
- ๑) วิธีที่จะให้เด็ก เข้าใจ ปรมัตถธรรม, หรือ โลกะ
ให้เขาเกิดความเปรียบเทียบ = Sad กับ Glad
ตัวพระ = โศก / โศก = โศก
เหมือน เรือใบจนถึง การโต = การโต
ดังนั้น การชนะ = การแก่
จนกระทั่งพบ ความเป็นกลาง ระหว่าง สุข กับ ทุกข์.

๑-
อัย เป็นพระเจ้า
ตา... "
เกียรติ "
อรยชนของนาย
บรรพ.
ไหนก็
๑) อากน
แม้มี
พระ:
ลก
กัน
จึงใ

เราคือคำว่า
หากคืนเมื่อ
ความชั่วไม่ใ
อยู่ที่การตีพ
ความคืออยู่ที่
เหตุนี้เรา
นพช

อุทิศใจ โศก หรือ โศก

๑-๒) ทั้งนี้คือโลก
๓) ทั้งนี้คือ โศก
" โศก ทุก คน มี
" ทั้งนี้ คือ โศก
โลกคือ โศก ไหม?
โศก โศก ไหม?
โศก โศก ไหม?
โศก โศก ไหม?

โลก วิบัติ.

- ๑) โศกวิบัติ
วิธีศึกษาแห่งสันติ ซึ่งอื่น
ในทุกข์ทุกมุม
ในทุกข์ที่สุขอื่น
ในทุกข์นั้นแห่งสัน
- ๑) เพราะนี่ฉันมีในสิ่งที่ เป็นชาติแห่งสันติ
และเสริมความวิบัติ
อย่างไรเห็นความทุกข์ทุกมุม.

นิกรภาพ สันนิบาต

- ๑) นิกรภาพ สันนิบาต
หมายความว่า มรรค ไม่เป็นทุกข์, ไม่ทำบาป
- ๑) มรรค สันนิบาต
หมายความว่า ความสุข เพราะมรรคมีทั้งทางกาย
- ๑) ไม่มีความทุกข์แต่ความดีที่ทรงไว้ใน
เป็นที่ใดที่ใครๆจะมอง หรือรู้จัก
- ๑) ความดีที่กล่าวถึงจะเจริญอยู่ เพื่อความดี,
โดยมองเดียว ไม่มองไกล เป็นไว้เพื่อความทุกข์

คำนิยามของการอบรม (หรือการแต่งงาน)
(ในพระไตรปิฎกโลก)

๑) จะเป็นการอบรมที่มีคุณดี, ประสพด้วยธรรมหรือใน
ศีลธรรม, การอบรมตามธรรมภาษานี้ =
ธรรมซึ่งจะขอเป็นก็คือ =
การตั้งไว้ในใจของจิตที่สงบนิ่ง เช่นขึ้นกับธรรม
(เห็นความว่างจากการ มีใจที่สงบของจิต)

๑) ถ้าเจริญ เป็นอย่าง เขา, คืออย่างพระวิปัสสิ์ ของ
อีกอย่างหนึ่ง ไม่โตเขา, มันก็คือ มรรค นั่นเอง.

๑) มรรค = มันคือความดีที่กล่าวถึง ความความดีที่มีใน
ใจนั้น.
ความสุขที่สงบ, แล้วความสุขที่สงบ,
ถ้าใจสงบดี ก็เป็นภาพ สุข-ความ-สงบ

ไม่ขาดเป็นทาง ก็คือธรรมที่ขึ้นบนพระ

โลกมีสันติได้ ด้วยทุกคนใช้ชีวิตนี้ให้มันประโยชน์

ISBN 978-974-225-162-8

9 789742 251628